

Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE
IN KATOWICE

Statistical
Yearbook
Śląskie
Voivodship

2017

**KOMITET REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO**

**EDITORIAL BOARD
OF THE STATISTICAL OFFICE**

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Aurelia Hetmańska

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO *VICE-PRESIDENT*

Grażyna Witkowska

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Ilona Żurek
Małgorzata Góralczyk
Waldemar Szubert
Dorota Gwóźdź
Andrzej Marks
Katarzyna Mynarek
Jolanta Sota
Dorota Doniec
Miroslaw Draszczyk
Małgorzata Widuch
Barbara Żurek
Alina Franczyk
Joanna Wieczorek

SEKRETARZ *SECRETARY*

Anna Owczarek

Tłumaczenie na język angielski *Translation into English*

Justyna Pająk

Redakcja merytoryczna i techniczna *Editors and technical supervision*
Zespół pracowników Urzędu Statystycznego *Team of the Statistical Office*
w Katowicach *in Katowice*

Projekt okładki *Cover design*
Lidia Motrenko-Makuch

Redakcja techniczna, *Technical supervision,*
skład i grafika komputerowa *typesetting and computer graphics*
Agnieszka Kaim

ISSN 1640-0097

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing SO data
please indicate the source***

Publikacja dostępna na CD
oraz w Internecie
<http://katowice.stat.gov.pl>

*Publication available on CD-ROM
and on the website
<http://katowice.stat.gov.pl>*

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji „**Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego**” prezentującej obszerny zestaw danych statystycznych charakteryzujących poziom życia mieszkańców oraz stan gospodarki i środowiska naturalnego województwa.

Opracowanie rozpoczynają tablice przeglądowe prezentujące województwo na tle kraju oraz ważniejsze dane o województwie w retrospekcji lat 2000, 2005, 2010, 2012–2016. Szczegółowe dane statystyczne ujęto w 23 działach tematycznych. Każdy dział poprzedzają uwagi ogólne, zawierające wyjaśnienia w zakresie stosowanych podstawowych pojęć oraz metod opracowania danych. Materiał statystyczny wzbogacono ilustracją graficzną w postaci map i wykresów.

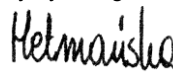
W bieżącej edycji, w dziale „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, poszerzono informacje dotyczące form pomocy dla rodzin, z uwzględnieniem rządowego Programu „Rodzina 500+”.

Ujednolicona dla wszystkich urzędów statystycznych forma prezentacji danych w układzie bloków tematycznych umożliwia dokonywanie porównań i analiz międzywojewódzkich.

Dwujęzyczna, polsko-angielska, wersja publikacji dostępna jest w wersji książkowej oraz na płycie CD, jak również w postaci elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Katowicach <http://katowice.stat.gov.pl>.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie okaże się cennym źródłem informacji, pomocnym w podejmowaniu strategicznych decyzji oraz monitorowaniu kierunków rozwoju województwa, a także przyczyni się do popularyzacji wiedzy statystycznej o naszym regionie. Osobom zainteresowanym danymi w ujęciu przestrzennym polecam wydawnictwo „Województwo Śląskie 2017 – podregiony, powiaty, gminy”, stanowiące uzupełnienie „Rocznika Statystycznego Województwa Śląskiego 2017”.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

AURELIA HETMAŃSKA

PREFACE

*I would like to present the following edition of the publication “**Statistical Yearbook of the Śląskie Voivodship**” showing a rich set of statistical data characterizing the standard of living, state of the economy and the natural environment in the voivodship.*

Review tables presenting Voivodship against the background of the country and major data on the Voivodship in retrospect years 2000, 2005, 2010, 2012–2016 are the commencing tables in the Yearbook. Detailed statistical data are included in 23 thematic chapters. Each chapter is preceded by general notes containing explanations of the applied concepts and methods of compiling the data. The statistical material is supplemented with a graphical illustration in the form of maps and graphs.

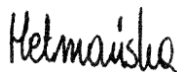
In the current edition, in the section "Health care and social welfare", information on forms of assistance for families was expanded, including the governmental programme "Family 500+".

Uniform for all statistical offices form of data presentation in particular thematic blocks allows to make inter-voivodship comparisons and analyses.

Bilingual publication in Polish and English is available for purchase in the form of a book, and on a CD-ROM, as well as in an electronic form on the website of the Statistical Office in Katowice <http://katowice.stat.gov.pl>.

I hope the publication will prove to be a useful source of information for strategic decision making as well as monitoring the development trends of the voivodship, and contribute to the popularization of statistical knowledge about our region. To those interested in data in spatial terms, I would like to recommend the publication "Śląskie Voivodship 2017 – Subregions, Powiats, Gminas" being a supplement to the "Statistical Yearbook of the Śląskie Voivodship 2017".

*Director
of the Statistical Office in Katowice*

AURELIA HETMAŃSKA

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2016 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport. Telekomunikacja
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
<i>Preface</i>	3 – 4
<i>List of tables and graphs</i>	6 – 22
<i>Symbols. Abbreviations</i>	23 – 24
<i>General notes</i>	25 – 31

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2016</i>	32 – 37
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016)</i>	38 – 55

CHAPTERS

<i>Geography</i>	56 – 60
<i>Environmental protection</i>	61 – 82
<i>Administrative division and local government</i>	83 – 88
<i>Public safety. Justice</i>	89 – 100
<i>Population</i>	101 – 135
<i>Labour market</i>	136 – 174
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	175 – 188
<i>Household budgets</i>	189 – 198
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	199 – 212
<i>Education</i>	213 – 250
<i>Health care and social welfare</i>	251 – 270
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	271 – 288
<i>Science and technology. Information society</i>	289 – 306
<i>Prices</i>	307 – 311
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	312 – 343
<i>Industry and construction</i>	344 – 360
<i>Transport. Telecommunications</i>	361 – 369
<i>Trade and catering</i>	370 – 375
<i>Finances of enterprises</i>	376 – 392
<i>Public finance</i>	393 – 401
<i>Investments. Fixed assets</i>	402 – 410
<i>Regional accounts</i>	411 – 416
<i>Entities of the national economy</i>	417 – 425

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	56
Powierzchnia i granice w 2016 r.	<i>Area and borders in 2016</i>	2	56
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3	57
Najwyższe szczyty górskie	<i>The highest mountain peaks</i>	4	57
Najdłuższe jaskinie w regionie Wyżyny Krakow- sko-Częstochowskiej	<i>The longest caves in the Polish Jura chain region</i>	5	57
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach	<i>Major passes and culminations on the roads</i>	6	58
Większe sztuczne zbiorniki wodne	<i>Major artificial reservoirs</i>	7	58
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	8	59
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	9	60
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usło- neczanie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insola- tion and cloudiness</i>	10	60
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	61
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzy- staniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2017)	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2017)</i>	1 (11)	68
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- -forest purposes (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (12)	69
Grunty zdewastowane i zdegradowane wyma- gające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (13)	69
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (14)	70
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (15)	70
Powierzchnia i pobór wody do napełniania sta- wów rybnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and water withdrawal for filling fish ponds (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (16)	71
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (17)	71
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnię ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (18)	72
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (19)	72
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czy- stości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (20)	73
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- trza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Air pollution reduction systems in plants of sig- nificant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (21)	74

		Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (22)	75
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (23)	76
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Landscape parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (24)	76
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (25)	77
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as its waste landfill areas [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	16 (26)	77
Odpady według rodzajów w 2016 r.	<i>Waste by type in 2016</i>	17 (27)	78
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	18 (28)	78
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (29)	79
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (30)	81
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	21 (31)	82
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY		CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	83
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Administrative units of the voivodship (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (32)	85
Gminy w 2016 r.	<i>Gminas in 2016</i>	2 (33)	85
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2016 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2016</i>	3 (34)	86
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2016</i>	4 (35)	86
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (36)	88
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI		CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	89
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (37)	92
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (38)	94
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (39)	94
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2016 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2016</i>	3A (40)	95
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Adults validly sentenced by the common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (41)	96
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (42)	97
Sprawy rodzinne załatwione w 2016 r.	<i>Family cases resolved in 2016</i>	5A (43)	98
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities in the National Court Register (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (44)	98

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	101
Ludność (2005, 2010, 2015, 2016)	Population (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (45)	106
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2015, 2016)	Working and non-working age population (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (46)	106
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	Population by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (47)	108
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	Towns and urban population (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (48)	108
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2015, 2016)	Gminas and rural population (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (49)	109
Mediana wieku według płci (2005, 2010, 2015, 2016)	Median age by sex (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (50)	109
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	Vital statistics of population (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (51)	110
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2015, 2016)	Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (52)	111
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2016 r.	Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2016	9 (53)	111
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2016 r.	Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2016	10 (54)	114
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Church or religious marriages (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (55)	115
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2016 r.	Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2016	12 (56)	115
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (57)	117
Urodzenia (2005, 2010, 2015, 2016)	Births (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (58)	118
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2015, 2016)	Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (59)	118
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (60)	119
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2015, 2016)	Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2015, 2016)	17 (61)	120
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	Deaths by selected causes (2005, 2010, 2014, 2015)	18 (62)	122
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (63)	123
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2014, 2015)	20 (64)	125
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2015, 2016)	Suicides registered by the Police (2015, 2016)	21 (65)	126
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2015, 2016)	Life expectancy (2005, 2010, 2015, 2016)	22 (66)	126
Prognoza ludności (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Population projection (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	23 (67)	127
Prognoza gospodarstw domowych (2016, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Households projection (2016, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	24 (68)	129
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2015, 2016)	Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2015, 2016)	25 (69)	129
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2015, 2016)	Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2015, 2016)	26 (70)	130
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2015, 2016)	Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2015, 2016)	27 (71)	131
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2014, 2016)	International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2014, 2016)	28 (72)	132
Rezydenci (2010, 2015, 2016)	Residence population (2010, 2015, 2016)	29 (73)	132
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2015, 2016)	Working and non-working age residence population (2010, 2015, 2016)	30 (74)	133
Niektóre kościoły i związki wyznaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Selected churches and religious associations (2005, 2010, 2015, 2016)	31 (75)	134

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	General notes	x	136
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2015, 2016)	Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2015, 2016)	1 (76)	145
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2016 r. – na podstawie BAEL	Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2016 – on the LFS basis	2 (77)	146
Pracujący	Employment		
Pracujący (2005, 2010, 2015, 2016)	Employed persons (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (78)	147
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2015, 2016)	Employed persons by employment status (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (79)	148
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (80)	149
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2015, 2016)	Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (81)	150
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Hires (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (82)	151
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Terminations (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (83)	152
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2015, 2016)	Graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (84)	154
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2016 r.	Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2016	10 (85)	155
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (86)	157
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2015, 2016)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (87)	158
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (88)	158
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (89)	160
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Expenditures of the Labour Fund (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (90)	160
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]	16 (91)	161

		Tablica Table	Strona Page
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]	17 (92)	165
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016)	18 (93)	167
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (94)	167
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2016 r.	Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2016	20 (95)	170
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Occupational diseases (2005, 2010, 2015, 2016)	21 (96)	171
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)	22 (97)	172
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2015, 2016)	23 (98)	174
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	General notes	x	175
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (99)	178
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016	2 (100)	179
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016	2A (101)	180
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2016	3 (102)	181
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Average gross wages and salaries for October 2016	4 (103)	184
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2016	5 (104)	186
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2015, 2016)	Retirees and pensioners (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (105)	187
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	Gross retirement and other pensions (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (106)	187

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	189
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (107)	195
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly per capita available income in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (108)	195
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly expenditures per capita in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (109)	196
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (110)	197
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (111)	198
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodar- stwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>At-risk-of-poverty rates in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (112)	198
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	199
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2015, 2016)	<i>Water supply and sewage systems (2010, 2015, 2016)</i>	1 (113)	204
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (114)	204
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (115)	205
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>House-heating (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (116)	205
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Population using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (117)	206
Odpady komunalne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (118)	206
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Liquid waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (119)	207
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Municipal waste landfill sites (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (120)	207
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Generally accessible green areas and green areas of housing estates (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (121)	208
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwelling stocks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (122)	209
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installa- tions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (123)	209
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2016 r.	<i>Housing allowances paid out in 2016</i>	12 (124)	210

		Tablica Table	Strona Page
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Administration of grounds for dwelling construction (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (125)	210
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (126)	211
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (127)	211
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (128)	212
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE		CHAPTER X. EDUCATION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	213
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Education by level (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	1 (129)	219
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	2 (130)	222
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	3 (131)	226
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	4 (132)	227
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	5 (133)	228
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	6 (134)	230
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16, 2016/17)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16, 2016/17)</i>	7 (135)	231
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (136)	232
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Extracurricular education (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (137)	233
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	10 (138)	234
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	11 (139)	234
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	12 (140)	235
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	13 (141)	236
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	14 (142)	238

		Tablica Table	Strona Page
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	15 (143)	239
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2016/17]</i>	16 (144)	240
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	17 (145)	240
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	18 (146)	241
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2016/17]</i>	19 (147)	241
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	20 (148)	242
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	21 (149)	243
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2016/17]</i>	22 (150)	243
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	23 (151)	244
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2016/17	<i>Branch sections, basic organizational units in another location as well teaching and consultation centres in another location of higher education institutions in the 2016/17 academic year</i>	24 (152)	244
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	25 (153)	245
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16)</i>	26 (154)	245
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Academic teachers in higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	27 (155)	246
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	28 (156)	246
Studia podyplomowe i doktoranckie (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	29 (157)	247
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2016/17	<i>Postgraduate studies by narrow fields of education in the 2016/17 academic year</i>	30 (158)	248
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	31 (159)	249
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	32 (160)	250

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	General notes	x 251
Pracownicy medyczni (2012, 2015, 2016)	Medical personnel (2012, 2015, 2016)	1 (161) 258
Lekarze specjaliści (2012, 2015, 2016)	Doctors specialists (2012, 2015, 2016)	2 (162) 258
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2015, 2016)	Out-patient health care (2012, 2015, 2016)	3 (163) 260
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2015, 2016)	In-patient health care (2012, 2015, 2016)	4 (164) 260
Szpitalne ogólne (2012, 2015, 2016)	General hospitals (2012, 2015, 2016)	5 (165) 262
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2015, 2016)	Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (166) 263
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2015, 2016)	Generally available pharmacies and pharma- ceutical outlets (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (167) 263
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2015, 2016)	Blood donation (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (168) 264
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2015, 2016)	Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (169) 264
Ocena stanu zdrowia ludności (2004, 2009, 2014)	Perceived health status of population (2004, 2009, 2014)	10 (170) 265
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała (2004, 2009, 2014)	Population at the age of 15 and more by body weight (2004, 2009, 2014)	11 (171) 266
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2015, 2016)	Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (172) 266
Wspieranie rodziny w 2016 r.	Family support in 2016	13 (173) 267
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2015, 2016)	Day-support centres (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (174) 267
Rodzinną pieczę zastępczą (2005, 2010, 2015, 2016)	Family foster care (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (175) 268
Instyтуcjonalną pieczę zastępczą (2005, 2010, 2015, 2016)	Institutional foster care (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (176) 268
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2015, 2016)	Stationary social welfare (2005, 2010, 2015, 2016)	17 (177) 269
Placówki stacjonarne pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2015, 2016)	Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2015, 2016)	18 (178) 269
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2015, 2016)	Social assistance benefits (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (179) 270
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	General notes	x 271
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	Books and pamphlets published (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (180) 276
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (181) 276
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2015, 2016]	Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2015, 2016]	3 (182) 277
Muzea (2005, 2010, 2015, 2016)	Museums (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (183) 277
Instyтуcje paramuzealne (2005, 2010, 2015, 2016)	Museum-related institutions (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (184) 277
Galerie sztuki (2005, 2010, 2015, 2016)	Art galleries (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (185) 278
Teatry, instyтуcje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (186) 278
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2015, 2016)	Centres of culture, cultural centres and estab- lishments, clubs and community centres (2005, 2009, 2015, 2016)	8 (187) 279

		Tablica Table	Strona Page
Kina stałe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (188)	280
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (189)	280
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (190)	280
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (191)	281
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (192)	283
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (193)	284
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (194)	284
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (195)	285
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2010, 2014, 2016)	<i>Physical education organizations and sports clubs (2010, 2014, 2016)</i>	17 (196)	286
Wybrane grupy i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2016 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2016</i>	18 (197)	287
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	<i>Selected sports facilities in 2014</i>	19 (198)	288
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZENSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	289
Nauka i technika	Science and technology		
Podmioty oraz pracujący w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities and internal personnel in research and development activity (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (199)	294
Pracujący w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal personnel in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (200)	295
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (201)	296
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin B+R (2010, 2015, 2016)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of R&D (2010, 2015, 2016)</i>	4 (202)	297
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według sektorów instytucjonalnych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by institutional sectors (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	5 (203)	297
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	6 (204)	298
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (205)	298

	Tablica Table	Strona Page
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2016 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2016</i>	8 (206) 299
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2014–2016	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2014–2016</i>	9 (207) 300
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Expenditures on innovation activity in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	10 (208) 301
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Expenditures on innovation activity in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	11 (209) 304
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Resident inventions and utility models (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (210) 305
Spółeczeństwo informacyjne	Information society	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (211) 306
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Purpose of using the Internet by enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (212) 306
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 307
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (213) 308
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (214) 308
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (215) 311
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average marketplace prices received by farmers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (216) 311
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 312
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (217) 320
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2015, 2016)	<i>Agricultural land area by land type (2010, 2015, 2016)</i>	2 (218) 321
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013, 2016)	<i>Farms by area groups (2010, 2013, 2016)</i>	3 (219) 321
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	4 (220) 322
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	5 (221) 322

		Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2015, 2016) ...	<i>Sown area (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (222)	324
Zbiory i plony wybranych ziemioplodów (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Selected crop production and yields (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (223)	325
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area, production and yields of ground vegetables (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (224)	326
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and production of fruit tree (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (225)	327
Powierzchnia i zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and production of fruit bushes and berry fruit plantations (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (226)	328
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (227)	329
Drób (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Poultry (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (228)	330
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (229)	330
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (230)	331
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (231)	332
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013, 2016)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010, 2013, 2016)</i>	16 (232)	332
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)</i>	17 (233)	333
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	18 (234)	333
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (235)	335
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (236)	336
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Major game species (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	21 (237)	336
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Shooting of main game species (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	22 (238)	337
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23 (239)	337
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest land area (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24 (240)	338
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (241)	339
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (242)	340
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27 (243)	341
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	28 (244)	342
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	29 (245)	343
Pożary w lasach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest fires (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	30 (246)	343

DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO		CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x	344
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2015, 2016)	Sold production of industry (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (247)	347
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	2 (248)	349
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	Production of selected products (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (249)	350
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment in industry (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (250)	351
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (251)	352
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	6 (252)	355
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Construction and assembly production by types of construction (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	7 (253)	355
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Buildings completed (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (254)	357
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2015, 2016)	Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (255)	358
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment and average month- ly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2015, 2016)	10 (256)	360
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	General notes	x	361
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2015, 2016)	Railway lines operated (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (257)	364
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2015, 2016)	Hard surface public roads (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (258)	364
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (259)	365
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Regular bus communication lines (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (260)	365
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2015, 2016)	Hire or reward road transport (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (261)	366
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2015, 2016)	Urban transport (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (262)	366
Ruch pasażerów w portach lotniczych (2005, 2010, 2015, 2016)	Passenger traffic at airports (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (263)	367
Przeładunek ładunków w portach lotniczych (2005, 2010, 2015, 2016)	Goods loaded and unloaded at airports (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (264)	367

		Tablica Table	Strona Page
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (265)	367
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2015, 2016)	<i>Road traffic accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2015, 2016)</i>	10 (266)	368
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (267)	369
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	370
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Retail sales of goods (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	1 (268)	373
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Retail sales of goods by groups (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	2 (269)	373
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Wholesale of goods in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (270)	373
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Shops by organizational form and petrol stations (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (271)	374
Gastronomia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Catering (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (272)	374
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012, 2015) ...	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012, 2015)</i>	6 (273)	375
Targowiska (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (274)	375
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	376
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (275)	380
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (276)	382
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (277)	383
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (278)	385
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Current assets of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (279)	386
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (280)	388
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Share capital of companies (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (281)	389
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (282)	391
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	393
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenue of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (283)	396
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	<i>Revenue of local government units budgets by divisions in 2016</i>	2 (284)	398

		Tablica Table	Strona Page
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Expenditure of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (285)	399
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	<i>Expenditure of local government units budgets by divisions in 2016</i>	4 (286)	400
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2015, 2016)	<i>Revenue and costs of government budgetary establishments (2015, 2016)</i>	5 (287)	401
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	402
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	1 (288)	405
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	2 (289)	406
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays in enterprises by group (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	3 (290)	407
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]</i>	4 (291)	408
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]</i>	5 (292)	409
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	411
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Gross domestic product (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	1 (293)	415
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Basic elements of the production account and the generation of income account (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	2 (294)	416
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2014, 2015)	<i>Nominal income in the households sector (2010, 2014, 2015)</i>	3 (295)	416
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	417
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (296)	418
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (297)	419
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (298)	421
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (299)	422
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (300)	424

SPIS WYKRESÓW
LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa śląskiego w 2016 r.	<i>Administrative division of the Śląskie Voivodship in 2016</i>	60 – 61
Podział województwa śląskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) w 2017 r.	<i>Division of the Śląskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) in 2017</i>	60 – 61
Ludność według płci i wieku w 2016 r.	<i>Population by sex and age in 2016</i>	60 – 61
Ruch naturalny ludności (2000–2016)	<i>Vital statistics of population (2000–2016)</i>	60 – 61
Przeciętna liczba lat trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000–2016)	<i>Life expectancy at 0 age (2000–2016)</i>	60 – 61
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2016)	<i>Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2016)</i>	60 – 61
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku i poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2016)	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level (2005, 2010, 2016)</i>	60 – 61
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2016)	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2016)</i>	60 – 61
Udział mieszkań wyposażonych w instalacje w mieszkaniach ogółem w 2016 r.	<i>Share of dwellings fitted with installations in total dwellings in 2016</i>	60 – 61
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2016)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2016)</i>	60 – 61
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2016/17	<i>Education by educational level in the 2016/17 school year</i>	60 – 61
Lekarze specjaliści w 2016 r.	<i>Doctors specialists in 2016</i>	60 – 61
Struktura mieszkańców placówek stacjonarnych pomocy społecznej według wieku w 2016 r.	<i>Structure of residents of stationary social welfare facilities by age in 2016</i>	60 – 61
Struktura czytelników bibliotek publicznych w 2016 r.	<i>Structure of borrowers of public libraries in 2016</i>	60 – 61
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów według kraju stałego zamieszkania w 2016 r.	<i>Foreign tourists using tourist accommodation establishments by country of their permanent residence in 2016</i>	60 – 61

		Strona Page
Użytkowanie gruntów ogółem w gospodarstwach rolnych w 2016 r.	<i>Land use in agricultural farms in 2016</i>	60 – 61
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2015 r. (ceny stałe 2014).....	<i>Structure of market agricultural output in 2015 (constant prices 2014)</i>	60 – 61
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2016]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2016]</i>	60 – 61
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2016)	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita (2005, 2010, 2016)</i>	60 – 61
Udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015]	<i>Share in the generation of gross domestic product (current prices) [2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015]</i>	60 – 61
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015]	<i>Gross domestic product per capita (current prices) [2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015]</i>	60 – 61
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015)	<i>Gross nominal disposable income in the households sector per capita (2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015)</i>	60 – 61
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2015]	<i>Structure of gross value added by kind of activity (current prices) [2010, 2015]</i>	60 – 61
Podmioty gospodarki narodowej w 2016 r.	<i>Entities of the national economy in 2016</i>	60 – 61
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2016 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2016</i>	60 – 61

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (*)	– zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych na str. 30. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes on page 30.</i>
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
„W tym”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
„Of which”	– indicates that not all elements of the sum are given.
Przecinek (,)	– oznacza liczby prezentujące liczby dziesiętne.
Comma	– used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zł</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz.	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl.	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
μg	= mikrogram <i>microgram</i>	l	= litr <i>litre</i>
g	= gram <i>gram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	ust.	= ustęp

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	i in.	= i inni
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
h	= godzina <i>hour</i>	ozn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
d <i>24h</i>	= doba = <i>24 hours</i>	ozn.	= tak zwany
r.	= rok	ww.	= wyżej wymieniony
t/r <i>t/y</i>	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	MEN	= Ministerstwo Edukacji Narodowej
art.	= artykuł <i>article</i>	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych <i>European System of National and Regional Accounts</i>
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa = <i>number</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Teryto- rialnych do Celów Statystycznych <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes</i>
kk	= Kodeks karny	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
kl.	= klasa	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer = <i>number</i>	UN	= <i>United Nations</i>
poz.	= pozycja		
pkt	= punkt		
tabl.	= tablica <i>table</i>		
Dz. U.	= Dziennik Ustaw		
Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowych grupowań:

„**Przemysł**”, który obejmuje następujące sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,

sekcje G, H, I, J – „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”,

sekcje K, L – „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

– **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwo-

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments) replaced the formerly applied Polish Classification of Activities – PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.

In the PKD 2007 additional groupings were introduced:

“**Industry**” – including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,

sections G, H, I, J – “Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motor-cycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”,

sections K, L – “Financial and insurance activities”, “Real estate activities”.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities”, “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use” and “Activities of extraterritorial organizations and bodies”.

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

– **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal per-

wych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami).

4. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

sons), local unit government unit ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

- **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in the capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data presented for the voivodship, subregions, powiats and gminas correspond to levels 2, 3, 4 and 5 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obligatory in countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and Council dated 26 V 2003 (OJL 154 dated 21 VI 2003, with later amendments). NTS in force since 1 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers, dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments).

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, taking into account entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

5. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data according to the PKD 2007 sections and divisions as well as by territorial division are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego oraz zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do dnia 31 XII 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 IX 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 XII 2015 r.,
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen),
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami),
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

9. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta** i **wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

8. Other than the PKD 2007, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; PKWiU 2015, compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4 IX 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classifications valid until 31 XII 2015,
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped,
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316, with later amendments),
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

9. Information on the voivodship as well as by **urban areas** and **rural areas** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.;
- 3) produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

10. Data at **current prices** correspond to obtained revenues, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data are expressed at current prices.

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. Constant prices were adopted in the case of:

- 1) agricultural output – average national current prices from the year preceding the reference year (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the reference year and from the reference year;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) from 2011;
- 3) gross domestic product – current prices from the year preceding the reference year.

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – dla lat 2000 i 2005 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.); od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

*When **computing per capita data (1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics, production) – as of 30 VI.*

For calculations, it was assumed to use – unless otherwise indicated – the number of population for 2000 and 2005 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2002 – for 2000 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2002; from 2010 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011 – for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

14. Data, unless otherwise indicated, do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Some data are given on the basis of preliminary data and may be revised in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYINTERNACJONALNA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007)

sekcje sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) [dok.]
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007) [cont.]

działy divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are presented in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodologies and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	12333	3,9	Area in km ²
Powiaty	314	17	5,4	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	19	28,8	Cities with powiat status
Gminy	2478	167	6,7	Gminas
Miasta	919	71	7,7	Towns
Miejscowości wiejskie	52548	1293	2,5	Rural localities
Sołectwa	40726	1072	2,6	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	38,6	9,1	23,6	particulate
gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla)	210849,4	38668,2	18,3	gaseous (including carbon dioxide)
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3253	202	6,2	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2408	112	4,7	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	826	90	10,9	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^b w tys. t	128306,9	33780,1	26,3	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^b in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^c (w ciągu roku) w tys. t	11654,3	1618,4	13,9	Municipal waste collected ^c (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	6517,0	1130,8	17,4	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	2,7	3,9	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	1690,3	276,6	16,4	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,7	1,0	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE^d
PUBLIC SAFETY^d

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	748457	105799	14,1	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	195	232	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	66,5	70,6	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 8 na str. 66. **c** Dane szacunkowe. **d** Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. **b** See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 8 on page 66. **c** Estimated data. **d** Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38433,0	4559,2	11,9	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23129,5	3510,0	15,2	urban areas
wieś	15303,5	1049,1	6,9	rural areas
w tym kobiety	19839,8	2360,3	11,9	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	370	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	61,7	61,8	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	-1,4	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	-1,0	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14964,4	1706,3	11,4	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	4052,19	4059,14	100,2	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1335,2	120,0	9,0	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	8,2	6,6	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Length of distribution network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	300989,7	21368,6	7,1	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	154013,7	16082,9	10,4	sewage distribution ^c
gazowej	149036,6	17126,5	11,5	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	14272,0	1750,5	12,3	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	371,3	384,0	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	54558,3	6576,7	12,1	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1419,6	1442,5	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				useful floor area of dwellings:
w tysiącach m ²	1053251,8	123790,4	11,8	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	27404,9	27152,0	x	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. **b** Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. **c** Łącznie z kolektorami. **d** Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. **b** Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. **c** Including collectors. **d** Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU w 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	163325	11020	6,7	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	4,3	2,4	x	<i>dwellings</i>
izby	16,8	11,2	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	401,5	281,0	x	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2296,5	257,4	11,2	<i>primary</i>
gimnazjach	1061,3	115,0	10,8	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	176,9	18,7	10,6	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących	485,5	50,0	10,3	<i>general secondary</i>
technikach	505,9	58,6	11,6	<i>technical secondary</i>
artystycznych ogólnokształcących ^d	12,9	2,5	19,3	<i>general art^d</i>
policealnych	248,1	34,1	13,8	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				<i>Children attending pre-primary education establishments^e:</i>
w tysiącach	1299,1	151,0	11,6	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–5 lat	811	828	x	<i>per 1000 children aged 3–5</i>
OCHRONA ZDROWIA ^f I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII HEALTH CARE ^f AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ^g :				<i>Medical personel^g:</i>
lekarze	91730	11404	12,4	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	13308	1534	11,5	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^h	195838	25414	13,0	<i>nurses^h</i>
Przychodnie	21299	2873	13,5	<i>Out-patient departments</i>
Szpitala ogólne	957	155	16,2	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	186,6	25,4	13,6	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ⁱ	13104	1508	11,5	<i>Generally available pharmaciesⁱ</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 213. **b** Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. **c** Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. **d** Dających uprawnienia zawodowe. **e** Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. **f** Łącznie z danymi resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. **g** Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. **h** Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. **i** Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 10 na str. 253.

a See general notes to the chapter “Education”, items 1 and 2 on page 213. **b** Excluding schools for adults, excluding post-secondary schools. **c** Including pupils of special job-training schools. **d** Leading to professional certification. **e** Including the children attending for all school year round establishments performing health care activities. **f** Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration. **g** Including interns; including persons for whom the primary workplace is an individual medical and nurse practice registered at Chamber of Physicians and Chamber of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are: university, social welfare, public administration or local government units or National Health Fund. **h** Including master nurses. **i** See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 10 on page 253.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7984	788	9,9	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	128994,9	16271,2	12,6	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	944	67	7,1	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys. Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	36081,6	1444,3	4,0	Museum and exhibition visitors in thous.
Widzowie w kinach stałych w tys.	484	49	10,1	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	51823,9	6553,7	12,6	Audience in fixed cinemas in thous.
korzystający z noclegów	749,2	47,2	6,3	Tourist accommodation establishments ^a in thous.:
	30108,3	2409,1	8,0	number of beds (as of 31 VII) tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14405,7	362,6	2,5	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha
pod zasiewami ^c	10640,0	261,1	2,5	sown area ^c
grunty ugorowane	165,6	8,8	5,3	fallow land
uprawy trwałe	393,5	2,8	0,7	permanent crops
ogrody przydomowe	31,1	0,8	2,6	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3175,5	89,1	2,8	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thous. ha:
zboża	7400,3	198,8	2,7	cereals
ziemniaki	300,7	8,1	2,7	potatoes
warzywa gruntowe ^d	178,5	2,5	1,4	ground vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	29849,2	873,9	2,9	cereals
ziemniaki	8624,0	229,8	2,7	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4547,3	72,8	1,6	field vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	40,3	44,0	109,2	cereals
ziemniaki	287	285	99,2	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9230,0	394,0	4,3	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): w milionach złotych	1301911,8	215659,2	16,6	Sold production of industry (current prices): in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	33880	47248	139,5	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące): w milionach złotych	166844,2	18991,8	11,4	Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4342	4161	95,8	per capita in zł

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi, dane według szacunków. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places; data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, kitchen gardens and crops area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens, data based on estimates. ^e Realized by construction entities – by work-site-location.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km w tym o nawierzchni ulepszonej w %	294313 92,3	21762 93,9	7,4 x	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt:				Registered cars ^a in thous. units:
osobowe	21675,4	2487,3	11,5	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3541,3	351,2	9,9	lorries and road tractors ^b
Placówki dla usług pocztowych ^c	7497	792	10,6	Postal service offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Telephone main line ^d :
w tysiącach	4759,0	551,6	11,6	in thousands
w tym standardowe łącza główne	4059,8	468,5	11,5	of which standard main line
na 1000 ludności	123,8	121,0	x	per 1000 population
HANDEL – stan w dniu 31 XII TRADE – as of 31 XII				
Sklepy	367011	41497	11,3	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	105	110	x	Population per 1 shop
Targowiska stałe	2199	184	8,4	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin^e				Gminas budgets^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	101794,8	7595,5	7,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3944	3804	96,5	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	98175,1	7245,8	7,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3803	3629	95,4	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Cities with powiat status budgets
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	74420,1	12916,9	17,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5900	5030	85,3	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	71941,5	12694,0	17,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5703	4944	86,7	per capita in zł
Budżety powiatów				Powiats budgets
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	23948,3	1664,1	6,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	928	833	89,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	23300,6	1599,6	6,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	903	801	88,7	per capita in zł
Budżety województw				Voivodships budgets
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	13505,6	1228,2	9,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	351	269	76,6	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	12617,4	1206,7	9,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	328	264	80,5	per capita in zł

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. **b** Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. **c** Dane dotyczą poczty publicznej (operator wyznaczony). **d** Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. **e** Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. **b** Including vans. **c** Data concern the public post office (appointed operator). **d** Data concern operators of the public telecommunication network. **e** Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne ^a (ceny bieżące):				<i>Investment outlays^a</i> <i>(current prices):</i>
w milionach złotych	244429,0	29063,4	11,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6361	6367	100,1	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych ^b (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets^b</i> <i>(as of 31 XII; current book-keeping</i> <i>prices):</i>
w milionach złotych	3660941,7	426376,3	11,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	95255	93521	98,2	<i>per capita in zł</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2015 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2015				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product</i> <i>(current prices):</i>
w milionach złotych	1799392	222806	12,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	46792	48670	104,0	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added</i> <i>(current prices):</i>
w milionach złotych	1596366	197665	12,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	113577	121371	106,9	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income</i> <i>in the households sector:</i>
w milionach złotych	1063827	143758	13,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	27664	31402	113,5	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^c ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^c				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^d (stan w dniu 31 XII)	4237691	467090	11,0	<i>Entities of the national economy</i> <i>in the REGON register^d</i> <i>(as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	121951	15986	13,1	<i>public sector</i>
sektor prywatny	4071719	447965	11,0	<i>private sector</i>

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Według siedziby jednostki lokalnej. **c** W podziale na sektory bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON. **d** Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a By localization of investments. **b** According to the seat of the local unit. **c** In the division by sectors excluding entities, for which information on the form of ownership does not occur in the REGON register. **d** Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za lata 2000, 2005 dokonano przy przyjęciu skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki
N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for the years 2000, 2005 are based on the revised number of population, which considers the results of the

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
POWIERZ AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	12294	12331	12333	12333
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	26,2	22,6	22,7	23,3
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	61,1	61,7	61,8	59,9
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	43,5	34,9	32,5	31,8
5	w tym do produkcji przemysłowej	15,0	10,9	11,1	10,4
6	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających oczyszczania	88,2	87,8	86,4	82,4
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	4,2	3,5	4,3	5,3
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	62,9	67,5	72,0	76,2
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powie- trza w tys. t:				
10	pyłowych	38,5	22,4	13,4	10,6
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	610,6	713,8	689,8	671,9
11	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości po- wietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
12	pyłowych	99,0	99,4	99,6	99,7
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	31,3	28,6	29,6	30,0
13	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII): w % powierzchni ogólnej	22,1	22,0	22,1	22,2
14	na 1 mieszkańca w m ²	570	579	589	593
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłącze- niem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	3810,4	3428,2	2879,1	3005,6
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	334,2	278,4	297,6	292,5
17	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	5,2	5,7	5,6	5,3
18	służące gospodarce wodnej	1,5	1,5	0,8	1,1
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
19	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^f w za- kończonych postępowaniach przygotowawczych: w liczbach bezwzględnych	165766	193415	169024	167573
20	na 10 tys. ludności	347	412	364	363
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^f w %	46,2	52,6	63,6	66,3

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Dane szacunkowe, patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona
^e Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu

^a From own intakes. ^b Water withdrawal intakes before entering the water network. ^c Estimated data; see general notes to the chapter
item 8 on page 66. ^e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years
juveniles.

Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
National Population and Housing Census 2002.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
12333	12333	12333	12333	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA PROTECTION					
24,3	23,3	23,1	23,3	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of: production ^f (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
58,1	59,6	62,2	61,5	exploitation of water supply network ^h	3
31,4	31,0	30,6	30,1	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
10,2	9,4	9,7	9,4	of which for industrial production	5
82,6	81,6	84,4	85,0	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground: treated in % of requiring treatment	6
5,2	5,5	4,7	4,5	untreated per 1 km ² in dam ³	7
76,9	78,8	80,2	80,7	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ⁱ	8
10,6	10,3	10,2	9,1	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t: particulates	9
714,5	724,0	774,7	747,8	gases (excluding carbon dioxide)	10
99,7	99,6	99,6	99,6	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced: particulates	11
30,6	27,5	27,1	27,1	gases (excluding carbon dioxide)	12
22,2	22,2	22,2	22,0	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII): in % of total area	13
595	597	599	596	per capita in m ²	14
3121,5	3182,2	2961,8	2739,0	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^j per 1 km ² in t	15
292,6	337,8	332,0	354,6	Municipal waste collected ^k (during the year) per capita in kg	16
6,3	7,8	6,8	3,9	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays: in environmental protection	17
1,5	1,3	1,5	1,0	in water management	18
PUBLICZNE SAFETY					
160932	131368	117163	105799	Ascertained crimes by the Police ^l in completed preparatory proceedings: in absolute numbers	19
349	286	256	232	per 10 thous. population	20
68,2	68,7	68,4	70,6	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^l in %	21

środowiska", ust. 5 na str. 62, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *d* Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 8 na str. 66, na zmianę katalogu odpadów. *f* Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

“Environmental protection”, item 5 on page 62, total population – based on balances. *d* See general notes to the chapter “Environmental protection”, due to a change in the catalogue of waste. *f* Until 2012 – including prosecutor’s office; since 2014 excluding punishable acts committed by

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
					LUD POPU
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	4765657	4685775	4634935	4615870
2	miasta	3776228	3685324	3607496	3579983
3	wieś	989429	1000451	1027439	1035887
4	w tym kobiety	2456488	2421969	2396344	2387729
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106,4	107,0	107,0	107,2
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	386	380	376	374
7	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII): przedprodukcyjnym	1082720	885181	799933	782781
8	produkcyjnym	3007552	3063102	3021163	2970023
9	poprodukcyjnym	675385	737492	813839	863066
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	5,4	6,1	5,4
11	Rozwody na 1000 ludności	1,1	2,0	1,8	1,8
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,9	8,7	10,3	9,6
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,7	9,9	10,3	10,6
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,8	-1,2	0,0	-1,0
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	10,2	7,4	5,7	4,8
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-2,6	-1,9	-1,1	-1,3
17	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia: mężczyźni	69,55	70,52	71,62	71,97
18	kobiety	77,18	78,45	79,71	80,00
					RYNEK LABOUR
19	Pracujący ^{de} (stan w dniu 31 XII): w tysiącach	1750,8	1504,9	1637,3	1642,4
20	w tym kobiety	793,2	671,2	728,6	739,2
21	na 1000 ludności	368	321	353	356
22	w sektorze prywatnym w %	64,9	66,3	71,5	72,7
23	według rodzajów działalności w %: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4,7	6,3	6,2
24	przemysł i budownictwo	38,0	36,7	36,7
25	sekcje G, H, I, J	26,7	25,7	25,6
26	sekcje K, L	3,7	3,8	3,9
27	pozostałe usługi	26,8	27,5	27,6

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 101. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Do obliczenia salda wykorzystano dane o ^e Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

^a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 101. ^b Including infant deaths. ^c For calculating net migration, (since 2004). ^e Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the 2010 – of the Agricultural Census 2010.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ^a					
LATION^f					
4599447	4585924	4570849	4559164	Population (as of 31 XII)	1
3559972	3542874	3525289	3510034	urban areas	2
1039475	1043050	1045560	1049130	rural areas	3
2379656	2373207	2365877	2360308	of which females	4
107,2	107,3	107,3	107,3	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
				Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
373	372	371	370	Population of age (as of 31 XII):	
776393	771201	767533	767290	pre-working	7
2934496	2898050	2858648	2818424	working	8
888558	916673	944668	973450	post-working	9
4,8	5,0	4,9	5,0	Marriages per 1000 population	10
1,9	1,8	1,8	1,8	Divorces per 1000 population	11
9,3	9,3	9,1	9,4	Live births per 1000 population	12
10,7	10,4	11,0	10,7	Deaths ^b per 1000 population	13
-1,4	-1,1	-1,9	-1,4	Natural increase per 1000 population	14
5,1	4,9	4,7	4,4	Infant deaths per 1000 live births	15
				Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
-2,0	-1,6	-1,5 ^c	-1,0	Life expectancy at the moment of birth:	
72,40	73,24	72,98	73,50	males	17
80,06	80,40	80,31	80,87	females	18
PRACY					
MARKET					
				Employed persons ^{de} (as of 31 XII):	
1638,7	1654,5	1672,0	1706,3	in thousands	19
745,0	754,8	767,7	785,0	of which women	20
356	361	366	374	per 1000 population	21
73,4	74,1	75,2	75,9	in private sector in %	22
				by kind of activities in %:	
6,2	6,2	6,1	6,0	agriculture, forestry and fishing	23
35,8	35,5	35,1	34,8	industry and construction	24
25,6	25,6	25,8	26,2	sections G, H, I, J	25
4,0	3,9	3,8	3,7	sections K, L	26
28,4	28,8	29,2	29,3	other services	27

migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. ^d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz

data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. ^d By actual workplace and kind of activity Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the National Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	449,6	466,1	470,5
2	na 1000 ludności	x	96	101	102
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	76,6	88,8	90,9
4	na 1000 ludności	x	16	19	20
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):				
5	w tys.	259,8	281,3	181,2	205,5
6	2000 = 100	100,0	108,3	69,7	79,1
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	57,9	56,7	54,2	54,7
8	w wieku 24 lat i mniej	32,2	21,2	19,8	17,4
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	39,2	49,3	23,6	31,3
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	309	104	44	43
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,9	15,5	10,0	11,1
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto				
12	w zł	1954,41	2433,95	3306,69	3629,57
13	2000 = 100	100,0	124,5	169,2	185,7
14	w tym w: przemyśle	2885,54	3910,15	4307,29
15	budownictwie	1899,32	2602,45	2891,11
	Przeciętna liczba emerytów i rencistów				
16	w tys.	1140,2	1150,2	1186,5	1160,9
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1066,6	1089,7	1138,7	1117,5
18	rolników indywidualnych	73,7	60,5	47,8	43,3
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1072,00	1426,73	1978,16	2173,90
20	rolników indywidualnych ^b	761,00	954,89	1204,18	1307,80
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
21	wodociągowej	17268,2	18344,1	19786,6	20300,7
22	kanalizacyjnej ^c	5944,6	8231,9	11403,3	12813,1
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	185,4	147,3	140,7	137,9
24	na 1 mieszkańca w m ³	38,9	31,4	30,3	29,8
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	2567,2	2645,8	2861,8	2750,2
26	na 1 mieszkańca w kWh	679,5	716,2	792,1	766,8

^a Do wyciszenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami z ceży z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem

^a The number of employed persons, including data on employed persons on private farms in agriculture used for calculation, was the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultural social security system, households, whose main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Average paid employment :</i>	
				<i>in industry:</i>	
456,3	453,0	449,1	454,3	<i>in thousands</i>	1
99	99	98	100	<i>per 1000 population</i>	2
				<i>in construction:</i>	
82,5	76,9	76,1	76,0	<i>in thousands</i>	3
18	17	17	17	<i>per 1000 population</i>	4
				<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII):</i>	
208,3	175,7	148,5	120,0	<i>in thous.</i>	5
80,2	67,6	57,2	46,2	<i>2000 = 100</i>	6
				<i>In % of registered unemployed</i>	
				<i>(as of 31 XII):</i>	
53,4	53,6	54,3	55,6	<i>women</i>	7
16,1	14,2	12,5	11,3	<i>aged 24 years and less</i>	8
35,2	39,1	37,6	37,9	<i>out of work for longer than 1 year</i>	9
				<i>Registered unemployed persons</i>	
37	24	17	11	<i>(as of 31 XII) per a job offer</i>	10
				<i>Registered unemployment rate^a</i>	
11,3	9,6	8,2	6,6	<i>(as of 31 XII) in %</i>	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
				<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	
3786,14	3862,32	3969,67	4059,14	<i>in zł</i>	12
193,7	197,6	203,1	207,7	<i>2000 = 100</i>	13
4560,10	4581,88	4648,07	4669,33	<i>of which: in industry</i>	14
2914,58	2980,63	3075,04	3249,93	<i>in construction</i>	15
				<i>Average number of retirees and pensioners</i>	
1153,3	1146,7	1147,3	1149,3	<i>in thous.</i>	16
				<i>receiving retirement and other pension paid</i>	
1112,1	1107,3	1109,0	1112,0	<i>by the Social Insurance Institution</i>	17
41,2	39,4	38,3	37,3	<i>farmers</i>	18
				<i>Average monthly gross retirement and other</i>	
				<i>pension in zł:</i>	
				<i>paid by the Social Insurance</i>	
2287,25	2365,90	2429,61	2477,08	<i>Institution</i>	19
1367,05	1383,76	1402,70	1389,86	<i>farmers^b</i>	20
MIESZKANIA					
DWELLINGS					
				<i>Length of distribution network (as of 31 XII)</i>	
				<i>in km:</i>	
20480,7	20841,8	21055,4	21368,6	<i>water supply</i>	21
13539,8	14785,7	15557,3	16082,9	<i>sewage^c</i>	22
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply systems:</i>	
135,6	134,3	135,9	136,1	<i>in cubic hectometres</i>	23
29,4	29,2	29,7	29,8	<i>per capita in m³</i>	24
				<i>electricity in urban areas^d:</i>	
2774,5	2680,3	2656,3	2655,4	<i>in gigawatt hour</i>	25
777,4	754,6	751,7	754,9	<i>per capita in kWh</i>	26

przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń utrzymywania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the National Population and Housing Census 2002 as well as in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszka- kane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	1594,2	1673,7	1696,6	1713,1
2	na 1000 ludności	335,0	357,2	366,0	371,1
3	izby na 1000 ludności	1150,4	1287,8	1362,2	1385,9
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	20318,2	23650,0	25267,0	25832,0
5	przeciętna 1 mieszkania	60,7	66,2	69,0	69,6
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	5,6	8,5	10,2	9,7
7	na 1000 ludności	1,2	1,8	2,2	2,1
8	izby na 1000 ludności	5,7	9,2	10,8	10,5
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	136,4	233,3	279,5	265,6
10	przeciętna 1 mieszkania	115,2	128,3	127,1	126,0
EDUKACJA ^b EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^d	369,1	287,9	240,4	236,5
12	gimnazjach	140,0	180,7	137,9	126,5
13	zasadniczych zawodowych ^e	62,7	27,1	25,1	22,9
14	liceach ogólnokształcących ^f	101,3	81,2	67,0	60,2
15	liceach profilowanych	x	24,6	3,3	1,1
16	technikach ^f	131,4	67,5	67,4	62,6
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	2,2	2,4	2,3	2,4
18	policealnych	29,1	44,4	42,9	50,6
	Absolwenci szkół ^e w tys.:				
19	podstawowych	142,8 ^h	55,8	42,8	40,2
20	gimnazjów	x	61,6	47,9	42,5
21	zasadniczych zawodowych ^e	19,8	8,1	7,8	7,5
22	liceów ogólnokształcących ^f	20,0	27,7	23,8	20,9
23	liceów profilowanych	x	9,0	1,9	0,9
24	techników ^f	26,8	20,3	15,2	15,0
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,3	0,5	0,5	0,4
26	policealnych	11,0	14,0	11,1	12,8
	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^h (bez szkół dla doro- słych) na 1000 ludności	14	12	11	10

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 213.
^c Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^d W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie ze szkołami uzupełniającymi
i specjalnymi przysposabiającymi do pracy a w latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z liceami profilowanymi.

^a Based on balances of dwelling stocks. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 on page 213. ^c Excluding schools for adults,
^d In the 2005/06–2013/14 school years including supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. ^e Leading to professional
including specialized secondary schools.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
MIESZKANIA (dok.) DWELLINGS (cont.)					
				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
1722,3	1731,0	1740,3	1750,5	<i>in thousands</i>	1
374,5	377,5	380,7	384,0	<i>per 1000 population</i>	2
1400,8	1414,0	1428,4	1442,5	<i>rooms per 1000 population</i>	3
26177,3	26487,8	26820,9	27152,0	<i>useful floor area of dwellings in m²: per 1000 population</i>	4
69,9	70,2	70,4	70,7	<i>average per dwelling</i>	5
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
10,4	9,7	10,2	11,0	<i>in thousands</i>	6
2,3	2,1	2,2	2,4	<i>per 1000 population</i>	7
11,1	10,1	10,6	11,2	<i>rooms per 1000 population</i>	8
				<i>useful floor area of dwellings in m²: per 1000 population</i>	9
282,8	256,6	265,6	281,0	<i>average per dwelling</i>	10
125,5	120,9	119,8	116,4		

I WYCHOWANIE
TION^g

				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
237,0	256,2	279,6	257,4	<i>primary^d</i>	11
122,5	119,0	116,5	115,0	<i>lower secondary</i>	12
21,6	22,0	20,5	18,7	<i>basic vocational^e</i>	13
55,8	53,2	51,3	50,0	<i>general secondary^f</i>	14
0,4	–	–	–	<i>specialized secondary</i>	15
61,1	60,1	58,8	58,6	<i>technical secondary^f</i>	16
2,3	2,3	2,3	2,5	<i>general art^g</i>	17
40,4	36,5	35,2	34,1	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates in schools^c in thous.:</i>	
39,4	38,1	37,7	37,8	<i>primary</i>	19
41,0	39,0	38,0	37,6	<i>lower secondary</i>	20
7,4	4,8	6,2	6,2	<i>basic vocational^e</i>	21
21,3	18,7	17,8	16,7	<i>general secondary^f</i>	22
0,6	0,4	–	–	<i>specialized secondary</i>	23
14,5	13,4	13,3	13,4	<i>technical secondary^f</i>	24
0,4	0,4	0,4	0,4	<i>general art^g</i>	25
13,5	11,5	9,9	9,7	<i>post-secondary</i>	26
				<i>Graduates of basic vocational schools, general and technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certificationⁱ (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	27
10	8	8	8		

^c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. ^e odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. ^f Dające uprawnienia zawodowe. ^g Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. ⁱ Łącznie ze szko-

except post-secondary schools. ^d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. ^e Including special job-training schools. ^f certification. ^g Data include graduates of 8th and 6th grade. ⁱ Including special job-training schools and in 2005/06-2013/14 school years

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
EDUKACJA ^a					
EDUCA					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	178,8	207,7	181,3	158,8
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	29,4	44,9	48,8	48,7
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na począt- ku roku szkolnego) w tys.	36,3	35,8	38,3	37,8
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	9,3	11,5	7,3	8,6
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	109,8	104,1	117,7	129,3
6	dzieci ^d w tys.	111,6	107,2	128,3	143,4
7	w przedszkolach	103,7	98,6	115,8	128,0
8	w oddziałach przedszkolnych przy szko- łach podstawowych	7,8	8,6	12,0	14,4
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ^e	525	588	673	680
OCHRONA ZDROWIA ^f					
HEALTH CARE ^f					
Pracownicy medyczni ^g (stan w dniu 31 XII):					
10	lekarze	11848	9753	10345	10788
11	lekarze dentyści	1560	1560	1499	1370
12	Pielęgniarki ^h	25442	25140	25740	25927
13	Łóżka w szpitalach ogólnych ⁱ (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	61,0	57,1	56,1	56,3
14	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1508,1	1804,9	1969,8	2034,2
15	Przychodnie ^k (stan w dniu 31 XII)	1692	1819	2437	2737
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	1044	1148	1294	1395
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4558	4082	3582	3309
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
18	lekarskie	6,5	6,8	7,2	7,3
19	stomatologiczne	0,9	0,8	0,8	0,9
20	Dzieci w żłobkach ^{lm} i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	19	17	23	34
KULTURA. CULTURE.					
21	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	858	840	814	804
22	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3536	3616	3610	3600
23	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	220,3	224,6	190,2	187,8
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych ⁿ w wol.:					
24	na 1000 ludności	4573	4599	3744	3697
25	na 1 czytelnika	20,8	20,5	19,7	19,7
26	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,8	2,1	1,9	2,0
27	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^o na 1000 ludności	258,3	266,0	305,7	285,8
28	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	38	47	55	56
29	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	150,8	153,8	239,1	251,0

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 213. ^b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami
^d Od 2008 r. łącznie z – niewuzgłędionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi;
przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^e W 2015/16 w wieku 3–5 lat. ^f Od 2012 r. łącznie z danymi
z osobami dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgnarska. ^h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ⁱ Bez miejsc
i pomoc społeczna” ust. 2 na str. 251. ^l Łącznie z oddziałami żłobkowymi. ^m Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. ⁿ Od 2015 r. łącznie
organizowanymi w plenerze.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 on page 213. ^b Including branch sections, basic organizational units in another
^d Since 2008 including entities excluded in the division according to type, pre-primary education groups and pre-primary points;
school years including children attending for all school year round establishments performing health care activities. ^e In the 2015/2016 – in the
^g Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical
^k See general notes to the chapter “Health care and social welfare” item 2 on page 251. ^l Including nursery wards. ^m Until 2010 excluding children’s

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
<i>TION^f (cont.)</i>					
144,6	135,0	126,6	120,6	Students of tertiary education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
44,7	41,7	38,7	34,0	Graduates of tertiary education institutions ^{bc} in thous.	2
32,1	27,5	23,9	21,1	Students of schools for adults (as of the beginning of the school year) in thous.	3
8,6	6,8	7,5	5,8	Graduates of schools for adults in thous.	4
136,9	138,9	136,2	146,5	Pre-primary education (as of the beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
151,0	145,2	132,8	151,0	children ^f in thous.	6
133,2	131,0	122,9	138,9	in nursery schools	7
16,7	13,0	8,9	11,0	in pre-primary sections in primary schools	8
692	774	817	757	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6 ^e	9
I POMOC SPOŁECZNA AND SOCIAL WELFARE					
10686	10847	11077	11404	Medical personnel ^g (as of 31 XII): doctors	10
1270	1303	1483	1534	dentists	11
25375	25668	25674	25414	nurses ^h	12
56,3	56,2	55,8	55,8	Beds in general hospitals ⁱ (as of 31 XII) per 10 thous. population	13
2047,6	2024,7	2046,6	2052,8	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	14
2702	2806	2814	2873	Out-patient departments ^k (as of 31 XII)	15
1401	1456	1486	1508	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	16
3283	3150	3076	3023	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	17
7,6	7,7	7,8	8,0	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita: medical	18
0,9	0,9	0,9	0,9	dental	19
42	51	61	72	Children in nurseries ^{lm} and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age of 3	20
TURYSTYKA TOURISM					
800	800	791	788	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
3597	3599	3587	3569	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
184,6	178,5	173,3	171,3	Public library borrowers per 1000 population	23
3656	3507	3385	3336	Public library loans ⁿ in vol.:	24
19,8	19,6	19,5	19,5	per 1000 population	25
1,8	2,2	2,2	2,2	per borrower	25
274,7	290,8	329,6	338,8	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	26
57	62	68	67	Audience in theatres and music institutions ^o per 1000 population	27
261,3	309,9	351,5	316,4	Museums with branches (as of 31 XII)	28
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	29

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi. c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego, od 2007 r. bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. W latach szkolnych 2013/14–2015/16 łącznie z dziećmi resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. g Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. z łózkami i inkubatorami dla noworodków. k Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. l Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami

location as well as teaching centres in another location. c From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year, since 2007 excluding pre-primary education in the establishments performing health care activities. In the 2013/14–2015/16 age 3–5. f Since 2012 including data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, and nurses practice. h Including master nurses. i Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. clubs. n Since 2015 including interlibrary lending. o Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
KULTURA. CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	70	61	56	51
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,5	7,0	8,5	8,5
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	481,8	664,9	1177,5	1155,4
4	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
5	radiowi	267	255	217	218
6	telewizyjni	260	248	210	211
7	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	518	441	511	617
8	w tym hotele	111	112	156	169
9	Miejsca noclegowe ^a (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	88,5	75,3	88,4	95,6
9	Korzystający z noclegów ^a na 1000 ludności	270,7	326,2	381,5	401,0
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b					
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	550,8	485,9	391,2	377,4
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	95,0	96,6
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	330,4	309,1	268,0	254,6
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,5	69,1	72,8	72,6
14	w tym: pszenica	21,7	20,4	24,3	23,5
15	żyto	12,4	9,7	11,1	9,5
16	ziemniaki	12,6	7,7	4,2	3,2
17	buraki cukrowe	1,0	1,0	0,6	0,7
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	630,9	704,4	599,3	653,5
19	w tym: pszenica	235,6	232,8	236,2	241,9
20	żyto	95,4	86,1	70,6	67,8
21	ziemniaki ^f	818,6	483,7	207,5	176,7
22	buraki cukrowe	157,6	117,7	76,3	97,8
	Plony ^g z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	28,7	33,0	30,7	34,5
24	w tym: pszenica	32,9	37,0	36,3	40,4
25	żyto	23,2	28,8	23,7	28,2
26	ziemniaki ^f	197	204	184	219
27	buraki cukrowe	496	390	454	588
	Zwierzęta gospodarskie (stan w czerwcu) ^d :				
28	bydło: w tysiącach sztuk	169	130	127	122
29	na 100 ha użytków rolnych w szt.	30,6	26,7	32,6	32,2
30	trzoda chlewna ^e : w tysiącach sztuk	370	423	349	275
31	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	67,2	87,1	89,2	72,8
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :				
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^h w kg	180,6	234,5	341,8	388,2
33	mleka krowiego w l	609,8	552,0	584,1	640,2

^a Do 2010 r. dane nie obejmują pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; od 2011 r. dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej sypialni użytkownika gospodarstwa. ^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolnej oraz gruntów i leśnictwo^o, ust. 3 na str. 312. ^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów lipca. ^h Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej

^a Until 2010 data not include rooms for rent and agrotourism lodgings; since 2011 concern establishments having 10 and more bed places; to the official residence of land user. ^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and forestry^o item 3 on page 312. ^d In 2010 data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
54	52	48	49	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
8,8	8,4	8,3	8,4	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
1002,3	1102,0	1308,4	1435,8	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
220	219	219	218	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	4
212	211	211	210	radio	5
621	636	633	646	television	6
179	192	198	209	Tourist accommodation establishments ^d (as of 31 VII)	7
96,0	98,0	100,2	103,5	of which hotels	8
404,0	439,3	469,1	527,8	Bed places ^d (as of 31 VII) per 10 thous. population	9
				Tourists accommodated ^d per 1000 population	
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
382,6	366,3	356,7	368,8	Agricultural land (as of June) ^d in thous. ha	10
96,6	98,5	98,2	98,3	of which in good agricultural condition in %	11
260,8	266,0	264,0	261,1	Sown area (as of June) ^{d,e} in thous. ha	12
				of which in %:	
71,0	70,2	67,8	68,3	basic cereals (including cereal mixed)	13
23,9	25,8	24,9	25,7	of which: wheat	14
11,3	8,8	6,4	7,4	rye	15
3,3	2,7	2,9	3,1	potatoes	16
0,7	0,6	0,4	0,8	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
635,2	761,4	642,5	713,6	basic cereals (including cereal mixed)	18
256,7	331,8	285,6	320,5	of which: wheat	19
76,7	71,9	45,0	59,1	rye	20
154,3	218,3	123,5	229,8	potatoes ^f	21
98,5	146,6	68,2	127,0	sugar beets	22
				Yields ^c per 1 ha in dt:	
34,3	40,8	35,9	40,0	basic cereals (including cereal mixed)	23
41,2	48,4	43,5	47,8	of which: wheat	24
26,1	30,7	26,6	30,5	rye	25
181	300	163	285	potatoes ^f	26
561	938	585	635	sugar beets	27
				Livestock (as of June) ^d :	
122	119	122	123	cattle:	28
31,9	32,4	34,3	33,3	in thousand heads	29
				per 100 ha of agricultural land ^f in heads	
245	252	252	248	pigs ^g :	30
64,1	68,9	70,5	67,2	in thousand heads	31
				per 100 ha of agricultural land ^f in heads	
332,1	364,1	426,4	478,2	Production per 1 ha of agricultural land ^f :	32
630,3	655,0	675,1	700,8	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^h in kg	33
				cows' milk in l	33

miejsc noclegowych; dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. *b* Dane według posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo przydomowych i upraw na przyoranie (nawozy zielone). *f* Od 2010 bez ogrodów przydomowych. *g* W latach 2000–2009 oraz 2011–2013 stan w końcu ciepłej.

data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Data are presented according owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and intended for ploughing (green fertilizers). *f* Since 2010 excluding kitchen gardens. *g* In years 2000–2009 and 2011–2013 end of July. *h* Concern meat

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :				
	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi) w kg	119	241	300	335
2	ziemniaki w kg	3	2	4	18
3	buraki cukrowe w kg	286	242	195	252
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	112	177	286	292
5	mleko krowie w l	283	388	458	513
6	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{b,d,e} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	73,4	101,5	112,7	125,7
7	wapniowych	164,4	80,5	42,0	37,5
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{b,e} w szt.	9,7	11,5	12,4	.
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	398,8	400,3	401,9	402,2
10	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tysiącach hektarów	390,1	391,1	392,1	392,2
11	na 1 mieszkańca w ha	0,1	0,1	0,1	0,1
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	31,7	31,7	31,8	31,8
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	298,7	392,4	519,0	430,2
PRZE INDU					
14	Produkcja sprzedana przemysłu: w milionach złotych (ceny bieżące)	125579,6	182501,4	200841,5
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe) ^f	x	x	113,5	95,8
16	2005 = 100 (ceny stałe) ^f	x	100,0	146,3	147,1
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	x	279318	391516	426883
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	x	26756	39353	43466
BUDOW CONSTRU					
19	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bieżące): w milionach złotych	11343,2	16459,1	21175,5
20	w tym sektor prywatny w %	97,9	98,4	98,6
21	na 1 mieszkańca w zł	x	2417	3549	4583
TRANSPORT. TRANSPORT.					
22	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h : w kilometrach	1918	2127	2155	2076
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	15,6	17,2	17,5	16,8
24	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie): w kilometrach	19630	20183	21264	21362
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	159,7	163,7	172,4	173,2
26	Samochody osobowe zarejestrowane ⁱ : w tysiącach sztuk	1273,8	1511,4	2041,6	2206,9
27	na 1000 ludności	267,3	322,6	440,5	478,1

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności łowiectwo i leśnictwo, ust. 3 na str. 312. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w na str. 28. ^d Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^e Dane dotyczą sieci Polskich Kolei Państwowych, od w końcu roku.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land owners of agricultural land who do not conduct the chapter "Agriculture, hunting and forestry" item 3 on page 312. ^c Concern meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry.; ^d Realized by construction entities – by work-site-location. ^e Data concern rail network of the Polskie Koleje Państwowe, since 2005 also other entities

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
301	417	507	447	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
11	13	18	24	<i>potatoes in kg</i>	2
281	311	317	315	<i>sugar beets in kg</i>	3
289	316	339	327	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in kg</i>	4
495	548	578	600	<i>cows' milk in l</i>	5
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^{d,e} in kg:</i>	
112,9	138,3	114,7	123,0	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
53,1	51,0	22,2	50,5	<i>lime</i>	7
				<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^{f,g} in units</i>	8
12,2	.	.	12,4		
402,9	403,8	403,8	404,0	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
				<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
393,0	393,8	393,9	394,0	<i>in thousand hectares</i>	10
0,1	0,1	0,1	0,1	<i>per capita in ha</i>	11
31,9	31,9	31,9	31,9	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
420,9	445,6	413,6	445,5	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest areas in m³</i>	13
MYSŁ STRY					
				<i>Sold production of industry:</i>	
190554,6	190957,5	205039,8	215659,2	<i>in million zlotys (current prices)</i>	14
97,8	100,8	109,0	104,8	<i>previous year = 100 (constant prices)^f</i>	15
143,9	145,1	158,2	165,8	<i>2005 = 100 (constant prices)^f</i>	16
417565	421572	456509	474701	<i>per 1 paid employee in zl (current prices)</i>	17
41367	41573	44789	47248	<i>per capita in zl (current prices)</i>	18
NICTWO CTION					
				<i>Sales of construction and assembly production^h (current prices):</i>	
18638,9	19309,6	18682,1	18991,8	<i>in million zlotys</i>	19
98,5	98,7	98,6	98,9	<i>of which private sector in %</i>	20
4046	4204	4081	4161	<i>per capita in zl</i>	21
TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII					
				<i>Railway lines operated – standard gaugeⁱ:</i>	
1978	1977	1970	1964	<i>in kilometres</i>	22
16,0	16,0	16,0	15,9	<i>per 100 km² of total area in km</i>	23
				<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
21544	21780	21649	21762	<i>in kilometres</i>	24
174,7	176,6	175,5	176,5	<i>per 100 km² of total area in km</i>	25
				<i>Registered passenger carsⁱ:</i>	
2273,9	2330,1	2398,1	2487,3	<i>in thousand units</i>	26
494,4	508,1	524,7	545,5	<i>per 1000 population</i>	27

rolniczej oraz gruntów posiadaczy do 1 ha użytkowników rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Patrz uwagi ogólne do Rocznika ust. 11 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. *i* Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane

agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. *e* In 2010 data of the Agricultural Census. *f* See general notes to the Yearbook, item 11 on page 28. managing railway network. *i* Since 2011 including cars having temporary permissions given at the end of the year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
					TRANSPORT. TRANSPORT.
1	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
	w liczbach bezwzględnych	790	839	794	837
2	na 100 tys. ludności	16,6	17,9	17,1	18,1
3	Telefoniczne łącza główne ^b :				
	w tysiącach	1363,3	1479,3	929,3	686,7
4	na 1000 ludności	286,1	315,7	200,5	148,8
					HAN TRA
5	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	44180,8	40097,5	45333,3	45502,6
6	na 1 mieszkańca w zł	9264	8543	9775	9848
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	52,4 ^c	48,3	43,1	41,8
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	90,9 ^c	97,0	107,6	110,0
					FINANSE PUBLIC
	Budżety gmin^d				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	2296,7	3526,6	5382,3	5739,1
10	na 1 mieszkańca w zł	1174	1800	2709	2878
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	2354,4	3499,9	5769,1	5792,0
12	na 1 mieszkańca w zł	1203	1787	2904	2905
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	5160,6	6756,7	9827,4	10653,2
14	na 1 mieszkańca w zł	1835	2471	3707	4056
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	5344,2	6743,3	10148,0	10809,9
16	na 1 mieszkańca w zł	1900	2466	3828	4116
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	833,3	961,5	1524,5	1623,5
18	na 1 mieszkańca w zł	426	491	767	814
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	827,7	951,9	1620,0	1604,1
20	na 1 mieszkańca w zł	423	486	815	804
	Budżet województwa				
	Dochody:				
21	w milionach złotych	603,5	920,8	1339,0	1398,3
22	na 1 mieszkańca w zł	127	196	289	303
	Wydatki:				
23	w milionach złotych	608,9	931,4	1410,0	1469,3
24	na 1 mieszkańca w zł	128	198	304	318

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą operatorów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public telecommunication are also cities with powiat status.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII (dok.)					
TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)					
				<i>Postal service offices^d:</i>	
794	783	788	792	<i>in absolute numbers</i>	1
17,3	17,1	17,2	17,4	<i>per 100 thous. population</i>	2
				<i>Telephone main line^b:</i>	
652,4	615,4	570,3	551,6	<i>in thousands</i>	3
141,8	134,2	124,8	121,0	<i>per 1000 population</i>	4
DEL					
DE					
				<i>Retail sales of goods (current prices):</i>	
44482,8	48183,2	49215,2	50688,4	<i>in million zlotys</i>	5
9657	10490	10751	11105	<i>per capita in zl</i>	6
42,6	40,6	44,4	41,5	<i>Shops (as of 31 XII) in thous.</i>	7
108,1	112,9	103,0	109,9	<i>Population (as of 31 XII) per 1 shop</i>	8
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Gminas budgets^d	
				<i>Revenue:</i>	
5921,9	6353,9	6540,2	7595,5	<i>in million zlotys</i>	9
2969	3183	3277	3804	<i>per capita in zl</i>	10
				<i>Expenditure:</i>	
5982,1	6391,0	6502,4	7245,8	<i>in million zlotys</i>	11
2999	3202	3258	3629	<i>per capita in zl</i>	12
				Cities with powiat status budgets	
				<i>Revenue:</i>	
11327,7	12206,5	12298,3	12916,9	<i>in million zlotys</i>	13
4337	4700	4763	5030	<i>per capita in zl</i>	14
				<i>Expenditure:</i>	
11607,8	12902,7	12277,5	12694,0	<i>in million zlotys</i>	15
4445	4968	4755	4944	<i>per capita in zl</i>	16
				Powiats budgets	
				<i>Revenue:</i>	
1635,4	1663,0	1684,2	1664,1	<i>in million zlotys</i>	17
820	833	844	833	<i>per capita in zl</i>	18
				<i>Expenditure:</i>	
1627,2	1662,8	1644,8	1599,6	<i>in million zlotys</i>	19
816	833	824	801	<i>per capita in zl</i>	20
				Voivodship budget	
				<i>Revenue:</i>	
1592,9	1641,4	1763,4	1228,2	<i>in million zlotys</i>	21
346	357	385	269	<i>per capita in zl</i>	22
				<i>Expenditure:</i>	
1705,5	1772,2	1791,7	1206,7	<i>in million zlotys</i>	23
370	386	391	264	<i>per capita in zl</i>	24

telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów

network. c Data are not comparable due to change in 2004 of the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure of gminas which

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
1	Nakłady inwestycyjne ^b (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	15343,4	15474,5	26304,5	27667,4
2	na 1 mieszkańca w zł	3217	3297	5672	5988
3	Wartość brutto środków trwałych ^c (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	190764,0	217221,9	304668,1	355427,5
4	na 1 mieszkańca w zł	40085	46358	65733	77001
RACHUNKI REGIONAL					
5	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	186432	207295
6	na 1 mieszkańca w zł	40201	44863
7	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) rok poprzedni = 100	101,0
8	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
8	w milionach złotych	163972	183632
9	na 1 mieszkańca w zł	35358	39742
10	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
10	w milionach złotych	121441	134832
11	na 1 mieszkańca w zł	26187	29180
12	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych rok poprzedni = 100	102,5
PODMIOTY GOSPODARKI ENTITIES OF THE NATIONAL					
13	Ogółem: w tysiącach	385,4	426,3	451,6	453,5
14	na 10 tys. ludności	809,9	909,7	974,4	982,5
15	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
15	w tysiącach	84,4	99,4	108,7	117,8
16	1999 = 100	108,1	127,2	139,1	150,5
17	w tym:				
17	spółdzielnie	1,3	1,2	1,2	1,1
18	spółki handlowe	17,6	25,7	32,8	37,5
19	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	3,7	4,5	5,6	6,2
20	spółki cywilne	43,1	38,7	35,2	36,2
21	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
21	w tysiącach	301,0	326,9	342,9	335,7
22	1999 = 100	102,7	111,5	117,0	114,5
23	na 10 tys. ludności	632,4	697,6	739,9	727,3

^a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. ^b Według lokalizacji inwestycji. ^c Według indywidualne w rolnictwie.

^a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Accounting Act. ^b By localization of investments. ^c According to agriculture.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a					
FIXED ASSETS^a					
27649,3	28821,0	29502,9	29063,4	<i>Investment outlays^b (current prices):</i>	
6002	6274	6445	6367	<i>in million zlotys</i>	1
				<i>per capita in zł</i>	2
369978,3	395849,5	417408,3	426376,3	<i>Gross value of fixed assets^c (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	
80440	86318	91320	93521	<i>in million zlotys</i>	3
				<i>per capita in zł</i>	4
REGIONALNE^d					
ACCOUNTS^d					
206348	213589	222806	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
44796	46499	48670	.	<i>in million zlotys</i>	5
			.	<i>per capita in zł</i>	6
100,5	103,1	104,1	.	<i>Gross domestic product (constant prices) previous year = 100</i>	7
183175	189378	197665	.	<i>Gross value added (current prices):</i>	
39765	41229	43178	.	<i>in million zlotys</i>	8
			.	<i>per capita in zł</i>	9
137369	140025	143758	.	<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	
29821	30484	31402	.	<i>in million zlotys</i>	10
			.	<i>per capita in zł</i>	11
101,1	102,0	103,9	.	<i>Gross real disposable income in the households sector previous year = 100</i>	12
NARODOWEJ^e – stan w dniu 31 XII					
ECONOMY^e – as of 31 XII					
460,4	461,9	465,8	467,1	<i>Total: in thousands</i>	13
1000,9	1007,3	1019,0	1024,5	<i>per 10 thous. population</i>	14
122,0	126,6	131,2	136,0	<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>	
156,0	161,8	167,8	173,9	<i>in thousands</i>	15
				<i>1999 = 100</i>	16
				<i>of which:</i>	
1,1	1,2	1,2	1,2	<i>cooperatives</i>	17
40,8	43,9	47,9	51,8	<i>commercial companies</i>	18
				<i>of which with foreign capital participation</i>	
6,4	6,7	6,8	7,1	<i>capital participation</i>	19
36,1	36,0	35,9	35,7	<i>civil law partnerships</i>	20
338,3	335,3	334,5	331,1	<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
115,4	114,4	114,1	112,9	<i>in thousands</i>	21
735,5	731,3	731,9	726,2	<i>1999 = 100</i>	22
				<i>per 10 thous. population</i>	23

siedziby jednostki lokalnej. *d* Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne” ust. 13 na str. 414. *e* Bez osób prowadzących gospodarstwa

the seat of local unit. d See general notes to the chapter “Regional accounts” item 13 on page 414. e Excluding persons tending private farms in

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Popów	51° 05' 58"	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Rajcza	49° 23' 38"	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Pietrowice Wielkie	18° 02' 05"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Żarnowiec	19° 58' 26"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość: z południa na północ	x	1° 42' 20"	190	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	1° 56' 21"	138	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2016
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	12333	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	1029	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
łódzkim	144	14,0	<i>Łódzkie</i>
małopolskim	291	28,3	<i>Małopolskie</i>
opolskim	240	23,3	<i>Opolskie</i>
świętokrzyskim	117	11,4	<i>Świętokrzyskie</i>
z Republiką Czeską	150	14,6	<i>with Czech Republic</i>
ze Słowacją	87	8,5	<i>with Slovakia</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Headquarters of the Border Guard.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – zbrocza Piłska ..	Jeleśnia	1534,1	<i>Highest point – Piłsko (mountain-side)</i>
Najniżej położony punkt – Ruda	Kuźnia Raciborska	173,6	<i>Lowest point – Ruda</i>
Najwyżej położona miejscowość – Koniaków	Istebna	760,0	<i>Highest locality – Koniaków</i>
Najniżej położona miejscowość – Turze	Kuźnia Raciborska	178,0	<i>Lowest locality – Turze</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE <i>MOUNTAIN PEAKS</i>	Pasma górskie <i>Mountain range</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>
Romanka	Beskid Żywiecki	1366
Skrzyczne	Beskid Śląski	1257
Mędralowa (Beskidek)	Beskid Makowski	1169
Czupel	Beskid Mały	930

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 5. NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE WYŻYNY KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKIEJ
THE LONGEST CAVES IN THE POLISH JURA CHAIN REGION

JASKINIE <i>CAVES</i>	Długość <i>Length</i>	Głębokość <i>Depth</i>
	w metrach	<i>in metres</i>
Jaskinia Wierna	1027	30
Jaskinia Wierzchowska Górna	975	25
Jaskinia Szachownica	690	13
Jaskinia Brzozowa	645	18
Jaskinia Niedźwiedzia Górna	635	25
Jaskinia Sztolnia Galmanowa	564	18
Jaskinia Twardowskiego	500	17
Jaskinia pod Skipirzepą	450	9
Jaskinia Józefa	402	42
Jaskinia Piętrowa Szczelina	400	45
Jaskinia Korolowa	375	35

U w a g a. Zastosowano podział na regiony występowania jaskiń ze względu na ich genezę.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

N o t e. Regional division of occurrences of caves was applied by their genesis.

S o u r c e: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. **WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH**
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA PASS CULMINATION	Miejsce położenia Locality	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m	Droga Road
Salmopolska	Beskid Śląski	934	Wisła – Szczyrk
Koniakowska	Beskid Śląski	846	Istebna – Żywiec
Kubalonka	Beskid Śląski	761	Wisła – Istebna
Kocierska	Beskid Mały	718	Andrychów – Żywiec

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI WODNE ^a RESERVOIRS ^a	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksy- malnym piętrzeniu w hm ³ Total capaci- ty at maxi- mum accu- mulation in hm ³	Powierzchnia przy maksy- malnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumula- tion in m
Goczałkowice	Mała Wisła	1956	161,3	32,0	13,0
Tresna	Soła	1967	96,1	9,6	23,8
Dzierżno Duże ^b	Kłodnica	1964	94,0	6,2	11,2
Dzieńkowice ^b	woda z Soły	1976	52,5	7,1	14,5
Kuźnica Warężyńska ^b	Przemsza	2005	46,3	4,8	2,3
Pławniowice ^b	Potok Toszecki	1975	29,2	2,4	2,2
Porąbka	Soła	1936	27,2	3,3	21,2
Rybnik	Ruda	1972	23,5	4,6	11,8
Poraj	Warta	1978	20,8	5,1	12,0
Przeczycze	Przemsza	1963	20,4	4,7	12,5
Kozłowa Góra	Brynica	1939	17,6	5,8	6,5
Dzierżno Małe ^b	Drama	1938	12,6	1,7	13,1
Pogoria III ^b	Pogoria	1974	12,0	2,0	1,0

a Uszeregowane malejąco według pojemności całkowitej (przy maksymalnym piętrzeniu). **b** Zbiornik w wyrobisku.

a Listed according to decreasing total capacity (at maximum accumulation). **b** Excavation reservoir.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE (dok.)**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS (cont.)

ZBIORNIKI WODNE ^a RESERVOIRS ^a	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumulation in m
Łąka	Pszczynka	1986	11,2	3,5	6,9
Wisła-Czarne	Mała Wisła	1973	4,9	0,4	34,0
Pogoria I ^b	Pogoria	1943	3,4	0,7	8,0
Paprocany	Gostynka	1870	2,4	1,2	4,0
Porąbka-Żar	Soła	1979	2,2	0,2	–

a Uszeregowane malejąco według pojemności całkowitej (przy maksymalnym piętrzeniu). **b** Zbiornik w wyrobisku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Listed according to decreasing total capacity (at maximum accumulation). **b** Excavation reservoir.

S o u r c e: data of the Ministry of the Environment and the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 8. **WIĘKSZE RZEKI^a**
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient ^c	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w wojewódz- twie of which in the voi- vodship		ogółem total	w tym w wojewódz- twie ^d of which in the voi- vodship ^d
Odra	840	51	Morze Bałtyckie Baltic Sea	119074	1497
Mała Panew	129	59	Odra	2115	655
Warta	795	133	Odra	54520	4026
Wisła	1022	102	Morze Bałtyckie Baltic Sea	193960	3912
Przemsza	87	87	Wisła	2125	2122
Pilica	333	47	Wisła	9258	1164

a O powierzchni zlewni w województwie śląskim powyżej 500 km². **b** Uszeregowane w porządku hydrograficznym. **c** Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. **d** Powierzchnię zlewni w województwie śląskim obliczono według mapy w skali 1:500000 „Podział hydrograficzny Polski”.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Of drainage basin area in the Śląskie Voivodship bigger than 500 km². **b** Listed according to hydrographic order. **c** River or reservoir into which the water flows. **d** Drainage basin area in the Śląskie Voivodship was calculated according to 1:500000 of scale map “Hydrographic division of Poland”.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 9. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA <i>METEOROLOGICAL STATION</i>	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Temperatury w °C <i>Temperatures in °C</i>						
		średnie ^a <i>average^a</i>				skrajne <i>extreme</i>		amplitudy temperatur skrajnych <i>amplitudes of extreme temperatures</i>
		1971 – 2000	1991 – 2000	2001 – 2010	2016	maksimum <i>maximum</i>	minimum <i>minimum</i>	
Bielsko-Biała	398	8,1	8,4	8,8	9,4	36,4	-27,4	63,8
Częstochowa	293	8,0	8,2	8,7	9,4	36,9	-26,6	63,5
Katowice	284	8,2	8,6	8,8	9,4	37,2	-27,4	64,6

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA <i>METEOROLOGICAL STATION</i>	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipitation in mm</i>				Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind velocity in m/s</i>	Usłonecznienie w h <i>Insolation in h</i>	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a <i>Average cloudiness in octants^a</i>
		1971 – 2000	1991 – 2000	2001 – 2010	2016			
		Bielsko-Biała ^c	398	942	879			
Częstochowa ^c	293	617	660	673	666	2,3	1759	.
Katowice	284	729	728	770	746	2,3	1704	5,7

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). **b** Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. **c** Brak pełnego ciągu pomiarowego usłonecznienia.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). **b** Data for multi-year periods include annual averages from these periods. **c** Station does not measure insolation.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1034 z późniejszymi zmianami).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 909, z późniejszymi zmianami), która reguluje zasady ochrony gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I-III oraz gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI wytworzonych z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V-VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 IX 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. Information regarding the **geodesic status and directions of use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016, item 1034, with later amendments).

From 2002 the land register introduced changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2015, item 909, with later amendments), which regulates the rules of protection of all agricultural land included in quality classes I-III, as well as agricultural land included in quality classes IV-VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V-VI quality classes, originating from mineral-derived soils. From 2009 to 4 IX 2014 the provisions of the Law did not apply to arable land being agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwem, leśnictwem lub innemu rodzajowi użytkowania.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt oraz zakładów zajmujących się produkcją roślinną), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty (oraz zwolnionych z opłat) za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania,
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha,
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności obejmuje zużycie wody na potrzeby zakładów przemysłowych, do nawodnień gruntów rolnych i leśnych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych, a także eksploatację sieci wodociągowej.

5. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi oraz z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczania,

Reclaimed land undergoes management, agricultural, forest or other type of use.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes – excluding agriculture, (excluding industrial livestock farming as well as establishments involved in plant production), forestry, hunting and fishing” – organizational entities making payments (and exempt from payments) for withdrawing 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction objects, which is discharged into reservoir without further use,
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area,
- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks, workplaces, etc.).

4. Water consumption for needs of the national economy and population concerns water consumption for needs of industrial establishments, for irrigation of agricultural and forest lands, for filling fish ponds as well as for exploitation of water supply network.

5. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters (until 2002 – into surface waters) or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding equipment with wastewater treatment plants concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as wastewater discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated cooling water and drainage water from mines), from other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants for cooling. This is usually hot water, which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- it is drained off to surface waters via a separate drainage system and are not mixed with other wastewater which requires treatment

- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych (po procesie produkcyjnym) nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza +26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza +35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych po oczyszczeniu do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi oczyszczania przy użyciu krat, sit, piaskowników, odłuszczaczy i osadników; oczyszczanie polega na usuwaniu jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i zawiesin łatwo opadających oraz tłuszczów i olejów.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp., względnie ich neutralizacji.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie ścieków, np. mechaniczno-chemiczne lub mechaniczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania ścieków (chemicznego lub biologicznego).

Dane o komunalnych oczyszczalniach ścieków dotyczą oczyszczalni, do których ścieki doprowadzane są siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających wyłącznie ścieki dowiezione (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

6. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organi-

- quantity of pollutants in cooling water (after the production process) is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except for territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged after treatment into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as wastewater undergoing a process of purification by using grates, filters, grit chambers, grease traps and sedimentation tanks; purification consists in removing only non-soluble pollutants i.e. solid bodies and easily setting suspended matter as well as fats and oils.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in wastewater treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of wastewater e.g. mechanical and chemical or mechanical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (chemical or biological).

Data on municipal wastewater treatment plants concern those of them, which treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the treatment plant and of the sewage network, within which the treatment plant works. Data do not include household wastewater treatment plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data concerning the population connected to wastewater treatment plants are based on estimates of the number of population connected to wastewater treatment plants operating on sewage system treating urban and rural wastewater (including population connected to industrial wastewater treatment plants treating municipal wastewater).

6. Information regarding the sources and amounts of **air pollutants emission in plants of significant nuisance to air quality** as well as

zacyjnych ustalonych przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarzenie korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, tlenków azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu – NO₂), węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla), określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. poz. 1875). Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnie wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

7. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych). Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienia form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz.U. 2016 poz. 2134 z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia

the possession of systems to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities determined by the then Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities is maintained annually which, i.a., assures comparability of results of the survey; it may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities of a high threshold pollution emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides (calculated into nitrogen dioxide – NO₂), hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide), defined in the decree of the Council of Ministers, dated 12 X 2015, regarding payments for use of the environment (Journal of Laws, item 1875). Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps, landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls, etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide**, the **indicator of reduction of gaseous pollutants** was calculated and presented **excluding carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

7. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and its elements (i.a. plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats). National parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, monuments of nature and plants, animals and fungi subject to species protection are forms of nature protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Envi-

regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwa akty prawne: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 XI 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

ronment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Data on area of special nature value under legal protection do not include information on Natura 2000 network.

***Nature reserves** include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.*

***Landscape parks** are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features, in order to preserve, popularize and disseminate these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape areas** include areas subject to protection due to the distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

***Natura 2000 network** is a consistent European ecological network created in order to preserve natural habitats and important species within the European Community. The legal basis for Natura 2000 Network has been stipulated in two legal acts: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds and Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. The network is intended to preserve biological diversity through the protection of not only the most valuable and rare elements of nature but also the most typical and still widely common ecosystems characteristic for biogeographical regions (e.g. the Alpine, Atlantic or the Continental region). Natura 2000 network encompasses: Special Protection Areas of Birds (SPA) and Special Areas of Conservation of Habitats (SAC). Natura 2000 may comprise part or entirety of areas and objects covered by other forms of nature protection.*

***Documentation sites** are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves as well as fragments of exploited and discarded opencast and underground workings.*

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.*

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzeczka, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady i wywierzyśka, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

8. Informacje o odpadach za lata 2013–2016 opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21, z późniejszymi zmianami).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1923), który dzieli odpady na grupy, podgrupy i rodzaje ze względu na źródło ich powstawania.

Dane od 2014 roku dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub posiadających 1 mln t i więcej odpadów nagromadzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems having a significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old riverbeds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species of plants, animals and fungi, etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic blocks and caves.

8. Information on waste for years 2013–2016 was elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013, item 21, with later amendments).

Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws 2014, item 1923) which divides waste into groups, subgroups and types due to the source of their formation.

From 2014 data on waste recovered and disposed include waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years include waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste is understood as any process, the main result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise have been used to fulfill a particular function, or as a result of which waste is being prepared to fulfill that function, in the plant or generally in the economy.

Disposal of waste is understood as a process which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage is a temporary waste storage including:

- preliminary storage of waste by its producer,
- temporary storage of waste by the one collecting waste,
- storage of waste by the one processing waste.

Dane o odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych) dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez zrehabilitowane tereny składowania odpadów należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

9. Fundusze ekologiczne (Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych ze środowiska m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej.

Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

10. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych (według lokalizacji inwestycji) prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Dokument ten opracowany został na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską – EUROSTAT.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (w latach 2003–2005 określone jako wydatki inwestycyjne) uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

Data regarding landfilled up to now (accumulated) waste concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste landfills are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

9. Ecological funds (Environmental Protection and Water Management Funds) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground) the fines for violating environmental protection requirements the repayments of loans granted for investors, as well as other quotas established by governmental and local administration bodies.

The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, constituting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

10. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management (according to the investment location) are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union – EUROSTAT.

Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management (in years 2003–2005 defined as investment outlays) are also included in investment outlays of adequate sections of the national economy.

TABL. 1 (11). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2017		2005	2017	SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do 2016 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2016	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha			
Powierzchnia ogólna^b	1233064	1233309	1233309	-	262,3	270,5	Total area^b
Użytki rolne	659047	646076	628031 ^c	-925 ^c	140,2	137,8	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	468604	463371	449997	-2438	99,7	98,7	arable land
sady	11176	8535	6348	-145	2,4	1,4	orchards
łąki trwałe	93147	91079	87828	-412	19,8	19,3	permanent meadows
pastwiska trwałe	55542	52805	50721	-286	11,8	11,1	permanent pastures
grunty rolne zabudo- wane	20961	19260	19196	-605	4,5	4,2	agricultural built-up areas
grunty pod stawami ...	5535	7737	7878	-217	1,2	1,7	lands under ponds
grunty pod rowami	4082	3290	2794	-90	0,9	0,6	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrze- wione	404679	410114	411635	-2573	86,1	90,3	Forest land as well as woody and bushy land
las	397397	399592	403765	+424	84,5	88,6	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	7282	10522	7870	-2996	1,5	1,7	woody and bushy land
Grunty pod wodami	18661	15133	18321	-125	4,0	4,0	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi	10614	9210	12810	-21	2,3	2,8	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi	8047	5922	5511	-104	1,7	1,2	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	127323	141196	156009 ^d	+3462 ^d	27,1	34,2	Built-up and urbanized areas
w tym:							of which:
tereny mieszkaniowe	36624	43544	50159	+453	7,8	11,0	residential areas
tereny przemysłowe ...	19747	21238	21541	+688	4,2	4,7	industrial areas
tereny inne zabudo- wane	8301	12465	15608	+169	1,8	3,4	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	4234	3413	5227	+1173	0,9	1,1	urbanized non-built- -up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	7009	7948	8156	+22	1,5	1,8	recreational areas
tereny komunikacyjne	50092	51525	53747	+224	10,7	11,8	transport areas
drogi	39268	39884	42956	+672	8,4	9,4	roads
kolejowe	9664	9936	9313	-492	2,1	2,0	rail areas
inne ^e	1160	1705	1478	+44	0,2	0,3	other ^e
użytki kopalne	1316	1063	1316	+477	0,3	0,3	mining grounds
Użytki ekologiczne	349	440	607	+274	0,1	0,1	Ecological areas
Nieuzytki	16118	14940	13823	-100	3,4	3,0	Wasteland
Tereny różne ^f	6887	5410	4883	-13	1,5	1,1	Miscellaneous land ^f

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2016. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych ujmowanych do 2016 r. w pozycji "grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione". ^d Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych. ^e Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 61. ^f Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII for 2004 and 2016, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Including wood and bushy land on agricultural land classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". ^d Including Areas used for public road construction or railways. ^e Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc., see general notes, item 1 on page 61. ^f Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	361	297	250	267	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	246	168	181	217	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I – II	12	1	1	1	mineral: I – II
III	77	51	97	115	III
IV	152	111	66	80	IV
organiczne: IV	–	–	6	9	organic: IV
V-VI	5	5	11	12	V-VI
Inne grunty rolne	108	87	35	32	Other agricultural land
Grunty leśne	7	42	34	18	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	204	183	121	132	Residential areas
Na tereny przemysłowe	56	30	30	54	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	11	8	14	16	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	10	16	35	19	Mining grounds
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	Water reservoirs
Na inne cele	80	60	49	47	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of the Environment.

TABL. 3 (13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4602	4372	4889	4890	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	3835	3668	3812	3824	devastated
zdegradowane	767	704	1077	1066	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	114	89	108	43	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	23	28	41	14	agricultural
leśne	35	17	50	10	forest
zagospodarowane	55	39	27	22	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	519,3	479,1	428,3	422,9	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) z ujęć własnych	117,1	108,8	98,9	98,7	23,3	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	55,8	55,7	47,0	48,3	11,4	surface
podziemne	19,8	23,0	21,7	21,4	5,1	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	82,0	74,4	63,1	64,2	15,2	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	320,2	295,9	266,4	260,0	61,5	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	203,1	188,0	160,8	156,8	37,1	waters: surface
podziemne	117,1	107,9	105,6	103,1	24,4	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (15). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	430,4	400,7	377,9	371,3	100,0	TOTAL
Przemysł	134,9	137,3	119,8	115,8	31,2	Industry
w tym na cele produkcyjne	114,7	122,5	105,0	98,5	26,5	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	82,0	74,4	63,1	64,2	17,3	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	213,6	188,9	195,1	191,3	51,5	Exploitation of water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych.

^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds.

^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship water-works and water companies.

TABL. 6 (16). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^a w ha	4214	4390	4323	4173	Area of filled fish ponds ^a in ha
Pobór wody w dam ³ do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	81962,0	74388,0	63061,0	64206,0	Water withdrawal in dam ³ for filling and completing fish ponds
na 1 ha	19,4	16,9	14,6	15,4	per 1 ha

^a O powierzchni co najmniej 10 ha.

^a Area of 10 ha and more.

TABL. 7 (17). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	362,2	393,9	372,8	372,5	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	203,7	243,6	223,4	219,7	59,0	discharged directly by plants
w tym wody chłodnicze	3,5	2,7	5,5	1,2	0,3	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	158,4	150,3	149,3	152,9	41,0	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	358,6	391,2	367,3	371,3	99,7	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	314,9	338,1	309,9	315,8	84,8	treated
mechanicznie	136,5	155,8	140,1	142,0	38,1	mechanically
chemicznie ^a	22,9	27,3	14,3	14,6	3,9	chemically ^a
biologicznie	51,3	30,6	17,0	16,6	4,5	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	104,2	124,4	138,4	142,5	38,3	with increased biogene removal
nieoczyszczane	43,7	53,1	57,4	55,6	14,9	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	32,1	49,1	56,7	54,8	14,7	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	11,6	4,0	0,7	0,8	0,2	discharged by sewage network

^a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Data concern only industrial wastewater.

TABL. 8 (18). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	200	207	196	194	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	156	142	126	125	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	136	115	103	102	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	114	89	84	82	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	22	26	19	20	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	20	27	23	23	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	44	65	70	69	Discharging wastewater into sewerage network (not possessing wastewater treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 9 (19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2005	181	77	34	68	2	
2010	188	88	30	68	2	
2015	148	70	22	54	2	
2016	145	68	23	52	2	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	883,0	613,3	187,2	81,7	0,9	
2010	1113,3	839,9	163,4	109,3	0,8	
2015	927,9	761,9	105,3	59,7	1,0	
2016	924,0	761,5	105,6	56,0	1,0	

TABL. 9 (19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chemi- cal</i>	Bioło- giczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem bioge- nów <i>With increa- sed biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2005	226	8	x	141	77	<i>Number</i>
	2010	212	7	x	122	83	
	2015	204	-	x	118	86	
	2016	202	-	x	112	90	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	1483,8	15,4	x	383,6 ^b	1084,8	<i>Capacity in dam³/24h</i>
	2010	1346,0	2,1	x	239,4 ^b	1104,6	
	2015	1214,9	-	x	69,5	1145,3	
	2016	1214,2	-	x	60,7	1153,6	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem^c	2005	67,5	0,6	x	19,1	47,7	Population connected to wastewater treatment plants in % of total pop- ulation^c
	2010	72,0	0,2	x	12,4	59,4	
	2015	80,2	-	x	7,2	73,0	
	2016	80,7	-	x	6,4	74,3	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania; począwszy od danych za rok 2011 nie wydziela się w komunalnych oczyszczalniach biologicznych części mechanicznej oczyszczalni. **c** Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 62, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. **b** Refers to equipment for biological treatment; starting from data for 2011 the mechanical part of the wastewater treatment plant is not separated from municipal biological wastewater treatment plant. **c** Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, see general notes, item 5 on page 62, total population – based on balances.

TABL. 10 (20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
**EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF
SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	345	343	328	328	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	228	237	217	207	<i>particulates</i>
gazowych	45	49	57	56	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of mea- surements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	98	94	97	102	<i>particulates</i>
gazów	92	76	80	84	<i>gases</i>
poziomu substancji w powietrzu (imisji)	335	309	305	314	<i>the level of substances in the air (imission)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10 (20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Emisja zanieczyszczeń w tys. ton:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	22,4	13,4	10,2	9,1	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	16,9	8,3	4,5	3,4	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	713,8	689,8	774,7	747,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	146,5	92,5	63,7	51,3	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	116,6	137,6	161,6	155,7	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	72,2	67,9	46,2	42,7	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tys. ton:					<i>in thous. tonnes:</i>
pyłowe	3530,7	3541,4	2629,0	2584,3	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	286,2	290,1	287,9	278,5	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,4	99,6	99,6	99,6	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	28,6	29,6	27,1	27,1	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

TABL. 11 (21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Other
-----------------------------------	---------------------	--------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------

URZĄDZENIA czynne w ciągu roku
 APPLIANCES active during the year

OGÓŁEM	2005	564	112	540	171	349	123
TOTAL	2010	437	123	768	176	285	195
	2015	365	112	894	134	215	266
	2016	324	109	995	140	219	303
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	81	13	94	7	157	x
low	2010	68	12	130	8	123	x
	2015	98	13	103	14	83	x
	2016	88	13	101	14	81	x
średnia	2005	177	50	161	30	103	x
moderate	2010	116	40	243	29	90	x
	2015	91	51	283	21	75	x
	2016	84	52	255	21	83	x
wysoka	2005	306	49	285	134	89	x
high	2010	253	71	395	139	72	x
	2015	176	48	508	99	57	x
	2016	152	44	639	105	55	x

TABL. 11 (21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Other	
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	11225	3818	16118	45510	9203	3869
TOTAL	2010	8768	4624	19853	43691	8649	8730
	2015	5592	3443	21402	40836	7461	10149
	2016	4788	2558	36628	38544	7462	13396
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	1015	265	557	2662	3049	x
low	2010	680	214	2464	3459	3174	x
	2015	930	268	2367	2530	2980	x
	2016	1038	159	2460	2601	2875	x
średnia	2005	3285	1907	7256	5066	1840	x
moderate	2010	2604	1747	4511	4274	2296	x
	2015	1208	1432	5536	2454	1985	x
	2016	1092	1024	5403	2378	3343	x
wysoka	2005	6925	1646	8305	37782	4314	x
high	2010	5484	2663	12878	35958	3179	x
	2015	3454	1743	13499	35852	2496	x
	2016	2658	1375	28765	33565	1244	x

TABL. 12 (22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	271243,1	273172,2	273727,9	271871,7	22,0	596	TOTAL
Rezerваты przyrody	3831,9	4076,7	4355,1	4426,4	0,4	10	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	226967,0	227005,5	226933,8	224708,9	18,2	493	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	36132,0	36987,3	36987,3	36987,3	3,0	81	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	6,5	15,2	19,0	19,0	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	3812,3	4251,2	4601,8	4601,8	0,4	10	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	493,4	836,3	830,9	1128,3	0,1	2	Ecological areas

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 64. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 7 on page 64. ^b Excluding the area of nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (23). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	61	3831,9	82,0	TOTAL
	2010	64	4076,7	202,3	
	2015	65	4355,1	202,3	
	2016	65	4426,4	1367,5	
Faunistyczne		2	787,2	–	
Krajobrazowe		2	164,2	–	Landscape
Leśne		50	2742,7	1284,8	Forest
Torfowiskowe		1	40,6	–	Peat-bog
Florystyczne		4	82,7	82,7	Flora
Wodne		2	525,4	–	Water
Przyrody nieożywionej		4	83,6	–	Inanimate nature

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (24). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a COMPLEXES AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
				w ha	in ha
OGÓŁEM	2005	229325,1	150769,5	66790,5	1357,0
TOTAL	2010	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
	2015	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
	2016	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO		229669,0	128631,5	55558,5	893,0
COMPLEX OF LANDSCAPE PARKS OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP					
Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich		49387,0	28840,0	16806,0	659,0
Orlich Gniazd ^c		47965,0	20403,0	25684,0	–
Lasy nad Górną Liswartą		38731,0	–	–	–
Beskidu Śląskiego		38620,0	33771,0	4800,0	49,0
Żywiecki		35870,0	29415,0	5375,0	185,0
Beskidu Małego ^c		16540,0	13926,7	2613,3	–
Stawki		1732,0	1732,0	–	–
Załęczański ^c		824,0	543,8	280,2	–

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. ^c Powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including the area of nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within parks. ^c Area of parks within the area of the voivodship.

TABL. 15 (25). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1402	1518	1540	1531	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	1126	1272	1290	1284	Individual trees
Grupy drzew	177	146	144	142	Tree clusters
Aleje	29	33	32	32	Alleys
Glązy narzutowe	25	23	25	24	Erratic boulders

TABL. 16 (26). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)**
ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS ITS WASTE LANDFILL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	250	247	272	271	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	42273,0	35507,9	36528,1	33780,1	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	690493,3	621213,4	477117,0	475572,7	Waste landfilled up to now (accu- mulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	6677,3	3837,0	4307,3	4089,4	Waste recovered from accumula- ted by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Waste landfill area in ha:
niezrekultywowane (stan w koń- cu roku)	2450,6	2082,3	1601,2	1611,7	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	26,6	69,0	24,4	8,0	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 66. **b** W 2005 r. i 2010 r. na składowiskach (wałdach, stawach osadowych) własnych, w 2015 r. i 2016 r. na składowiskach, obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tymwałdach, stawach osadowych).

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 66. **b** In 2005 and 2010 on own landfills (heaps, settling ponds), in 2015 and 2016 on landfills, extractive waste facilities (including heaps, settling ponds).

TABL. 17 (27). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste land-filled up to now (accumulated ^b ; end of the year)	SPECIFICATION
	ogółem grand total	pod- dane odzys- kowi ^c reco- vered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		prze- ka- zane innym odbior- com trans- ferred to other recip- ients	maga- zyno- wane czasowo tem- porarily stored		
			razem total	w tym składo- wane ^b of which land- filled ^b				
w mln t in mln t								
OGÓŁEM	33,8	14,0	2,9	2,9	16,6	0,3	475,6	TOTAL of which:
w tym:								
Mieszanki popiołowo- żużlowe z mokrego odprowadzania odpa- dów paleniskowych ...	0,1	–	–	–	0,1	–	21,3	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych	0,9	–	–	–	0,9	–	–	Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Popioły lotne z węgla ...	0,8	–	–	–	0,8	–	9,3	Coal fly ash
Żużle, popioły paleni- skowe i pyły z kotłów	0,3	–	–	–	0,3	–	5,8	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 66. ^b Na składowiskach, obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. ^c We własnym zakresie przez wytwórcę, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 66.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 66. ^b On own landfills, extractive waste facilities (including heaps, settling ponds). ^c By waste producer on its own, see notes, item 8 on page 66.

TABL. 18 (28). **NAKLĄDY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA**
I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	874662,7	1481987,9	2002913,2	1130773,5	Environmental protection of which:
w tym:					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	187354,3	159878,0	729310,1	611567,0	Protection of air and climate of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	88785,0	71718,5	41835,2	44723,1	
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	538117,4	1019544,3	792782,2	274856,6	Wastewater management and protection of waters of which outlays on:
w tym nakłady na:					
oczyszczanie ścieków komunalnych	116246,7	106743,5	101519,4	58356,7	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	354992,1	887991,2	665691,8	197654,8	sewage network discharging wastewater and precipitation water

^a Według lokalizacji inwestycji.

^a By localization of investments.

TABL. 18 (28). **NAKLADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)**
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska (dok.)					Environmental protection (cont.)
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych w tym nakłady na:					<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport	98747,2	139281,3	195178,5	90494,1	<i>of which outlays on: waste collection^b and transportation</i>
w tym selektywne zbieranie odpadów	11195,7	29571,3	29570,8	24206,5	<i>including selective waste collection</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	2898,7	7515,9	2635,7	914,7	<i>removal and disposal of waste^b</i>
rekultywacja składowisk i obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałd, stawów osadowych) oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	19050,3	34372,0	66276,0	45066,3	<i>reclamation of landfills and extractive waste facilities (of which heaps, settling ponds) as well as other devastated and degraded land</i>
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	8606,5	16133,6	29118,2	9348,3	<i>Protection of biodiversity and landscape</i>
Zmniejszanie hałasu i wibracji	124,8	3098,3	241,5	394,8	<i>Noise and vibration reduction</i>
Gospodarka wodna	237346,6	218407,9	446561,4	276581,4	Water management
nakłady na:					<i>outlays on:</i>
Ujęcia i doprowadzenia wody	154955,8	157985,5	158057,2	121442,8	<i>Water intakes and pipe systems</i>
Stacje uzdatniania wody	15075,8	11717,4	8494,6	11767,1	<i>Water treatment plants</i>
Zbiorniki i stopnie wodne	49937,9	25362,3	235081,1	134534,7	<i>Water reservoirs and falls</i>
Regulację i zabudowę rzek i potoków	10377,4	9828,5	28475,0	6349,1	<i>Regulation and management of rivers and streams</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	6999,7	13514,2	16453,5	2487,7	<i>Flood embankments and pump stations</i>

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Przemysłowych i komunalnych.
a By localization of investments. **b** Industrial and municipal.

TABL. 19 (29). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of atmospheric air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					<i>Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:</i>
pyłowych	255	53	311	1756	<i>particulates</i>
gazowych	18	66	1652	24076	<i>gases</i>

TABL. 19 (29). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (cd.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	555,7	1433,4	1262,8	245,2	wastewater
wody opadowe	25,6	213,4	277,3	35,6	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	14	5	7	1	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	13	4	6	1	of which municipal
mechaniczne	2	2	–	–	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	10	3	6	1	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	–	1	–	with increased biogene removal ^b
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	22394	24682	8807	3740	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	22076	24323	8757	3500	of which municipal
mechanicznych	730	20799	–	–	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	12802	3883	8757	2500	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	8862	–	50	1240	with increased biogene removal ^b
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Independent wastewater treatment facilities:
obiekty	2	–	280	53	facilities
przepustowość w m ³ /d	2	–	237	81	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial wastewater pre-treatment plants:
obiekty	–	7	–	–	facilities
przepustowość w m ³ /d	–	4596	–	–	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Waste management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Equipment for the treatment of waste:
obiekty	1	2	2	3	facilities
wydajność w t/r	13300	250000	77867	210500	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	1	facilities
powierzchnia w ha	0,8	2,2	–	1,2	area in ha
wydajność w t/r	50000	6033	–	50500	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	202123	3305244	1535300	273500	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y

a W tym chemiczne. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a Of which chemical. b Excluding municipal waste.

TABL. 19 (29). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ...	3854	13369	730	187	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3838	1308	3130	4344	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	440,0	625,3	428,9	332,2	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³	51,2	–	–	–	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	23,2	2,9	7,5	8,2	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	6,5	0,1	6,0	0,1	Flood embankments in km

^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 (30). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
O G Ó Ł E M	315942,0	465113,7	392379,8	376754,1	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	130100,9	207593,4	241614,5	237562,5	63,1	Protection of atmospheric air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	121849,1	175985,8	84985,2	68944,4	18,3	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	28176,3	38355,2	31198,2	30717,4	8,2	Waste management
Pozostałe	35815,6	43179,2	34581,9	39529,8	10,5	Other

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 (31). **WPLYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	250297,6	378052,8	281367,2	269062,3	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	70374,6	106785,0	108680,8	109684,1	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	131392,8	164406,5	118901,9	109429,9	Protection of atmospheric air and climate
Gospodarka odpadami	15030,6	83411,1	46635,5	42111,9	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	1033,6	756,1	692,1	1056,2	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	473,9	419,2	115,2	155,2	Norms of discharging wastewater into waters or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	157,9	110,9	9,4	19,8	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603, z późniejszymi zmianami) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2016 aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

General notes

1. On 1 I 1999 (on the basis of the Law dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603, with later amendments) a new fundamental three-tier territorial division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

Gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristics of councillors in local government units is based on reporting results for 2016, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils.

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starost offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational units (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Local government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (32). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powiaty	17	17	17	17	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	19	19	19	19	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	167	167	167	167	<i>Gminas</i>
miejskie	49	49	49	49	<i>urban</i>
wiejskie	96	96	96	96	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	22	22	22	22	<i>urban-rural</i>
Miasta	71	71	71	71	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	1310	1326	1292	1293	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	1062	1065	1069	1072	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (33). **GMINY W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a <i>Area^a</i>							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0 – – 19,9	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	
OGÓŁEM TOTAL	167^b	10	50	63	36	8	–	–	–
Poniżej 2500	1	–	1	–	–	–	–	–	–
<i>Below</i>									
2500 – 4999	14	1	5	4	4	–	–	–	–
5000 – 7499	31	2	11	13	5	–	–	–	–
7500 – 9999	27	1	10	4	12	–	–	–	–
10000 – 14999	38	1	13	15	6	3	–	–	–
15000 – 19999	15	2	3	6	4	–	–	–	–
20000 – 39999	13	2	3	7	1	–	–	–	–
40000 – 99999	16	1	3	9	1	2	–	–	–
100000 – 199999	9	–	1	4	3	1	–	–	–
200000 i więcej	3	–	–	1	–	2	–	–	–
<i>and more</i>									

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km². **b** W tym 19 gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Gminas with area below 5,0 km² did not appear. **b** Of which 19 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (34). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0 – – 99,9	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	
OGÓŁEM TOTAL	36	4	8	11	4	6	2	1	–
Poniżej 50000 <i>Below</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
50000 – 74999	7	3	2	1	1	–	–	–	–
75000 – 99999	6	–	1	3	–	2	–	–	–
100000 – 149999	12	1	2	2	2	3	1	1	–
150000 – 199999	8	–	2	3	1	1	1	–	–
200000 i więcej <i>and more</i>	3	–	1	2	–	–	–	–	–

TABL. 4 (35). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	2351	468	397	45	TOTAL
W tym kobiety	662	126	99	17	<i>Of which women</i>

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

18 – 29 lat	64	18	3	1	<i>18 – 29 years</i>
30 – 39	394	102	50	5	<i>30 – 39</i>
40 – 49	576	94	87	14	<i>40 – 49</i>
50 – 59	710	124	139	15	<i>50 – 59</i>
60 lat i więcej	607	130	118	10	<i>60 and more</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (35). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R. (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016 (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku województ- kiego voivodship regional council	
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	1014	339	312	41	Tertiary
Policealne i średnie	912	105	77	4	Post-secondary and second- ary
Zasadnicze zawodowe	413	23	8	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	12	1	–	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS^b					
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	200	72	176	12	Representatives of public authorities, senior officials and managers
Specjaliści	653	237	143	29	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	433	67	15	4	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurówi	171	22	19	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	236	27	15	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	164	6	14	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	232	12	7	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	136	11	4	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	40	–	1	–	Elementary occupations
Sily zbrojne	16	–	–	–	Armed forces occupations

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. **b** Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 3 na str. 83; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. **b** See general notes, item 3 on page 83; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement or other pension.

TABL. 5 (36). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC
ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie <i>average employment</i>				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł <i>average monthly gross wages and salaries^a in zł</i>				
OGÓŁEM	34050	38907	38433	38509	3037,56	3903,44	4575,02	4769,29	TOTAL
w tym:									<i>of which:</i>
Administracja państwowa	13704	13497	12523	12510	3345,58	4314,57	4868,12	5157,50	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	20265	25290	25802	25891	2820,61	3673,18	4426,32	4575,31	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	15793	18675	19093	19257	2979,80	3784,17	4502,14	4613,64	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	3812	5081	4866	4809	2086,88	3098,17	3883,69	4055,62	<i>powiats</i>
województwo	660	1534	1843	1825	3249,23	4226,60	5075,93	5540,31	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 176.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 176.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Prezentowane dane statystyczne dotyczą:
 - przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji,
 - orzeczeń sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1137, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

Do 2012 r. prezentowane dane zawierały informacje o przestępstwach stwierdzonych przez Policję, jak również stwierdzonych w śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach. Od 2013 r. dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję. Od 2014 r. dane o przestępstwach stwierdzonych nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. *Statistical data are presented:*
 - *concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters,*
 - *concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.*

2. *In regard to presenting statistical information, the term “Justice” refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutors’ offices, the prison system and notarial services.*

3. *An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016, item 1137, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.*

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes is derived from police information systems.

Until 2012 presented data contained information on crimes ascertained by the Police, as well as ascertained in investigations conducted by the prosecutor’s offices. Since 2013 data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction. Since 2014 data about ascertained crimes do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in

sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego. W związku z powyższym prezentowane dane są w pełni porównywalne.

4. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2137) lub innych ustaw szczególnych.

5. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

6. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

7. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

8. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu znak „x” w tablicy oznacza, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

9. Sprawą załatwioną jest:

1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też określono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;

2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

juvenile cases to the family court. Due to the above, presented data are not fully comparable.

4. *Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2016 item 2137) or other specific laws.*

5. *The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.*

6. *Incoming cases* are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

7. *Appeal courts* consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

8. *Regional courts* consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

9. A resolved case is:

1) *in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;*

2) *in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.*

Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończony w latach poprzednich.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu wobec nieletnich (tekst jednolity, Dz. U. 2016, poz. 1654).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniosły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Przed zmianami sędzia, w momencie wpływu sprawy do sądu, mógł wszcząć postępowanie wyjaśniające wobec nieletniego, a następnie wobec tego samego nieletniego mógł wydać postanowienie o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu lub rozprawie w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym lub w postępowaniu poprawczym. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie nowych przepisów rozpatrywane były według dwuetapowej procedury. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

11. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

12. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w wydziałach gospodarczych sądów rejonowych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

The number of pending cases is the sum of all unresolved cases from the previous years and the cases which were brought in the given year.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

10. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law,
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13 but before the age of 17 years,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles dated 26 X 1982 (uniform text, Journal of Laws 2016, item 1654).

Amendments to the law entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. Before the amendments, the judge, at the time the case was brought into the court, could institute investigative proceedings against a juvenile and then, with regard to the same juvenile issue the decision on the examination of the case in the course of tutorial and educational proceedings or correctional proceedings. Cases instituted before the effective date of new regulations were examined according to two-stage procedure. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

11. Adult convicts are persons who at the time of committing the crime were at least 17 years old.

12. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

Uwaga do tablic 1 i 2

Od 2014 r. dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Note to tables 1 and 2

Since 2014 data do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts take place during court proceedings after the Police provides records in juveniles cases to the family court.

TABL. 1 (37). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	193415	169024	117163	105799	T O T A L
w tym w miastach	175320	154153	104511	93074	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	4635	4742	2787	2880	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo art. 148 kk	107	90	77	69	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	2339	2411	1686	1775	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	1955	1832	711	687	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	19991	14800	10026	9977	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	17326	12885	7810	6940	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	6155	5958	3472	3596	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	757	605	536	577	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	305	179	144	181	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	5052	6893	4228	3322	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	3032	2838	1746	1474	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i netykalności cielesnej – art. 212–217 kk	570	1435	223	323	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b ...	2899	4650	4004	5119	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:					of which:
Naruszenie netykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	498	614	587	573	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	621	527	432	371	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

^a Lata 2005, 2010 łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a In 2005, 2010 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 1 (37). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b (dok.)					Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^b (cont.)
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	1013	1753	1027	918	<i>Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a 296b kk	735	1714	1812	3117	<i>Corruption – Art. 228-231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	3063	3109	2906	2197	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	715	795	1979	1135	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^c	9204	10074	8507	10029	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^c
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^d	126215	98361	64665	54983	Against property – Art. 278–295 Criminal Code^d
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	53662	35030	18798	15945	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279^e Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	6324	2569	1555	1626	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotwały zabór pojazdu – art. 289 kk	1164	940	479	401	<i>Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	32943	24305	12400	9909	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code^f</i>
Rozbój – art. 280 kk	5333	3597	978	840	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	306	221	190	226	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	643	608	94	99	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	14479	13628	19081	16581	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	1727	2472	1412	867	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	669	504	832	903	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r. Nr 1356)	466	162	68	47	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	302	2207	2158	1992	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst: Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2012 r., poz. 124)	7635	8628	4797	5064	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws No. 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	574	349	292	284	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	66	91	59	137	<i>Of which excise</i>

a, b Notki patrz na str. 92. **c** Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). **d** Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). **e** Wyłączenie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. **f** Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. **g** Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a, b See note on page 92. **c** Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). **d** Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). **e** Exclusively in regard to automobile theft by burglary. **f** Excluding automobile theft by burglary. **g** Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (38). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH^a PRZEZ POLICJĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES^a BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	52,6	63,6	68,4	70,6	T O T A L
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	80,8	83,5	79,7	79,3	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	97,0	98,7	97,9	98,4	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	92,3	94,8	90,1	90,4	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	85,3	88,0	86,1	85,8	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	99,1	99,6	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	98,6	98,7	80,3	86,4	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu	32,6	41,8	52,4	53,0	<i>Against property</i>

a Lata 2005, 2010 łącznie z prokuraturą. **b** Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010 including prosecutor's office. **b** See Criminal Code articles table 1 on page 92.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of the first instance					
O G Ó Ł E M	1118102	1484876	1407837	1390787	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 239094	74685	47199	49080	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		70151	70393	57196	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		156278	183995	178230	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	556219	845667	804632	824465	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowe ^b	248164	338994	349389	372726	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	156440	198158	215628	202891	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	38475	15598	23502	12787	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3450	2787	3811	3492	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	57166	55482	58677	62646	<i>Commercial law^c</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. **b** Łącznie ze zbiorami dokumentów. **c** Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. **b** Including collections of documents. **c** Excluding registry cases.

TABL. 3 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	107518	104767	109118	112257	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 38642	1510	1489	1480	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		43701	44391	43862	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	37326	33313	38563	41748	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	6772	2033	2548	2035	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	16522	17225	14147	14003	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	7883	6374	7980	9129	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a. divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3A (40). **WPLYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2016 R.**
INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
O G Ó Ł E M	1390787	192836	197031	437028	563892	T O T A L
w tym sprawy:						<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	49080	6823	7102	15362	19793	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	57196	5672	10662	18109	22753	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	178230	21935	28136	61503	66656	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	824465	127660	112194	250330	334281	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgow ^b	372726	57280	62964	116905	135577	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	202891	21323	29319	72127	80122	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	12787	915	2106	4668	5098	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3492	439	533	998	1522	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	62646	8069	6979	13931	33667	<i>Commercial law^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3A (40). **WPŁYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2016 R. (dok.)**
INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal						
O G Ó Ł E M	112257	13700	16641	34772	47144	T O T A L
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	1480	200	211	339	730	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	43862	5585	7033	14751	16493	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	41748	6508	6096	11575	17569	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	2035	170	354	590	921	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	14003	1237	1817	5157	5792	Related to social security law
Gospodarcze	9129	x	1130	2360	5639	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a. divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (41). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY THE COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	62945	53581	35008	38438	T O T A L
w tym mężczyźni	56809	47819	30719	33825	of which men
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	5386	4905	3994	4416	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	102	67	61	51	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	2854	2603	1860	2099	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	16668	12892	7524	8567	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	15043	11721	6695	6758	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	2052	1801	1353	1618	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	163	103	71	96	Of which rape

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

TABL. 4 (41). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)**
*ADULTS VALIDLY SENTENCED BY THE COMMON COURTS FOR CRIMES
PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciwko rodzinie i opiece	4068	5745	3200	2961	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1907	1992	1317	1250	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	25411	19188	12272	13734	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	8761	6407	4156	4520	Property theft
Kradzież z włamaniem	3748	2266	1711	1822	Burglary
Rozbój	1845	1252	741	741	Robbery

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (42). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	58043	64442	44406	38634	T O T A L
O rozwód	10598	12678	11781	11559	By divorce
O separację	2029	1135	827	804	By separation
O alimenty	17091	19541	14909	13054	By alimony
Nieletnich ^a :					Concerning juveniles ^a :
w postępowaniu wyjaśniającym w związku z:					in investigation proceedings involving:
demoralizacją	7095	9338	x	x	demoralization
czynami karnymi	11077	11095	x	x	punishable acts
na posiedzeniu lub rozprawie w związku z:					at session or hearing involving:
demoralizacją	4182	4708	x	x	demoralization
czynami karnymi	5971	5947	x	x	punishable acts
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					in investigation of case in which occur suspicion:
demoralizacji	x	x	10016	8416	of demoralization
popęnienia czynu karnego	x	x	6873	4801	of committing punishable acts

a Dane dotyczą osób, od 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 91.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 10 on page 91.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5A (43). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2016 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi sądów okręgowych <i>Districts of regional courts</i>				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
O G Ó Ł E M	38634	3929	4603	13797	16305	T O T A L
O rozwód	11559	1429	1635	3707	4788	<i>By divorce</i>
O separację	804	123	90	302	289	<i>By separation</i>
O alimenty	13054	1486	1533	4414	5621	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach w których zachodzi podejrzenie:						<i>Concerning juveniles^a in investigation of case in which occur suspicion:</i>
demoralizacji	8416	487	925	3680	3324	<i>of demoralization</i>
popęnienia czynu karalne- go	4801	404	420	1694	2283	<i>of committing punishable acts</i>

^a Dane dotyczą osób; patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 91.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; see general notes, item 10 on page 91.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (44). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
BIELSKO-BIAŁA					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	16	–	–	–	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	–	–	–	–	<i>Foreign enterprises</i>
Spoleczno-zawodowe organizacje rolników ^b	22	28	27	25	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie	139	143	143	149	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	466	628	706	728	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzial- nością	1746	2518	4049	4357	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawo- dowych, Fundacji i Samodziel- nych Publicznych Zakładów Opie- ki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organiza- tions, Foundations and Indepen- dent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	652	849	1003	1030	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	100	104	105	102	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	5	4	3	3	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	2003	9517	16477	17422	<i>Total debtors</i>

^a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

^a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". ^d Excluding physical education associations and sports associations.

TABL. 6 (44). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a (cd.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
CZĘSTOCHOWA					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	5	1	–	–	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	–	–	–	–	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	–	4	1	4	Socio- professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	142	169	176	183	Cooperatives
Spółki jawne	241	627	705	711	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	943	1803	3184	3600	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	144	810	1154	1215	Associations ^d
Związki zawodowe	34	98	106	107	Trade unions
Izby gospodarcze	–	2	3	3	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	717	7020	14551	15401	Total debtors
GLIWICE					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	38	10	4	4	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	–	–	–	–	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	13	12	10	10	Socio- professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	226	217	215	218	Cooperatives
Spółki jawne	861	1098	1224	1234	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	3378	4885	7911	8474	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1097	1399	1679	1742	Associations ^d
Związki zawodowe	351	246	279	289	Trade unions
Izby gospodarcze	9	9	9	9	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4317	15553	29650	33141	Total debtors

a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. **b** Prowadzące działalność gospodarczą. **c** Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". **d** Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biała, Częstochowa, Gliwice and Katowice. **b** Conducting economic activity. **c** Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". **d** Excluding physical education associations and sports associations.

TABL. 6 (44). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
KATOWICE					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	60	6	1	1	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	2	2	2	Foreign enterprises
Spoleczno-zawodowe organizacje rolników ^b	14	12	11	11	Socio-professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	341	299	291	295	Cooperatives
Spółki jawne	1544	1641	1847	1874	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	6618	9271	15880	17752	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1699	1756	2203	2268	Associations ^d
Związki zawodowe	496	486	520	515	Trade unions
Izby gospodarcze	16	16	19	20	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4364	21505	42423	47659	Total debtors

a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. **b** Prowadzące działalność gospodarczą. **c** Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". **d** Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. **b** Conducting economic activity. **c** Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations Foundations and Public Health Care Facilities". **d** Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. The Register also includes other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy sporządzanych dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
- 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
- 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Dane o ludności, współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

– dla lat 2000–2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym, że dla 2000 r. według podziału administracyjnego z dnia 31 XII 2002 r.,

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:

- 1) balances of the size and structure of the population in a gmina compiled for periods between censuses on the basis of the last census taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
- 2) the registers of the Ministry of the Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of these data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
- 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
- 4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) were prepared – if not otherwise stated – assuming the number of population:

– for years 2000–2009 – on the basis of results of the National Population and Housing Census 2002, however for 2000 the administrative division obligatory as of 31 XII 2002 was applied,

– od 2010 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. według podziału administracyjnego z dnia 31 XII 2011 r.

3. Ludność na 1 km² w przekroju jednostek podziału terytorialnego w celu uzyskania dokładniejszego wyniku, obliczono na podstawie danych o powierzchni wyrażonej w hektarach.

4. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

– since 2010 – on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011, however for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

3. Population per 1 km² by territorial division units – in order to obtain more accurate result – was calculated basing on data on area in hectares.

4. The **working age population** refers to males aged 18–64, and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

5. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

6. Data regarding **vital statistics of population** according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of the marriage (in cases when the husband lived abroad before contracting of the marriage, the wife's place of residence before contracting of the marriage is used),
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases of unanimous petition of both of persons – residence of husband is used),
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken),
- births – according to the mother's place of permanent residence,
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu kościoła lub związku wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu kościołach i związku wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością,

*Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the Civil Status Offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations are registered in the local Civil Status Offices. Marriages contracted on the basis of canonic laws marriages are subordinated to the civil Polish laws and have the same civil and law consequences as marriages contracted in the local Civil Status Offices.*

Religious marriages may be contracted only in the following ten Churches and one Religious Association: the Catholic Church, the Polish Autocephalous Orthodox Church, the Evangelical Church of the Augsburg Confession, the Evangelical-Reformed Church, the United Methodist Church, the Baptist Union of Poland, the Seventh-day Adventist Church, the Polish Catholic Church, the Union of Jewish Denominational Gminas, the Mariavite Old Catholic Church, the Pentecostal Church of Poland.

***Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under 15 are included in the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – in the group 45–49.*

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children which would be born to the woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters that would be born to the woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity

jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności),

- **współczynnik reprodukcji netto** przedstawia liczbę córek przypadających na kobietę (przy analogicznych założeniach) z wyeliminowaniem córek, które – jak wynika z aktualnych tablic trwania życia – nie dożyją do wieku swoich matek. Współczynnik ten wyraża stopień zastępowania pokoleń matek przez córki,
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych, przy czym dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 4 na str. 102;
- wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z obowiązującą jeszcze w 2016 r. ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:

which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),

- **net reproduction rate** refers to the number of daughters per woman, with the assumptions, as above, excluding daughters who, as results from current life expectancy tables, will not live to reach their mother's age. This rate expresses the degree of the generations' replacement mothers with daughters.
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization.

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in the administrative division as of 1 I 2014) as well as assumptions concerning fertility, mortality and international migration, data on population by working and post-working age are given in two approaches:

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 4 on page 102;
- variant II – taking into account changes in the limit of retirement age; in accordance with the Law dated 11 V 2012, still applicable in 2016, changing the national law on pensions and retirement pay from the National Insurance Fund and some other laws (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the post - working age (the upper limit of the working age) were used:

- dla mężczyzn – 67,0 lat w latach 2020-2050,
- dla kobiet – 62,0 lata w 2020 r., 63,25 roku w 2025 r., 64,5 roku w 2030 r., 65,75 roku w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040-2050.

9. Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promatrzeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

10. Dane o migracjach wewnętrznych ludności na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

11. Dane o migracjach zagranicznych na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

12. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

13. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

- stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą);
- osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

- for males – 67,0 years in 2020-2050,
- for females – 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in years 2040-2050.

9. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

10. Data on internal migration of the population for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

11. Data on international migration for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving in Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

12. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.

13. The usual residence population (residents) - comprise the following groups:

- permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period of 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad);
- a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period of 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

TABL. 1 (45). **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
OGÓŁEM	4693453	4637515	4577925	4564394	TOTAL
mężczyźni	2268067	2240247	2208504	2201696	males
kobiety	2425386	2397268	2369421	2362698	females
Miasta	3694114	3612970	3533911	3517635	Urban areas
Wieś	999339	1024545	1044014	1046759	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
OGÓŁEM	4685775	4634935	4570849	4559164	TOTAL
na 1 km ²	380	376	371	370	per 1 km ²
mężczyźni	2263806	2238591	2204972	2198856	males
kobiety	2421969	2396344	2365877	2360308	females
na 100 mężczyzn	107,0	107,0	107,3	107,3	per 100 males
Miasta	3685324	3607496	3525289	3510034	Urban areas
w % ogółu ludności	78,6	77,8	77,1	77,0	in % of total population
Wieś	1000451	1027439	1045560	1049130	Rural areas
w % ogółu ludności	21,4	22,2	22,9	23,0	in % of total population

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the National Population and Housing Census 2002, since 2010 – the National Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (46). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^b

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4685775	4634935	4570849	4559164	TOTAL
W wieku przedprodukcyjnym	885181	799933	767533	767290	Pre-working age
mężczyźni	453525	409077	392902	392796	males
kobiety	431656	390856	374631	374494	females
Miasta	669234	598684	572541	571971	Urban areas
mężczyźni	342637	306128	292900	292788	males
kobiety	326597	292556	279641	279183	females
Wieś	215947	201249	194992	195319	Rural areas
mężczyźni	110888	102949	100002	100008	males
kobiety	105059	98300	94990	95311	females

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the National Population and Housing Census 2002, since 2010 – the National Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (46). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^b (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	3063102	3021163	2858648	2818424	Working age
w tym w wieku mobilnym	1882366	1830546	1751342	1729025	<i>of which of mobility age</i>
mężczyźni	1570460	1573209	1509126	1490539	<i>males</i>
w tym w wieku mobilnym	949338	925946	887956	876999	<i>of which of mobility age</i>
kobiety	1492642	1447954	1349522	1327885	<i>females</i>
w tym w wieku mobilnym	933028	904600	863386	852026	<i>of which of mobility age</i>
Miasta	2437405	2362366	2197015	2158722	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	1243380	1225973	1157952	1140264	<i>males</i>
kobiety	1194025	1136393	1039063	1018458	<i>females</i>
Wieś	625697	658797	661633	659702	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	327080	347236	351174	350275	<i>males</i>
kobiety	298617	311561	310459	309427	<i>females</i>
W wieku poprodukcyjnym	737492	813839	944668	973450	Post-working age
mężczyźni	239821	256305	302944	315521	<i>males</i>
kobiety	497671	557534	641724	657929	<i>females</i>
Miasta	578685	646446	755733	779341	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	186379	201769	240435	250637	<i>males</i>
kobiety	392306	444677	515298	528704	<i>females</i>
Wieś	158807	167393	188935	194109	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	53442	54536	62509	64884	<i>males</i>
kobiety	105365	112857	126426	129225	<i>females</i>
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIE- KU PRODUKCYJNYM	53,0	53,4	59,9	61,8	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	44,1	42,3	46,1	47,5	<i>Males</i>
Kobiety	62,3	65,5	75,3	77,7	<i>Females</i>

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP²⁰⁰², od 2010 r. – NSP²⁰¹¹.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the National Population and Housing Census 2002, since 2010 – the National Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 (47). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2015	2016					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total				
					miasta urban areas		wieś rural areas		
					razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males	
OGÓŁEM	4685775	4634935	4570849	4559164	2198856	3510034	1683689	1049130	515167
TOTAL									
0 – 2 lata	119406	144143	126281	126358	64821	95289	48888	31069	15933
3 – 6 years	163244	168129	185456	179491	92096	135119	69381	44372	22715
7 – 12	289802	243457	252963	262969	134407	196055	100336	66914	34071
13 – 15	179972	139189	119312	116387	59391	85355	43466	31032	15925
16 – 18	202098	161109	127847	124512	63928	91320	46671	33192	17257
19 – 24	471538	391575	312209	296685	151398	219102	112000	77583	39398
25 – 29	381282	386730	327671	315479	160720	237897	120994	77582	39726
30 – 34	334770	373249	379497	374535	189866	290866	147779	83669	42087
35 – 39	301089	327517	366449	368067	185897	286560	144514	81507	41383
40 – 44	324346	295381	321190	331832	167271	253907	127886	77925	39385
45 – 49	390199	315972	287831	288363	143555	218532	108483	69831	35072
50 – 54	383584	377095	304664	297215	146495	225588	110217	71627	36278
55 – 59	308923	364368	358202	345665	165334	269915	127249	75750	38085
60 – 64	214659	287918	339393	341029	158156	273640	125188	67389	32968
65 – 69	212776	193732	261794	279571	124185	225585	99063	53986	25122
70 – 74	170702	184277	169927	171042	71018	137823	56736	33219	14282
75 – 79	123278	137857	152834	154874	60522	122750	47724	32124	12798
80 lat i więcej and more	114107	143237	177329	185090	59796	144731	47114	40359	12682

TABL. 4 (48). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	71	3685324	78,6
TOTAL	2010	71	3607496	77,8
	2015	71	3525289	77,1
	2016	71	3510034	77,0
Poniżej 2000		2	3809	0,1
<i>Below</i>				
2000 – 4999		10	36445	0,8
5000 – 9999		12	89103	2,0
10000 – 19999		10	158385	3,5
20000 – 49999		14	436967	9,6
50000 – 99999		11	717926	15,7
100000 – 199999		9	1337190	29,3
200000 i więcej and more		3	730209	16,0

TABL. 5 (49). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2005	118	1000451	21,4
TOTAL 2010	118	1027439	22,2
..... 2015	118	1045560	22,9
..... 2016	118	1049130	23,0
Poniżej 2000 <i>Below</i>	–	–	–
2000 – 4999	22	86764	1,9
5000 – 6999	31	189532	4,2
7000 – 9999	20	165792	3,6
10000 i więcej <i>and more</i>	45	607042	13,3

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (50). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	38,3	39,6	41,3	41,6	TOTAL
mężczyźni	36,4	37,7	39,5	39,9	males
kobiety	40,3	41,6	43,2	43,5	females
Miasta	38,8	40,1	41,8	42,2	Urban areas
mężczyźni	36,7	38,0	39,9	40,3	males
kobiety	40,9	42,3	44,0	44,3	females
Wieś	36,6	38,0	39,5	39,9	Rural areas
mężczyźni	35,3	36,6	38,3	38,7	males
kobiety	38,0	39,3	40,7	41,1	females

TABL. 7 (51). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religi- ous ^a				ogółem total	w tym niemow- ląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM TOTAL	2005	25411	16918	1615	9168	40763	46315	303	-5552
	2010	28462	18447	514	8522	47814	47719	274	95
	2015	22338	12774	275	8249	41611	50421	197	-8810
	2016	22970	13576	250	8185	42742	48958	190	-6216
Miasta Urban areas	2005	20129	12916	1295	8106	31740	36745	244	-5005
	2010	22083	13636	415	7421	36739	37556	213	-817
	2015	17298	9162	224	6953	31431	39873	145	-8442
	2016	17645	9769	203	6975	32329	38465	136	-6136
Wieś Rural areas	2005	5282	4002	320	1062	9023	9570	59	-547
	2010	6379	4811	99	1101	11075	10163	61	912
	2015	5040	3612	51	1296	10180	10548	52	-368
	2016	5325	3807	47	1210	10413	10493	54	-80

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM TOTAL	2005	5,4	3,6	34,4	2,0	8,7	9,9	7,4	-1,2
	2010	6,1	4,0	11,1	1,8	10,3	10,3	5,7	0,0
	2015	4,9	2,8	6,0	1,8	9,1	11,0	4,7	-1,9
	2016	5,0	3,0	5,5	1,8	9,4	10,7	4,4	-1,4
Miasta Urban areas	2005	5,5	3,5	35,1	2,2	8,6	10,0	7,7	-1,4
	2010	6,1	3,8	11,5	2,1	10,2	10,4	5,8	-0,2
	2015	4,9	2,6	6,3	2,0	8,9	11,3	4,6	-2,4
	2016	5,0	2,8	5,8	2,0	9,2	10,9	4,2	-1,7
Wieś Rural areas	2005	5,3	4,0	32,0	1,1	9,0	9,6	6,5	-0,6
	2010	6,2	4,7	9,7	1,1	10,8	9,9	5,5	0,9
	2015	4,8	3,5	4,9	1,2	9,8	10,1	5,1	-0,4
	2016	5,1	3,6	4,5	1,2	9,9	10,0	5,2	-0,1

a Ze skutkami cywilnymi. **b** W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. **b** In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 9 (53). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej 19 and less	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	60 lat i więcej 60 and more
OGÓŁEM (dok.) GRAND TOTAL (cont.)									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	13576	106	4132	6585	1869	467	211	90	116
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	19	9	10	–	–	–	–	–	–
19 and less									
20 – 24	1929	68	1466	369	20	5	1	–	–
25 – 29	6768	25	2225	4179	310	28	1	–	–
30 – 34	3380	4	382	1744	1102	125	22	1	–
35 – 39	880	–	40	245	354	200	39	2	–
40 – 49	360	–	9	47	80	100	110	13	1
50 – 59	93	–	–	1	2	9	33	37	11
60 lat i więcej	147	–	–	–	1	–	5	37	104
60 and more									
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	17645	257	3892	6886	2965	1356	1226	662	401
TOTAL									
19 lat i mniej	41	20	20	1	–	–	–	–	–
19 and less									
20 – 24	1998	163	1401	372	45	13	4	–	–
25 – 29	6562	55	1947	4030	433	78	17	2	–
30 – 34	4329	15	430	1970	1540	282	87	5	–
35 – 39	1752	3	67	376	651	494	157	4	–
40 – 49	1515	1	24	128	256	420	582	96	8
50 – 59	779	–	3	8	37	64	308	308	51
60 lat i więcej	669	–	–	1	3	5	71	247	342
60 and more									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	9769	58	2587	4931	1496	375	165	63	94
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	12	4	8	–	–	–	–	–	–
19 and less									
20 – 24	1200	39	878	263	16	4	–	–	–
25 – 29	4800	12	1419	3104	242	23	–	–	–
30 – 34	2593	3	243	1342	886	102	17	–	–
35 – 39	695	–	32	181	290	160	31	1	–
40 – 49	286	–	7	40	61	78	89	10	1
50 – 59	66	–	–	1	1	8	25	22	9
60 lat i więcej	117	–	–	–	–	–	3	30	84
60 and more									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 9 (53). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej 60 and more
		19 lat i mniej 19 and less	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	5325	103	1918	2050	613	254	226	102	59
TOTAL									
19 lat i mniej	13	8	5	–	–	–	–	–	–
<i>19 and less</i>									
20 – 24	968	64	748	142	9	4	1	–	–
25 – 29	2393	26	973	1266	106	16	6	–	–
30 – 34	1097	5	167	523	326	59	16	1	–
35 – 39	346	–	20	94	114	85	30	3	–
40 – 49	280	–	5	24	53	74	111	13	–
50 – 59	126	–	–	1	4	12	52	51	6
60 lat i więcej	102	–	–	–	1	4	10	34	53
<i>60 and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	3807	48	1545	1654	373	92	46	27	22
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	7	5	2	–	–	–	–	–	–
<i>19 and less</i>									
20 – 24	729	29	588	106	4	1	1	–	–
25 – 29	1968	13	806	1075	68	5	1	–	–
30 – 34	787	1	139	402	216	23	5	1	–
35 – 39	185	–	8	64	64	40	8	1	–
40 – 49	74	–	2	7	19	22	21	3	–
50 – 59	27	–	–	–	1	1	8	15	2
60 lat i więcej	30	–	–	–	1	–	2	7	20
<i>60 and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (54). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016

POPZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Popzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widowed</i>	rozwidzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	22970	18990	601	3379
Kawalerowie <i>Single</i>	19210	17667	129	1414
Wdowcy <i>Widowed</i>	535	86	216	233
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	3225	1237	256	1732
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>				
RAZEM TOTAL	17645	14266	506	2873
Kawalerowie <i>Single</i>	14437	13162	103	1172
Wdowcy <i>Widowed</i>	450	70	181	199
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	2758	1034	222	1502
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>				
RAZEM TOTAL	5325	4724	95	506
Kawalerowie <i>Single</i>	4773	4505	26	242
Wdowcy <i>Widowed</i>	85	16	35	34
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	467	203	34	230

TABL. 12 (56). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2016 R. (dok.)**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION FOR DIVORCE IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej 19 and less	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	60 lat i więcej 60 and more
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	6975	9	260	1085	1540	1435	1651	747	248
19 lat i mniej 19 and less	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20 – 24	87	7	59	19	1	1	–	–	–
25 – 29	684	1	152	430	79	15	7	–	–
30 – 34	1440	–	39	513	740	127	19	2	–
35 – 39	1487	1	7	94	567	696	118	4	–
40 – 49	1963	–	3	25	138	572	1157	61	7
50 – 59	951	–	–	3	11	22	332	546	37
60 lat i więcej 60 and more	363	–	–	1	4	2	18	134	204
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	1210	2	61	232	248	228	303	102	34
19 lat i mniej 19 and less	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20 – 24	22	2	14	4	2	–	–	–	–
25 – 29	152	–	34	101	15	2	–	–	–
30 – 34	256	–	10	111	119	15	1	–	–
35 – 39	224	–	3	13	91	100	16	1	–
40 – 49	337	–	–	2	19	101	209	6	–
50 – 59	163	–	–	1	1	9	75	77	–
60 lat i więcej 60 and more	56	–	–	–	1	1	2	18	34

TABL. 13 (57). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	9168	8522	8249	8185	TOTAL
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	3044	3494	3446	3423	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	6124	5028	4803	4762	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	3774	3425	3162	3103	1
2	1824	1337	1420	1450	2
3	399	211	183	173	3
4 i więcej	127	55	38	36	4 and more
Miasta	8106	7421	6953	6975	Urban areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	2741	3066	2947	2961	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	5365	4355	4006	4014	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	3345	2997	2670	2639	1
2	1578	1136	1155	1207	2
3	331	176	148	140	3
4 i więcej	111	46	33	28	4 and more
Wieś	1062	1101	1296	1210	Rural areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	303	428	499	462	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	759	673	797	748	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	429	428	492	464	1
2	246	201	265	243	2
3	68	35	35	33	3
4 i więcej	16	9	5	8	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 14 (58). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	40763	47814	41611	42742	32329	10413	Live births
chłopcy	20951	24507	21401	22012	16722	5290	<i>males</i>
dziewczęta	19812	23307	20210	20730	15607	5123	<i>females</i>
Małżeńskie	33738	38547	31549	32602	23598	9004	Legitimate
chłopcy	17270	19868	16190	16771	12209	4562	<i>males</i>
dziewczęta	16468	18679	15359	15831	11389	4442	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	7025	9267	10062	10140	8731	1409	Illegitimate
chłopcy	3681	4639	5211	5241	4513	728	<i>males</i>
dziewczęta	3344	4628	4851	4899	4218	681	<i>females</i>
Urodzenia martwe	217	198	131	129	100	29	Stillbirths
chłopcy	116	105	<i>males</i>
dziewczęta	101	93	<i>females</i>

^a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane.
^a Data on stillbirth and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated.

TABL. 15 (59). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

WIEK MATKI <i>AGE OF MOTHER</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze <i>6 and over</i>

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	40763	21765	13149	3739	1216	457	436
TOTAL	2010	47814	24776	16888	4219	1175	425	328
	2015	41611	20004	15779	4160	1056	335	249
	2016	42742	19926	16571	4480	1112	381	271
19 lat i mniej		1294	1167	110	17	–	–	–
<i>19 and less</i>								
20 – 24		6094	4259	1491	291	39	13	1
25 – 29		14458	8243	5012	911	213	52	26
30 – 34		14046	4766	7002	1703	378	124	73
35 – 39		5771	1296	2611	1274	350	135	105
40 – 44		1039	192	333	277	123	54	60
45 lat i więcej		40	3	12	7	9	3	6
<i>45 and more</i>								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 15 (59). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI (dok.)
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER (cont.)

WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze 6 and over	
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	53,4	32,3	9,2	3,0	1,1	1,1
TOTAL	2010	100,0	51,8	35,3	8,8	2,5	0,9	0,7
	2015	100,0	48,1	37,9	10,0	2,5	0,8	0,6
	2016	100,0	46,6	38,8	10,5	2,6	0,9	0,6
19 lat i mniej		100,0	90,2	8,5	1,3	–	–	–
19 and less								
20 – 24		100,0	69,9	24,5	4,8	0,6	0,2	0,0
25 – 29		100,0	57,0	34,7	6,3	1,5	0,4	0,2
30 – 34		100,0	33,9	49,9	12,1	2,7	0,9	0,5
35 – 39		100,0	22,5	45,2	22,1	6,1	2,3	1,8
40 – 44		100,0	18,5	32,1	26,7	11,8	5,2	5,8
45 lat i więcej		100,0	7,5	30,0	17,5	22,5	7,5	15,0
45 and more								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (60). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15 – 49 ^{ab} lat	33,0	41,7	38,7	40,2	39,9	41,2
15 – 19 ^a	12,8	16,2	13,1	12,5	13,9	8,7
20 – 24	54,0	53,9	47,6	48,0	47,1	50,5
25 – 29	83,7	94,3	86,4	91,7	88,6	101,3
30 – 34	53,5	72,2	70,5	75,5	75,2	76,8
35 – 39	19,2	28,7	30,4	31,7	31,9	31,2
40 – 44	3,7	4,9	5,5	6,4	6,6	5,9
45 – 49 ^b lat	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej	1,130	1,341	1,258	1,323	1,310	1,364
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,589	0,654	0,611	0,641	0,632	0,671
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	0,843	1,002	0,825	0,873	0,840	0,992
Demographic dynamics						

^{a-b} Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: **a** – poniżej 15 lat, **b** – 50 lat i więcej.

^{a-b} Including births from mothers aged: **a** – below 15, **b** – 50 and more.

TABL. 17 (61). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	46315	24571	21744	36745	19489	17256	9570	5082	4488
TOTAL	2010	47719	25334	22385	37556	19874	17682	10163	5460	4703
	2015	50421	26084	24337	39873	20629	19244	10548	5455	5093
	2016	48958	25461	23497	38465	19909	18556	10493	5552	4941
0 lat		190	112	78	136	78	58	54	34	20
1 – 4 lata		27	17	10	22	14	8	5	3	2
5 – 9		19	10	9	13	6	7	6	4	2
10 – 14		17	11	6	13	8	5	4	3	1
15 – 19		58	38	20	41	30	11	17	8	9
20 – 24		146	105	41	114	81	33	32	24	8
25 – 29		217	179	38	173	142	31	44	37	7
30 – 34		381	290	91	309	232	77	72	58	14
35 – 39		517	404	113	424	329	95	93	75	18
40 – 44		739	522	217	601	415	186	138	107	31
45 – 49		1132	824	308	897	647	250	235	177	58
50 – 54		1786	1212	574	1417	956	461	369	256	113
55 – 59		3415	2360	1055	2742	1879	863	673	481	192
60 – 64		4915	3201	1714	4023	2582	1441	892	619	273
65 – 69		5459	3401	2058	4419	2697	1722	1040	704	336
70 – 74		4892	2820	2072	3967	2231	1736	925	589	336
75 – 79		6633	3523	3110	5208	2721	2487	1425	802	623
80 – 84		7319	3185	4134	5638	2439	3199	1681	746	935
85 lat i więcej 85 and more		11096	3247	7849	8308	2422	5886	2788	825	1963

TABL. 17 (61). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	987	1083	897	995	1097	901	957	1035	882
TOTAL	2010	1029	1131	934	1039	1144	943	992	1085	902
	2015	1101	1181	1027	1128	1217	1047	1010	1063	959
	2016	1073	1156	994	1093	1180	1014	1002	1080	928
0 lat ^a		445	509	376	421	466	372	519	643	390
1 – 4 lata		16	19	12	17	21	13	12	14	10
5 – 9		8	8	8	7	7	8	10	14	7
10 – 14		9	11	6	9	11	7	8	11	4
15 – 19		27	35	19	26	38	14	30	27	33
20 – 24		56	79	32	59	82	35	48	71	24
25 – 29		67	109	24	71	115	26	56	93	18
30 – 34		101	152	49	105	156	53	86	138	34
35 – 39		141	218	62	148	228	67	115	182	45
40 – 44		226	317	134	241	330	150	179	276	81
45 – 49		393	574	213	411	597	227	337	504	168
50 – 54		594	818	376	619	856	394	512	701	318
55 – 59		971	1403	574	993	1444	591	889	1263	510
60 – 64		1445	2034	938	1473	2071	971	1331	1894	795
65 – 69		2017	2828	1369	2021	2809	1404	2001	2904	1211
70 – 74		2871	3994	2076	2896	3963	2151	2768	4115	1759
75 – 79		4313	5867	3318	4274	5741	3340	4462	6340	3230
80 – 84		7105	8820	6179	6989	8570	6127	7523	9750	6363
85 lat i więcej 85 and more		14193	14691	13996	13655	13961	13533	16080	17354	15599

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.

^a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (62). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem <i>Total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	CAUSES OF DEATHS
	na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>					
OGÓŁEM 2005	987	1083	897	995	957	TOTAL
2010	1029	1131	934	1039	992	
2014	1041	1120	968	1065	960	
2015	1101	1181	1027	1128	1010	
w tym:						<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytni- cze	9	11	8	10	7	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	3	4	1	3	2	<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory	303	341	267	318	251	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe	281	317	247	294	236	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:						<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka	17	23	11	16	18	<i>malignant neoplasm of stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki ...	13	15	12	14	11	<i>malignant neoplasm of pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	58	84	35	63	43	<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>
nowotwór złośliwy sutka u kobiet	38	–	38	41	28	<i>malignant neoplasm of female breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki macicy	9	–	9	10	6	<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	26	26	–	25	27	<i>malignant neoplasm of prostate</i>
białaczka	7	8	6	8	6	<i>leukemia</i>
Zaburzenia wydzielania we- wnętrznego, stanu odżywia- nia i przemiany metabolicznej	33	27	38	33	32	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>
w tym cukrzyca	31	25	37	32	31	<i>of which diabetes mellitus</i>
Zaburzenia psychiczne	9	13	6	11	4	<i>Mental and behavioural disorders</i>
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	19	19	20	20	17	<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>
Choroby układu krążenia	508	487	527	506	513	<i>Diseases of the circulatory system</i>
w tym:						<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa	9	8	10	10	6	<i>hypertensive disease</i>
choroba niedokrwienna serca	115	129	103	118	106	<i>ischemic heart disease</i>
w tym ostry zawał serca	45	56	35	46	42	<i>of which acute myocardial infarction</i>
choroby naczyń mózgowych	90	84	96	91	88	<i>diseases of cerebrovascular</i>
miażdżycy	99	73	122	97	105	<i>arteriosclerosis</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 18 (62). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a (dok.)**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a (cont.)

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	CAUSES OF DEATHS
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population					
Choroby układu oddechowego	51	61	41	51	51	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego	52	62	42	55	40	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby.....	3	3	3	3	3	of which fibrosis and cirrhosis of liver
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	1	1	2	1	1	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Choroby układu moczowo-płciowego	5	5	4	5	2	Diseases of the genitourinary system
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym ...	3	3	2	2	3	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^d	2	2	2	1	2	Congenital anomalies ^d
Objawy i stany niedokładnie określone ^d	50	67	33	55	32	Symptoms and ill-defined conditions ^d
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	55	79	32	55	52	Injuries and poisonings by external cause
w tym:						of which:
wypadki komunikacyjne	7	11	4	7	9	transport accidents
samobójstwa	8	14	3	7	11	suicides

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 19 (63). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	303	176	127	244	146	98	59	30	29
TOTAL	2010	274	165	109	213	131	82	61	34	27
	2015	197	100	97	145	67	78	52	33	19
	2016	190	112	78	136	78	58	54	34	20
0 – 27 dni 0 – 27 days		132	76	56	93	51	42	39	25	14
0 – 6		97	56	41	69	40	29	28	16	12
w tym 0 of which 0 ...		59	32	27	34	17	17	25	15	10

TABL. 19 (63). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU (dok.)**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Fe- males	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH (dok.)
 IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)

7 – 13	22	14	8	14	8	6	8	6	2
14 – 20	5	2	3	4	1	3	1	1	–
21 – 27	8	4	4	6	2	4	2	2	–
28 – 29 dni <i>28 – 29 days</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 miesiąc <i>1 month</i>	12	7	5	9	6	3	3	1	2
2	9	5	4	7	3	4	2	2	–
3	7	5	2	5	3	2	2	2	–
4	6	3	3	5	3	2	1	–	1
5	5	4	1	5	4	1	–	–	–
6	6	3	3	4	2	2	2	1	1
7	5	3	2	3	2	1	2	1	1
8	3	2	1	1	1	–	2	1	1
9	3	2	1	3	2	1	–	–	–
10	1	1	–	1	1	–	–	–	–
11 miesięcy <i>11 months</i>	1	1	–	–	–	–	1	1	–

NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH
 PER 100 THOUS. LIVE BIRTHS

OGÓŁEM 2005	743	840	641	769	891	638	654	657	651
TOTAL 2010	573	673	468	580	698	456	551	592	506
2015	473	467	480	461	415	510	511	627	387
2016	445	509	376	421	466	372	519	643	390
0 – 27 dni <i>0 – 27 days</i>	309	345	270	288	305	269	375	473	273
0 – 6	227	254	198	213	239	186	269	302	234
w tym 0 <i>of which 0</i> ..	138	145	130	105	102	109	240	284	195
7 – 13	51	64	39	43	48	38	77	113	39
14 – 20	12	9	14	12	6	19	10	19	–
21 – 27	19	18	19	19	12	26	19	38	–
28 – 29 dni <i>28 – 29 days</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 miesiąc <i>1 month</i>	28	32	24	28	36	19	29	19	39
2	21	23	19	22	18	26	19	38	–
3	16	23	10	15	18	13	19	38	–
4	14	14	14	15	18	13	10	–	20
5	12	18	5	15	24	6	–	–	–
6	14	14	14	12	12	13	19	19	20
7	12	14	10	9	12	6	19	19	20
8	7	9	5	3	6	–	19	19	20
9	7	9	5	9	12	6	–	–	–
10	2	5	–	3	6	–	–	–	–
11 miesięcy <i>11 months</i>	2	5	–	–	–	–	10	19	–

TABL. 20 (64). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem <i>Total</i>	Chłopc <i>Males</i>	Dzie- wczę- ta <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	CAUSES OF DEATHS	
		w licz- bach bez- względ- nych <i>in absol- ute num- bers</i>	na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>					
OGÓŁEM	2005	303	743	840	641	769	654	TOTAL
	2010	274	573	673	468	580	551	
	2014	210	492	487	497	505	449	
	2015	197	473	467	480	461	511	
w tym:								<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze		3	7	5	10	6	10	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym posocznica		1	2	5	–	3	–	<i>of which septicaemia</i>
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia.....		5	12	14	10	13	10	<i>Diseases of the nervous system, sense organs and the circulatory system</i>
Choroby układu oddechowego		10	24	23	25	25	20	<i>Diseases of the respiratory system</i>
w tym zapalenie płuc		8	19	19	20	19	20	<i>of which pneumonia</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^d		47	113	93	134	86	196	<i>Congenital anomalies^d</i>
w tym:								<i>of which:</i>
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		2	5	–	10	6	–	<i>congenital malformations of the nervous system</i>
wrodzone wady serca		21	50	42	59	45	69	<i>congenital malformations of heart</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		116	279	285	272	280	275	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
w tym:								<i>of which:</i>
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu		99	238	243	233	248	206	<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		5	12	9	15	6	29	<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>
Urazy i zatrucia według zewnętrz- nej przyczyny		3	7	9	5	10	–	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 21 (65). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1511	1436	TOTAL
w tym dokonane	687	650	<i>of which committed</i>
Miasta	1216	1192	<i>Urban areas</i>
Wieś	295	244	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:			Age of suicidal persons:
12 lat i mniej	1	1	<i>12 and less</i>
13 – 18	72	82	<i>13 – 18</i>
19 – 24	170	155	<i>19 – 24</i>
25 – 29	157	176	<i>25 – 29</i>
30 – 49	607	527	<i>30 – 49</i>
50 – 69	375	366	<i>50 – 69</i>
70 lat i więcej	102	103	<i>70 and more</i>

^a Usiłowane i dokonane; w dalszym podziale nie uwzględniono samobójców o nieustalonym miejscu dokonania samobójstwa oraz o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Krajowego Systemu Informacji Policji (KSIP) wygenerowane w dniu 13 VI 2017 r.

^a Attempted and committed; continued data exclude suicidal persons for whom place of the suicide is unknown and age is unknown.

Source: data of the National Police Information System (KSIP) generated on 13 VI 2017.

TABL. 22 (66). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>					
	0	15	30	45	60	
MEŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	70,52	56,26	41,90	28,31	17,16
TOTAL	2010	71,62	57,24	42,87	29,25	18,02
	2015	72,98	58,44	44,04	30,33	18,63
	2016	73,50	59,00	44,55	30,82	19,07
Miasta		73,41	58,87	44,46	30,77	19,14
<i>Urban areas</i>						
Wieś		73,72	59,32	44,78	30,91	18,77
<i>Rural areas</i>						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	78,45	64,16	49,35	35,01	22,03
TOTAL	2010	79,71	65,18	50,38	35,92	22,83
	2015	80,31	65,83	51,05	36,60	23,31
	2016	80,87	66,26	51,48	36,98	23,65
Miasta		80,65	66,04	51,26	36,80	23,54
<i>Urban areas</i>						
Wieś		81,60	67,01	52,22	37,57	24,02
<i>Rural areas</i>						

TABL. 23 (67). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 XII
I wariant/variant I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	4477,7	4369,7	4245,2	4107,9	3964,6	3821,5	3680,6	T O T A L in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	749,8	719,0	646,2	597,2	560,8	539,7	525,4	Pre-working age
mężczyźni	384,0	368,6	331,7	306,7	288,0	277,2	269,9	males
kobiety	365,8	350,4	314,5	290,5	272,8	262,5	255,5	females
Miasta	556,5	529,4	470,8	431,8	403,4	386,7	374,7	Urban areas
mężczyźni	284,9	271,1	241,4	221,5	206,9	198,4	192,2	males
kobiety	271,6	258,3	229,4	210,3	196,5	188,3	182,5	females
Wieś	193,3	189,5	175,4	165,3	157,4	153,0	150,7	Rural areas
mężczyźni	99,1	97,5	90,4	85,2	81,1	78,9	77,7	males
kobiety	94,2	92,1	85,1	80,1	76,3	74,2	73,0	females
W wieku produkcyjnym	2655,4	2499,1	2413,8	2296,5	2136,5	1943,9	1763,0	Working age
mężczyźni	1412,4	1323,9	1280,3	1232,1	1164,4	1073,2	973,4	males
kobiety	1243,0	1175,2	1133,5	1064,4	972,2	870,7	789,6	females
Miasta	2012,1	1873,9	1796,1	1695,7	1562,0	1404,8	1260,3	Urban areas
mężczyźni	1068,6	990,1	950,1	907,2	849,7	774,1	693,6	males
kobiety	943,5	883,8	846,0	788,5	712,3	630,7	566,7	females
Wieś	643,3	625,2	617,7	600,8	574,6	539,1	502,7	Rural areas
mężczyźni	343,9	333,8	330,2	324,9	314,7	299,1	279,8	males
kobiety	299,4	291,4	287,5	275,9	259,9	240,0	222,9	females
W wieku poprodukcyjnym	1072,5	1151,7	1185,2	1214,2	1267,2	1337,8	1392,2	Post-working age
mężczyźni	359,9	409,5	428,7	436,9	457,8	497,0	543,5	males
kobiety	712,6	742,2	756,4	777,4	809,4	840,9	848,6	females
Miasta	856,4	909,5	922,6	931,6	961,2	1004,9	1035,1	Urban areas
mężczyźni	285,2	320,9	330,1	331,1	342,7	369,5	401,6	males
kobiety	571,2	588,6	592,5	600,5	618,5	635,3	633,5	females
Wieś	216,1	242,2	262,6	282,6	306,0	333,0	357,1	Rural areas
mężczyźni	74,7	88,6	98,6	105,8	115,1	127,4	141,9	males
kobiety	141,4	153,6	163,9	176,8	190,9	205,6	215,1	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	68,6	74,9	75,9	78,9	85,6	96,6	108,8	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	52,7	58,8	59,4	60,4	64,1	72,1	83,6	Males
Kobiety	86,8	93,0	94,5	100,3	111,3	126,7	139,8	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na obowiązujące jeszcze w 2016 r. zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 104.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, in force still in 2016, see general notes, item 8 on page 104.

TABL. 23 (67). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 XII
II wariant/variant II

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	2783,6	2647,7	2581,0	2508,7	2415,0	2237,8	2032,1	Working age
mężczyźni	1471,2	1380,1	1328,1	1278,9	1219,8	1134,6	1035,2	males
kobiety	1312,3	1267,6	1253,0	1229,8	1195,2	1103,2	996,9	females
Miasta	2112,8	1986,5	1920,8	1853,3	1770,5	1624,1	1457,1	Urban areas
mężczyźni	1114,9	1032,6	985,3	941,6	890,7	819,8	738,8	males
kobiety	997,9	953,9	935,5	911,7	879,8	804,3	718,3	females
Wieś	670,7	661,2	660,2	655,4	644,5	613,7	575,0	Rural areas
mężczyźni	356,3	347,4	342,8	337,3	329,1	314,8	296,4	males
kobiety	314,4	313,8	317,4	318,1	315,4	298,9	278,6	females
W wieku poprodukcyjnym	944,3	1003,1	1017,9	1002,0	988,8	1044,0	1123,1	Post-working age
mężczyźni	301,1	353,3	381,0	390,0	402,4	435,5	481,8	males
kobiety	643,3	649,8	636,9	611,9	586,4	608,4	641,4	females
Miasta	755,6	796,9	797,9	774,0	752,7	785,5	838,3	Urban areas
mężczyźni	238,8	278,3	295,0	296,7	301,7	323,8	356,4	males
kobiety	516,8	518,5	502,9	477,3	451,0	461,7	481,9	females
Wieś	188,7	206,2	220,0	227,9	236,0	258,4	284,8	Rural areas
mężczyźni	62,3	75,0	86,1	93,3	100,7	111,7	125,3	males
kobiety	126,5	131,2	134,0	134,6	135,4	146,7	159,5	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	60,9	65,0	64,5	63,7	64,2	70,8	81,1	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	46,6	52,3	53,7	54,5	56,6	62,8	72,6	Males
Kobiety	76,9	78,9	75,9	73,4	71,9	78,9	90,0	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na obowiązujące jeszcze w 2016 r. zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 104.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, in force still in 2016, see general notes, item 8 on page 104.

TABL. 24 (68). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII
HOUSEHOLDS PROJECTION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.									
OGÓŁEM	1772,1	1817,8	1872,4	1893,4	1806,7	1686,3	1606,9	1555,4	TOTAL
Miasta	1439,0	1471,3	1496,8	1490,5	1418,0	1313,0	1241,0	1196,7	Urban areas
Wieś	333,2	346,5	375,6	402,9	388,8	373,3	365,9	358,7	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOUSEHOLDS									
OGÓŁEM	2,6	2,4	2,3	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	TOTAL
Miasta	2,4	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	Urban areas
Wieś	3,1	3,0	2,8	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8	Rural areas

TABL. 25 (69). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas		na wieś to rural areas	za granicę abroad
OGÓŁEM ...	2005	45546	33564	10744	1238	54244	30587	16796	6861	-8698
TOTAL	2010	46399	33716	10469	2214	51337	29873	17506	3958	-4938
	2015	41040	29197	10227	.	48020	27754	15119	.	-6980 ^c
	2016	39709	28429	9985	1295	44265	26821	15021	2423	-4556
Miasta	2005	32484	24009	7544	931	44446	25231	13595	5620	-11962
Urban areas	2010	32206	23198	7195	1813	42097	24575	14312	3210	-9891
	2015	28857	20332	7180	.	38286	22015	12023	.	-9429 ^c
	2016	27520	19606	6882	1032	35154	21204	11904	2046	-7634
Wieś	2005	13062	9555	3200	307	9798	5356	3201	1241	3264
Rural areas	2010	14193	10518	3274	401	9240	5298	3194	748	4953
	2015	12183	8865	3047	.	9734	5739	3096	.	2449 ^c
	2016	12189	8823	3103	263	9111	5617	3117	377	3078

a Zameldowania. **b** Wymeldowania. **c** Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. **b** Deregistrations. **c** For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 25 (69). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY (dok.)**
*INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
 PERMANENT RESIDENCE (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odptyw ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad		
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM ...	2005	9,7	7,2	2,3	0,3	11,6	6,5	3,6	1,5	-1,9
TOTAL	2010	10,0	7,3	2,3	0,5	11,1	6,4	3,8	0,9	-1,1
	2015	9,0	6,4	2,2	.	10,5	6,1	3,3	.	-1,5 ^c
	2016	8,7	6,2	2,2	0,3	9,7	5,9	3,3	0,5	-1,0
Miasta	2005	8,8	6,5	2,0	0,3	12,0	6,8	3,7	1,5	-3,2
Urban areas	2010	8,9	6,4	2,0	0,5	11,7	6,8	4,0	0,9	-2,7
	2015	8,2	5,8	2,0	.	10,8	6,2	3,4	.	-2,7 ^c
	2016	7,8	5,6	2,0	0,3	10,0	6,0	3,4	0,6	-2,2
Wieś	2005	13,1	10,0	3,2	0,3	9,8	5,4	3,2	1,2	3,3
Rural areas	2010	13,9	10,3	3,2	0,4	9,0	5,2	3,1	0,7	4,8
	2015	11,7	8,5	2,9	.	9,3	5,5	3,0	.	2,3 ^c
	2016	11,6	8,4	3,0	0,3	8,7	5,4	3,0	0,4	2,9

a Zameldowania. **b** Wymeldowania. **c** Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. **b** Deregistrations. **c** For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26 (70). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
 WEDŁUG KIERUNKÓW**
*INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
 BY DIRECTION*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2005	44308	35267	9041	47383	35267	12116
TOTAL	2010	44185	35961	8224	47379	35961	11418
	2015	39424	32569	6855	42873	32569	10304
	2016	38414	31871	6543	41842	31871	9971
Miasta	2005	31553	23997	7556	38826	28414	10412
Urban areas	2010	30393	23758	6635	38887	28996	9891
	2015	27512	21927	5585	34038	25310	8728
	2016	26488	21328	5160	33108	24718	8390
Wieś	2005	12755	11270	1485	8557	6853	1704
Rural areas	2010	13792	12203	1589	8492	6965	1527
	2015	11912	10642	1270	8835	7259	1576
	2016	11926	10543	1383	8734	7153	1581

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.

a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 26 (70). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
OGÓŁEM 2005	9,4	7,5	1,9	10,1	7,5	2,6
TOTAL 2010	9,5	7,8	1,8	10,2	7,8	2,5
2015	8,6	7,1	1,5	9,4	7,1	2,3
2016	8,4	7,0	1,4	9,2	7,0	2,2
Miasta 2005	8,5	6,5	2,0	10,5	7,7	2,8
Urban areas 2010	8,4	6,6	1,8	10,7	8,0	2,7
2015	7,8	6,2	1,6	9,6	7,2	2,5
2016	7,5	6,1	1,5	9,4	7,0	2,4
Wieś 2005	12,8	11,3	1,5	8,6	6,9	1,7
Rural areas 2010	13,5	11,9	1,6	8,3	6,8	1,5
2015	11,4	10,2	1,2	8,5	7,0	1,5
2016	11,4	10,1	1,3	8,3	6,8	1,5

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.

a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 27 (71). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM 2005	44308	20943	23365	47383	22347	25036	-3075	-1404	-1671
TOTAL 2010	44185	20795	23390	47379	22460	24919	-3194	-1665	-1529
2015	39424	18579	20845	42873	20495	22378	-3449	-1916	-1533
2016	38414	18044	20370	41842	19728	22114	-3428	-1684	-1744
0 – 4 lata	3702	1862	1840	3884	1955	1929	-182	-93	-89
5 – 9	2622	1326	1296	2751	1410	1341	-129	-84	-45
10 – 14	1595	795	800	1688	850	838	-93	-55	-38
15 – 19	1307	601	706	1427	646	781	-120	-45	-75
20 – 24	2833	939	1894	2957	988	1969	-124	-49	-75
25 – 29	6497	2701	3796	6856	2879	3977	-359	-178	-181
30 – 34	5601	2692	2909	6076	2892	3184	-475	-200	-275
35 – 39	4060	2113	1947	4370	2264	2106	-310	-151	-159
40 – 44	2565	1394	1171	2744	1465	1279	-179	-71	-108
45 – 49	1500	806	694	1716	943	773	-216	-137	-79
50 – 54	1234	640	594	1543	809	734	-309	-169	-140
55 – 59	1316	681	635	1634	813	821	-318	-132	-186
60 – 64	1225	563	662	1617	752	865	-392	-189	-203
65 lat i więcej	2357	931	1426	2579	1062	1517	-222	-131	-91
65 and more									

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.

a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 28 (72). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci <i>Immigrants</i>			Emigranci <i>Emigrants</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
OGÓŁEM 2005	1238	733	505	6861	3677	3184	-5623	-2944	-2679
TOTAL 2010	2214	1367	847	3958	1830	2128	-1744	-463	-1281
2014	1616	895	721	5147	2525	2622	-3531	-1630	-1901
2016	1295	754	541	2423	1226	1197	-1128	-472	-656
0 – 4 lata	566	303	263	88	48	40	478	255	223
5 – 9	117	65	52	163	76	87	-46	-11	-35
10 – 14	24	15	9	117	61	56	-93	-46	-47
15 – 19	28	14	14	218	164	54	-190	-150	-40
20 – 24	29	19	10	176	98	78	-147	-79	-68
25 – 29	79	48	31	239	122	117	-160	-74	-86
30 – 34	119	78	41	339	158	181	-220	-80	-140
35 – 39	87	58	29	285	139	146	-198	-81	-117
40 – 44	56	36	20	210	100	110	-154	-64	-90
45 – 49	48	33	15	158	68	90	-110	-35	-75
50 – 54	29	16	13	119	53	66	-90	-37	-53
55 – 59	24	12	12	107	53	54	-83	-41	-42
60 – 64	33	21	12	96	44	52	-63	-23	-40
65 lat i więcej	56	36	20	108	42	66	-52	-6	-46
<i>65 and more</i>									

TABL. 29 (73). **REZYDENCI^a**
Stan w dniu 31 XII
RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM w tys.	4585,8	4520,6	4510,5	TOTAL in thous.
mężczyźni w tys.	2215,6	2181,7	2176,6	males in thous.
kobiety: w tysiącach	2370,2	2338,8	2333,9	females: in thousands
na 100 mężczyzn	107,0	107,2	107,2	per 100 males
Miasta: w tysiącach	3573,4	3490,5	3477,0	Urban areas: in thousands
w % ogółu ludności rezydującej	77,9	77,2	77,1	in % of total usual resi- dence population
Wieś: w tysiącach	1012,4	1030,1	1033,5	Rural areas: in thousands
w % ogółu ludności rezydującej	22,1	22,8	22,9	in % of total usual resi- dence population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 105.

^a See general notes, item 13 on page 105.

TABL. 30 (74). **REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4585758	4520567	4510528	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	794930	762210	762581	Pre-working age
Miasta	594927	568270	568218	Urban areas
mężczyźni	304243	290758	290898	males
kobiety	290684	277512	277320	females
Wieś	200003	193940	194363	Rural areas
mężczyźni	102342	99478	99539	males
kobiety	97661	94462	94824	females
W wieku produkcyjnym	2979053	2817106	2778368	Working age
w tym w wieku mobilnym	1798336	1723024	1702446	of which of mobility age
Miasta	2333331	2168685	2131980	Urban areas
mężczyźni	1212382	1144641	1127723	males
w tym w wieku mobilnym	706170	670309	661064	of which of mobility age
kobiety	1120949	1024044	1004257	females
w tym w wieku mobilnym	688834	649373	639949	of which of mobility age
Wieś	645722	648421	646388	Rural areas
mężczyźni	340983	345054	344235	males
w tym w wieku mobilnym	205442	205427	204670	of which of mobility age
kobiety	304739	303367	302153	females
w tym w wieku mobilnym	197890	197915	196763	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	811775	941251	969579	Post-working age
Miasta	645102	753538	776842	Urban areas
mężczyźni	201362	239711	249802	males
kobiety	443740	513827	527040	females
Wieś	166673	187713	192737	Rural areas
mężczyźni	54291	62100	64399	males
kobiety	112382	125613	128338	females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 105.

^a See general notes, item 13 on page 105.

TABL. 31 (75). **NIKOTÓRE KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a
 As of 31 XII

Lp. No.	KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	2005	2010	2015	2016	2005	2010
		jednostki kościelne ^b church units ^b				ducho cler	
1	Kościół Katolicki Catholic Church Kościół Rzymskokatolicki ^c	1139	1151	1160	1161	3597	3731
	Starokatolickie Old Catholic						
2	Kościół Polskokatolicki	5	5	4	5	6	5
3	Kościół Starokatolicki Mariawitów	4	3	3 ^d	–	2	2
	Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition						
4	Kościół Ewangelicko-Augsburski ^e	53	63 ^f	63	53	95	86 ^f
5	Kościół Zielonoświątkowy	22	24	27	27	36	39
6	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	27	28	27	26	11	10
7	Kościół Wolnych Chrześcijan	35	36	23	24	43	47
8	Kościół Boży w Chrystusie	6	9	7	7	14	21
9	Nowoapostolski Kościół w Polsce	5	5	5	5	8	8
10	Kościół Chrześcijan Baptystów.....	5	8	10	12	6	7
11	Kościół Chrystusowy w RP ^g	4	5 ^h	5	5	10	13 ^h
12	Kościół Ewangelicko-Metodystyczny	5	5	5	5	2	2
	Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	15	14	12	12	61	53
14	Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan	1	–	2	2	–	–
15	Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	6	5	5	5	7	10
16	Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	7	7	7	7	22	22
17	Świecki Ruch Misyjny "Epifania"	8	10	10	10	58	60
	Kościół Chrześcijański w Duchu Prawdy i Pokoju	1	1	1	1	11	11
19	Zbór Stanowczych Chrześcijan	1	1	1	–	7	7
20	Zbór w Wodzisławiu Śląskim	1	1	1	1	3	3
21	Misja „Centrum Służby Życia”	1	1	1	1	4	4
22	Kościół Ewangelicko-Reformowany	1	1	1	1	–	–
23	Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego ...	6	2	3	3	6	–
24	Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	1	3	3	3	1	3
25	Ewangeliczny Związek Braterski	2	2	1	2	3	2
26	Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	3	5	6
27	Kościół Pentakostalny w RP	2	4	2	1	8	6
28	Zbór Ewangelii Łaski	1	1	1 ^k	1	1	1
	Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions						
29	Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^l	–	1	1	–	–	–
30	Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	1	1	1	1	1	1
31	Związek Buddyjski "Kanzeon"	–	–	–	–	–	–
	Inne Others						
32	Świadkowie Jehowy w Polsce	302	299	209	207	–	–
33	Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1	1 ^d	1	12	28
34	Instytut Wiedzy o Tożsamości "Misja Czaitanii"	–	–	–	1	13	13
35	Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża ^o	1	1	1	1	–	–
36	Chrześcijański Kościół „Marantha” w Wiśle	1	1	1 ^d	1 ^d	6	4

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. **b** Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, za 2014 r. **e** Dane dotyczą diecezji katowickiej i cieszyńskiej. **f** Dane za 2009 r. **g** Do 2010 r. Wspólnota Kościołów Kamtsang. **m** Dane za 2013 r. **n** Dane dotyczą całego kraju. **o** Dane dotyczą Centrum Katowice.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. **b** Including, among others, parishes, congregations, religious **d** Data for 2014. **e** Data concern dioceses: katowicka and cieszyńska. **f** Data for 2009. **g** Till 2010 Wspólnota Kościołów Kamtsang. **m** Data for 2013. **n** Data concern Poland. **o** Data concern Katowice.

2015	2016	2005	2010	2015	2016	Lp. No.
wni gy						
						wierni, wyznawcy adherents, faithful
3753	3750	4558877	4230522	4060579	4002541	1
4	5	1785	2072	1878	1795	2
2 ^d	2	576	550	507 ^d	500	3
75	68	60000	60175 ^f	49411	47446	4
41	43	4400	4132	4643	4577	5
12	8	2402	2411	2270	2231	6
60	60	2025	2042	2138	2113	7
24	23	273	568	623	603	8
14	13	568	559	587	582	9
12	5	418	518	543	580	10
43	39	950	800 ^h	523	552	11
2	2	454	463	463	468	12
51	45	469	422	373	353	13
-	-	325	360	360	330	14
12	10	260	231	272	306	15
26	26	204	241	271	271	16
53	50	190	208	190	189	17
12	7	148	157	164	158	18
7	7	247	126	136	135	19
3	3	93	105	109	105	20
3	3	86	70	75	77	21
-	-	80	80	75	75	22
3	3	88	71	50	62	23
3	3	13	48	56	56	24
3	2	100	40	100	50	25
7	7	47	37	34	35	26
5	5	51	30	32	33	27
1 ^k	1	55	29	23 ^k	24	28
-	-	98	120	123	133	29
1	1	15	19	8	11	30
1 ^m	-	-	4	5 ^m	5	31
-	-	127729 ⁿ	21388	20364	20227	32
8 ^d	6	210	194	251 ^d	258	33
13	7	188	202	220	62	34
-	-	30	20	110	53	35
5 ^d	5 ^d	30	35	35 ^d	35 ^d	36

ośrodki. **c** Dane dotyczą diecezji: bielsko-żywieckiej, częstochowskiej, sosnowieckiej, gliwickiej i katowickiej. **d** Dane Chrystusowych w RP. **h** Dane za 2008 r. **i** Dane za 2012 r. **k** Dane za 2013 r. **l** Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma

communities, centres. **c** Data concern dioceses: bielsko-żywiecka, częstochowska, sosnowiecka, gliwicka and katowicka. Chrystusowych w RP. **h** Data for 2008. **i** Data for 2012. **k** Data for 2013. **l** Till 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby **w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1 i 2) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału.

Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. **Data on economic activity of the population** concern the actually living population and cover persons **aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishments and homeless. Presented data were compiled on the basis of the sample survey **Labour Force Survey – LFS** (tables 1 and 2), the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter.

Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in the LFS in case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdałości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy),
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009, patrz ust. 5,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

2) **unemployed persons** are persons aged 15-74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a., in regard to private farms in agriculture).

Presented data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employed persons** concern persons performing work providing earnings or income.

Employed persons include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, election or service relation),
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with certain exclusions in years 2005–2009, see item 5,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002; od 2010 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych,
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

- 3) *outworkers*;
- 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents)*;
- 5) *members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives)*;
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations*.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employed persons as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data on persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII in years 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002; since 2010 on the basis of the results of the Agricultural Census 2010.

Persons employed on private farms include persons conducting agricultural activity, however:

- 1) in years 2005–2009 excluding persons working:
 - a) on farms with area over 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with area up to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 including persons working on private farms independently of the area of the farm and designation of agricultural production (including those producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **employment as of 31 XII** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees,
- 2) **average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

10. Dane w tabl. 4, 6 – 9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. również sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację. Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub

*7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.*

*8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents maintaining entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a flat fee established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of management of the enterprise (unit).

10. Data presented in tables 4, 6 – 9 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, private farmers, clergy.

*11. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees, and since 2009 seasonal and temporary employees as well. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation. Data do not concern entities which employ up to 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires decreased by the number of persons returning to work from child-care leave, and till 2008 from unpaid leaves, (or the number of terminations decreased by

liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

12. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

13. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych (lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub w szkole wyższej, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych do

persons granted child-care leave, and till 2008 unpaid leaves) in the surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the previous year.

12. Job vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover, or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) *the positions and jobs as of the reporting day were in fact not filled,*
- 2) *the employer made efforts to find persons willing to take up the job,*
- 3) *in the case of finding appropriate candidates, the employer would be ready to hire these persons immediately.*

13. Newly created jobs are jobs formed as a result of organizational changes, expanding or changing of the profile of activity, and all jobs in newly created units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments) are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work, who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising not less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. Registered unemployment rate is presented including employed on private farms in agriculture, which is a component of civil population economically active, estimated till

2001 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2002–2009 – wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, z tytułu których przyznano w danym roku jednorazowe odszkodowanie.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej,
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

2001 on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, in years 2002–2009 results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002, since 2010 – results of the Agricultural Census 2010.

3. Information concerning Labour Fund expenditures is given according to the Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which one-off compensation were granted in a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

An **accident at work** is a sudden event, caused by external reason, which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions,
- 2) while an employee is at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is the result of work relations.

Accidents considered equal to accidents at work include accidents, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employed had such accident:

- 1) during a business trip,
- 2) during a training within the scope of common self-defence,
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe,
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie,
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium,
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni,
- 7) wykonywanie lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług,
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej,
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi,
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej,
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance from a given title during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship,
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions,
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries,
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland,
- 5) undergoing – on the basis of appointment issued by the powiat labour office or other supervising entity – a training, or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives,
- 7) performance of work or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services,
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting or cooperation at conducting non-agricultural economic activities,
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen,
- 10) serving supplementary forms of military service,
- 11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

2. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of accident.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

5. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mi-

4. *Accidents at work are classified, i.e., according to the **contact-mode of injury** which directly causes them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendations.*

5. *The **accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

6. *Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:*

- 1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);*
- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical*

kroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

7. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe od 2010 r. podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1242, z późniejszymi zmianami).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

factors connected with particularly dangerous machinery;

- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

7. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

8. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases since 2010 are presented in concordance with the regulation of the Council of Ministers dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1242, with later amendments).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. Detailed explanations and information concerning work conditions are presented in the CSO's publications "Accidents at Work" and "Working Conditions" from series "Information and statistical papers".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (76). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters				
	I	II	III	IV				
LUDNOŚĆ w tys.	3785	3573	3702	3705	3705	3698	3698	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1799	1687	1767	1769	1769	1765	1765	Men
Kobiety	1986	1886	1935	1936	1936	1933	1933	Women
Aktywni zawodowo	1980	1897	1975	1947	1966	1996	1991	Economically active persons
mężczyźni	1081	1033	1070	1054	1058	1077	1090	men
kobiety	899	864	905	893	908	919	901	women
Pracujący	1799	1761	1868	1835	1847	1895	1893	Employed persons
mężczyźni	994	961	1013	992	994	1030	1036	men
kobiety	805	800	855	844	853	865	858	women
Bezrobotni^a	181	136	107	112	119	101	97	Unemployed persons^a
mężczyźni	87	72	57	62	64	47	54	men
kobiety	95	64	50	50	55	54	43	women
Bierni zawodowo	1804	1676	1727	1758	1739	1702	1707	Economically inactive persons
Mężczyźni	718	654	698	715	711	688	676	Men
Kobiety	1087	1022	1029	1043	1028	1014	1032	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w %	52,3	53,1	53,3	52,6	53,1	54,0	53,8	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	60,1	61,2	60,6	59,6	59,8	61,0	61,8	men
kobiety	45,3	45,8	46,8	46,1	46,9	47,5	46,6	women
Miasta	53,0	53,6	53,5	52,8	53,0	54,2	53,9	Urban areas
Wieś	49,8	51,3	53,0	51,7	53,2	53,2	53,6	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % ...	47,5	49,3	50,5	49,5	49,9	51,2	51,2	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	55,3	57,0	57,3	56,1	56,2	58,4	58,7	men
kobiety	40,5	42,4	44,2	43,6	44,1	44,7	44,4	women
Miasta	48,1	49,8	50,5	49,9	49,8	51,2	51,2	Urban areas
Wieś	45,6	47,5	50,2	48,4	50,1	51,5	51,2	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,1	7,2	5,4	5,8	6,1	5,1	4,9	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	8,0	7,0	5,3	5,9	6,0	4,4	5,0	men
kobiety	10,6	7,4	5,5	5,6	6,1	5,9	4,8	women
Miasta	9,4	7,1	5,6	5,6	6,1	5,6	5,0	Urban areas
Wieś	8,3	7,4	5,2	6,5	6,1	3,4	4,4	Rural areas

^a Osoby w wieku 15-74 lata.

^a Persons aged 15-74.

TABL. 2 (77). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2016 R. – na podstawie BAEL**

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2016 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popu- lation</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaź- nik za- trudnie- nia <i>Em- p- loy- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- p- loy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed^a</i>				
OGÓŁEM TOTAL	3698	1991	1893	97	1707	53,8	51,2	4,9
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b	2640	1937	1841	96	703	73,4	69,7	5,0
<i>of which of working age^b</i>								
15 – 24 lata	442	150	128	22	292	33,9	29,0	14,7
25 – 34	631	543	512	31	88	86,1	81,1	5,7
35 – 44	645	558	545	13	87	86,5	84,5	2,3
45 – 54	551	418	402	16	134	75,9	73,0	3,8
55 lat i więcej	1429	323	307	16	1106	22,6	21,5	5,0
<i>and more</i>								
Według poziomu wykształ- cenia: By educational level:								
Wyższe	797	648	629	19	149	81,3	78,9	2,9
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie zawodo- we	1011	622	592	29	389	61,5	58,6	4,7
<i>Post-secondary and vocation- al secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące	343	157	150	7	186	45,8	43,7	4,5
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	978	487	456	31	491	49,8	46,6	6,4
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	569	77	66	11	492	13,5	11,6	14,3
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								

a Osoby w wieku 15-74 lata. **b** Mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

a Persons aged 15-74. **b** Men aged 18-64, women aged 18-59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (78). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total num- ber – women
OGÓŁEM	1504944	1637275	1671978	1706343	785011
TOTAL					
sektor publiczny	506955	466283	413932	411118	238144
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	997989	1170992	1258046	1295225	546867
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71004	102514	102191	102363	51905
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	482120	488654	484509	490695	138660
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	315625	330204	350258	364860	120914
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	90136	112127	102159	103250	11848
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	268175	275436	275401	279348	149963
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	86453	93009	95440	100788	24771
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	28242	28623	28904	30181	19787
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	19624	24080	32406	36039	11748
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30813	37140	36897	36207	23923
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	24961	25842	26338	27256	15534
<i>Real estate activities^Δ</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	49522	56419	69334	71577	36506
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	42938	63589	71177	73720	31473
<i>Administrative and support service activities^Δ</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	56146	62590	63801	64162	43184
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	122344	125392	129116	130565	105273
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	90628	96637	104684	107730	87296
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19298	21032	18942	19453	12345
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	22540	24191	30679	33009	20795
<i>Other service activities</i>					

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 138.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 138.

TABL. 4 (79). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę nakładczą outworkers	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including gratuitously contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	1031396	1018370	701	9873
TOTAL	2010	1078500	1065404	280	10514
	2015	1076362	1066029	114	8234
	2016	1102605	1092603	67	8201
sektor publiczny		387091	387091	–	–
public sector					
sektor prywatny	715514	705512	67	8201	
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing	4637	3805	–	57	
Przemysł	448729	445945	46	2707	
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	328938	326232	46	2629	
of which manufacturing					
Budownictwo	54947	53937	–	981	
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	113625	111363	#	2212	
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	48078	47570	–	508	
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	12684	12329	–	355	
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	16350	16247	#	101	
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	20336	19430	–	40	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	18911	18869	–	42	
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26588	26322	–	266	
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities	43918	43726	#	190	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	63629	63626	–	3	
Edukacja	125753	125433	–	320	
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	85935	85576	–	359	
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16718	16710	–	8	
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa	1767	1715	–	52	
Other service activities					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (80). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób ^a of which entities employ- ing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	1147408	1219187	1183257	1208729	1034488	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6785	6755	6490	6692	3089	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	449594	466140	449147	454305	429092	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	284413	307544	318853	333360	309601	of which manufacturing
Budownictwo	76643	88824	76120	76018	51688	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	147454	157449	152885	157224	104076	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	51132	50918	54500	57905	45605	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	14841	17318	16136	17326	10632	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	13052	12574	16224	18233	14839	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21885	23367	21920	21101	18342	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	21212	20755	20399	20598	16907	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29564	37975	36972	38341	24832	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	33616	41405	40464	43517	38161	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	54727	61515	60248	60407	60407	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	120538	119272	119143	120951	119373	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80799	85201	83734	86218	80642	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15214	18523	15939	16082	15336	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	10352	11196	12936	13813	1468	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (81). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	934076	394973	84294	49048
TOTAL 2010	986410	419640	78994	47291
..... 2015	993265	438704	72764	46583
..... 2016	1019001	453722	73602	47375
sektor publiczny public sector	357438	204454	29653	20842
sektor prywatny private sector	661563	249268	43949	26533
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	3039	783	766	545
Przemysł Industry	433879	121867	12066	6129
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	315405	106104	10827	5599
Budownictwo Construction	50840	5813	3097	927
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	102504	49365	8859	6412
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	46312	9417	1258	464
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	8956	6107	3373	2302
Informacja i komunikacja Information and communication	15340	5678	907	465
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	18683	13565	747	595
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	16269	9410	2600	1816
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	24754	12374	1568	953
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	38334	14682	5392	2797
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	61379	41475	2247	1366
Edukacja Education	105157	86641	20276	14834
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	78288	66487	7288	5469
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	13937	9314	2773	2001
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1330	744	385	300

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (82). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podjemu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning to work from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM	2005 192570	66878	25725	108575	3501	20,8
TOTAL	2010 194626	72666	21657	155960	3366	19,5
	2015 197463	75480	20787	132243	1579	19,8
	2016 272353	94187	32871	192514	1531	27,2
sektor publiczny	66160	22568	4518	55976	598	18,1
public sector						
sektor prywatny	206193	71619	28353	136538	933	32,4
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	562	134	91	288	#	19,7
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł	112166	27451	8109	87154	460	26,1
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	65791	22146	6779	45971	436	21,7
Budownictwo	14423	1094	1065	9280	21	27,7
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	27506	13001	4528	17036	163	27,6
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	12102	1789	1000	8009	25	27,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3013	1932	665	1454	37	34,3
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja	4246	1663	752	2668	37	30,1
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	2745	2019	116	2068	103	14,5
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1953	974	188	1459	25	12,0
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5218	2480	735	3469	28	22,0
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	61414	20865	11603	41016	39	173,7
Administrative and support service activities						
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	5719	3781	811	4304	198	9,0
Public administration and defence; compulsory social security						
Edukacja	8641	7200	1030	6197	156	8,3
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties	9963	8151	1665	6305	204	13,0
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	2341	1448	486	1586	32	16,9
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa	341	205	27	221	#	25,0
Other service activities						

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (83). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					korzystający z urlopów wychowawczych ^b taking child-care leaves ^b	Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		zwolnieni z tytułu niezdolności do pracy i rehabilitacji, przeniesieni na emeryturę, terminated due to inability to work and rehabilitation, retired			
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee				
OGÓŁEM 2005	170575	61628	28237	23046	14635	5373	18,2	
TOTAL 2010	192695	71674	37284	17320	12771	4035	19,2	
..... 2015	197468	66323	27378	22908	17351	2114	19,7	
..... 2016	247060	79373	20235	29288	16761	2459	24,6	
sektor publiczny public sector	71556	21427	2575	2434	10659	836	19,5	
sektor prywatny private sector	175504	57946	17660	26854	6102	1623	27,5	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	476	96	35	35	33	#	16,6	
Przemysł Industry	105643	22289	6948	9146	9350	779	24,5	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	51893	15790	5648	8405	3289	587	17,0	
Budownictwo Construction	15361	1009	1571	1840	628	54	29,5	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	23875	11265	3564	4624	559	322	23,8	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	10124	1385	762	1636	670	48	22,7	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2804	1720	344	510	47	28	32,0	
Informacja i komunikacja Information and communication	2877	969	263	960	25	34	20,3	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3016	2273	411	622	112	195	15,5	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1820	956	181	164	388	32	11,1	

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (83). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		zwolnie- ni z tytu- łu nie- zdolno- ści do pracy i rehabi- litacji, przenie- sieni na emerytu- rę, termi- nated due to inability to work and re- habilita- tion, retired	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4089	1823	603	780	272	54	17,1
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	53200	17987	3630	6185	337	89	150,4
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	5389	3371	288	390	1214	297	8,3
Edukacja <i>Education</i>	7663	5977	744	596	1666	198	7,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	8256	6629	636	1430	1270	269	10,7
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2148	1424	232	307	185	55	15,4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	319	200	23	63	5	#	23,4

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. **b** W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. **b** In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (84). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a
GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational
OGÓŁEM	2005	22644	9120	7258	2564	5314
TOTAL	2010	17254	7227	6080	2585	3985
	2015	14834	6385	6017	2419	2705
	2016	16523	7085	5990	3964	2725
sektor publiczny		3676	1876	2054	993	219
public sector						410
sektor prywatny		12847	5209	3936	2971	2506
private sector						3434
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		60	21	#	23	#
Agriculture, forestry and fishing						3
Przemysł		5808	1641	1426	1977	697
Industry						1708
w tym przetwórstwo przemysłowe		4612	1571	1285	1307	671
of which manufacturing						1349
Budownictwo		605	93	166	179	56
Construction						204
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		3019	1463	919	723	936
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						441
Transport i gospodarka magazynowa		677	191	158	173	153
Transportation and storage						193
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		243	163	73	87	48
Accommodation and catering ^Δ						35
Informacja i komunikacja		563	201	416	89	#
Information and communication						#
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		91	60	56	#	20
						#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		133	76	51	28	26
Real estate activities						28
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		400	195	322	34	21
Professional, scientific and technical activities						23
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activi- ties		2038	773	151	276	500
						1111
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		649	437	490	95	57
Public administration and defence; compulsory social security						7
Edukacja		616	526	538	27	28
Education						23
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1337	1049	1035	175	74
Human health and social work activities						53
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		272	185	158	59	46
Arts, entertainment and recreation						9
Pozostała działalność usługowa		12	11	#	#	2
Other service activities						#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (85). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2016 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies — newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
w tys. in thous.							
OGÓŁEM	8,8	1,9	6,0	67,3	36,7	34,9	21,8
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	3,3	0,6	3,1	16,1	11,2	6,1	4,1
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	0,4	–	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	2,8	0,5	2,6	15,2	10,6	5,4	3,5
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,1	–	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,1	0,0	0,1	0,6	0,4	0,2	0,2
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>							
Budownictwo	0,7	0,1	0,2	8,5	2,6	4,4	2,2
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	1,0	0,2	0,4	14,7	6,9	9,1	5,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	0,7	0,3	0,3	3,9	1,9	3,1	2,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	0,4	0,1	0,1	2,9	1,1	1,6	1,1
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (85). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE
W 2016 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy <i>Jobs</i>						
	wolne (stan w dniu 31 XII) <i>vacancies (as of 31 XII)</i>			nowo utworzone ^a <i>vacancies — newly created jobs^a</i>		zlikwidowane ^a <i>liquidated^a</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym nowo utwo- rzone <i>of which vacan- cies — newly created jobs</i>	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób <i>of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons</i>	ogółem <i>total</i>	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób <i>of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons</i>	ogółem <i>total</i>	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób <i>of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons</i>
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	0,4	0,2	0,3	2,1	1,3	0,6	0,3
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	0,1	0,0	0,1	0,8	0,3	0,8	0,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	0,6	0,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	0,3	0,0	0,2	3,0	1,0	1,8	0,7
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	0,6	0,1	0,6	5,0	3,9	2,9	2,3
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	0,3	0,1	0,3	0,9	0,9	0,5	0,4
Edukacja <i>Education</i>	0,1	0,0	0,1	3,9	3,0	1,5	1,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	0,5	0,1	0,4	2,6	1,8	0,9	0,7
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	0,0	0,0	0,0	0,5	0,4	0,4	0,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	0,3	0,1	0,0	1,4	0,2	0,6	0,0

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL
AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	281280	181198	148508	119981	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	159383	98169	80665	66686	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	73450	35806	21236	15601	previously not employed
absolwenci ^a	13843	10831	5960	4101	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	76351	47059	43121	34536	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	13563	6517	7904	6243	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	182131	72162	80389	63947	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku ...	31864	27762	19659	16201	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	21805	19822	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	9388	11064	10205	8344	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^c w %	15,5	10,0	8,2	6,6	Registered unemployment rate^c in %
Oferty pracy	2695	4147	8740	10749	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. **b** Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. **c** Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 140.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated from any school, which is confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. **b** Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. **c** See general notes, item 2 on page 140.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 (87). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	312040	333741	248630	221604	Newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	152701	167803	125390	111917	women
dotychczas niepracujący	108580	79442	41028	31388	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7536	8943	12083	10116	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	340464	320968	275797	250131	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	164778	159537	138826	125896	women
z tytułu podjęcia pracy	141869	117201	129353	117314	received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,
DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	281280	159383	181198	98169	148508	80665	119981	66686
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	59769	33166	35895	20302	18494	10777	13558	8360
25 – 34	77172	47422	53215	31710	39466	24903	31945	21266
35 – 44	58711	35036	33499	18818	33024	19036	27264	16120
45 – 54	70548	38898	38976	20680	29423	15230	23033	11821
55 lat i więcej and more	15080	4861	19613	6659	28101	10719	24181	9119

TABL. 13 (88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	15907	10372	20778	13594	19416	13034	16472	11035
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	61244	39316	41781	25114	32709	20049	26453	16468
Średnie ogólnokształcące General secondary	19126	14770	17205	12187	13656	9419	11213	7977
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	91568	45448	50889	22573	40604	17798	31765	14225
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	93435	49477	50545	24701	42123	20365	34078	16981
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej 3 months and less	62202	28930	67086	33189	46373	23121	37408	18368
3 – 6	38180	20963	36764	20778	22677	12649	18134	10202
6 – 12	42194	22965	34618	19386	23633	12759	18912	11018
12 – 24	44535	25753	27543	15715	22110	12492	18814	11316
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	94169	60772	15187	9101	33715	19644	26713	15782
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy No work seniority	73450	45491	35806	22113	21236	13191	15601	9970
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej 1 year and less	39090	22420	29139	16910	27955	16749	23910	14735
1 – 5	45324	24548	37464	20159	29928	16794	24766	14506
5 – 10	36735	21442	22799	12438	21282	11678	17606	9983
10 – 20	47339	27692	27045	14109	22972	11783	18466	9382
20 – 30	34068	16714	21434	9814	17860	7656	13905	5893
powyżej 30 lat more than 30 years	5274	1076	7511	2626	7275	2814	5727	2217

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. **b** Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. wśród bezrobotnych było 36466 osób (w tym 15350 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. **b** Intervals were shifted upwards, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2016 among the unemployed were 36466 persons (of which 15350 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3728	1889	2656	2826	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	2004	1100	1486	1623	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4614	4116	2127	2275	Undertook employment in public works
w tym kobiety	2519	1707	1170	1231	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	38785	46729	27218	22613	Started training or traineeship with the employer
w tym kobiety	23125	29422	17229	14620	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	6267	4675	4300	Started social useful works
w tym kobiety	–	3344	2616	2308	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	110087	115238	140951	170030	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (90). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF THE LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	478,0	827,2	647,7	646,6	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	266,9	296,7	255,0	215,7	33,4	Unemployment benefits
Koszty szkoleń	23,3	32,7	21,1	16,4	2,5	Training costs
Środki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej oraz refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	36,2	223,2	150,5	147,0	22,7	Means for starting of economic activity as well as reimbursement of the costs of equipment and refitting of the workseat
Roboty publiczne	22,5	28,3	18,6	21,5	3,3	Public works
Prace interwencyjne	10,3	9,5	12,4	13,0	2,0	Intervention works
Stypendia za okres stażu	62,7	167,4	114,0	108,9	16,8	Scholarships for internship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 141.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 141.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM TOTAL							
OGÓŁEM 2005	12404	71	159	12174	64	3248	8440
TOTAL 2010	13802	64	108	13630	135	3999	8845
..... 2015	12156	37	64	12055	183	4140	7245
..... 2016	11912	34	68	11810	185	4400	7063
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	44	–	1	43	–	13	30
Przemysł <i>Industry</i>	5634	20	44	5570	64	1790	3682
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	1381	12	3	1366	–	107	1262
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	3823	7	40	3776	54	1524	2166
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	100	1	–	99	2	31	65
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	330	–	1	329	8	128	189
Budownictwo <i>Construction</i>	804	4	9	791	7	230	558
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1339	2	7	1330	28	576	704

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa	790	5	1	784	10	252	505
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	122	–	–	122	3	65	53
Informacja i komunikacja	58	–	–	58	1	25	30
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	128	–	–	128	10	67	49
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	132	–	–	132	3	42	85
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	173	–	1	172	4	69	95
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	526	2	3	521	11	209	302
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	326	–	–	326	11	147	160
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	588	–	–	588	14	274	292
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1105	1	1	1103	17	583	439
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	102	–	1	101	2	41	57
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	41	–	–	41	–	17	22
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
OGÓŁEM	2005	8,64	0,05	0,11	8,48	0,04	2,26	5,88
TOTAL	2010	9,31	0,04	0,07	9,20	0,09	2,70	5,96
	2015	7,76	0,02	0,04	7,70	0,12	2,64	4,62
	2016	7,48	0,02	0,04	7,42	0,12	2,76	4,43
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		7,58	–	0,17	7,41	–	2,24	5,17
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		11,55	0,04	0,09	11,42	0,13	3,67	7,55
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		15,12	0,13	0,03	14,96	–	1,17	13,82
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		10,69	0,02	0,11	10,56	0,15	4,26	6,06
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		6,18	0,06	–	6,12	0,12	1,92	4,02
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		14,64	–	0,04	14,60	0,35	5,68	8,38
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		7,83	0,04	0,09	7,70	0,07	2,24	5,43
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		4,83	0,01	0,03	4,79	0,10	2,08	2,54
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		8,05	0,05	0,01	7,99	0,10	2,57	5,15
<i>Transportation and storage</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more

NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) (dok.)
 PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate) (cont.)

Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4,13	–	–	4,13	0,10	2,20	1,79
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	1,69	–	–	1,69	0,03	0,73	0,88
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3,50	–	–	3,50	0,27	1,83	1,34
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,93	–	–	4,93	0,11	1,57	3,17
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,46	–	0,01	2,45	0,06	0,98	1,35
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7,26	0,03	0,04	7,19	0,15	2,88	4,17
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5,10	–	–	5,10	0,17	2,30	2,50
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	4,53	–	–	4,53	0,11	2,11	2,25
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10,40	0,01	0,01	10,38	0,16	5,49	4,13
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5,31	–	0,05	5,26	0,10	2,14	2,97
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	1,29	–	–	1,29	–	0,53	0,69
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (92). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	12404	118	6358	4318	1265	1043	764	831
TOTAL	2010	13802	58	6852	4313	1534	1445	818	863
	2015	12156	50	5600	3664	880	1453	799	1072
	2016	11912	44	5634	3823	804	1339	790	1105
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		368	–	200	170	24	27	15	20
<i>Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicznymi <i>of which chemicals</i>		98	–	53	44	6	7	5	5
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		15	–	7	1	5	–	–	1
<i>Drowned, buried, enveloped</i>									
Zderzenie z/lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		2845	11	1137	761	191	280	249	251
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu		2874	13	1726	1007	234	356	144	69
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt		1331	5	899	435	129	133	41	18
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transportowany obiekt		579	6	290	219	38	105	46	12
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		2093	9	1002	827	112	281	57	364
<i>Contact with sharp, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		1542	8	680	597	74	226	31	329
<i>of which contact with sharp material agent</i>									
Uwięzienie, zmiżdżenie		884	1	551	411	77	99	41	19
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>		1373	2	510	323	82	199	131	168
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego		1244	2	470	292	71	186	115	145
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17 (92). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo con- struction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression of human or animal</i>	274	2	27	11	4	18	64	70
Pozostałe <i>Others</i>	1186	6	474	312	75	79	89	143
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	24296	216	13184	8738	2765	1988	1467	1259
TOTAL 2010	28149	88	14962	9031	3333	2805	1781	1300
..... 2015	24926	101	12328	7786	1931	2930	1606	1719
..... 2016	24412	83	12146	7970	1779	2762	1636	1812
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	1993	4	1103	742	138	185	183	108
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	1086	5	658	413	118	87	53	45
stanowiska pracy <i>work post</i>	1501	8	886	572	105	143	87	59
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	1903	1	1098	842	136	252	97	116
Nieużywanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	402	2	229	176	33	57	22	16
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	1858	4	1064	687	148	222	102	52
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>	283	–	83	63	18	30	35	40
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	14299	53	6621	4263	1010	1677	925	1293
Inne <i>Others</i>	1087	6	404	212	73	109	132	83

a Zgłoszone w danym roku. **b** Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. **b** Caused by i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (93). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	432	371	293	306	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	4	1	6	2	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	233	169	148	172	persons falling
uderzenie lub przygnięcie przez spadające przedmioty	20	22	24	21	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	8	8	2	3	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	44	62	28	27	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	44	42	31	33	persons hit, crushed or bitten by animals
działania skrajnych temperatur	2	–	3	–	influence of extreme temperatures
działania materiałów szkodliwych	1	2	–	–	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	80	66	57	50	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard								
	Ogółem Grand total		związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
			ze środowiskiem pracy work environment	z uciążliwością pracy strenuous conditions	z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery			
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	197,7	103,2	110,5	60,6	65,9	31,8	21,2	10,8
TOTAL	2010	183,7	126,6	100,2	63,0	59,0	47,2	24,5	16,4
	2015	167,3	119,4	95,8	61,5	48,4	39,8	23,1	18,1
	2016	158,5	109,8	86,9	53,8	47,4	37,5	24,1	18,5
sektor publiczny		270,0	159,6	155,6	81,2	85,7	62,1	28,6	16,3
public sector									
sektor prywatny		117,7	91,6	61,8	43,8	33,5	28,5	22,5	19,3
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 19 (94). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami me- chanicznymi związanymi z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi connected with mechanical factors related to particu- larly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment	z uciążliwością pracy strenuous conditions	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	97,7	68,1	49,7	24,6	37,3	35,7	10,7	7,8
Przemysł <i>Industry</i>	219,7	148,2	125,1	77,3	58,0	42,8	36,6	28,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	494,7	245,2	338,4	167,5	98,7	46,4	57,6	31,2
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	153,4	125,8	72,6	54,9	48,5	42,3	32,4	28,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	121,4	111,6	83,5	82,7	7,8	7,8	30,1	21,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	140,9	106,4	58,1	38,0	65,7	57,1	17,1	11,3
Budownictwo <i>Construction</i>	191,4	122,0	128,9	71,8	46,9	37,6	15,5	12,6
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	21,0	14,6	10,1	5,6	5,5	4,7	5,4	4,3

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 19 (94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with			z uciążliwością pracy strenuous conditions			czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	153,2	138,5	24,9	18,8	115,2	109,5	13,1	10,3	
Informacja i komunikacja Information and communication	6,3	5,8	2,0	1,8	4,2	4,0	0,1	–	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	14,1	9,0	4,2	2,4	0,4	0,4	9,6	6,2	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	65,4	43,2	38,3	24,7	10,7	10,7	16,4	7,9	
Edukacja Education	14,3	12,9	14,1	12,6	–	–	0,3	0,3	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	34,1	28,4	23,6	18,2	10,1	10,1	0,4	0,1	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	x	x	x	x	x	x	x	x	

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 20 (95). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2016 R.
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means for elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM TOTAL	429,3	258,8	126,3	126,1	193,2
sektor publiczny <i>public sector</i>	498,1	381,0	220,2	188,1	305,5
sektor prywatny <i>private sector</i>	404,2	214,2	92,1	103,4	152,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	336,5	213,8	61,6	97,7	180,5
Przemysł <i>Industry</i>	502,2	317,3	173,0	156,3	239,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	798,2	691,1	474,5	363,4	564,7
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	436,6	223,0	98,1	101,7	157,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	341,7	248,3	135,3	183,1	171,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	364,3	231,8	74,1	102,2	165,1
Budownictwo <i>Construction</i>	492,6	341,9	121,5	168,0	267,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	265,1	98,3	40,7	55,2	58,7
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	395,2	218,7	92,8	101,3	169,5
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	275,6	204,2	41,3	143,0	47,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	456,9	150,6	12,3	23,9	137,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	460,4	252,4	49,0	64,8	190,5
Edukacja <i>Education</i>	106,7	24,9	20,9	21,0	9,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	294,8	169,3	44,0	61,8	140,0
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	88,2	35,3	0,0	0,0	35,3

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 21 (96). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees		
OGÓŁEM	2005	787	66,3	TOTAL
	2010	1005	79,7	
	2015	437	34,8	
	2016	638	50,5	
w tym:				of which:
Pylice płuc		462	36,6	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		2	0,2	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc		1	0,1	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa		4	0,3	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		3	0,2	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa		4	0,3	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		22	1,7	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		9	0,7	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry		4	0,3	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy ...		25	2,0	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		38	3,0	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem ...		33	2,6	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny		7	0,6	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi		1	0,1	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		17	1,3	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (97). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	182804	234812	91982	193899	12443	96709	173889
TOTAL	2010	163794	178379	47790	142359	12380	71849	3491
	2015	122698	143301	39265	104266	14743	46707	2990
	2016	122595	137424	29782	96339	16477	51647	2615
sektor publiczny		80755	62080	19089	82416	12797	49089	1825
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		41840	75344	10693	13923	3680	2558	790
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		765	584	–	–	2	2	8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		99179	107280	29425	78282	13899	42584	1724
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		70432	44294	19215	65630	12879	40135	1210
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		20868	52282	8904	8041	887	2161	426
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3598	6036	921	3367	–	239	69
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		4281	4668	385	1244	133	49	19
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		11854	13699	120	3981	2030	1328	313
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1819	3171	83	599	15	23	10
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143. ^b Or particular character.

TABL. 22 (97). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	7628	8723	38	11188	41	7590	284
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	60	75	–	283	1	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	114	218	–	424	4	12	2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	759	478	–	159	–	–	–
Edukacja <i>Education</i>	30	18	–	527	–	4	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	387	3169	116	896	485	104	274
Pozostała działalność usługowa .. <i>Other service activities</i>	–	9	–	–	–	–	–

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143. **b** Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143. **b** Or particular character.

TABL. 23 (98). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	
OGÓŁEM	2005	3740	3267	3081,7	2653,2
TOTAL	2010	3363	2999	4477,9	3804,4
.....	2015	3925	3665	4687,5	4272,9
.....	2016	3408	3225	4307,9	3972,7
sektor publiczny		1285	1154	5138,1	4572,1
public sector					
sektor prywatny		2123	2071	3805,4	3638,6
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo		16	14	4612,5	4442,9
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		2321	2159	4435,6	3992,3
Industry					
górnictwo i wydobywanie		782	664	5979,0	5292,0
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe		1356	1315	3581,0	3351,3
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		49	48	5042,9	4822,9
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		134	132	3853,7	3537,1
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		323	314	4965,3	4711,5
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		209	209	3249,3	3249,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		216	210	4284,3	4297,1
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		5	5	2540,0	2540,0
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		13	13	3500,0	3500,0
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		22	22	2309,1	2309,1
Administrative and support service activities					
Edukacja		30	29	2966,7	2800,0
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		253	250	3581,8	3516,8
Human health and social work activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących prace nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencji-prowizyjne, honoraria.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Presented data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Personal wages and salaries comprise, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of job occupational training.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

2. Average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees converted into full-time paid employees.

3. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2016 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. – w przypadku emerytur – ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

3. *Data on average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income tax and employee's contributions to compulsory social security (retirement, and other pension and illness) paid by the insured employee, introduced from 1 I 1999 according to the Law dated 13 X 1998 on the System of Social Security (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).*

4. *Data in tables 2–5 were elaborated on the basis of sample survey of structure of wages and salaries by occupations for October 2016. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries, the sum of the following was assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units and fees).*

Social security benefits

1. *Information on retirement and other pensions (excluding those for farmers) concern benefits paid by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund and the state budget (within the scope of appropriated allocation and from 2007 from a separate division of the state budget expenditure) as well as in the period from 1 I 2009 to 30 VI 2014 – in case of retirement pensions – from the sources gathered in the open pension funds (OFE).*

Information regarding retirement and other pensions for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of allocation and from 2007 from a separate division of the state budget expenditure) as well as from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacone także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury,
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy,
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

5. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

6. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants and since 1991 persons repressed.

3. Retirement and other pensions (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pensions,
- 2) disability pensions,
- 3) survivors pensions.

4. Retirement and other pensions include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

5. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

6. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1 (99). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
OGÓŁEM	2433,95	3306,69	3969,67	4059,14	4295,29	TOTAL
sektor publiczny	2988,33	4143,18	4922,11	4951,43	4951,43	public sector
sektor prywatny	2029,34	2840,86	3513,27	3657,74	3925,21	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2604,99	3374,87	4654,74	4597,14	5103,90	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2885,54	3910,15	4648,07	4669,33	4792,77	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2224,90	3131,30	3924,71	4057,64	4177,26	of which manufacturing
Budownictwo	1899,32	2602,45	3075,04	3249,93	3616,71	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1672,47	2350,99	2987,59	3185,82	3514,37	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2178,57	2616,16	3220,59	3341,52	3626,25	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1230,89	1724,93	2147,75	2296,18	2425,74	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3019,83	3962,17	4958,89	5151,29	5450,13	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3669,02	4599,32	5532,79	5786,68	6219,62	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2411,99	3135,39	3796,60	3931,40	4077,56	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2569,60	3661,62	4167,35	4143,55	4761,47	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1467,49	1916,25	2489,97	2661,09	2639,16	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	3077,41	4079,28	4744,03	4984,47	4984,47	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2365,31	3245,03	3995,63	4020,42	4037,35	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1895,10	3125,45	3576,27	3742,76	3800,56	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2038,62	2629,16	3180,05	3284,54	3320,98	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ..	2079,87	2273,50	2612,48	2804,46	2687,10	Other service activities

TABL. 2 (100). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.²PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
a – w tys. osób in thous. persons											
b – w odsetkach in percent											
O G Ó Ł E M	a	1028,9	572,2	456,7	341,1	145,9	195,2	687,8	426,3	261,5	
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW = 4346,76 zł) w kraju:											
out of which by ranges of wages and salaries determined on the basis of the product of average gross wages and salaries (PW = 4346,76 zł) in Poland:											
Do 1850,00 zł	Do 1850,00 zł	a	86,0	46,1	39,9	1,1	0,2	0,9	84,9	45,9	39,0
zł and less	zł and less	b	8,4	8,1	8,7	0,3	0,1	0,5	12,3	10,8	14,9
1850,01 – 2173,38	1850,01 zł – 50% PW	a	86,5	37,5	49,0	13,3	2,0	11,3	73,2	35,5	37,7
		b	8,4	6,5	10,7	3,9	1,4	5,8	10,6	8,3	14,4
2173,39 – 2912,33	50 – 67% PW	a	179,6	80,7	98,9	46,7	11,4	35,3	132,9	69,3	63,6
		b	17,5	14,1	21,7	13,7	7,8	18,1	19,3	16,3	24,3
2912,34 – 3260,07	67 – 75% PW	a	78,5	40,3	38,2	22,3	6,9	15,4	56,2	33,4	22,8
		b	7,6	7,0	8,4	6,6	4,7	7,9	8,2	7,8	8,7
3260,08 – 4346,76	75 – 100% PW	a	231,1	122,7	108,4	87,7	29,0	58,7	143,4	93,7	49,7
		b	22,4	21,5	23,6	25,7	20,0	29,9	20,9	21,9	19,0
4346,77 – 5433,45	100 – 125% PW	a	151,6	85,0	66,6	72,3	28,0	44,3	79,3	57,0	22,3
		b	14,7	14,9	14,6	21,2	19,2	22,7	11,5	13,4	8,5
5433,46 – 6520,14	125 – 150% PW	a	86,6	59,8	26,8	42,8	26,1	16,7	43,8	33,7	10,1
		b	8,4	10,5	5,9	12,5	17,9	8,6	6,4	7,9	3,9
6520,15 – 7606,83	150 – 175% PW	a	51,4	39,9	11,5	24,8	19,2	5,6	26,6	20,7	5,9
		b	5,0	7,0	2,5	7,3	13,1	2,9	3,9	4,9	2,2
7606,84 – 8693,52	175 – 200% PW	a	28,4	22,6	5,8	13,2	10,7	2,5	15,2	11,9	3,3
		b	2,8	3,9	1,3	3,9	7,3	1,3	2,2	2,8	1,3
8693,53 – 9780,21	200 – 225% PW	a	16,7	13,0	3,7	7,0	5,5	1,5	9,7	7,5	2,2
		b	1,6	2,3	0,8	2,0	3,8	0,8	1,4	1,7	0,9
9780,22 – 10866,90	225 – 250% PW	a	9,2	7,0	2,2	3,5	2,6	0,9	5,7	4,4	1,3
		b	0,9	1,2	0,5	1,0	1,7	0,5	0,8	1,1	0,5
10866,91 – 11953,59	250 – 275% PW	a	5,7	4,2	1,5	1,9	1,3	0,6	3,8	2,9	0,9
		b	0,6	0,7	0,3	0,6	0,9	0,3	0,6	0,7	0,3
11953,60 – 13040,28	275 – 300% PW	a	4,4	3,2	1,2	1,5	1,0	0,5	2,9	2,2	0,7
		b	0,4	0,6	0,3	0,4	0,7	0,2	0,4	0,5	0,3
13040,29 – 20000,00	300% PW –	a	9,4	7,1	2,3	2,5	1,6	0,9	6,9	5,5	1,4
	20000,00 zł	b	0,9	1,2	0,5	0,7	1,1	0,4	1,0	1,3	0,6
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	a	3,8	3,1	0,7	0,5	0,4	0,1	3,3	2,7	0,6
zł and more	zł and more	b	0,4	0,5	0,2	0,2	0,3	0,1	0,5	0,6	0,2

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 176.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 176.

TABL. 2A (101). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. persons										
b – w odsetkach in percent										
O G Ó Ł E M		1028,9	572,2	456,7	341,1	145,9	195,2	687,8	426,3	261,5
TOTAL		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagrodzeń ² : ranges of wages and salaries ² :										
Do 1850,00 zł	Do 1850,00 zł	86,0	46,1	39,9	1,1	0,2	0,9	84,9	45,9	39,0
zł and less	zł and less	8,4	8,1	8,7	0,3	0,1	0,5	12,3	10,8	15,0
1850,01 – 2123,45	1850,01 zł – 50% PW	76,2	34,0	42,2	9,9	1,5	8,4	66,3	32,5	33,8
		7,4	5,9	9,2	2,9	1,0	4,3	9,6	7,6	12,9
2123,46 – 2845,42	50 – 67% PW	174,7	76,1	98,6	46,1	10,6	35,5	128,6	65,5	63,1
		17,0	13,3	21,6	13,5	7,3	18,2	18,8	15,5	24,2
2845,43 – 3185,18	67 – 75% PW	76,3	39,2	37,1	21,2	6,6	14,6	55,1	32,6	22,5
		7,4	6,8	8,1	6,2	4,5	7,5	8,0	7,6	8,6
3185,19 – 4246,90	75 – 100% PW	229,6	122,1	107,5	84,2	27,8	56,4	145,4	94,3	51,1
		22,3	21,4	23,5	24,7	19,1	28,8	21,2	22,2	19,6
4246,91 – 5308,63	100 – 125% PW	156,7	86,4	70,3	74,0	27,6	46,4	82,7	58,8	23,9
		15,2	15,2	15,4	21,7	18,9	23,7	12,0	13,8	9,1
5308,64 – 6370,35	125 – 150% PW	90,5	60,9	29,6	44,6	25,6	19,0	45,9	35,3	10,6
		8,8	10,6	6,5	13,1	17,6	9,7	6,7	8,3	4,1
6370,36 – 7432,08	150 – 175% PW	55,2	42,3	12,9	27,1	20,5	6,6	28,1	21,8	6,3
		5,4	7,4	2,8	7,9	14,0	3,4	4,1	5,1	2,4
7432,09 – 8493,80	175 – 200% PW	30,3	24,1	6,2	14,2	11,5	2,7	16,1	12,6	3,5
		2,9	4,2	1,4	4,2	7,9	1,4	2,3	2,9	1,3
8493,81 – 9555,53	200 – 225% PW	18,3	14,3	4,0	7,8	6,3	1,5	10,5	8,0	2,5
		1,8	2,5	0,9	2,3	4,3	0,8	1,5	1,9	0,9
9555,54 – 10617,25	225 – 250% PW	10,1	7,7	2,4	3,8	2,8	1,0	6,3	4,9	1,4
		1,0	1,3	0,5	1,1	1,9	0,5	0,9	1,1	0,5
10617,26 – 11678,98	250 – 275% PW	6,2	4,7	1,5	2,2	1,6	0,6	4,0	3,1	0,9
		0,6	0,8	0,3	0,6	1,1	0,3	0,6	0,7	0,3
11678,99 – 12740,70	275 – 300% PW	4,6	3,3	1,3	1,7	1,1	0,6	2,9	2,2	0,7
		0,4	0,6	0,3	0,5	0,8	0,3	0,4	0,5	0,3
12740,71 – 20000,00	300% PW –	10,4	7,9	2,5	2,7	1,8	0,9	7,7	6,1	1,6
	20000,00 zł	1,0	1,4	0,6	0,8	1,2	0,5	1,1	1,4	0,6
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	3,8	3,1	0,7	0,5	0,4	0,1	3,3	2,7	0,6
zł and more	zł and more	0,4	0,5	0,2	0,2	0,3	0,1	0,5	0,6	0,2

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (4246,90 zł) w województwie śląskim; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2123,46 – 2845,42 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 Established on the basis of product of gross wages and salaries (4246,90 zł) in the Śląskie Voivodship; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2123,46 – 2845,42 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (102). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
O G Ó Ł E M	1028865	572234	456631	4246,90	4660,48	3728,61	T O T A L
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ...	71326	40983	30343	7936,47	8958,14	6556,54	<i>Public government representatives, senior officials and managers</i>
Specjaliści	229873	83849	146024	5006,16	5911,77	4486,15	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	39609	30990	8619	6075,86	6502,46	4541,99	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia	32704	4739	27965	4761,13	6416,64	4480,58	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	79090	16223	62867	4403,71	4759,49	4311,90	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	57598	19297	38301	4876,51	5571,47	4526,37	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych ...	11675	9883	1792	6106,84	6249,60	5319,49	<i>information and communications technology professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	9197	2717	6480	5866,07	6361,98	5658,14	<i>legal, social and cultural professionals</i>
Technicy i inny średni personel	118092	58007	60085	4442,60	5155,43	3754,42	<i>Technicians and associate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych ..	44589	34585	10004	5270,65	5677,26	3864,95	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	10647	2956	7691	3315,26	3803,65	3127,55	<i>health associate professionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji	50002	16194	33808	4151,03	4602,73	3934,66	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	9775	1578	8197	3434,08	3259,78	3467,64	<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 176.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes, item 4 on page 176.

TABL. 3 (102). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (cd.)
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
technicy informatycy	3079	2694	385	4286,16	4372,37	3682,89	<i>information and communications technicians</i>
Pracownicy biurowi	86113	30306	55807	3494,59	3649,90	3410,24	<i>Clerks</i>
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	26931	3824	23107	3498,33	4048,74	3407,24	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	12571	1843	10728	3305,01	3969,84	3190,80	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	37286	22730	14556	3461,60	3512,64	3381,90	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	9325	1909	7416	3871,24	4176,38	3792,69	<i>other clerical support workers</i>
Pracownicy usług i sprzedawcy	87696	29295	58401	2608,11	2821,74	2500,95	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	19693	7266	12427	2656,75	2638,42	2667,47	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	48354	9481	38873	2629,13	3297,36	2466,15	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	4169	320	3849	2456,90	2749,23	2432,59	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	15480	12228	3252	2521,31	2563,80	2361,54	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1363	981	382	3388,29	3366,29	3444,78	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	175234	151886	23348	3819,09	4004,14	2615,25	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	28614	27937	677	3331,45	3323,59	3655,64	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	81165	77457	3708	4140,17	4178,29	3343,89	<i>metal, machinery and related trades workers</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 176.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. **b** See general notes, item 4 on page 176.

TABL. 3 (102). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	5093	2684	2409	3178,36	3514,77	2803,54	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektrycy	31151	30528	623	4822,93	4848,17	3586,11	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	29211	13280	15931	2445,81	2578,74	2335,00	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	187202	147626	39576	3918,09	4136,45	3103,55	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	92949	72349	20600	4400,42	4827,26	2901,34	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	27397	12427	14970	3487,37	3815,75	3214,78	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	66856	62850	4006	3424,01	3404,65	3727,73	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	71966	29301	42665	2654,21	3058,13	2376,81	<i>Elementary occupations</i>
w tym:							<i>of which:</i>
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	335	160	175	2368,07	2372,18	2364,31	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	25877	18232	7645	3165,81	3339,21	2752,27	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 176.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes, item 4 on page 176.

TABL. 4 (103). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	a	4246,90	4660,48	3728,61	4769,68	5608,61	4142,22	3987,64	4335,87	3419,96
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytu- łem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	5531,95	6764,32	4764,52	5163,09	6266,20	4732,83	5951,03	7081,31	4816,42
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with Master degree, Medical Doctor degree or equivalent	b	130,3	145,1	127,8	108,2	111,7	114,3	149,2	163,3	140,8
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym ..	a	4911,92	5794,43	3907,50	4759,10	6136,61	4045,64	4973,85	5716,85	3813,01
Tertiary with Engineer degree, Licentiate (Bachelor), econo- mist with diploma or equivalent	b	115,7	124,3	104,8	99,8	109,4	97,7	124,7	131,9	111,5
Policealne	a	3603,60	4052,69	3311,11	3803,42	4554,63	3560,48	3519,57	3939,94	3165,05
Post-secondary	b	84,9	87,0	88,8	79,7	81,2	86,0	88,3	90,9	92,5
Średnie zawodowe	a	3958,52	4350,52	3258,95	4758,10	5556,93	3711,90	3638,07	3941,62	3020,45
Vocational secondary	b	93,2	93,3	87,4	99,8	99,1	89,6	91,2	90,9	88,3
Średnie ogólnokształcące	a	3451,74	3816,29	3128,36	3730,68	4480,69	3357,04	3375,79	3697,76	3043,97
General secondary	b	81,3	81,9	83,9	78,2	79,9	81,0	84,7	85,3	89,0
Zasadnicze zawodowe	a	3472,65	3843,95	2566,35	4498,46	5262,07	2681,52	3155,39	3409,63	2529,87
Basic vocational	b	81,8	82,5	68,8	94,3	93,8	64,7	79,1	78,6	74,0
Gimnazjalne	a	2941,04	3020,49	2587,57	4287,99	4583,43	2622,25	2819,33	2873,05	2585,04
Lower secondary	b	69,3	64,8	69,4	89,9	81,7	63,3	70,7	66,3	75,6
Podstawowe i niepełne pod- stawowe	a	3167,73	3487,17	2630,72	3885,51	4790,60	2767,07	2935,37	3128,97	2574,14
Primary and incomplete primary	b	74,6	74,8	70,6	81,5	85,4	66,8	73,6	72,2	75,3

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej	a	2963,97	3135,97	2612,29	3750,99	4399,49	2692,77	2846,37	2963,64	2598,04
and less	b	69,8	67,3	70,1	78,6	78,4	65,0	71,4	68,4	76,0
25 – 34	a	3933,90	4334,35	3282,51	4452,87	5445,93	3342,37	3761,64	4034,52	3255,74
	b	92,6	93,0	88,0	93,4	97,1	80,7	94,3	93,0	95,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (103). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
WEDŁUG WIEKU (dok.) BY AGE (cont.)										
35 – 44	a	4564,49	5116,36	3895,61	5063,40	6038,28	4280,47	4312,43	4770,44	3626,21
	b	107,5	109,8	104,5	106,2	107,7	103,3	108,1	110,0	106,0
45 – 54	a	4377,58	4941,32	3885,99	4796,08	5582,53	4384,86	4082,55	4660,23	3370,33
	b	103,1	106,0	104,2	100,6	99,5	105,9	102,4	107,5	98,5
55 – 59	a	4221,30	4509,80	3930,62	4516,13	5125,81	4180,00	4014,32	4255,65	3645,10
	b	99,4	96,8	105,4	94,7	91,4	100,9	100,7	98,1	106,6
60 – 64	a	4590,45	4715,12	4284,85	4992,24	5511,09	4409,02	4358,03	4416,13	4102,08
	b	108,1	101,2	114,9	104,7	98,3	106,4	109,3	101,9	119,9
65 lat i więcej and more	a	5548,38	5406,10	7707,45	5995,57	5770,15	7606,19	5313,86	5233,47	7925,80
	b	130,6	116,0	206,7	125,7	102,9	183,6	133,3	120,7	231,8
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
do 1,9 roku and less	a	2908,21	3089,58	2668,26	2996,25	3431,81	2765,32	2894,38	3058,77	2643,05
	b	68,5	66,3	71,6	62,8	61,2	66,8	72,6	70,5	77,3
2,0 – 4,9	a	3462,21	3776,14	3011,47	3742,58	4594,48	3078,46	3402,70	3653,71	2990,35
	b	81,5	81,0	80,8	78,5	81,9	74,3	85,3	84,3	87,4
5,0 – 9,9	a	4034,19	4461,51	3387,89	4464,86	5408,40	3490,97	3883,48	4196,44	3339,27
	b	95,0	95,7	90,9	93,6	96,4	84,3	97,4	96,8	97,6
10,0 – 14,9	a	4356,99	4866,54	3666,01	4854,01	5792,30	4036,59	4152,33	4580,67	3450,92
	b	102,6	104,4	98,3	101,8	103,3	97,4	104,1	105,6	100,9
15,0 – 19,9	a	4536,65	5052,50	3951,07	5052,73	6129,32	4382,01	4291,83	4726,66	3634,80
	b	106,8	108,4	106,0	105,9	109,3	105,8	107,6	109,0	106,3
20,0 lat i więcej and more	a	4658,81	5122,74	4140,04	4956,92	5716,00	4419,17	4409,57	4792,38	3778,16
	b	109,7	109,9	111,0	103,9	101,9	106,7	110,6	110,5	110,5

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (104). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>								
	pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fiftht (median)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eighth</i>	dziewią- tej <i>ninth</i>
OGÓŁEM a	1906,88	2308,85	2730,00	3177,24	3626,40	4116,41	4692,13	5532,43	7005,35
TOTAL b	1939,18	2491,55	2984,71	3468,57	3957,69	4519,82	5256,51	6220,75	7721,78
..... c	1883,03	2194,24	2509,20	2864,18	3282,55	3713,76	4188,02	4740,00	5722,80
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Public government representatives, senior officials and managers</i>	a 2642,16	3764,03	4700,61	5515,58	6324,47	7200,00	8520,00	10477,67	14234,40
..... b	2925,00	4141,11	5127,49	6000,00	7080,65	8218,75	9745,29	12100,00	16434,13
..... c	2508,56	3469,11	4300,00	5000,00	5630,74	6324,47	7089,04	8444,80	11011,30
Specjaliści a	2717,67	3286,34	3702,48	4097,62	4451,72	4842,90	5376,04	6184,08	7843,28
<i>Professionals</i> b	2839,65	3562,00	4187,16	4654,86	5250,00	5847,74	6712,80	7805,37	9561,92
..... c	2660,00	3180,23	3549,84	3882,65	4198,18	4494,30	4855,92	5364,72	6291,00
Technicy i inny średni personel a	2285,17	2775,00	3164,88	3551,48	3957,87	4387,25	4953,91	5756,88	7200,18
<i>Technicians and associate professionals</i> b	2500,00	3130,97	3619,71	4125,54	4651,24	5246,77	5962,32	6910,46	8322,26
..... c	2174,00	2567,88	2897,73	3197,07	3500,33	3850,00	4199,06	4667,11	5473,33
Pracownicy biurowi a	1967,00	2335,20	2675,00	2996,44	3286,95	3608,28	3964,84	4402,00	5111,77
<i>Clerks</i> b	2000,00	2455,96	2842,84	3145,76	3435,04	3737,36	4099,08	4601,42	5398,47
..... c	1961,73	2270,78	2600,00	2900,00	3204,60	3534,96	3878,91	4316,41	4947,63
Pracownicy usług i sprzedawcy a	1850,00	1850,00	1870,00	2012,50	2182,22	2395,34	2631,05	3024,00	3920,00
<i>Service and sales workers</i> b	1850,00	1850,00	1874,62	2023,68	2252,68	2549,79	2972,37	3554,23	4544,46
..... c	1850,00	1850,00	1870,00	2008,75	2158,33	2345,00	2556,97	2829,90	3465,57
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy a	2139,86	2537,14	2931,70	3101,31	3315,52	3453,55	3728,00	3951,49	4461,13
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i> b	2080,10	2462,87	2564,91	3010,63	3322,30	3587,69	3728,00	3940,00	4461,13
..... c	2630,25	3000,00	3042,21	3182,87	3236,37	3366,67	3721,39	3960,32	4415,47
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy a	1850,00	2104,59	2600,00	3006,12	3443,13	3901,52	4431,40	5231,17	6444,88
<i>Craft and related trades workers</i> b	1850,00	2300,00	2780,00	3228,48	3666,03	4116,25	4679,47	5506,58	6630,45
..... c	1850,00	1850,00	2000,00	2100,00	2373,29	2637,74	2894,91	3262,51	3739,41
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń a	1965,00	2384,99	2750,14	3135,33	3525,66	3927,64	4500,00	5273,12	6440,84
<i>Plant and machine operators and assemblers</i> b	1987,40	2490,56	2900,00	3338,17	3732,96	4227,08	4880,88	5685,79	6760,25
..... c	1936,52	2200,00	2457,84	2666,67	2915,17	3222,26	3542,11	3889,67	4404,95
Pracownicy przy pracach prostych a	1850,00	1951,46	2070,53	2199,19	2328,48	2495,50	2747,63	3118,66	3836,99
<i>Elementary occupations</i> b	1850,00	1991,95	2192,86	2440,00	2711,45	2997,41	3362,82	3836,99	4767,92
..... c	1850,00	1944,40	2043,83	2129,54	2230,32	2330,82	2455,71	2659,80	3062,00

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 176.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 176.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (105). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1150212	1186494	1147272	1149276	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.....	1089734	1138690	1108998	1111995	Persons receiving retirement and other pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	617535	753129	751535	760575	retirement pensions
renty z tytułu niezdolności do pracy	254392	165998	136278	130556	disability pensions
renty rodzinne	217807	219563	221185	220864	survivors pensions
Rolnicy indywidualni	60478	47804	38274	37281	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (106). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	19350,1	27720,9	32977,4	33675,8	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w mln zł	18657,1	27030,1	32333,1	33054,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1426,73	1978,16	2429,61	2477,08	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	11532,4	18695,1	22900,4	23635,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1556,24	2068,60	2539,29	2589,60	Average monthly retirement pension in zł

TABL. 7 (106). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO (dok.)**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.) PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION (cont.)					
Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>					
Świadczenia w mln zł	3496,2	3324,5	3334,0	3243,8	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna renta w zł	1145,27	1668,96	2038,72	2070,50	<i>Average monthly pension in zł</i>
Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>					
Świadczenia w mln zł	3628,6	5010,5	6098,8	6175,2	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna renta w zł	1388,30	1901,71	2297,76	2329,95	<i>Average monthly pension in zł</i>
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a <i>FARMERS^a</i>					
Świadczenia w mln zł	693,0	690,8	644,2	621,8	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	954,89	1204,18	1402,70	1389,86	<i>Average monthly retirement and other pension in zł</i>

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 176.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 176.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych za rok 2005 zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002 r., natomiast za lata 2010–2016 są przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 r.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodar-

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption, furnishing of households with durable goods, as well as risk of poverty is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2005 obtained from the household budget survey were weighted with data on the structure of households by the number of persons and class of locality on the basis of the National Population and Housing Census 2002, while data for 2010–2016 were weighted with the structure of households by the number of persons and class of locality on the basis of the National Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and

stwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące podstawowe grupy społeczno-ekonomiczne ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, a mianowicie gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej; umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.,
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in. emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;

after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households with randomly selected dwellings representing basic socio-economic groups of the population established on the basis of exclusive or main (predominate) source of maintenance, i.e. households of employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pension).

3. *Categories of persons comprising households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

- 1) *employed persons include:*
 - a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.,*
 - b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
 - c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production co-operatives since 2005;*
- 2) *persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is, i.a., retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary compensations granted on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;*

- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości-budynków, gruntów – nie związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
 - 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.
- 4. Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płatnych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych) bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płatnych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę),
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakupem produktów i usług, wynagrodzeniami i składkami na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa,

- 3) *persons maintained from non-earned sources other than retirement pay and other pensions for whom the main source of maintenance is: social security benefits or other social benefits (i.e. family benefits, supplements to family benefits, nursing benefits and nursing allowances, disability welfare pension, fixed or periodic allowances and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);*
 - 4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household*
- 4. Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e. consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g. severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer),*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e. the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subventions for agriculture,*

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) i wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
 - 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi),
 - 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznym (m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych, w tym dary),
 - 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, which was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
 - 4) *income from property (interests, shares in profits from economic activity, including dividends, balance surplus in cooperatives) and income from the rental of real estate (revenues minus investments not connected with conducted economic activity and land),*
 - 5) *income from social security benefits, which includes i.a., retirement and other pension, social security benefits and other social benefits (i.a. unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pensions, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions, of which gifts),*
 - 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. *Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. *They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.*

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). Dane za lata 2015-2016 zostały przedstawione zgodnie z najnowszą obowiązującą od 2013 roku nomenklaturą.

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Dane o **liczbie jednostek konsumpcyjnych** w gospodarstwie domowym ustalono na podstawie wag, określających zapotrzebowanie osoby fizycznej na wartości kaloryczne spożywanych pokarmów w zależności od wieku i płci. Wagi te wynoszą: dla dzieci w wieku poniżej 1 roku – 0,25, 1 roku – 0,30, 2 lat – 0,40, 3-7 lat – 0,50, 8-11 lat – 0,60, 12-13 lat – 0,70, dla dziewcząt w wieku 14-17 lat – 0,75, dla chłopców w wieku 14-17 lat – 0,85, dla kobiet w wieku 18 lat i więcej – 0,85 i dla mężczyzn w wieku 18 lat i więcej – 1,00.

9. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych obrazują dynamikę cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez poszczególne grupy społeczno-ekonomiczne ludności.

10. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujący także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to, np. że granica ubóstwa dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwojga dzieci poniżej 14 lat jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

6. Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS). Data for 2015-2016 were presented according to the new nomenclature obligatory from 2013.

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. Data regarding the number of consumer units in a household were established on the basis of weights, defining the needs of a natural person in caloric value of consumed nourishment depending on age and sex. These weights amount to: for children below the age of 1 – 0,25, 1 year – 0,30, 2 years – 0,40, 3-7 years – 0,50, 8-11 years – 0,60, 12-13 years – 0,70, for girls aged 14-17 years – 0,75, for boys aged 14-17 years – 0,85, for women aged 18 and over – 0,85 and for men aged 18 and over – 1,00.

9. Price indices by household groups illustrate changes in prices of consumer goods and services purchased by particular socio-economic groups of the population.

10. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for 1-person household.

Relatywna granica ubóstwa określana jest jako 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych (obliczonych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych).

Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (dwie osoby dorosłe plus dwoje dzieci poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2015 r. progi te wyniosły odpowiednio 734 zł i 1982 zł, a w 2016 r. – 770 zł i 2080 zł.

„**Ustawowa**” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast od października 2015 r. zostały ustalone na poziomie 634 zł i 514 zł, podobnie jak w 2016 r. (634 zł i 514 zł).

Minimum egzystencji, przyjmowane jest jako granica ubóstwa skrajnego. Minimum egzystencji obliczane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Uwzględnia ono jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia.

Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (dwie osoby dorosłe plus dwoje dzieci poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2015 r. wyniosły one odpowiednio 545 zł i 1472 zł, natomiast w 2016 r. – 550 zł i 1486 zł.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households (calculated on the basis of results of household budget surveys).

The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010, the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households, while, for 4-person households (two adults with two children under 14) – 1802 zł, in the fourth quarter of 2015 the relative poverty thresholds were 734 zł and 1982 zł, respectively, whereas in 2016 – 770 zł and 2080 zł.

„**Legal**” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance, provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till the third quarter of 2012, the line remained at the same level – of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi – person households, whereas since October 2015 the line was changed to 634 zł and 514 zł, similar to 2016 (634 zł and 514 zł).

The subsistence minimum is regarded as the extreme poverty threshold. The subsistence minimum is estimated by the Institute of Labour and Social Studies. It takes into account only those needs, the satisfaction of which cannot be postponed in time, and consumption below this level leads to biological destruction.

The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010, the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households, for 4-person households (two adults with two children under 14), – 1257 zł in the fourth quarter of 2015 they were 545 zł and 1472 zł respectively, while in 2016 – 550 zł and 1486 zł.

TABL. 1 (107). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	4479	4504	4347	4297	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,89	2,76	2,58	2,56	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	0,95	1,03	1,01	0,98	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,82	0,76	0,76	0,94	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę ...	0,68	0,68	0,67	0,71	<i>of which retirement and other pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,08	0,91	0,76	0,58	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (108). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	792,82	1183,88	1420,54	1513,23	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	759,97	1133,26	1366,24	1454,42	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	374,02	655,25	793,07	798,18	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	4,63 ^a	4,97	3,03 ^b	18,32 ^c	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek ...	57,36	78,44	107,44	106,97	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^d	318,79	404,72	466,34	535,89	<i>from social benefits^d</i>

a–c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: **a** – 29,01%, **b** – 57,81%, **c** – 46,10%. **d** W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–c Relative error of estimates exceeds 10% and equals: **a** – 29,01%, **b** – 57,81%. **c** – 46,10% **d** In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (109). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	714,00	1023,66	1136,42	1202,37	Total expenditures
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	681,15	973,04	1082,12	1143,56	Of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	197,11	251,85	271,42	282,40	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,87	28,55	32,79	33,96	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	32,72	48,67	55,54	61,17	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	153,28	224,85	252,94	253,50	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	33,97	50,70	55,12	61,30	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	33,48	45,64	56,59	63,90	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	29,37	34,90	36,95	of which pharmaceutical products
transport	60,34	89,31	93,52	94,93	transport
łączność	38,00	43,76	56,48	57,91	communication
rekreacja i kultura	47,24	84,19	80,18	93,47	recreation and culture
edukacja ^b	8,19	10,91	9,03	8,80	education ^b
restauracje i hotele	11,49	19,32	37,43	43,35	restaurants and hotels
pozostałe towary i usługi	38,57 ^a	55,45 ^a	63,92	66,79	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	x	28,14	32,61	33,87	of which personal care

a Łącznie z kieszonkowym niewzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. **b** Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. **b** Including pre-school education.

TABL. 4 (110). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	7,96	7,14	6,09	5,94	<i>Bread and cereals^a in kg</i>
w tym pieczywo ^b	5,73	4,98	3,92	3,76	<i>of which bread^b</i>
Mięso ^c w kg	5,32	5,55	5,30	5,38	<i>Meat^c in kg</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mięso surowe	x	x	2,98	3,03	<i>raw meat</i>
wędliny i inne pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,36	2,07	2,10	<i>processed meat and other meat preparations^d</i>
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,47	0,55	0,39	0,40	<i>Fish and seafood^e in kg</i>
Mleko ^f w l	3,44	2,79	2,58	2,52	<i>Milk^f in l</i>
Jogurty w kg	x	0,46	0,45	0,47	<i>Yoghurt in kg</i>
Sery i twarogi ^g w kg	0,86	0,95	0,84	0,87	<i>Cheese and curd^g in kg</i>
Jaja w szt.	14,86	12,98	11,87	12,11	<i>Eggs in units</i>
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,51	1,40	1,20	1,22	<i>Oils and fats^h in kg</i>
w tym masło	x	0,36	0,33	0,35	<i>of which butter</i>
Owoce ⁱ w kg	3,45	3,31	3,50	3,63	<i>Fruitⁱ in kg</i>
Warzywa w kg	11,08	9,19	7,92	8,03	<i>Vegetables in kg</i>
w tym ziemniaki	x	4,50	3,16	3,24	<i>of which potatoes</i>
Cukier w kg	1,39	1,16	0,86	0,84	<i>Sugar in kg</i>
Kawa, herbata, kakao w kg	x	0,31	0,26	0,26	<i>Coffe, tea, cocoa in kg</i>
Wody mineralne i źródlane w l	x	4,34	5,21	5,60	<i>Mineral or spring waters in l</i>
Soki owocowe i warzywne w l	x	1,22	1,05	1,01	<i>Fruit and vegetable juices in l</i>

a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. **b** Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. **c** Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). **d** Od 2013 r. bez przetworów podrobowych łącznie z wyrobami garmażeryjnymi. **e** Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. **f** Bez zagęszczonego i w proszku. **g** Od 2013 r. bez serków słodkich. **h** Od 2013 r. bez boczku surowego. **i** łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Since 2013 excluding potato flour. **b** Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. **c** Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). **d** Since 2013 excluding offal preparations including ready-to-serve food. **e** Until 2012 defined as “Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. **f** Excluding condensed and powdered milk. **g** Since 2013 excluding sweet cottage cheese. **h** Since 2013 excluding raw bacon. **i** Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (111). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	97,4	98,7	98,4	98,3	Refrigerator, fridge-freezer
Zamrażarka	28,5	34,6	12,4	9,1	Freezer
Automat pralniczy	88,5	94,7	96,8	97,2	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,2	17,1	29,4	31,4	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	31,1	50,0	54,3	52,3	Microwave oven
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	x	x	13,7	13,9	Electric induction/ceramic cooker
Samochód osobowy	47,3	58,4	62,5	62,3	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych ..	x	14,1	x	x	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	46,5	44,8	x	x	Hi-fi stereo music system
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	x	x	75,1	70,3	Equipment for the reception, recording and reproduction of sound
Odbiornik telewizyjny	98,3	99,4	96,6	97,0	Television set
Odtwarzacz DVD	x	59,9	40,2	32,2	DVD player
Telefon komórkowy	66,9	90,5	96,6	96,7	Mobile phone
w tym smartfon	x	x	43,2	50,1	of which smartphone
Magnetowid, odtwarzacz video	51,8	29,4	x	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	22,9	16,5	14,5	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	50,7	66,6	62,0	59,0	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	52,0	50,8	46,1	Digital camera
Komputer osobisty	41,7	66,5	75,9	76,4	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	27,3	63,4	75,1	75,5	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	51,9	45,9	of which broadband access
Drukarka	x	42,9	34,3	30,3	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	21,1	19,8	of which multifunction printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. **b** Obejmuje radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. **b** Includes a radio, a cassette player, a radio with CD player or a cassette player with CD player, Hi-fi stereo music system.

TABL. 6 (112). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK-OF-POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	14,6	14,0	10,7	10,3	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa ..	14,2	5,8	7,8	9,0	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	9,9	4,5	3,4	3,0	subsistence minimum

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 193.

a See general notes, item 10 on page 193.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów). Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej).

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy pomocy społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e. according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water and gas supply systems** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions). Information regarding gas supply system includes data on the transmission (main).

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) as well as **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.

3. A **street outlet** is a device connected with the water supply system, used by population as a direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in the building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding number of **consumers using gas** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding population using water supply system, sewage system and gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

9. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** from 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

The consumption of electricity and gas from gas supply in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions centrally heated by heat transmission network, which is considered as a system of connected conduits cooperating with one another and serving the purpose of transmission and distribution of heating medium to the consumers in accordance with the Energy Law dated 10 IV 1997 (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).

Data in table 4 concern buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Data on **municipal waste** concern the waste generated in households, excluding discarded vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

8. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (residential buildings), public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.

9. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches etc.

Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów pomocy społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanymi (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002 i 2011 do zasobów mieszkaniowych zaliczono mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe, które w przyszłości mogą stać się mieszkaniami zamieszkanymi, tj. mieszkania przeznaczone do stałego, czasowego lub sezonowego zamieszkania (tzw. drugie mieszkanie) oraz mieszkania wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i o nieustalonym przeznaczeniu.

4. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Dwellings

1. **Information regarding dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.

The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. In the National Population and Housing Censuses 2002 and 2011 dwelling stocks include inhabited and uninhabited dwellings, which in the future can become inhabited dwellings, i.e. dwellings for permanent, temporary or seasonal residence (so called second dwelling) as well as dwellings used for conducting economic activity and without established purpose.

4. The **balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from the last census (for the years 2002–2009 the basis assumed was the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

5. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **towarzystw budownictwa społecznego;**
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdujących się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

6. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

5. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **companies** (of public and private sector);
- 4) **the State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of the Agricultural Property Agency, the Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **public building societies;**
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real estate register, was established.

The notion of condominium refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

6. Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez wszystkie typy spółdzielni mieszkaniowych, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni, łącznie z jednorodzinnym budownictwem spółdzielczym;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

7. Dane o **ludności w mieszkaniach**, przyjęte również za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, obejmują:

- 1) na podstawie spisów powszechnych – ludność faktycznie zamieszkałą, nie obejmując natomiast ludności:
 - zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych, np. w hotelach pracowniczych, domach studenckich, internatach, domach pomocy społecznej,
 - zamieszkałej w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na cele mieszkalne;
- 2) na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych – od 2002 r. ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by all types of housing cooperatives, designated for persons being members of these cooperatives, including single-family cooperative construction;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designated for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to obtain a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit granted by the State Bank BGK (till 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

7. Data regarding the **population in dwellings**, which also constitute the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room, include:

- 1) on the basis of the national censuses – population actually residing, however do not include the population:
 - living in group institutional households, e.g. in employee hostels, student dormitories, boarding schools, social welfare homes,
 - living in premises not designed for residential purposes;
- 2) based on balances of dwelling stocks – since 2002 the total number of population as of 31 XII.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (113). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	19786,6	21055,4	21368,6	Water supply
miasta	10560,1	11076,7	11244,3	urban areas
wieś	9226,5	9978,7	10124,3	rural areas
Kanalizacyjna ^a	11403,3	15557,3	16082,9	Sewage ^a
miasta	8181,1	10162,4	10343,9	urban areas
wieś	3222,2	5394,9	5739,0	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	563896	608146	618102	Water supply system
miasta	336690	362101	366835	urban areas
wieś	227206	246045	251267	rural areas
Kanalizacyjne	266800	377586	395472	Sewage system
miasta	198426	257556	268805	urban areas
wieś	68374	120030	126667	rural areas
Zdroje uliczne	499	495	491	Street outlets
Miasta	339	339	335	Urban areas
Wieś	160	156	156	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	140,7	135,9	136,1	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	117,3	110,1	110,1	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	32,5	31,1	31,3	per capita in m ³
Wieś w hm ³	23,3	25,8	26,0	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	150,3	149,3	152,9	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	146,3	148,6	152,1	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (114). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1798,1	1843,3	1846,5	1858,3	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	1429,4	1464,5	1456,5	1465,0	Urban areas
Wieś	368,7	378,8	390,0	393,3	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	3382,8	3719,3	3545,9	3551,9	In GWh
miasta	2645,8	2861,8	2656,3	2655,4	urban areas
wieś	737,0	857,5	889,6	896,5	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	716,2	792,1	751,7	754,9	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1851,0	1954,1	1823,8	1812,6	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	1999,2	2263,8	2280,9	2279,4	rural areas – per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Ź r ó Ź o: dane Ministerstwa Energii.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

S o u r c e: data of the Ministry of Energy.

TABL. 3 (115). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	15501,5	16082,3	16904,1	17126,5	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	1447,2	1518,8	1487,3	1491,2	of which transmission
miasta	783,9	821,7	806,5	808,9	urban areas
wieś	663,3	697,2	680,8	682,3	rural areas
Miasta	9271,5	9667,6	10156,8	10292,4	Urban areas
Wieś	6230,0	6414,7	6747,3	6834,1	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w szt.	309518	329600	347665	350735	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	215593	229637	243545	246132	Urban areas
Wieś	93925	99963	104120	104603	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	1042,9	1048,9	1061,8	1068,9	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	960,6	961,0	965,8	971,0	Urban areas
Wieś	82,3	87,9	96,0	98,0	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year)
W hm ³	462,3	473,9	419,1	440,6	In hm ³
miasta	402,5	408,5	357,3	373,7	urban areas
wieś	59,8	65,4	61,9	66,9	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	98,5	102,2	91,6	96,5	Per capita in m ³
miasta	109,0	113,1	101,1	106,2	urban areas
wieś	59,8	63,8	59,3	63,9	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. **b** W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meters. **b** Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (116). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Sieć ciepła w km	3471,0	3658,7	3572,8*	3498,1	3367,7	130,4
Heating network in km						
w tym przesyłowa	2534,6	2563,6	2346,2*	2303,3	2224,4	78,9
of which transmission						
Kotłownie	1171	1456	2727*	2745	2344	401
Boiler rooms						
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	39111,2	35068,5	29792,9*	32016,3	31592,2	424,1
Sale of heating energy (during the year) in TJ						
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	257780	285413	331893*	345077	335936	9141
Cubature of buildings with central heating in dam ³						
w tym budynków mieszkalnych	173014	183488	196992*	195986	194625	1362
of which residential buildings						

U w a g a. Od 2014 r. zmiana zakresu podmiotowego badania.

N o t e. Since 2014 change of the subject scope of the survey.

TABL. 5 (117). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					<i>Population in thous. – using^a:</i>
wodociągu	4357,7	4326,7	4374,3	4365,0	<i>water supply system</i>
miasta	3573,5	3501,9	3457,6	3443,4	<i>urban areas</i>
wieś	784,2	824,8	916,6	921,6	<i>rural areas</i>
kanalizacji	3151,3	3196,2	3532,4	3547,5	<i>sewage system</i>
miasta	2947,7	2935,0	3059,2	3058,7	<i>urban areas</i>
wieś	203,6	261,2	473,2	488,8	<i>rural areas</i>
gazu	2887,5	2844,0	2849,7	2838,0	<i>gas supply system</i>
miasta	2608,6	2544,6	2518,9	2503,2	<i>urban areas</i>
wieś	278,9	299,3	330,8	334,8	<i>rural areas</i>
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					<i>Population – in % of total population^b – using^a:</i>
wodociągu	93,0	93,3	95,7	95,7	<i>water supply system</i>
miasta	97,0	97,1	98,1	98,1	<i>urban areas</i>
wieś	78,4	80,3	87,7	87,8	<i>rural areas</i>
kanalizacji	67,3	69,0	77,3	77,8	<i>sewage system</i>
miasta	80,0	81,4	86,8	87,1	<i>urban areas</i>
wieś	20,3	25,4	45,3	46,6	<i>rural areas</i>
gazu	61,6	61,4	62,3	62,3	<i>gas supply system</i>
miasta	70,8	70,5	71,5	71,3	<i>urban areas</i>
wieś	27,9	29,1	31,6	31,9	<i>rural areas</i>

^a Dane szacunkowe; w przypadku wodociągu i kanalizacji od 2014 r. według zmienionej metody. ^b Na podstawie bilansów.

^a *Estimated data; in case of water supply system and sewage system since 2014 according to the revised methodology.* ^b *Based on balances.*

TABL. 6 (118). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	
Odpady komunalne zebrane ^b						<i>Municipal waste collected^b</i>
w tys. t	1306,6	1380,2	1519,7	1618,4	1354,3	<i>in thous. t</i>
zmieszane	1260,2	1260,1	1053,1	1056,4	854,0	<i>mixed</i>
w tym wysegregowane	21,4	305,6	.	.	.	<i>of which segregated</i>
miasta	1157,5	1126,8	885,6	891,8	710,3	<i>urban areas</i>
wieś	102,7	133,3	167,5	164,6	143,8	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie	46,4	120,1	466,6	562,1	500,3	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	13,7	14,1	33,7	36,5	28,7	<i>paper and cardboard</i>
szkło	12,8	28,3	57,8	62,4	57,6	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	5,0	15,1	54,8	46,4	41,9	<i>plastic</i>
metale	0,9	1,2	2,9	4,7	4,4	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	11,4	21,4	38,9	54,9	53,6	<i>large size</i>
biodegradowalne	34,8	123,5	178,0	159,9	<i>biodegradable</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 200. ^b Dane szacunkowe.

^a *See general notes, item 7 on page 200.* ^b *Estimated data.*

TABL.7 (119). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dm ³	1138,0	1567,4	1698,6	1787,5	Liquid waste ^b removed in dm ³
miasta	727,2	919,3	885,3	956,0	urban areas
wieś	410,8	648,1	813,3	831,5	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	593,0	969,6	1200,9	1307,2	of which from households
miasta	401,6	574,3	626,6	687,8	urban areas
wieś	191,4	395,3	574,3	619,4	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	268,1	267,5	217,2	207,6	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	2,8	6,2	13,6	14,9	Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 XII)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 200. **b** Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a See general notes, item 8 on page 200. **b** Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (120). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
MUNICIPAL WASTE LANDFILL SITES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII): <i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>						
liczba	39	27	24	21	17	4
powierzchnia w ha	166,9	141,7	149,3	141,7	116,1	25,6
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	1,3	6,6	13,0	8,1	–	8,1
<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>						
czynnych	1,3	6,6	1,0	4,0	–	4,0
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	–	12,0	4,1	–	4,1
<i>exploitation completed</i>						

TABL. 9 (121). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

**GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING
ESTATES**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>
OGÓŁEM w ha TOTAL in ha	9395,9	9043,8	9319,1	8799,2	9318,4	8701,8	9520,1	8878,4
w % powierzchni ogólnej województwa ^a <i>in % of total area space of the voivodship^a</i>	0,8	2,4	0,8	2,3	0,8	2,3	0,8	2,3
na 1 mieszkańca ^b w m ² <i>per capita^b in m²</i>	20,1	24,5	20,1	24,4	20,4	24,7	20,9	25,3
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: <i>Generally accessible urban area green areas:</i>								
parki spacerowo-wypoczynkowe <i>strolling-recreational parks</i>	3587,0	3296,9	3875,8	3528,7	4011,9	3597,7	4047,3	3633,1
zieleńce <i>lawns</i>	1498,1	1439,8	1410,7	1300,7	1450,3	1326,2	1461,2	1337,1
Tereny zieleni osiedlowej <i>Estate green belts</i>	4310,8	4307,1	4032,6	3969,8	3856,2	3778,0	4011,6	3908,3

a, b W przypadku miast obliczono: **a** – w % ogólnej powierzchni miast, **b** – na 1 mieszkańca miast.**a, b** For urban areas calculated: **a** – in % of total urban areas space, **b** – per capita in urban areas.

Mieszkania Dwellings

TABL. 10 (122). ZASOBY MIESZKANIOWE

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. <i>Dwellings in thous.</i>	1673,7	1696,6	1740,3	1750,5	1427,4	323,1
Izby w mieszkaniach w tys. <i>Rooms in dwellings in thous.</i>	6034,6	6313,7	6529,1	6576,7	5058,0	1518,7
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² <i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>	110818,7	117110,9	122594,5	123790,4	91722,3	32068,1
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>						
liczba izb w mieszkaniu <i>number of rooms in a dwelling</i>	3,61	3,72	3,75	3,76	3,54	4,70
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>useful floor area in m²:</i>						
1 mieszkania <i>per dwelling</i>	66,2	69,0	70,4	70,7	64,3	99,3
na 1 osobę <i>per person</i>	23,7	25,3	26,8	27,2	26,1	30,6
liczba osób ^a na: <i>number of persons^a:</i>						
1 mieszkanie <i>per dwelling</i>	2,80	2,73	2,63	2,60	2,46	3,25
1 izbę <i>per room</i>	0,78	0,73	0,70	0,69	0,69	0,69

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika ust. 13 str. 29.

^a See general notes to the Yearbook, item 13 on page 29.

TABL. 11 (123). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania – w % – wyposażone w: <i>Dwellings – in % – fitted with:</i>				
		wodociąg <i>water supply system</i>	ustęp <i>lavatory</i>	łazienkę <i>bathroom</i>	gaz z sieci <i>gas from gas supply system</i>	centralne ogrzewanie <i>central heating</i>
OGÓŁEM TOTAL	2005	98,2	91,6	90,4	63,3	78,9
	2010	98,7	95,2	93,5	64,8	80,8
	2015	98,8	95,4	93,8	64,5	81,5
	2016	98,8	95,4	93,8	64,4	81,8
Miasta <i>Urban areas</i>	2005	99,1	93,1	91,3	71,2	79,2
	2010	99,3	95,8	94,5	72,5	80,9
	2015	99,3	95,9	94,6	72,2	81,5
	2016	99,4	96,0	94,7	72,1	81,8
Wieś <i>Rural areas</i>	2005	94,4	84,9	86,3	27,9	77,5
	2010	95,9	92,5	89,4	30,1	80,6
	2015	96,2	93,0	89,9	30,5	81,5
	2016	96,2	93,1	90,1	30,5	81,7

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 12 (124). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2016 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Housing allowances paid out to users of dwellings						
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	innych others	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances								
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł								
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł								
W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	a	680864	329868	182099	48684	62731	6832	50650
TOTAL	b	149089,5	73630,8	37108,1	9751,6	15274,1	1713,4	11611,5
	c	219,0	223,2	203,8	200,3	243,5	250,8	229,2
Miasta	a	666490	323488	179953	45643	61643	6832	48931
Urban areas	b	146255,8	72403,7	36636,4	9175,2	15056,2	1713,4	11271,0
	c	219,4	223,8	203,6	201,0	244,2	250,8	230,3
Wieś	a	14374	6380	2146	3041	1088	–	1719
Rural areas	b	2833,6	1227,1	471,7	576,4	217,9	–	340,5
	c	197,1	192,3	219,8	189,6	200,2	–	198,1
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL								
OGÓŁEM	a	100,0	48,4	26,7	7,2	9,2	1,0	7,4
TOTAL	b	100,0	49,4	24,9	6,5	10,2	1,1	7,8
Miasta	a	100,0	48,5	27,0	6,8	9,2	1,0	7,3
Urban areas	b	100,0	49,5	25,0	6,3	10,3	1,2	7,7
Wieś	a	100,0	44,4	14,9	21,2	7,6	–	12,0
Rural areas	b	100,0	43,3	16,6	20,3	7,7	–	12,0

TABL. 13 (125). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction				
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family		
		spółdziel- cze co- operatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	
	w ha in ha							
OGÓŁEM	2005	91,9	4,3	52,5	836,9	277,5	1822,5	751,5
TOTAL	2010	77,1	0,7	60,5	704,1	296,8	2087,4	784,2
	2015	94,8	0,2	60,6	991,3	621,2	2250,0	1057,8
	2016	84,7	0,7	53,5	1002,8	620,3	2196,1	1033,7
Miasta	2005	67,2	4,3	27,8	816,2	266,5	1267,7	378,9
Urban areas	2010	59,5	0,7	44,9	688,2	291,8	1459,7	369,6
	2015	79,5	0,2	46,4	948,0	614,3	1612,4	655,4
	2016	68,6	0,7	37,6	961,1	613,2	1563,3	644,0
Wieś	2005	24,7	–	24,7	20,7	11,0	554,8	372,6
Rural areas	2010	17,6	–	15,6	15,9	5,0	627,7	414,6
	2015	15,3	–	14,2	43,3	6,9	637,6	402,4
	2016	16,1	–	15,9	41,7	7,1	632,8	389,7

TABL. 14 (126). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	7200	11932	11066	13022	TOTAL
Spółdzielcze	127	174	57	20	Cooperative
Komunalne (gminne)	97	90	124	736	Municipal (gmina)
Zakładowe	2	2	–	–	Company
Indywidualne	5994	8393	7675	7985	Private
Spółeczne czynszowe	228	280	–	132	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	752	2993	3210	4149	For sale or rent

TABL. 15 (127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania	8534	10202	10152	11020	Dwellings
miasta	5567	6899	6839	7639	urban areas
wieś	2967	3303	3313	3381	rural areas
Spółdzielcze	224	75	80	25	Cooperative
Komunalne (gminne)	437	213	135	76	Municipal (gmina)
Zakładowe	1	–	–	4	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1042	2453	2589	3431	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	226	259	83	58	Public building society
Indywidualne	6604	7202	7265	7426	Private
miasta	3699	3943	3994	4078	urban areas
wieś	2905	3259	3271	3348	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych mażeństw	336	358	454	480	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	277	312	395	433	Urban areas
Wieś	562	518	657	635	Rural areas
Izby	43017	49959	48351	51329	Rooms
miasta	26358	30875	30111	32420	urban areas
wieś	16659	19084	18240	18909	rural areas
Spółdzielcze	664	282	215	84	Cooperative
Komunalne (gminne)	1128	381	289	184	Municipal (gmina)
Zakładowe	5	–	–	24	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3516	7683	8049	10390	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	547	839	227	190	Public building society
Indywidualne	37157	40774	39571	40457	Private
miasta	20694	21895	21513	21733	urban areas
wieś	16463	18879	18058	18724	rural areas

TABL. 15 (127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1095146	1296290	1215832	1282697	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	673172	807425	744489	799033	urban areas
wieś	421974	488865	471343	483664	rural areas
Spółdzielcze	14976	6264	5474	1426	Cooperative
Komunalne (gminne)	21977	7771	4779	3585	Municipal (gmina)
Zakładowe	69	–	–	938	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	76515	190592	171470	227515	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	11196	12150	4024	3286	Public building society
Indywidualne	970413	1079513	1030085	1045947	Private
miasta	552598	594425	563640	566837	urban areas
wieś	417815	485088	466445	479110	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	128,3	127,1	119,8	116,4	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	120,9	117,0	108,9	104,6	urban areas
wieś	142,2	148,0	142,3	143,1	rural areas
Spółdzielcze	66,9	83,5	68,4	57,0	Cooperative
Komunalne (gminne)	50,3	36,5	35,4	47,2	Municipal (gmina)
Zakładowe	69,0	–	–	234,5	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	73,4	77,7	66,2	66,3	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	49,5	46,9	48,5	56,7	Public building society
Indywidualne	146,9	149,9	141,8	140,8	Private
miasta	149,4	150,8	141,1	139,0	urban areas
wieś	143,8	148,8	142,6	143,1	rural areas

TABL. 16 (128). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM ... 2005	8534	6604	0,5	2,3	5,8	91,5	1930	8,8	26,3	33,4	31,6
TOTAL 2010	10202	7202	0,2	2,0	4,6	93,2	3000	8,7	24,1	37,6	29,6
2015	10152	7265	0,3	2,1	5,9	91,7	2887	6,5	32,6	30,4	30,5
2016	11020	7426	0,5	2,3	6,2	90,9	3594	5,9	29,1	37,1	27,9
Miasta 2005	5567	3699	0,6	2,3	6,0	91,1	1868	9,1	26,2	33,4	31,4
Urban areas 2010	6899	3943	0,3	2,8	5,9	91,1	2956	8,9	24,5	38,1	28,5
2015	6839	3994	0,6	2,6	6,7	90,1	2845	6,6	32,9	30,5	30,0
2016	7639	4078	0,9	3,0	8,1	88,0	3561	6,0	29,4	37,4	27,2
Wieś 2005	2967	2905	0,3	2,2	5,5	92,0	62	0,0	29,0	33,9	37,1
Rural areas 2010	3303	3259	0,1	1,1	3,0	95,8	44	–	–	–	100,0
2015	3313	3271	0,0	1,4	5,0	93,6	42	2,4	9,5	23,8	64,3
2016	3381	3348	0,2	1,5	3,9	94,4	33	–	–	3,0	97,0

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1943, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1842, z późniejszymi zmianami).

2. Z dniem 1 IX 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 8 I 1999 r. – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96, z późniejszymi zmianami).

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji:

- od roku szkolnego 1999/2000 w miejsce 8-letnich szkół podstawowych powstały 6-letnie szkoły podstawowe i 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa;
- od roku szkolnego 2002/03 zaczął funkcjonować system szkół ponadgimnazjalnych, obejmujący: 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz w roku szkolnym 2004/05 – dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające oraz 3-letnie szkoły przysposabiające do pracy, ponadto do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne. Od roku szkolnego 2012/13 zaprzestany został nabór do klas pierwszych w: liceach profilowanych i uzupełniających liceach ogólnokształcących dla młodzieży i dorosłych, technikach uzupełniających dla młodzieży i od roku szkolnego 2013/14 – technikach uzupełniających dla dorosłych oraz od roku szkolnego 2012/13 również zasadniczych szkołach zawodowych i technikach dla dorosłych – stopniowa likwidacja.
- 3. Ponadto od 1 IX 2011 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat, a w latach 2004/05–2010/11 w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws from 2016 item 1943, with later amendments) and the Higher Education Act dated 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws from 2016, item 1842, with later amendments).

2. On 1 IX 1999 the introduction of school system's reform was initiated, the rules of which were regulated by the Law of 8 I 1999 – Regulations introducing the reform of school system (Journal of Laws No. 12, item 96, with later amendments).

As a result of introduction of new education system:

- since the 1999/2000 school year instead of 8-year primary schools, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools were established, education in which is compulsory;
- since the 2002/03 school year a system of upper secondary schools, including: 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools, 3-year specialized secondary schools, and 4-year technical secondary schools has functioned and in the 2004/05 school year – for graduates of basic vocational schools – 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools; moreover, upper secondary schools cover art schools leading to professional certification and post-secondary schools. Since the 2012/13 school year there is no recruitment to the 1st grades in: specialized secondary schools and supplementary general schools for youth and adults, supplementary technical secondary schools for youth and since the 2013/14 school year – supplementary technical secondary schools for adults as well as since the 2012/13 school year also basic vocational schools and technical secondary schools for adults – gradually phased out.
- 3. Moreover, since 1 XI 2011 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5 and in 2004/05–2010/11 school years children at the age of 6 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

W latach szkolnych 2009/10 – 2013/14 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogły rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 – dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r. W roku szkolnym 2016/17 obowiązkiem szkolnym objęto dzieci 7-letnie.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych), policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych). Od roku 2010/11 przestał funkcjonować system szkół ponadpodstawowych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) „małe szkoły” (bez szkół specjalnych), organizowane od roku szkolnego 2001/02, prowadzące klasy I–III dla uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do szkół (głównie ze względu na znaczną odległość od miejsca zamieszkania),
 - d) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej,
 - e) szkoły specjalne.

Since the 2009/10 school year to the 2013/14 school year, upon the request of parents, children at the age of 6 could start education in the first grade of primary schools. Since the 2014/15 school year the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6, born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year children at the age of 6 born in 2009 as well as children at the age of 7 born in the second half of 2008. In the 2016/17 school year the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 7.

4. Data presented in the chapter refer to: pre-primary education, schools for children and youth, i.e. primary, lower secondary, upper secondary (post-primary) schools and upper secondary schools, as well as post-secondary schools, tertiary education and schools for adults, i.e. primary, lower secondary, upper secondary (post-primary) schools and upper secondary schools. From the 2010/11 school year the system of upper secondary (post-primary) schools has ceased to function.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

6. Schools (with the exception of tertiary education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local government units can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can be either public schools, or non-public schools with the competence of a public schools.

Tertiary education institutions can be either public or non-public. Non-public tertiary education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth include:

- 1) primary schools of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) "small schools" (excluding special schools) organized since the 2001/02 school year, comprising grades 1–3 for children who have limited access to schools (primarily due to distance from place of residence),
 - d) art schools (excluding special schools) not leading to professional certification, simultaneously conducting a primary school programme,
 - e) special schools.

- 2) gimnazja, spośród których wyróżnia się:
 - a) gimnazja sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) gimnazja przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej (od roku szkolnego 2003/04 gimnazja z oddziałami przysposabiającymi do pracy),
 - c) gimnazja specjalne,
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe,
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego,
- 5) technika,
- 6) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe;
- 7) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej, stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne szkoły (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi,
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata) prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich,
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) w roku szkolnym 2005/06.

Z dniem 1 września 2005 r. organy prowadzące dotychczasowe szkoły policealne i szkoły pomaturalne przekształciły je w szkoły policealne (ustawa o systemie oświaty).

9. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata,
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce,
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą – zamiejscowy ośrodek dydaktyczny w Wiedniu oraz 3 wydziały zamiejscowe funkcjonujące za granicą w Ostrawie, Wiedniu i Vsetinie),
- 4) nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Studentów i absolwentów wykazano bez filii, zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych, zamiejscowych ośrodków dydaktycznych i punktów konsultacyjnych uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem śląskim z wyjątkiem tablicy „Ważniejsze dane o województwie”.

- 2) *lower secondary schools, of which:*
 - a) *sports schools and athletic schools (excluding special schools),*
 - b) *lower secondary schools leading to professional certification based on the programme of 6th grade of primary schools (since the 2003/04 school year lower secondary schools with job-training sections),*
 - c) *special lower secondary schools,*
- 3) *basic vocational schools,*
- 4) *general secondary schools, of which sports schools and athletic schools,*
- 5) *technical secondary schools,*
- 6) *general art schools leading to professional certification;*
- 7) *special job training schools.*

8. Post-secondary schools – educating in day, evening, weekend, full-time and distance form – include:

- 1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools,*
- 2) *foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive title of licentiate) conducted by education departments of voivodship marshals' offices,*
- 3) *colleges of social work (3-year) in the 2005/06 school year.*

Since September 1 2005, institutions providing education in post-secondary schools (the Law on the System of Education).

9. Data regarding higher education:

- 1) *include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate,*
- 2) *include foreigners studying in Poland,*
- 3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish tertiary education institutions operating abroad – Teaching Centre in Vienna and 9 sections functioning abroad in Ostrava, Vienna and Vstena),*
- 4) *do not include academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration.*

Students and graduates are presented not taking into account branch sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres and consultation points in another location of tertiary education institutions than the Śląskie Voivodship excluding the table “Major data on the Voivodship”.

Ustawa z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przekształciła studia prowadzone w systemie dziennym w studia stacjonarne, a studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne w studia niestacjonarne.

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej (diennej, wieczorowej), zaocznej oraz na odległość obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych,
- 2) gimnazja dla dorosłych,
- 3) licea ogólnokształcące dla dorosłych.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

The Higher Education Act of 2005 transformed studies conducted in day system into intramural studies as well as the studies conducted in evening, weekend and extramural systems into non-intramural studies.

10. Schools for adults educating in full-time (day, evening), weekend and distance form include:

- 1) primary schools for adults,
- 2) lower secondary schools for adults,
- 3) general secondary schools for adults.

11. Special schools are organized for children and youth with special educational needs, of which for disabled youth. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational, and mainstream as well as therapeutic and compensation sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, are not able to attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a mental retardation-profound to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,
- od roku szkolnego 2008/09 zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI, studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

*Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor tutor and assistant as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.*

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children from the age 3 of untill beginning education in primary school, providing children with care and aiming at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections of primary schools,
- since the 2008/09 school year pre-primary education groups and points, in accordance with the decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (Journal of Laws No. 7, item 38).

18. *Data regarding:*

- 1) *pre-primary education and schools (excluding tertiary education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres as well as boarding-schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study, data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.*

19. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults;

20. Współczynnik skolaryzacji:

- **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

21. W roku szkolnym 2015/16 do obliczenia relacji wieku 6–12 odpowiadającej poziomowi kształcenia podstawowego przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę ludności w wieku 6–12 lat według stanu w dniu 31 XII 2015 r.

22. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

23. Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

24. W roku 2014 zaczęła obowiązywać nowa **Międzynarodowa Klasyfikacja Kierunków Kształcenia (ISCED–F 2013)**. Z założenia dotyczy ona w roku szkolnym 2014/15 kierunków kształcenia jedynie dla uczniów i studentów, natomiast dane dotyczące absolwentów są prezentowane jeszcze w „starym” układzie, czyli wg **Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji ISCED’97**. W roku szkolnym 2015/16 i 2016/17 dane dla uczniów, studentów i absolwentów według kierunków kształcenia prezentowane są według Międzynarodowej Klasyfikacji Kierunków Kształcenia.

25. Prezentowane informacje z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

20. Enrolment rate:

- **gross** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;
- **net** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

21. In the 2015/16 school year for calculation of relations in the age group 6–12 in primary education it was assumed to use as a basis (denominator) the number of population aged 6–12 as of 31 XII 2015.

22. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

23. Extracurricular education establishments include: youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, inter-school sports centres and other public and non-public establishments.

24. In 2014 a new classification was introduced – **the International Standard Classification of Education (ISCED–F 2013)**. In principle it relates to the 2014/15 school year courses of education only for pupils and students, while data concerning graduates are presented according to the previous **International Standard Classification of Education ISCED’97**. In the 2015/16 and 2016/17 school year data for pupils, students and graduates by fields of education are presented according to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED–F 2013).

25. The presented information, excluding data on tertiary education, since the 2007/08 school year (and in the case of graduates – since the 2006/07 school year) was elaborated on the basis of the System of Educational Information administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1271	1246	1259	1260	primary
gimnazja	748	757	772	771	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	23	39	43	44	special job-training
zasadnicze zawodowe	198	192	186	183	basic vocational
licea ogólnokształcące	289	259	253	247	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1	10	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	176	51	–	–	specialized secondary
technika	254	230	215	212	technical secondary
technika uzupełniająca	22	10	–	–	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	14 ^b	18 ^c	23 ^d	24 ^e	general art ^a
policealne	465	396	313	306	post-secondary
wyższe	43	45	38	34	higher
dla dorosłych	396	443	226	211	for adults
podstawowe	3	2	2	2	primary
gimnazja	18	24	32	32	lower secondary
zasadnicze zawodowe	23	21	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	85	145	181	177	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	71	144	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	3	6	–	–	specialized secondary
technika	124	26	9	–	technical secondary
technika uzupełniająca	69	75	2	–	supplementary technical secondary
NAUCZYCIELE^f TEACHERS^f					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^g	20026	18385	20712	20048	primary ^g
gimnazja ^g	13243	12185	10951	10843	lower secondary ^g
zasadnicze zawodowe ^{gh}	1464	1846	1870	1766	basic vocational ^{gh}
licea ogólnokształcące ^{gi}	4996	5296	4338	4266	general secondary ^{gi}
licea profilowane ^g	1465	288	–	–	specialized secondary ^g
technika ^{gk}	4428	5964	5581	5605	technical secondary ^{gk}
policealne	1592	1428	1046	980	post-secondary
wyższe ⁱ	9275	9440	8725	8623	higher ⁱ

a Dające uprawnienia zawodowe. **b–e** Ponadto szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: **b**–2005/06 – 11, **c**–2010/11 – 20, **d**–2015/16 – 21, **e**–2016/17–19. **f** W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 216. **g–i** Łącznie ze szkołami: **g** – dla dorosłych, **h** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **i** – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14) i technikami. **k** Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. **l** Nauczyciele akademicy pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty.

a Leading to professional certification. **b–e** Moreover, art schools providing art education only in the school year: **b**–2005/06 – 11, **c**–2010/11 – 20, **d**–2015/16 – 21, **e**–2016/17–19. **f** In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 216. **g–i** Including: **g** – schools for adults, **h** – special job – training schools, **i** – supplementary schools respectively: general secondary schools (till 2013/14) and technical secondary schools. **k** Including general art schools leading to professional certification. **l** Academic teachers full-time and part-time employed recalculated into full-time employed.

TABL. 1 (129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	40724	34900	46168	37810	<i>Pre-primary education^a</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	287907	240382	279550	257412	<i>primary</i>
gimnazja	180716	137949	116527	114954	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	475	1059	1154	1129	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	26648	24013	19379	17580	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	81214	66774	51282	49979	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	16	216	–	–	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	24622	3263	–	–	<i>specialized secondary</i>
technika	66506	67039	58820	58555	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniające	996	323	–	–	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b	2373 ^c	2317 ^d	2338 ^e	2486 ^f	<i>general art^b</i>
policealne	44354	42891	35207	34145	<i>post-secondary</i>
wyższe	197260	172084	118936	113273	<i>higher</i>
dla dorosłych	35833	38258	23935	21070	<i>for adults</i>
podstawowe	55	22	10	8	<i>primary</i>
gimnazja	2662	2957	2118	1676	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	1655	983	–	–	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	11392	15830	21596	19386	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	5045	11900	–	–	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	579	487	–	–	<i>specialized secondary</i>
technika	9399	1261	187	–	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniające	5046	4818	24	–	<i>supplementary technical secondary</i>

a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 w wieku 5–6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 32 na str. 250.
b Dające uprawnienia zawodowe. **c–f** Ponadto szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: **c**–2005/06 – 1117, **d**–2010/11 – 1305, **e**–2015/16 – 1262, **f**–2016/17–1224.

a Concerns children aged 6 (since 2014/15 school year aged 5–6) whereas since 2015/16 school year children aged 5 years attending pre-primary education establishments also described in table 32 on page 250. **b** Leading to professional certification. **c–f** Moreover, art schools providing art education only in the school year: **c**–2005/06 – 1117, **d**–2010/11 – 1305, **e**–2015/16 – 1262, **f**–2016/17–1224.

TABL. 1 (129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	52759	41733	37847	.	primary
gimnazja	59384	44718	37565	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	36	170	274	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	8167	7327	5923	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	26272	21869	16688	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	42	81	–	.	supplementary general secondary
licea profilowane	8321	1325	–	.	specialized secondary
technika	14245	15413	13391	.	technical secondary
technika uzupełniająca	36	114	–	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	437 ^b	418 ^c	367 ^d	.	general art ^a
policealne	15350	11525	9699	.	post-secondary
wyższe	40596	48809	31990	.	higher
dla dorosłych	11858	8178	5799	.	for adults
podstawowe	13	10	3	.	primary
gimnazja	557	806	559	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	399	228	–	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	3903	2420	5173	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1265	3372	–	.	supplementary general secondary
licea profilowane	62	99	–	.	specialized secondary
technika	5120	192	54	.	technical secondary
technika uzupełniająca	539	1051	10	.	supplementary technical secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^{b-d} Ponadto szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: ^b–2005/06 – 126, ^c–2010/11 – 150, ^d–2015/16 – 117.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^{b-d} Moreover, art schools providing art education only in the school year: ^b–2005/06 – 126, ^c–2010/11 – 150, ^d–2015/16 – 117.

Source: data – excluding higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (130). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły podstawowe	1271	1246	1259	1260	Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	3	4	4	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1198	1168	1122	1113	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	44	46	69	72	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	4	4	7	7	Religious organizations
Pozostałe	20	25	57	64	Other
Gimnazja	748	757	772	771	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	–	3	3	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	673	680	672	666	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	42	43	54	56	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	9	10	12	12	Religious organizations
Pozostałe	21	24	31	34	Other
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	221	231	229	227	Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	1	4	4	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	209	215	208	202	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	6	10	11	13	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	1	1	2	2	Religious organizations
Pozostałe	1	4	4	6	Other
Licea ogólnokształcące^b	290	269	253	247	General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	229	211	192	187	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	33	31	29	29	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	8	7	7	6	Religious organizations
Pozostałe	20	20	25	25	Other
Licea profilowane	176	51	–	–	Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	–	–	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	170	47	–	–	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2	1	–	–	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	1	3	–	–	Other
Technika^c	290	258	238	236	Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	11	12	13	13	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	270	228	196	197	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	11	17	12	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	3	1	1	1	Religious organizations
Pozostałe	1	6	11	13	Other

a–c Łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **c** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe; technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

a–c Including: **a** – special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **c** – general art schools leading to professional certification (till 2013/14 school year).

TABL. 2 (130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY (dok.) SCHOOLS (cont.)					
Policealne	465	396	313	306	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	3	2	2	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	168	78	43	40	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	36	32	14	14	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	2	Religious organizations
Pozostałe	259	283	254	248	Other
Wyższe	43	45	38	34	Higher education institutions
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	11	11	11	11	Central (government) administration entities
Pozostałe	32	34	27	23	Other
Szkoły dla dorosłych	396	443	226	211	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	2	1	1	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	250	137	44	44	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	39	40	20	18	Associations and other social organizations
Pozostałe	104	264	161	148	Other
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Szkoły podstawowe	287907	240382	279550	257412	Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	455	706	770	757	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	282774	233746	266763	243210	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3135	3507	5777	5828	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	358	513	972	947	Religious organizations
Pozostałe	1185	1910	5268	6670	Other
Gimnazja	180716	137949	116527	114954	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	118	–	67	56	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	176460	132709	110025	108077	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2079	2578	3205	3385	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1184	1521	1702	1780	Religious organizations
Pozostałe	875	1141	1528	1656	Other
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	27123	25072	20533	18709	Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	126	51	121	93	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	25903	24185	19050	17250	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	214	496	639	653	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	55	28	48	52	Religious organizations
Pozostałe	825	312	675	661	Other

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (130). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Licea ogólnokształcące^b	81230	66990	51282	49979	General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	77316	63233	47592	46048	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1767	1897	1588	1561	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1274	799	613	608	Religious organizations
Pozostałe	873	1061	1489	1762	Other
Licea profilowane	24622	3263	–	–	Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	156	–	–	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	24266	3061	–	–	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	30	9	–	–	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	19	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	151	193	–	–	Other
Technika^c	69875	69679	61158	61041	Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2095	2000	2091	2110	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	67501	66367	57274	56559	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	156	729	823	955	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	105	32	14	17	Religious organizations
Pozostałe	18	551	956	1400	Other
Szkoły policealne	44354	42891	35207	34145	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	48	435	228	216	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	21047	9690	3770	3377	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2808	2073	877	665	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	12	–	–	81	Religious organizations
Pozostałe	20439	30693	30332	29806	Other
Szkoły wyższe	197260	172084	118936	113273	Higher education institutions
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	146883	120657	94996	90376	Central (government) administration entities
Pozostałe	50377	51427	23940	22897	Other
Szkoły dla dorosłych	35833	38258	23935	21070	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	254	113	49	62	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	25465	10948	4130	3651	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2133	2561	948	730	Associations and other social organizations
Pozostałe	7981	24636	18808	16627	Other

b–c Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **c** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe; technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

b–c Including: **b** – supplementary general secondary schools (till 2013/14), **c** – general art schools leading to professional certification; supplementary technical secondary schools (in the 2013/14 school year).

TABL. 2 (130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
					ABSOLWENCI GRADUATES
Szkoły podstawowe	52759	41733	37847		Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	89	122	112		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	51871	40721	36411		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	554	577	753		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	68	58	124		Religious organizations
Pozostałe	177	255	447		Other
Gimnazja	59384	44718	37565		Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	59	48	31		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	58048	43047	35465		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	626	859	1045		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	411	486	551		Religious organizations
Pozostałe	240	278	473		Other
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	8203	7497	6197		Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	39	39	41		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	7861	7227	5775		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	48	149	176		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	12	12	12		Religious organizations
Pozostałe	243	70	193		Other
Licea ogólnokształcące^b	26314	21950	16688		General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	25180	20771	15618		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	517	622	497		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	372	279	198		Religious organizations
Pozostałe	245	278	375		Other
Licea profilowane	8321	1325	-		Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	71	-	-		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	8182	1282	-		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	5	-		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	19	-	-		Religious organizations
Pozostałe	44	38	-		Other
Technika^c	14718	15945	13758		Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	439	397	343		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	14244	15390	13135		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	15	154	197		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	15	-	14		Religious organizations
Pozostałe	5	4	69		Other

a-c Łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **c** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe; technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

a-c Including: **a** – special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **c** – general art schools leading to professional certification; supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year).

TABL. 2 (130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
ABSOLWENCI (dok.) GRADUATES (cont.)					
Szkoły policealne	15350	11525	9699		Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	277	195	107		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	7454	3100	1507		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	886	649	357		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	11	–	57		Religious organizations
Pozostałe	6722	7581	7671		Other
Szkoły wyższe	40596	48809	31990		Higher education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	27009	24950	25587		Central (government) administration entities
Pozostałe	13587	23859	6403		Other
Szkoły dla dorosłych	11858	8178	5799		Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	123	44	9		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	9049	2447	1049		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	626	694	293		Associations and other social organizations
Pozostałe	2060	4993	4448		Other

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data – excluding higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (131). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
6–12 ^a lat	97,7	95,8	94,9	83,2
13–15	97,4	96,3	95,1	94,4
16–18	94,8	92,3	94,2	93,9
19–21 lat	30,6	29,1	28,3	27,9

^a W latach szkolnych 2005/06–2010/11 w grupie wieku 7–12 lat.
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06–2010/11 school years in the age group 7–12.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (132). WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
w % in %													
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	7–12	99,4	99,9	98,8	98,7	99,0	98,5	92,7	92,5	92,9	97,9	98,0	97,8
gimnazja lower secondary	13–15	101,8	103,8	99,9	101,2	111,5	99,1	99,4	100,8	98,0	100,2	101,3	99,1
zasadnicze zawodowe ^b ... basic vocational ^b	16–18	14,2	19,1	9,1	16,2	21,0	11,2	16,1	20,2	11,7	15,0	19,0	10,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^c general and specialized secondary ^c	16–18	60,8	49,6	72,5	61,1	49,5	73,2	57,0	47,8	66,8	55,7	46,4	65,6
technika ^d technical secondary ^d	16–18	41,7	54,3	28,5	47,0	56,2	37,4	48,0	54,9	40,7	49,0	56,0	41,6
policealne post-secondary	19–21	19,2	14,8	23,7	23,2	16,6	30,0	24,3	12,7	36,4	24,8	13,6	36,5
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^e Pre-primary education ^e	6	81,5	82,0	81,0	88,0	89,3	86,5	98,4	98,7	98,0	80,7	83,0	78,2
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	7–12	97,6	97,8	97,4	95,7	95,7	95,7	91,8	91,3	92,3	93,6	93,8	93,4
gimnazja lower secondary	13–15	95,0	94,7	95,3	93,1	92,7	93,4	91,4	91,1	91,7	91,3	91,1	91,4
zasadnicze zawodowe ^b ... basic vocational ^b	16–18	11,6	15,1	7,8	13,1	16,8	9,3	12,6	15,8	9,2	11,8	15,0	8,5
licea ogólnokształcące i profilowane ^c general and specialized secondary ^c	16–18	51,5	40,0	63,5	42,5	31,3	54,4	40,5	30,3	51,3	40,6	30,3	51,4
technika ^d technical secondary ^d	16–18	26,0	22,4	29,7	31,5	28,5	34,6	35,2	40,4	29,7	36,0	41,5	30,3
policealne post-secondary	19–21	12,3	10,4	14,1	8,5	5,1	12,1	7,1	3,7	10,7	6,6	3,5	9,8

^a W roku szkolnym 2015/16 dzieci w wieku 6–12 lat. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e W roku szkolnym 2015/16 dzieci w wieku 5 lat objęte edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the school year 2015/2016 concerns children aged 6–12. ^{b-d} Including: ^b – special job-training schools, ^c – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), ^d – supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e In the school year 2015/2016 concerns children aged 5 attending obligatory pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5 i 6

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5 and 6

In the division by languages one person may be presented more than once.

TABLE 5 (133). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students in schools						
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski <i>English</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	514119 513415 520165 493826	62,0 96,6 98,9 98,9	62,2 96,8 98,8 98,8	61,5 96,0 99,0 99,2	82,0 92,9 98,0 98,5	45,8 64,4 79,0 79,4	98,7 98,7 99,7 98,4	96,3 98,3 – –	95,8 97,7 99,6 99,1	38,0 3,4 54,5 60,8
Francuski <i>French</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	37938 26466 19094 18462	1,2 0,2 0,1 0,2	1,5 0,3 0,1 0,3	0,1 – – –	2,3 5,3 5,7 5,4	6,2 3,7 0,4 0,4	18,5 16,5 13,4 13,1	16,0 9,4 – –	12,0 8,1 8,4 7,3	6,2 1,3 0,5 0,3
Niemiecki <i>German</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	199599 182090 170776 168940	10,0 3,2 1,4 1,6	9,4 2,9 1,5 1,6	11,9 3,9 1,1 1,4	20,6 53,2 72,3 72,5	24,0 22,1 18,7 17,7	71,0 61,3 60,5 61,0	70,9 69,9 – –	76,2 76,7 78,4 80,0	10,3 1,6 1,6 1,7
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	23607 11203 8399 7717	0,2 – 0,0 0,0	0,1 – 0,0 0,0	0,5 – – –	0,7 1,9 2,1 1,9	20,0 5,6 1,7 1,6	6,2 4,6 6,1 5,8	14,2 8,5 – –	11,3 5,4 3,9 3,7	0,9 – 0,7 0,4
Hiszpański <i>Spanish</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	1306 3318 8073 8966	0,0 0,1 0,1 0,1	0,0 0,1 0,1 0,1	0,0 – – –	0,1 0,3 2,2 2,5	– – – –	1,2 3,4 8,3 9,6	0,1 0,1 – –	0,1 0,7 1,6 1,7	0,0 – – –
Włoski <i>Italian</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	2418 3784 5988 6413	0,0 – 0,2 0,2	0,0 – 0,3 0,3	0,0 – – –	0,0 0,6 1,7 1,8	0,0 0,0 – –	2,5 4,2 6,1 6,9	0,5 – – –	0,1 0,1 0,3 0,5	1,4 0,8 0,9 0,8
Inne <i>Other</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	751 247 1347 1154	0,2 – 0,1 –	0,2 – – –	0,1 – 0,5 –	0,1 0,1 0,3 0,2	– – – –	3,0 – 1,0 1,8	0,6 – – –	0,1 0,2 – –	0,4 0,4 3,3 0,3

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. **b–d** Łącznie ze szkołami: **b** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **d** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe; technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14). **e** Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. **b–d** Including: **b** – special job-training schools in the 2005/06 school year, **c** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **d** – general art schools leading to professional certification; supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year). **e** Since the 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 5 (133). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students in schools									
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE ^f ADDITIONAL EDUCATION											
Angielski <i>English</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	82960 8884 550 417	22,4 1,1 0,0 0,1	22,5 1,0 0,0 0,0	21,8 1,5 0,1 0,1	9,2 3,9 0,3 0,2	– – – 0,1	0,2 0,7 0,1 0,1	1,6 1,0 x x	0,5 0,5 0,0 0,0	5,5 – 0,7 –
Francuski <i>French</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	12714 6975 2983 2418	1,5 1,0 0,4 0,4	1,7 1,0 0,5 0,4	0,8 0,9 0,0 0,1	4,3 2,2 1,0 0,8	– – – –	0,4 1,6 1,0 0,6	0,1 0,8 x x	0,3 0,7 0,5 0,5	0,8 – – –
Niemiecki <i>German</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	77949 41753 24065 22918	5,7 5,2 3,1 3,6	4,6 4,3 3,0 3,5	8,9 7,7 3,3 4,0	33,5 17,2 10,6 9,7	– – 0,5 0,6	0,3 4,0 3,2 1,5	0,7 5,5 x x	0,6 4,1 2,2 2,8	1,3 – 0,7 –
Inne <i>Other</i>	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	11008 6138 4980 4218	0,7 0,4 0,2 0,2	0,8 0,3 0,3 0,3	0,5 0,6 0,1 0,1	2,8 1,2 0,9 1,0	– – – –	4,1 4,1 4,6 3,0	0,6 1,3 x x	0,1 1,0 1,6 1,6	1,6 1,9 1,5 –

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. **b–d** Łącznie ze szkołami: **b** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **d** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe; technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14). **e** Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. **f** Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. **b–d** Including: **b** – special job-training schools in the 2005/06 school year, **c** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **d** – general art schools leading to professional certification; supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year). **e** Since the 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. **f** Conducted during hours being at the disposal of the school's headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (134). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS
FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of all students in schools					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic voca- tional	liceach ogólno- kształ- cących ^b general second- ary ^b	technikach ^c technical secondary ^c	police- alnych post-secon- dary	
Angielski	2005/06	34174	40,6	17,7	67,8	47,3	53,9
<i>English</i>	2010/11	46794	80,9	61,7	91,9	64,8	40,1
	2015/16	39688	97,1	–	96,6	91,0	53,6
	2016/17	34931	98,6	–	93,4	–	50,5
Francuski	2005/06	1484	6,9	3,9	3,8	1,6	1,5
<i>French</i>	2010/11	116	0,2	2,4	0,1	0,9	–
	2015/16	113	–	–	–	–	0,4
	2016/17	130	–	–	–	–	0,4
Niemiecki	2005/06	9900	7,9	27,1	15,4	31,2	9,4
<i>German</i>	2010/11	4315	5,8	17,5	3,7	25,2	4,1
	2015/16	1807	–	–	1,7	–	4,6
	2016/17	1973	–	–	2,1	–	5,2
Rosyjski	2005/06	7407	43,8	38,6	14,2	20,6	2,5
<i>Russian</i>	2010/11	2039	12,8	3,3	4,3	6,1	0,2
	2015/16	216	–	–	0,5	–	0,3
	2016/17	139	–	–	0,2	–	0,3
Inne	2005/06	735	14,1	0,1	0,6	0,2	0,9
<i>Other</i>	2010/11	48	–	–	–	0,1	0,1
	2015/16	453	–	–	–	–	1,5
	2016/17	640	–	–	–	–	2,1

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. **b–c** Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **c** – technikami uzupełniającymi. Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. **b–c** Including: **b** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **c** – supplementary technical secondary schools. Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (135). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2014/15	2015/16
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe <i>Primary schools</i>	9228	7542	9385	10214	1576	1535	1674
w tym specjalne <i>of which special</i>	4702	3368	3283	3297	994	555	584
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	7505	5643	5356	1129	2020	1562	274
w tym specjalne <i>of which special</i>	4786	3629	2635	5440	1367	836	1617
Szkoły specjalne przyspo- sabiające do pracy <i>Special job-training schools</i>	475	1059	1154	2501	36	233	792
Zasadnicze szkoły zawo- dowe <i>Basic vocational schools</i>	2984	2051	1828	1712	882	419 ^b	461
w tym specjalne <i>of which special</i>	2859	1896	1450	1316	854	388	390
Licea ogólnokształcące ^c <i>General secondary schools^c</i>	562	555	581	641	190	181	170
w tym specjalne <i>of which special</i>	56	218	109	116	5	33	23
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	275	152	–	–	98	–	–
w tym specjalne <i>of which special</i>	123	110	–	–	46	–	–
Technika ^d <i>Technical secondary schools^d</i>	329	314	510	615	30	58	81
w tym specjalne <i>of which special</i>	135	148	139	141	–	18	32
Szkoły policealne <i>Post-secondary schools</i>	82	44	54	45	15	19	29
w tym specjalne <i>of which special</i>	33	31	35	24	–	18	27

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 216. **b** W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy. **c–d** Łącznie ze szkołami: **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14). **d** – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 11 on page 216. **b** In the case of mainstream schools, data concern graduates with certificate of special educational needs who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job or diploma exam. **c–d** Including: **c** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **d** – supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (136). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**

SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b <i>SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES^b</i>					
Ośrodki	30	27	23	23	Centres
Miejsca	2311	1812	1307	1369	Places
Wychowankowie	1814	1310	816	730	Residents
w tym:					<i>of which:</i>
niewidomi i słabo widzący	102	81	59	59	<i>blind and sight impaired</i>
niesłyszący i słabo słyszący	217	152	97	72	<i>deaf and hearing impaired</i>
przewlekłe choroby	6	1	–	–	<i>chronically ill</i>
z niepełnosprawnością ruchową ^c	31	34	13	6	<i>motor-skilled impaired^d</i>
z upośledzeniem umysłowym	890	709	466	730	<i>mentally disabled</i>
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	233	206	45	18	<i>socially maladjusted</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	5	8	8	8	Centres
Miejsca	353	485	520	520	Places
Wychowankowie	353	484	456	409	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	1	3	3	3	Centres
Miejsca	5	144	156	156	Places
Wychowankowie	38	119	146	152	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	21	21	27	26	Centres
Miejsca	1113	1150	1434	1440	Places
Wychowankowie	989	845	919	906	Residents
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	140	406	477	476	<i>with mental retardation-profound</i>
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	610	439	442	430	<i>with multiple disability</i>

a Stan w dniu 31 X. **b** Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2016 r. 6 ośrodków, 218 wychowanków).

c Od 2013 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. **b** Including special education centres (in 2016 there were 6 centres with 218 residents). **c** Since 2013 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (137). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK <i>TYPES OF INSTITUTIONS</i>	Placówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits^a</i>							
		ogółem <i>total</i>	informacyjnych <i>computing</i>	technicznych <i>technical</i>	przedmiotowych <i>subjects</i>	artystycznych <i>arts</i>	sportowych <i>sports</i>	turystyczno-krajoznawczych <i>tourism</i>	innych <i>other</i>
OGÓŁEM 2005 ^b	60	186260	–	3601	–	39489	26324	–	116846
TOTAL 2010	86	292702	1564	2317	7508	74185	14951	858	191319
2015	78	275639	1397	720	9529	75279	21212	1228	166274
2016	82	277470	1705	780	13343	79551	20697	1053	160341
Pałace młodzieży <i>Youth centres</i>	1	13758	239	118	6734	2347	2030	–	2290
Młodzieżowe domy kultury <i>Cultural establishments for youth</i>	21	83195	967	397	2336	68277	3453	341	7424
Ogniska pracy poza- szkolnej <i>Extracurricular interest groups</i>	20	14307	401	240	1349	7704	1192	594	2827
Międzyszkolne ośrodki sportowe <i>Inter-school sports centres</i>	5	15128	–	–	–	–	13980	–	1140
Pozostałe placówki <i>Other institutions</i>	35	151082	98	25	2924	1223	34	118	146660

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (138). **INTERNATY I BURSYP SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016/17		2005/06 ^a	2010/11	2015/16	2016/17		
	placówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total			w tym uczniowie of which pupils and students	na 100 miejsc per 100 beds	
OGÓŁEM TOTAL	36	3084	3012	2138	2026	2304	2286	75
Internaty <i>Boarding schools</i>	24	1893	2757	1871	1062	1251	1247	66
szkoły podstawowe i gimnazja <i>primary and lower sec- ondary schools</i>	1	41	9	48	1	9	9	22
zasadnicze szkoły zawo- dowe i technika ^b <i>basic vocational and tech- nical secondary^b schools</i>	11	1071	2278	1333	563	701	698	65
licea ogólnokształcące ^c ... <i>general secondary^c schools</i>	12	781	470	490	498	541	540	69
Bursy <i>Dormitories</i>	12	1191	255	267	964	1053	1039	88

a Stan w dniu 31 X. **b-c** Łącznie ze szkołami: **b** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych; **c** – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14), **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. **b-c** Including: **b** – general art schools leading to professional certification, post-secondary teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year), **c** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (139). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	44	46	42	40	<i>Dormitories</i>
Miejsca	12096	11820	11079	10656	<i>Beds</i>
Korzystający:					<i>Boarders:</i>
studenci	10103	8683	8263	7419	<i>students</i>
w % ogółu studentów	5,1	5,0	6,9	6,5	<i>in % of total students</i>
uczestnicy studiów dokto- ranckich	117	149	145	<i>students of doctoral studies</i>
w % ogółu uczestników	3,7	4,3	4,1	<i>in % of total students of doc- toral studies</i>

TABL. 11 (139). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE (dok.)**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	19	12	12	8	Canteens
Miejsca	3404	1635	1357	1118	Places

TABL. 12 (140). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
**STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING
SCHOLARSHIPS^a**

SZKÓŁY	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17				SCHOOLS
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholar- ships recipients		otrzymu- jący stypen- dia w % ogółu studen- tów danej grupy szkół scholar- ship re- cipients in % of total students of a given group of schools	
					o cha- rakterze socjal- nym social	rektora dla najlep- szych studen- tów vice- chancel- lor to the best students		
O G Ó Ł E M	53562	31233	19468	17969	9985	7786	15,9	T O T A L
Uniwersytety	10047	5915	3793	3492	1872	1459	15,1	Universities
Wyższe szkoły tech- niczne	15617	8736	6562	5773	3445	2342	16,0	Technical universi- ties
Wyższe szkoły ekonomiczne	15166	8492	3553	3253	1514	1616	13,7	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	5398	2696	1482	1315	1031	334	28,8	Higher teacher education schools
Uniwersytety me- dyczne	2563	2024	1770	1821	1036	836	18,4	Medical universi- ties
Akademie wychowania fizycznego	873	595	725	704	408	319	14,9	Physical acade- mies
Wyższe szkoły artystyczne	445	350	276	286	151	138	19,2	Fine arts acade- mies
Pozostałe szkoły wyższe	3453	2425	1307	1325	528	742	13,6	Other

^a W roku akademickim 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a In the academic year 2010/11 excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from the Union funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 13 (141). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem ^a total ^a	miasta urban areas	wieś ^a rural areas ^a	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	1181	658	523	1157	652	505	1170	677	493	1171	680	491
<i>Schools</i>												
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	10	10	–	11	10	1	12	11	1	15	14	1
<i>sports and athletic</i>												
filialne	31	4	27	19	3	16	17	–	17	15	–	15
<i>branch</i>												
artystyczne ^b <i>art^b</i>	5	5	–	5	5	–	6	6	–	7	7	–
Pomieszczenia szkolne <i>Classrooms</i>	15397	10722	4675	16979	11646	5333
Oddziały	13255	9440	3815	11973	8345	3628	14009	10052	3957	13269	9522	3747
<i>Sections</i>												
Uczniowie	283205	213418	69787	237014	177430	59584	276267	208627	67640	254115	192090	62025
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety <i>of which females</i>	137825	103886	33939	115736	86643	29093	135910	102429	33481	124614	94010	30604
w tym I klasa	42407	32044	10363	39198	29558	9640	62356	47667	14689	18451	13998	4453
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	3673	3673	–	4521	4250	271	4876	4610	266	5194	4936	258
<i>sports and athletic</i>												
filialne	800	213	587	411	70	341	489	–	489	395	–	395
<i>branch</i>												
artystyczne ^b <i>art^b</i>	967	967	–	932	932	–	1207	1207	–	1198	1198	–

a W tym „małe szkoły” (7 szkół, 95 uczniów). **b** Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

a Of which “small schools” (7 schools, 95 pupils). **b** Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

TABL. 13 (141). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Absolwenci Graduates	51765	39002	12763	41050	30823	10227	37263	27749	9514	.	.	.
w tym kobiety of which females	25442	19187	6255	19954	14999	4955	18390	13690	4700	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	657	657	–	788	788	–	823	785	38	.	.	.
filialne branch	31	–	31	30	–	30	42	–	42	.	.	.
artystyczne ^b art ^b	142	142	–	135	135	–	152	152	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę 1 school	240	324	133	205	272	118	236	308	137	217	282	126
1 pomieszczenie szkolne 1 classroom	18	20	15	14	15	11
1 oddział 1 section	21	23	18	20	21	16	20	21	17	19	20	17

^b Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^b Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14 (142). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZE- GÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	655	446	209	665	451	214	682	463	219	683	463	220
<i>Lower secondary schools</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego <i>sports and athletic</i>	17	17	–	24	23	1	27	26	1	26	25	1
z oddziałami przy- spობабіаіаіаіаіаіаіаі do pracy ^a	7	7	–	5	5	–	9	9	–	7	7	–
<i>with job-training sections^a</i>												
Pomieszczenia szkol- ne	8568	6731	1837	9280	7205	2075
<i>Classrooms</i>												
Oddziały	7085	5433	1652	5848	4380	1468	5085	3802	1283	5067	3790	1277
<i>Sections</i>												
Uczniowie	175930	137164	38766	134320	103082	31238	113892	87227	26665	112453	86289	26164
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety ... <i>of which females</i>	85295	66481	18814	65144	49992	15152	55541	42531	13010	54982	42153	12829
w tym I klasa	56858	44179	12679	44728	34521	10207	38162	29267	8895	38237	29541	8696
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego <i>sports and athletic</i>	2407	2407	–	5582	5546	36	5516	5473	43	4802	4766	36
z oddziałami przy- spობабіаіаіаіаіаіаі do pracy ^a	2225	2225	–	1193	1193	–	1003	1003	–	766	766	–
<i>with job-training sections^a</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

^a Based on 6th grade of primary school.

TABL. 14 (142). **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Absolwenci Graduates	58017	45130	12887	43780	33196	10584	36773	27901	8872	.	.	.
w tym kobiety ... of which fema- les	28727	22375	6352	21685	16471	5214	18004	13697	4307	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego sports and athletic	713	705	8	1235	1215	20	1533	1517	16	.	.	.
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	583	583	–	381	381	–	194	194	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę 1 school	269	308	185	202	229	146	167	188	122	165	186	119
1 pomieszczenie szkolne 1 classroom	21	20	21	14	14	15
1 oddział 1 section	25	25	23	23	24	21	22	23	21	22	23	20

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade of primary school.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (143). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	155	147	141	140	Schools
Oddziały	894	886	793	744	Sections
Uczniowie	23789	22055	17929	16264	Students
w tym kobiety	7265	7166	6145	5536	of which females
w tym I klasa	10115	9399	6409	5741	of which 1st grade
Absolwenci	7313	6805	5533	.	Graduates
w tym kobiety	2544	2323	1815	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (144). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2015/16 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students		absol- wenci graduates	
OGÓŁEM	17929	16264	2400	TOTAL
w tym:				<i>of which:</i>
Artystyczna	156	169	16	Arts
Biznesu i administracji	1299	1081	305	Business and administration
Inżynierijno-techniczna	7006	6564	771	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2448	1898	383	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1756	1759	235	Architecture and construction
Rolnicza	77	73	15	Agriculture
Usług dla ludności	5187	4720	675	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In the division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (145). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^b (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	287	259	241	235	Schools
Oddziały	2750	2389	1902	1873	Sections
Uczniowie	81174	66772	51173	49863	Students
w tym kobiety	49414	41233	31529	30756	<i>of which females</i>
w tym I klasa	27622	22518	16962	16545	<i>of which 1 st grade</i>
Absolwenci	26309	21886	16665	.	Graduates
w tym kobiety	16236	13684	10405	.	<i>of which females</i>

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (146). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	230	234	210	207	Schools
Oddziały	2362	2666	2358	2348	Sections
Uczniowie	65607	67214	58681	58414	Students
w tym kobiety	23507	25999	23486	23242	of which females
w tym I klasa	20837	18132	15919	16385	of which 1st grade
Absolwenci	12938	15510	13359	.	Graduates
w tym kobiety	4877	5949	5388	.	of which females

a Łącznie z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools (till 2013/14 school year).

SOURCE: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (147). **UCZNIOWIE I ABSLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2015/2016 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students	absolwenci graduates		
O G Ó Ł E M	58681	58414	8416	T O T A L
w tym:				of which:
Artystyczna	169	355	7	Arts
Społeczna	4010	3816	683	Social and behavioural sciences
Biznesu i administracji	7195	7441	870	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	9765	10708	1326	Information and communication technologies
Inżynierijno-techniczna	15181	15120	2012	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2428	1464	566	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	5153	4786	780	Architecture and construction
Medyczna	21	50	–	Health
Rolnicza	364	372	40	Agriculture
Leśna	275	269	64	Forestry
Weterynaryjna	601	791	53	Veterinary
Usług dla ludności	–	11150	1856	Personal services
Usług transportowych	1825	2014	159	Transport services
Ochrony i bezpieczeństwa	–	78	–	Security services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). **b** W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). **b** In the division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

SOURCE: data of the Ministry of National Education

TABL. 20 (148). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	28	34	37	38	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	23	29	31	31	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	5447	4349	4940	4940	Pupils
w tym kobiety	3322	2757	3264	3255	of which females
Absolwenci	1007	538	581	.	Graduates
w tym kobiety	635	347	386	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	25	38	44	43	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	11	20	21	19	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	3490	3622	3600	3710	Students
w tym kobiety	2349	2578	2562	2693	of which females
Absolwenci	563	562	484	.	Graduates
w tym kobiety	395	416	352	.	of which females
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne of which general art schools					
Szkoły	14	18	23	24	Schools
Uczniowie	2373	2317	2338	2486	Students
w tym kobiety	1684	1739	1770	1921	of which females
Absolwenci	437	418	367	.	Graduates
w tym kobiety	373	314	282	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (149). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	463	393	310	303	Schools
Oddziały	1939	2036	1956	2001	Sections
Uczniowie	44321	42860	35172	34121	Pupils
w tym kobiety	25422	27227	25802	24568	of which females
Absolwenci	15350	11509	9672	.	Graduates
w tym kobiety	9569	7976	7679	.	of which females

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education

TABL. 22 (150). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2015/16 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students		absol- wenci gradua- tes	
O G Ó Ł E M	35172	34121	5439	T O T A L
w tym:				of which:
Artystyczna	1561	1560	306	Arts
Społeczna	452	574	70	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	348	312	33	Journalism and information
Biznesu i administracji	9705	9919	604	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	1868	1907	161	Information and communication technologies
Inżynierijno-techniczna	80	10	33	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	76	45	15	Architecture and construction
Weterynaryjna	541	546	112	Veterinary
Medyczna	7419	7420	2269	Health
Opieki społecznej	1302	899	242	Welfare
Usług dla ludności	3822	3840	668	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	4937	4835	489	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	532	438	157	Security services
Usług transportowych	312	277	21	Transport services
Pozostałe	2217	1539	259	Other

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In the division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job or passed diploma examination.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education

TABL. 23 (151). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	43 45 38 34	9275 9287 8725 8623	197260 172084 118936 113273	40596 48809 31990 .	TOTAL
Uniwersytety	1	1950	23133	5698	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	4	2925	35999	11375	Technical universities	
Wyższe szkoły ekonomiczne	9	1103	23720	6881	Academies of economics	
Wyższe szkoły pedagogiczne	2	428	4562	1639	Higher teacher education schools	
Uniwersytety medyczne	1	1260	9870	2181	Medical universities	
Akademie wychowania fizycznego	1	234	4727	1154	Physical academies	
Wyższe szkoły artystyczne	2	297	1486	410	Fine arts academies	
Pozostałe szkoły wyższe	14	426	9776	2652	Other tertiary education institutions	

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 217. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2015/16.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 217. ^b According to type of school – from the 2015/16 academic year.

TABL. 24 (152). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2016/17**
BRANCH SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL AS TEACHING AND CONSULTATION CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branch sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching and consultation centres in another location	Studenci ^a Students ^a		Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}		z ogółem na studiach of grand total - study forms			
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of grand total - study forms		stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes
							stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes		
OGÓŁEM	13	2	9440	5949	6543	2897	2541	1823	1640	901
lokalizacja według województw: localization by voivodships:										
Śląskie ^c	11	2	9075	5814	6543	2532	2506	1800	1640	866
Małopolskie	2	–	365	135	–	365	35	23	–	35

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b Z roku akademickiego 2014/15. ^c Do województwa śląskiego doliczeni zostali studenci i absolwenci trzech wydziałów zamiejscowych funkcjonujących za granicą w Ostrawie, Vsetinie, Wiedniu i jednego zamiejscowego ośrodka dydaktycznego w Wiedniu (197 studentów).

U w a g a. Na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 12 zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 3 zamiejscowe ośrodki dydaktyczne (7650 studentów i 2013 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem śląskim.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b From the 2014/15 academic year. ^c Students and graduates of three sections in Ostrava, Vsetina and Vienna as well as one teaching and consultation centre in Vienna were included in the number of students in the Śląskie Voivodship (197 students).

Note. In the Śląskie Voivodship there were 12 branch sections and basic organizational units in another location as well as 3 teaching and consultation centres in another location (7650 students and 2013 graduates) whose headquarters were located outside the territory of the Śląskie Voivodship.

TABL. 25 (153). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of grand total – study forms				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2015/16 2016/17	197260 172084 118936 113273	108052 101040 67729 64079	96388 85031 78631 75867	51520 48517 45732 44037	100872 87053 40305 37406	56532 52523 21997 20042	TOTAL
Uniwersytety		23133	15559	18600	12539	4533	3020	Universities
Wyższe szkoły techniczne		35999	13536	24380	10184	11619	3352	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		23720	14756	12369	7501	11351	7255	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...		4562	3231	3697	2621	865	610	Higher teacher education schools
Uniwersytety medyczne		9870	7280	8603	6405	1267	875	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		4727	2455	3866	1996	861	459	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		1486	905	1088	706	398	199	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		9776	6357	3264	2085	6512	4272	Other higher education institutions

a-b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a-b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 26 (154). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of grand total – study forms				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2015/16	40596 48809 31990	26183 32088 19994	18288 22358 20830	10981 13529 13049	22308 26451 11160	15202 18559 6945	TOTAL
Uniwersytety		5698	4279	4405	3238	1293	1041	Universities
Wyższe szkoły techniczne		11375	5077	8301	3996	3074	1081	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne ...		6881	4790	3328	2264	3553	2526	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ..		1639	1266	1204	938	435	328	Higher teacher education schools
Uniwersytety medyczne		2181	1790	1797	1476	384	314	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		1154	705	894	542	260	163	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		410	248	319	201	91	47	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		2652	1839	582	394	2070	1445	Other higher education institutions

a-b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a-b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 (155). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06 ^b	2010/11	2015/16	2016/17
	ogółem total				w tym kobiety of which females			
OGÓŁEM TOTAL	9275	9287	8725	8623	3894	4072	4028	4031
Profesorowie Professors	1974	2030	1907	1983	388	492	516	553
w tym z tytułem naukowym profesora of which titled only	1804 ^c	2005	1239	1287	388 ^c	634	371	395
Docenci Assistant professors	24	82	39	27	9	24	10	4
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)	20	5	2	1	9	1	1	–
Adiunkci Tutors	4029	4510	4138	4012	1666	2007	1957	1927
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)	340	420	846	877	122	150	352	380
Asystenci Assistant lecturers	1627	897	1015	1038	882	524	585	613
Pozostali Others	1621	1768	1626	1563	949	1025	960	934

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 217. ^b Pełnozatrudnieni. ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 217. ^b Full-time employed. ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 28 (156). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM 2005/06	583	267	77	40	TOTAL
2010/11	676	299	100	46	
2015/16	3109	1671	379	244	
2016/17	3671	1972	.	.	
studia: stacjonarne niestacjonarne	2622 1049	1250 722	278 101	164 80	full-time programmes part-time programmes
Uniwersytety	748	476	96	64	Universities
Wyższe szkoły techniczne	282	80	23	8	Technical universities

TABL. 29 (157). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE (dok.)***POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	słuchacze studiów podyplomowych ^a students of postgraduate studies ^a				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies			uczestnicy studiów doktoranckich students of doctoral studies			
Pozostałe szkoły wyższe Other	722	1703	1042	873	244	1066	778	–	–	–	–
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN oraz Główny Instytut Górnictwa Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences and the Central Mining Institute	57	–	30	25	58	–	30	54	46	35	25

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 30 (158). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/2017***POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/2017 ACADEMIC YEAR*

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Słuchacze Students	Wydane świadectwa ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^c
OGÓŁEM	11201	8016	TOTAL
Pedagogiczna	4993	2648	Education
Interdyscyplinarnych programów kwalifikacji związanych z edukacją	296	181	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving education
Programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi nieokreślonymi dalej	–	145	Arts and humanities not further defined
Artystyczna	188	125	Arts
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	101	103	Humanities (except languages)
Językowa	422	302	Languages
Nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji nieokreślonych dalej	18	9	Social sciences, journalism and information not elsewhere classified
Spoleczna	183	206	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	61	25	Journalism and information
Biznesu, administracji i prawa nieokreślonych dalej	21	14	Business, administration and law not further defined
Biznesu i administracji	2502	2268	Business and administration
Prawna	384	398	Law
Programów i kwalifikacji związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem gdzie indziej niesklasyfikowanych	45	66	Programmes or qualifications involving business, administration and law not elsewhere classified
Biologiczna	37	20	Biological and related sciences
Nauk o środowisku	8	26	Environment
Fizyczna	41	16	Physical sciences
Matematyczna i statystyczna	48	–	Mathematics and statistics
Technologii teleinformatycznych	186	95	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynierjno-techniczna	184	149	Engineering and engineering trades

TABL. 30 (158). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/2017 (dok.)**

POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/2017 ACADEMIC YEAR (dok.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Śluchacze Students	Wydane świadectwa ^b Certificates issued ^c	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
Produkcji i przetwórstwa	46	16	<i>Manufacturing and processing</i>
Architektury i budownictwa	58	11	<i>Architecture and construction</i>
Medyczna	555	415	<i>Health</i>
Opieki społecznej	60	35	<i>Welfare</i>
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących zdrowie i opiekę społeczną	53	32	<i>Inter-disciplinary programmes or qualifica- tions involving health and welfare</i>
Usług dla ludności	224	192	<i>Personal services</i>
Higieny i bezpieczeństwa pracy	324	382	<i>Hygiene and occupational health services</i>
Ochrony i bezpieczeństwa	29	5	<i>Security services</i>
Usług transportowych	134	132	<i>Transport services</i>

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). **b** Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). **b** From the previous academic year.

TABL. 31 (159). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie	Students	Absolwenci	Graduates	
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe <i>Primary schools</i>	2005/06	3	3	55	21	13	4
	2010/11	2	2	22	10	10	5
	2015/16	2	2	10	3	3	-
	2016/17	2	2	8	3	.	.
Gimnazja	2005/06	18	94	2662	773	557	189
	2010/11	24	128	2957	870	806	273
	2015/16	32	112	2118	769	559	223
	2016/17	32	103	1676	618	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	23	72	1655	470	399	107
	2010/11	21	57	983	320	228	91
	2015/16	-	-	-	-	-	-
	2016/17	-	-	-	-	.	.
Licea ogólnokształcące ^a	2005/06	156	596	16437	7963	5168	2898
	2010/11	289	977	27730	13715	5792	3337
	2015/16	181	824	21596	9959	5173	2591
	2016/17	177	764	19386	8931	.	.
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	2005/06	3	17	579	262	62	40
	2010/11	6	21	487	251	99	56
	2015/16	-	-	-	-	-	-
	2016/17	-	-	-	-	.	.
Technika ^b	2005/06	193	599	14445	4277	6513	1868
	2010/11	101	341	6079	1666	1243	372
	2015/16	11	12	211	7	64	1
	2016/17	-	-	-	-	.	.

a-b Łącznie ze szkołami odpowiednio: **a** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), **b** – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2015/16).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a-b Including: **a** – supplementary general secondary schools (till 2013/14 school year), **b** – supplementary technical secondary schools (till 2015/16 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 32 (160). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a**
PRE-PRIMARY EDUCATION^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Placówki	1585	1711	1831	1893	Establishments
miasta	1042	1154	1257	1307	urban areas
wieś	543	557	574	586	rural areas
Przedszkola	1192	1255	1457	1507	Nursery schools
w tym specjalne	5	5	16	21	of which special
miasta	858	911	1077	1121	urban areas
wieś	334	344	380	386	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	393	426	299	323	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	4	4	1	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	26	71	62	Pre-primary points
Miejsca:					Places:
Przedszkola	104099	117700	136241	146532	Nursery schools
w tym specjalne	236	166	344	485	of which special
miasta	84156	94619	108383	116473	urban areas
wieś	19943	23081	27858	30059	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	54	104	70	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	573	1532	1410	Pre-primary points
Dzieci	107186	128257	132776	150993	Children
miasta	85277	100773	102403	115777	urban areas
wieś	21909	27484	30373	35216	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	40724	34900	7481	37810	of which: aged 6
5 lat	27445	35242	46168	41818	aged 5
Przedszkola	98560	115798	122906	138934	Nursery schools
w tym specjalne	151	131	294	409	of which special
miasta	80331	93105	97512	109874	urban areas
wieś	18229	22693	25394	29060	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	34142	28248	6423	33148	of which: aged 6
5 lat	26323	32287	41905	38854	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8626	11958	8896	10961	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	6582	6652	1015	4575	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	46	33	28	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	455	941	1070	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	640	746	.	822	3–6
3–5	525	705	879	828	3–5
6	972	880	.	807	6
5 lat	654	793	984	924	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	588	673	.	757	3–6
3–5	510	661	817	775	3–5
6 lat	815	712	.	707	6
1 przedszkole	83	92	84	92	1 nursery school
100 miejsc	95	98	90	95	100 places

^a W latach szkolnych 2015/16–2016/17 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

U w a g a. W roku szkolnym 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2015/16–2016/17 school years including children attending establishments performing health care activities for all school year.

N o t e. In the 2010/11 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities, where in the 2005/06 school year, children in the division only by age were excluded.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji (do 15 XI 2015 r. spraw wewnętrznych) oraz do 2011 r. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

- 1) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 125), która określa zasady i warunki wykonywania zawodów lekarza i lekarza dentystry,
- 2) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1938), która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia – NFZ,
- 3) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1638), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. *Data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, (till 15 XI 2015 the Ministry of the Interior) and till 2011 the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *The basis of data on health care presented in this chapter are:*

- 1) *the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2017 item 125), defining rules and conditions of performing the occupation by doctors and dentists,*
- 2) *the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1938), regulating the scope and condition for providing health services, the rules and procedure of financing them and activity of the National Health Fund,*
- 3) *the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1638), replacing the Law on Health Care Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.*

Data presented in the chapter concern units (until 2011 – health care facilities) performing medical activities in the following areas:

- a) *out-patient health care (out-patient departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),*
- b) *in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres: addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, palliative care wards, sanatoria).*

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

- 4) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1251),
- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1056),
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2195), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te, niezależnie od wymiaru czasu pracy, są liczone tylko raz.

Dane o **lekarzach specjalistach** dotyczą lekarzy ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

4. Porady udzielone przez lekarzy, lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

5. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych wykazano łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków, bez miejsc dziennego pobytu.

Dane o szpitalach ogólnych wykazano łącznie z filiami szpitali.

Under the above mentioned law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

- 4) *the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1251),*
- 5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1056),*
- 6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2195), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 were presented in concordance with the Law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113 item 1207).*

3. Data regarding medical personnel concern persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

*Data on **doctors specialists** concern doctors with grade II specialization and doctors with specialists title in proper medicine domain in accordance with the decree of the Minister of Health dated 2 I 2013 on Doctors and Dentists Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).*

4. *Consultations within out-patient health care provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations and the opinions of military medical commissions, excluding consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals.*

5. Data regarding beds in general hospitals *include beds and incubators for newborns, excluding day places.*

Data on general hospitals are presented including branches.

Dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej.

Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękowo-twarzową, neurochirurgię, urologię, kardiochirurgię; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

6. Dane o **łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

7. **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

8. **Lecznictwo uzdrowiskowe** obejmuje szpitale i sanatoria, działające na obszarze uzdrowska, wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

9. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 178); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

10. Działalność **aptek i punktów aptecznych** unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2211, z późniejszymi zmianami).

Dane o **aptekach** dotyczą aptek ogólnodostępnych i nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, działających na potrzeby tych zakładów.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

Data concerning in-patient health care do not include day-care.

*In **surgical wards** the following are included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, maxillo-facial surgery, neurosurgery, urology, cardiosurgery, in **communicable diseases wards** – observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.*

*6. Data regarding **beds in in-patient health care facilities** concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

*Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.*

*7. **Chronic medical care homes and nursing homes** provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

*8. **Health resort treatment** includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.*

*9. Data concerning **emergency medical services and first-aid** include units covered by the State Emergency Medical Services System (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).*

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Minister of Health, dated 3 XI 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 178); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

*10. The activity of **pharmacies and pharmaceutical outlets** is normalized by Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws from 2017, item 2211, with later amendments).*

*Data on **pharmacies** concern generally available pharmacies and do not include hospital's pharmacies in in-patient health care facilities, which operate for the needs of these facilities.*

***Pharmaceutical outlets** are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.*

11. Dane o **zachorowaniach** podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

12. Dane zawarte w tablicy 10 i 11 opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia”, którymi objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkałych w 12,2 tys. gospodarstw domowych, w 2009 r. – 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstw domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski”, którymi objęto 43,0 tys. osób.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

13. Dane o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 157), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

14. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1832) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

15. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej** począwszy od danych za 2012 r. prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 697).

16. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1851).

17. **Institutionalna piecza zastępcza** jest sprawowana w formie:

- 1) placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
- 3) interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

11. Data regarding **incidence of diseases** are presented in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

12. Data in tables 10 and 11 were elaborated on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines “The European Health Interview Survey”, which in 2014 included 28,8 thous. persons living in 12,2 thous. households and in 2009 – 41,8 thous. persons in 16,3 thous. households. The results for 2004 come from “The health status of population in Poland” survey, which covered 43,0 thous. persons.

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

13. Data on childcare for children up to the age of 3 are presented according to the Law on Childcare for Children Younger than 3 Years, dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 157), on the basis of which care can be organized in the form of a nursery, children’s club, provided by a day carer or nanny.

14. Large Family Card basic on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2017 item 1832). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

15. Data concerning **family support** and **foster care** are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

16. Data in benefits and supplements under “Family 500+” programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1851).

17. **Institutional foster care** is exercised in the form of:

- 1) care and education centres,
- 2) regional care and therapy centres,
- 3) pre-adoptive intervention centres.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspakajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne, religijne, a także gwarantują korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia na podstawie odrębnych przepisów.

Wyróżnia się placówki:

- 1) **socjalizacyjne** – zapewniające dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakajające jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizujące przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwiające kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmujące działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewniające dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmujące dziecko działaniami terapeutycznymi; zapewniające korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- 2) **interwencyjne** – zapewniające doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówki są obowiązane przyjmując dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- 3) **rodzinne** – wychowujące dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwiające wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracujące z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- 4) **specjalistyczno-terapeutyczne** – sprawujące opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych; placówki zapewniają zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne,

Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – umieszczane są w nich dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie w placówce można umieścić nie więcej niż 30 dzieci.

Care and education centres provide the child deprived completely or partially of care and support of the natural family with full-time permanent or temporary care and also secure the necessary livelihood, developmental, particularly emotional, social and religious needs of the child, and secure the child's benefiting from services to which he/she is entitled on the basis of separate regulations on health care services and education.

There are following types of such centres:

- 1) **socialization centres** – providing full-time care and education as well as fulfilling the necessary needs of the child, in particular emotional, development, health, domestic, social and religious needs; realizing the prepared in co-operation with the family assistant plan to help the child; enabling the child to contact with parents or other close relatives; undertaking activities to help the child to return to the family; providing the child with access to education adjusted to his/her age and development skills; providing therapeutic actions and access to eligible health care services,
- 2) **intervention centres** – providing immediate care for the child during a crisis situation, in particular centres are obliged to place the child under immediate care,
- 3) **family centres** – taking care and educating children of various age groups, of which adolescents and those becoming independent; enabling common education and care for numerous siblings; cooperating with the co-ordinator of family foster care.
- 4) **specialist therapy centres** – providing care to the child with individual needs, in particular: to the child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the use of special educational methods and a specialist therapy; requiring compensation for worse development and performance at school; these centres provide educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating the lack in upbringing in a family and preparing for social life and providing the disabled children with proper rehabilitation,

Regional care and therapy centres – within these centres are placed children, who due to the state of health require specialist care and rehabilitation and who cannot be placed in a family foster care or a care and education centre. At the same time in the centre can be placed not more than 30 children.

Interwencyjne ośrodki preadopcyjne – umieszcza się w nich dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

Placówki wsparcia dziennego wspierające funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Mogą być prowadzone w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizują zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizują indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegające na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

18. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych, bytowych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodziny zastępcze,
- 2) rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze – zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej; mogą też być ustanowione dla dziecka niedostosowanego społecznie. Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowe specjalistyczne,

Rodzinne domy dziecka w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

Pre-adoptive intervention centres – within these centres children are placed until they complete the first year of their life. These children waiting for adoption need specialist care and cannot be placed in a family foster care. In the centre at the same time can be placed not more than 20 children.

Day-support centres – support the family in its care and education functions. They can operate in the form of:

- 1) **general care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, providing a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialized centre** – organizing sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implementing an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carrying out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
- 4) **in a combination of the forms** i.a. combining tasks of care centres, specialist centres and street work.

18. Family foster care is exercised in the case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees work with the family enabling the return of the child to its family or when it is impossible – makes efforts aimed at adoption of the child, preparation of the child for independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs in particular the needs related to welfare, health care, education, culture and recreation and religious.

Forms of family foster care are:

- 1) foster families,
- 2) foster homes.

Foster families provide care and upbringing of a child deprived in part or in full of parental care; they can be established for a child socially unadjusted. Foster families are divided into: related, non-professional, professional, professional that performs the function of a family emergency house, professional specialized,

Foster homes – not more than 8 children may be placed there at the same time (except for numerous siblings).

19. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1769).

20. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

- **zasiłek stały** przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności,
- **zasiłek okresowy** przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- **zasiłek celowy** przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczenia pomocy społecznej podaje się bez odpłatności gmin za pobyt ich mieszkańców w domach pomocy społecznej.

19. Data concerning social welfare homes and facilities are related to institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1769).

20. Data on social welfare benefits are presented according to the Law on Social Assistance dated 12 III 2004.

- **permanent benefit** is granted to a person entirely incapable of working due to age or disability,
- **temporary benefit** is granted to a person or a family because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security,
- **appropriated benefit** is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuel, clothes, necessary household goods, slight modernization and repairs in the dwelling, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

Social benefits are presented excluding payments made by gminas for the stay of their residents in social welfare homes.

TABL. 1 (161). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze	10788	11077	11404	Doctors
w tym kobiety	6096	6474	6670	of which women
Lekarze dentyści	1370	1483	1534	Dentists
w tym kobiety	994	1075	1112	of which women
Farmaceuci	3166	3361	3482	Pharmacists
w tym kobiety	2692	2816	2869	of which women
Pielęgniarki	25927	25674	25414 ^b	Nurses
Położne	2699	2629	2720 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	2803	2923	3047	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni ^d	1039	1159	1131	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 252; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^{b-c} W tym magistrowie: ^b – pielęgniarstwa – 2274, ^c – położnictwa – 403. ^d Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

^{Ż r ó d ł o}: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 252; data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is a university, units of state of local government administration and the National Health Fund. ^{b-c} Of which masters: ^b – of nursing – 2274, ^c – of midwifery – 403. ^d Medical analysts and other employees with tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

^{S o u r c e}: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration, and in the case of pharmacists – only for the pharmacists employed in hospital's pharmacies.

TABL. 2 (162). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	7352	7662	7715	DOCTORS TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:				of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	463	524	489	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	1120	1132	1120	Surgery ^b
Chorób płuc	155	165	159	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	1112	1022	1002	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	113	111	111	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	302	418	437	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	545	568	591	General practitioners

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 252 oraz notka a do tabl. 1 na str. 258. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szcękowej, szcękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej, urologii i urologii dziecięcej. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

^a See general notes, item 3 on page 252 and footnote a to table 1 on page 258. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, trauma and orthopaedics of the musculoskeletal system, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillofacial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists.

TABL. 2 (162). LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM (dok.)				DOCTORS TOTAL (cont.)
Neurologii ^{cd}	344	328	350	Neurology ^{cd}
Okulistyki	269	305	286	Ophthalmology
Onkologii ^e	58	87	90	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cd}	190	189	186	Otolaryngology ^{cd}
Pediatrici	373	383	398	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	525	484	488	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	276	290	288	Psychiatry ^c
Radiodiagnostyki ^g	292	295	326	Radiodiagnostics ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	68,1	69,2	67,7	SPECIALISTS (in % of total doctors)
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	188	238	241	DENTISTS TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:				of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	29	31	46	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej ^h	13	14	7	Maxillo-facial surgery ^h
Ortodoncji	50	66	66	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	14	21	14	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	40	55	55	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	11	17	14	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	29	33	39	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów)	13,7	16,0	15,7	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentists)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 252 oraz notka a do tabl. 1 na str. 258. **c** Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. **d-h** Także: **d** – neuropatologii, **e** – onkologii i hematologii dziecięcej, **f** – otorynolaryngologii, **g** – radiologii i diagnostyki obrazowej oraz radioterapii onkologicznej, **h** – chirurgii szczękowej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, item 3 on page 252 and footnote a to table 1 on page 258. **c** Including children's specialists. **d-h** Also: **d** – neuropathology, **e** – children's oncology and haematology, **f** – otorynolaryngology, **g** – radiology and diagnostic imaging as well as oncological radiotherapy, **h** – maxillo-facial surgery.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 3 (163). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	2737	2814	2873	<i>Out-patient departments (as of 31 XII)</i>
miasta	2297	2372	2430	<i>urban areas</i>
wieś	440	442	443	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	509	425	414	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	382	314	304	<i>urban areas</i>
wieś	127	111	110	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	37766,4	39777,3	40497,1	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	33374,2	35088,6	35788,8	<i>urban areas</i>
wieś	4392,2	4688,7	4708,3	<i>rural areas</i>
lekarskie	33795,7	35699,4	36368,6	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	14218,2	14812,0	15259,0	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	3970,7	4078,0	4128,5	<i>dental</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 251. **b** Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. **c** Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a See general notes, item 1 on page 251. **b** Data concern medical practices that have signed contract with the National Health Fund or with out-patient department. **c** Including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (164). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	---------------

ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII
FACILITIES – as of 31 XII

Szpitala ogólne ^b	134	152	155	<i>General hospitals^b</i>
Szpitala psychiatryczne	5	5	5	<i>Psychiatric hospitals</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	3	3	3	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	8	8	8	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	–	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	40	46	44	<i>Chronic medical care homes^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	25	25	26	<i>Nursing homes^c</i>
Hospicja	6	1	2	<i>Hospices</i>
Oddziały opieki paliatywnej	–	13	13	<i>Palliative care wards</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:				<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria	13	13	14	<i>sanatoria</i>
szpitale	3	2	2	<i>hospitals</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 251. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 252. **c** Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

a See general notes, item 1 on page 251. **b** See general notes, item 5 on page 252. **c** Including psychiatric types facilities.

TABL. 4 (164). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a (dok.)**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII <i>BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII</i>				
Szpitala ogólne ^{bd}	26001	25526	25418	General hospitals ^{bd}
Szpitala psychiatryczne	2219	2239	2239	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	266	266	291	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	261	267	267	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	2643	3253	3285	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1207	1485	1434	Nursing homes ^c
Hospicja	94	38	57	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej.....	–	237	256	Palliative care words
Lecznictwo uzdrowiskowe:				Health resort treatment:
sanatoria	2507	2172	2404	sanatoria
szpitale	230	221	221	hospitals

LECZENI
IN-PATIENTS

Szpitala ogólne ^e	939908	936940	936960	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	19336	18906	19104	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	4066	4162	4140	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	958	842	885	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^e	5426	5301	5496	Chronic medical care homes ^e
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	3136	3105	2827	Nursing homes ^c
Hospicja	1461	308	389	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej.....	–	3623	3710	Palliative care words
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze:				Health resort treatment – patients:
w sanatoriach	29528	34394	37429 ^f	in sanatoria
w szpitalach	2676	2329	2414	in hospitals

a Patrz uwagi ogólne, ust.1 na str. 251. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 252. **c** Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. **d** Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. **e** Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. **f** Ponadto 1000 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 1 on page 251. **b** See general notes, item 5 on page 252. **c** Including psychiatric types facilities. **d** Including beds and incubators for newborns. **e** Excluding inter-ward patient transfer. **f** Moreover, 1000 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration, in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (165). **SZPITALA OGÓLNE^a**
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	134	152	155	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	26001	25526	25418	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	56,3	55,8	55,8	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:				of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	4945	4517	4538	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	1116	1088	1106	of which cardiological ^b
chirurgicznych	5749	5487	5601	surgical
pediatrycznych	994	948	927	paediatric
ginekologiczno-położniczych	2167	1992	1948	gynaecological-obstetric
onkologicznych	776	868	892	oncological
anestezjologii i intensywnej terapii	345	443	497	anesthesiology and intensive therapy
zakaźnych	220	203	203	communicable
gruźlicy i chorób płuc	1189	1134	1143	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	436	340	274	dermatological
neurologicznych	1299	1275	1238	neurological
psychiatrycznych	594	635	647	psychiatric
Leczeni^b w tys.	939,9	936,9	937,0	In-patients^b in thous.
w tym na oddziałach:				of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	213,5	211,3	202,2	internal diseases
w tym kardiologicznych ^c	69,7	75,5	73,5	of which cardiological ^c
chirurgicznych	220,9	234,5	237,0	surgical
pediatrycznych	38,6	41,5	41,2	paediatric
ginekologiczno-położniczych	117,1	116,3	115,1	gynaecological-obstetric
onkologicznych	55,5	48,9	48,8	oncological
anestezjologii i intensywnej terapii	8,2	14,0	14,6	anesthesiology and intensive therapy
zakaźnych	7,1	6,8	7,0	communicable
gruźlicy i chorób płuc	25,9	28,0	28,4	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	8,1	8,0	7,7	dermatological
neurologicznych	43,0	45,0	43,9	neurological
psychiatrycznych	7,6	8,8	8,5	psychiatric
Wypisani w tys.	906,5	902,8	903,5	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	21,9	23,0	21,8	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2034,2	2046,6	2052,8	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^d	37,7	38,5	38,7	bed ^d
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,4	6,1	6,0	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	233,4	235,9	233,5	Average bed use in days

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 i 6 na str. 252 i 253. **b** Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. **c** Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. **d** Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, items 5 and 6 on pages 252 and 253. **b** Excluding inter-ward patient transfer. **c** Including intensive cardiological care wards. **d** Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 6 (166). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	92	159	155	156	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	83	86	90	basic
specjalistyczne	x	76	69	66	specialists
Szpitalne oddziały ratunkowe	1	9	12	12	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	10	7	10	11	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	431,5	362,1	408,6	404,8	in thousands
na 1000 ludności	91,9	78,1	89,3	88,7	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care service in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	433,4	364,1	409,9	406,2	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	35,3	23,7	28,3	27,6	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	135,9	159,3	169,1	aged 65 and more
na 1000 ludności	92,3	78,5	89,5	89,0	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 253. **b** Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. **c** Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. **d** W ciągu roku.

a See general notes, item 9 on page 253. **b** Organizational cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. **c** Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. **d** During the year.

TABL. 7 (167). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Apteki	1148	1294	1486	1508	Pharmacies
w tym prywatne	1148	1293	1484	1507	of which private
w tym na wsi	152	171	209	218	of which in rural areas
Punkty apteczne	74	97	104	106	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	74	97	104	106	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3835	3332	2875	2825	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	4427	3834	3340	3238	of which in rural areas
1 aptekę	4082	3582	3076	3023	pharmacy
w tym na wsi	6582	6008	5003	4813	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	2415	2818	3164	3271	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 253.

a See general notes, item 10 on page 253.

TABL. 8 (168). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	14	13	13	13	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	61,6	74,2	68,9	67,6	Blood donors in thous.
w tym honorowi	61,1	73,9	68,9	67,5	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	148,7	152,7	152,5	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	127,0 ^d	187,0	163,4	160,4	Number of prepared units of freshly frozen plasma (FFP) ^c in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. **b** Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. **c** Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. **d** Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: Dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration. **b** Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. **c** One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. **d** Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (169). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	1244	1181	1213	972	26,5	25,5	26,5	21,3	Tuberculosis
Tężec	4	1	-	-	0,1	0,0	-	-	Tetanus
Krztusiec	149	120	535	633	3,2	2,6	11,7	13,9	Whooping cough
Odra	6	1	2	1	0,1	0,0	0,0	0,0	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	5	35	7	3	0,1	0,8	0,2	0,1	type A
typ B	214	135	661	631	4,6	2,9	14,5	13,8	type B
typ C	302	160	582	587	6,4	3,5	12,7	12,9	type C
Różyczka	1049	444	232	155	22,4	9,6	5,1	3,4	Rubella
AIDS ^a	15	17	14	11	0,3	0,4	0,3	0,2	AIDS ^a
Salmonellozy	1259	856	755	863	26,8	18,5	16,5	18,9	Salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	3	1	3	3	0,1	0,0	0,1	0,1	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	817	742	571	497	17,4	16,0	12,5	10,9	Other bacterial foodborne intoxications

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby.

a Preliminary data due to specific features of the disease.

TABL. 9 (169). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA (dok.)**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1995	3465	4234	3751	250,3	360,6	506,5	451,5	<i>Acute diarrhoea in children under 2 years^b</i>
Szkarlatyna (płonica)	1245	2149	3833	3635	26,5	46,3	83,9	79,6	<i>Scarlet fever</i>
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	131	104	96	72	2,8	2,2	2,1	1,6	<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	63	65	46	82	1,3	1,4	1,0	1,8	<i>Viral meningitis</i>
Wirusowe zapalenie mózgu	19	16	16	17	0,4	0,3	0,4	0,4	<i>Viral encephalitis</i>
Świnka (zapalenie przyuszniczy nagminne)	9837	411	302	293	209,6	8,9	6,6	6,4	<i>Mumps</i>
Grypa ^c	124486	41862	286144	287108	2652,3	902,7	6260,2	6290,2	<i>Influenza^c</i>
Choroby weneryczne	181	145	135	142	3,9	3,1	3,0	3,1	<i>Veneral diseases</i>
Szczepieni przeciw wściekliznie	721	641	729	815	15,4	13,8	15,9	17,9	<i>Rabies vaccinations</i>

b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. **c** Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. **c** Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – NIPH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (170). **OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI**
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS		Ogółem Total			W wieku lat At the age of				
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	0-14	15-29	30-49	50-69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku <i>in % of total population of given sex and age group</i>							
Bardzo dobry i dobry	2004	62,5	66,6	59,3	90,5	86,1	67,0	34,3	12,4
	2009	64,9	68,6	61,8	92,9	89,8	74,5	40,8	11,3
	2014	65,3	69,5	61,4	87,2	88,1	75,7	43,7	24,0
Taki sobie, ani dobry ani zły Fair	2004	26,2	23,4	28,3	8,4	12,5	25,6	44,5	45,4
	2009	23,3	22,2	24,2	4,6	8,0	20,5	41,1	42,4
	2014	24,6	20,7	28,2	11,6	10,0	19,6	39,7	41,2
Zły i bardzo zły	2004	11,3	10,0	12,4	1,1	1,3	7,4	21,2	42,2
	2009	11,8	9,1	14,1	2,5	2,1	5,0	18,1	46,3
	2014	10,2	9,8	10,4	1,2	1,9	4,6	16,5	34,7

TABL. 11 (171). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^a**
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			W wieku lat At the age of			
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	15-29	30-49	50-69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group						
Niedowaga	2004	3,7	1,5	5,8	10,9	1,0	0,9	0,0
<i>Underweight</i>	2009	3,6	1,2	5,6	11,8	1,8	0,6	0,3
	2014	2,8	1,6	3,9	9,3	1,8	0,5	1,3
W normie	2004	49,9	47,0	52,6	72,5	51,2	29,5	36,8
<i>Normal</i>	2009	41,9	35,3	47,4	65,7	45,7	27,0	24,9
	2014	41,3	36,6	45,5	64,7	45,8	27,6	26,5
Nadwaga	2004	34,8	40,1	30,0	11,7	37,8	49,3	51,1
<i>Overweight</i>	2009	37,1	45,0	30,6	17,6	39,4	44,4	49,5
	2014	40,1	44,4	36,3	21,2	42,2	46,4	48,5
Otyłość	2004	11,6	11,4	11,7	4,9	10,0	20,3	12,2
<i>Obesity</i>	2009	17,4	18,6	16,4	4,9	13,1	28,0	25,3
	2014	15,8	17,4	14,4	4,9	10,2	25,5	23,7

^a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

^a *Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30,0 and more, overweight – 25,0-29,99, normal – 18,5-24,99, underweight – less than 18,5.*

TABL. 12 (172). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
 Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Żłobki	54	58	177	204	<i>Nurseries</i>
w tym publiczne	51	53	69	75	<i>of which public</i>
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	8	4	1	1	<i>Nursery wards of nursery schools</i>
Kluby dziecięce	-	-	38	48	<i>Children's clubs</i>
w tym publiczne	-	-	4	5	<i>of which public</i>
Miejsca w tys.:					<i>Places in thous.:</i>
w żłobkach	2,5	3,4	7,5	8,8	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	-	-	0,7	0,8	<i>in children's clubs</i>
Dzieci przebywające (w ciągu roku)					<i>Children staying (during the year)</i>
w tys.:					<i>in thous.</i>
w żłobkach	4,1	5,6	11,3	12,9	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	-	-	0,9	1,1	<i>in children's clubs</i>
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	87,0	101,1	<i>Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas</i>
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					<i>Children staying in nurseries and children's clubs:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	61,0	72,2	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc	92,9	94,7	<i>per 100 places</i>

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a *In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.*

TABL. 13 (173). **WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.**
FAMILY SUPPORT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	SPECIFICATION
Świadczenia wychowawcze ^a :		<i>Child-raising benefit^a:</i>
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenia	265879	<i>average monthly numer of families receiving benefit</i>
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	381490	<i>average monthly numer of children to which families receive benefits</i>
wypłaty świadczenia w tys. zł	1712610,4	<i>benefit payments in thous. zł</i>
Dodatek wychowawczy ^a :		<i>Child-rising supplement^a:</i>
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	6608	<i>average monthly numer of children to which foster families and foster homes receive benefits</i>
wypłaty świadczenia w tys. zł	29103,1	<i>benefit payments in thous. zł</i>
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		<i>Lump sum supplement^a:</i>
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	67	<i>average monthly numer of children to which family care and education centres receive benefits</i>
wypłaty świadczenia w tys. zł	300,5	<i>benefit payments in thous. zł</i>
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	34415	<i>Family Large Family Card holder</i>

^a W ramach programu „Rodzina 500+”; dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII.

^a Within the „Family 500+” programme; data concern the period – 1 IV – 31 XII.

TABL. 14 (174). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) <i>centres (as of 31 XII)</i>				wychowankowie w tys. <i>residents in thous.</i>				
OGÓŁEM	301	281	305	304	17,4	14,2	13,6	13,3	TOTAL
Opiekuńcze	261	220	199	202	15,4	10,8	8,2	8,2	Care
Specjalistyczne	40	61	64	64	2,0	3,4	3,3	3,2	Specialized
W połączonych formach	-	-	38	34	-	-	1,5	1,3	In a combination of the forms
Pracy podwórkowej	-	-	4	4	-	-	0,6	0,5	Street work

TABL. 15 (175). RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	5053	5286	5297	5237	Foster families
Spokrewnione	4065	4218	3416	3380	<i>Related</i>
dzieci ^b	5150	5386	4323	4298	<i>children^b</i>
Niezawodowe	899	884	1654	1605	<i>Non-professional</i>
dzieci ^b	1436	1403	2245	2160	<i>children^b</i>
Zawodowe ^c	89	184	227	252	<i>Professional^c</i>
dzieci ^b	339	783	794	864	<i>children^b</i>
Rodzinne domy dziecka	-	-	69	78	Foster homes
dzieci ^d	-	-	471	518	<i>children^d</i>

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata 2005 i 2010 z powodu zmiany przepisów prawnych. **b** Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w latach 2015 i 2016 – w wieku do 25 lat. **c** Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niepokrewnione z dzieckiem. **d** W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for 2005 and 2010 due to changes of the provisions of the law. **b** Until 2011 up to the age of 18, in 2015 and 2016 up to the age of 25. **c** Until 2011 professional, not related to the child foster families. **d** Up to the age of 25.

TABL. 16 (176). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^aINSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII							
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	79	78	106	113	2472	2316	2587	2254 ^b	388	248	276	285
<i>Care and education centres</i>												
interwencyjne ... <i>intervention</i>	6	3	2	3	214	50	34	38	40	3	2	2
rodzinne	25	25	16	13	190	199	133	82	26	6	2	1
socjalizacyjne ... <i>socialization</i>	29	24	76	86	1199	959	1972	1770	203	75	223	224
łączące zadania placówek ^c	19	26	12	11	869	1108	448	364	119	164	49	58
<i>combining tasks of the centres^c</i>												
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	-	-	4	4	-	-	104	115	-	-	-	-
<i>Regional care and therapy centres</i>												
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	-	-	1	1	-	-	21	21	-	-	-	-
<i>Pre-adoptive intervention centres</i>												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 254. **b** W tym 58 wychowanków w wieku 0–3 lata i 123 w wieku 4–6 lat oraz 70 sierot i 205 niepełnosprawnych. **c** Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 17 on page 254. **b** Of which 58 residents at age 0–3 and 123 residents at age 4–6, as well as 70 orphans and 205 disabled. **c** Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 17 (177). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	122	181	212	213	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	9647	11470	13431	13279	total
na 10 tys. ludności	20,6	24,7	29,4	29,1	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	9550	11183	12707	12696	total
w tym kobiety	5060	5024	6142	6190	of which women
w tym do 18 lat	344	486	416	350	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku ...	3315	3707	4478	4435	of which placed during the year
na 10 tys. ludności	20,4	24,1	27,8	27,8	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie ...	1171	1633	1652	1746	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** Łącznie z filiami.**a** Including community self-help homes. **b** Including branches.TABL. 18 (178). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b.....	122	181	212	213	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may stay:
osoby w podeszłym wieku	40	55	79	79	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	13	16	18	18	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	12	16	18	19	adults mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	15	12	13	12	children and youth mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	23	23	21	21	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie	3	5	12	11	physically handicapped
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	5	8	9	10	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	10	45	52	51	homeless
inne osoby	1	8	10	11	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	9550	11183	12707	12696	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
osób w podeszłym wieku	2760	3076	3752	3877	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	1204	1316	1309	1383	chronically ill with somatic disorders

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. **c** Łącznie z filiami.**a** Including community self-help homes. **b** In the further division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for several groups of residents. **c** Including branches.

TABL. 18 (178). PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkańcy w domach i zakładach^c (dok.)					Residents in homes and facilities^c (cont.)
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	803	1278	1423	1484	adults mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1176	631	560	497	children and youth mentally retarded
przewlekle psychicznie chorych	2410	2167	2215	2218	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	360	414	490	450	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	228	132	185	157	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	578	1925	2561	2434	homeless
innych osób	31	244	212	196	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **c** Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. **c** Including branches.

TABL. 19 (179). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005 2010 2015 2016	235266 185627 159016 142668	334013,6 367413,9 334633,6 336603,3	TOTAL
Pomoc pieniężna	141568	256218,3	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasiłek stały	20240	95093,0	Permanent benefit	
Zasiłek okresowy	44958	85530,0	Temporary benefit	
Zasiłek celowy	45562	72518,1	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	383	1408,3	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	72720	80385,0	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	4740	17950,7	Shelter	
Posiłek	54959	31562,4	Meals	
Ubranie	84	17,1	Clothing	
Sprawienie pogrzebu	865	1762,0	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	11726	28885,3	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	94	207,1	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 257. **b** W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 20 on page 257. **b** Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Silesian Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) – to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) – a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),

- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multiplexy** – posiadające 8 sal i więcej.

7. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**,
- **entertainment activities**.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e. established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape exploited in video-technique, or digital media). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

7. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g. disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e. persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e. persons who do not spend the night at the place visited.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielenych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turystycy zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (tabl. 12 i 13) rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

2. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),
- other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stay or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments (tables 12 and 13) are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, tea-rooms, wine houses, beer halls, canteens etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Informacje dotyczące **klubów sportowych** (tabl. 17 i 18) podaje się łącznie z uczniowskimi i wyznaniowymi klubami sportowymi.

2. W kategoriach ćwiczący, trenerzy i instruktorzy sportowi oraz inne osoby prowadzące zajęcia sportowe w klubach sportowych (tabl. 17) osoba uprawiająca lub prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana tylko jeden raz.

W kategoriach ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczący, trenerzy i instruktorzy sportowi według grup i rodzajów sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W statystyce obiektów sportowych przyjęto następujące rozwiązania:

- boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich,
- boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe,
- boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Sport

1. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for persons with disabilities.

Information concerning **sports clubs** (tables 17 and 18) are given together with student and religious sports clubs.

2. In the category of persons practising sports, coaches and sport instructors as well as other persons conducting sports activities in sports clubs (table 17) a person practising or conducting training in several kinds of sports is recognized only once.

In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, if he practices or conducts classes in several sports disciplines.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. In the statistics concerning sports objects the following was assumed:

- sports fields located on the main surface of the stadium are not recognized again as sports fields for big games,
- sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are recognized once as universal and multi-purpose sports fields,
- indoor sports fields located in sports halls or gyms are not recognized separately but treated as sports halls or gyms, depending on the type of facility where they are located.

Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów stadionów, np. widowni.

Informacje o obiektach dostosowanych dla osób niepełnosprawnych uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. głusi, niewidomi).

Dane dotyczące **ścieżek rowerowych** obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie) czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego.

The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating.

Information about facilities adapted for disabled guests include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (e.g. the deaf or the blind).

*Data concerning **cycle paths** include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (e.g. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passageways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.*

Kultura Culture

TABL. 1 (180). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School textbooks</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>	
								razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children and youth</i>
Tytuły <i>Titles</i>	2005	1356	571	134	47	17	350	237	55
	2010	2462	1003	147	89	16	805	402	59
	2015	2798	826	83	314	10	944	515	106
	2016	2423	877	56	71	10	821	479	109
Nakłady w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	2231,3	408,2	61,7	58,2	50,0	815,1	838,1	275,0
	2010	3303,3	578,6	53,6	96,6	72,0	1672,4	830,1	237,0

^a Według miejsca wydania.

Źródło: Biblioteka Narodowa.

^a According to place of issue.

Source: National Library.

TABL. 2 (181). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>
			w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>				
			6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bimonthly</i>	w kwartale <i>quarterly</i>	w półroczu <i>half-yearly</i>	w roku <i>yearly</i>	
Tytuły <i>Titles</i>	2005	608	2	38	23	181	57	123	21	51	112
	2010	639	2	44	21	188	54	152	23	65	90
	2015	581	2	37	24	153	45	127	29	58	106
	2016	591	3	51	23	149	49	143	36	48	89
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	101316,2	29415,7	51056,0	2325,2	15542,2	1263,5	833,0	31,5	73,6	775,5
	2010	110054,1	29268,9	58993,3	3789,6	14652,1	1558,9	1117,5	31,5	73,7	568,6

^a Według miejsca wydania.

Źródło: Biblioteka Narodowa.

^a According to place of issue.

Source: National Library.

TABL. 3 (182). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	840	814	791	788	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	354	340	334	333	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	45	34	28	25	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	24	18	x	x	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	16944,0	16733,4	16396,1	16271,2	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	3822,7	3783,6	3784,5	3771,8	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	1053,9	882,2	793,2	782,0	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	154,8	140,6	141,6	139,0	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	21586,1	17363,9	15495,8	15229,0	in thousand vol.
w tym na wsi	3246,1	2863,2	2768,6	2711,5	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	20,5	19,7	19,5	19,5	per borrower in vol.
w tym na wsi	21,0	20,4	19,6	19,5	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w latach 2015 i 2016 przyporządkowane w podziale na miasto i wieś według siedziby jednostki macierzystej. **b** W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2015 and 2016 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. **b** In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (183). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	47	55	68	67	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys.	961,4	1155,2	1160,0	978,3	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe					Temporary exhibitions
własne ^b	273	318	294	287	own ^b
obce ^c	131	149	151	175	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	721,8	1108,7	1609,1	1444,3	Museum and exhibition visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	307,5	274,6	230,1	252,2	of which primary and second- ary school students ^d

a Stan w dniu 31 XII. **b** W kraju. **c** Krajowe i z zagranicy. **d** Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. **b** In Poland. **c** Domestic and foreign. **d** Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (184). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII) ...	6	8	10	12	Institutions (as of 31 XII)
Ogród zoologiczny	1	1	1	1	Zoological Garden
Ogród botaniczny ^a	2	3	4	4	Botanical Garden ^a
Inne	3	4	5	7	Other

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 5 (184). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE (dok.)**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zwiedzający w tys.	512,7	818,1	963,3	1094,1	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach ...	78,2	301,9	245,8	195,2	of which primary and secondary schools students visiting in groups
Ogród zoologiczny	334,5	280,6	315,8	368,6	Zoological Garden
Ogród botaniczny ^a	45,1	59,9	137,7	138,3	Botanical Garden ^a
Inne	133,1	477,6	509,7	587,2	Other

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 6 (185). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	28	41	39	39	29	10	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	291	421	439	471	388	83	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	26	26	21	10	5	5	of which foreign
Ekspozycje ^a	332	444	460	482	398	84	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	216,0	336,9	388,8	425,8	385,6	40,3	Visitors in thous.

a W kraju.

a In Poland.

TABL. 7 (186). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedsta- wienia i koncerty ^b Perform- ances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
TEATRY I INSTYTU- CJE MUZYCZNE					THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS
2005	24	9995	4954	1248,3	
2010	20	8804	6583	1417,6	
2015	20	10007	7383	1509,1	
2016	20	9993	7233	1546,3	
Teatry	11	4351	2940	653,3	Theatres
dramatyczne	7	3714	1973	510,0	dramatic
lalkowe	4	637	967	143,3	puppet
Teatry muzyczne	3	1440	615	173,7	Music theatres
Filharmonie	3	1707	2052	274,2	Philharmonic halls

a Stan w dniu 31 XII. **b** Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. **b** Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 (186). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE (dok.)**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Orkiestry symfoniczne i kameralne oraz chóry	2	2345	1545	386,2	<i>Symphonic and chamber orchestras and choirs</i>
Zespoły pieśni i tańca	1	150	81	58,9	<i>Song and dance ensem- bles</i>
PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE	3	x	1950	470,9	ENTERTAINMENT ENTERPRISES
2005	2	x	510	161,2	
2010	2	x	249	99,5	
2015	2	x	254	157,1	
2016	2	x	254	157,1	

a Stan w dniu 31 XII. **b** Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organi-
zowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. **b** Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (187). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
**CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS
AND COMMUNITY CENTRES**
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Instytucje	371	387	366	368	222	146	<i>Institutions</i>
centra kultury ^a	x	x	30	29	21	8	<i>centres of culture^a</i>
domy kultury	90	106	78	79	58	21	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	130	133	133	128	49	79	<i>cultural centres</i>
kluby	64	69	61	60	59	1	<i>clubs</i>
świetlice	87	79	64	72	35	37	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	455	534	825	869	580	289	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	18569	22284	22891	25260	20425	4835	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3460,3	3692,3	3734,7	3948,6	3267,7	680,8	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	514	791	608	574	383	191	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	8136	14399	9837	9312	6071	3241	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym młodzież szkolna ^b ...	3966	5245	6581	5984	3661	2323	<i>of which primary and secondary school stu- dents^b</i>
Grupy artystyczne	1959	2099	1875	1854	1247	607	<i>Artistic groups</i>
Członkowie grup artystycz- nych	34251	38253	40657	35189	23076	12113	<i>Members of artistic groups</i>
w tym młodzież szkolna ^b	18097	20512	23819	23525	15722	7803	<i>of which primary and secondary school stu- dents^b</i>
Koła (kluby/sekcje)	1363	1444	2676	2916	2151	765	<i>Groups (clubs/sections)</i>
Członkowie kół (klubów/sekcji)	29292	31320	80459	62649	44042	18607	<i>Members of groups (clubs/sections)</i>
w tym młodzież szkolna ^b	11625	13186	39282	29701	23090	6611	<i>of which primary and secondary school stu- dents^b</i>

a W latach 2005 i 2009 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. **b** Do 2013 r. w wieku poniżej 15 lat.
U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a In 2005 and 2009 presented among cultural establishments or cultural centres. **b** Until 2013 children and youth be-
low the age of 15.

N o t e. U n t i l 2 0 1 1 d a t a o n t h e b a s i s o f p e r i o d i c s u r v e y s c o n d u c t e d e v e r y t w o y e a r s.

TABL. 9 (188). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	61	56	48	49 ^a	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	58	54	48	49	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	6	10	11	11	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	130	182	186	192	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	127	180	186	192	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	64	103	113	113	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	32945	39385	37917	38137	<i>Seats (as of 31 XII) in thous.</i>
w tym miasta	32555	38988	37917	38137	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	13746	20483	21715	21541	<i>of which multiplexes</i>
Seanse	134788	308569	273914	302467	<i>Screenings</i>
w tym miasta	134693	308517	273914	302467	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	94912	225157	186589	196575	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	2210	5510	5707	6173	<i>per cinema</i>
Widzowie	3120463	5460594	5989917	6553681	<i>Audience</i>
w tym miasta	3116986	5458153	5989917	6553681	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	2073458	3658149	3836478	3885747	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	51155	97511	124790	133749	<i>per cinema</i>
na 1 seans	23	18	22	22	<i>per screening</i>

^a W tym 8 miniplexów.

^a Of which 8 miniplexes.

TABL. 10 (189). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	485217	625109	604452	533531	TOTAL
Na 1000 ludności	104	135	132	117	<i>Per 1000 population</i>

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (190). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>				na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>				
Abonenci radiowi	1196,8	1005,6	999,5	992,4	255	217	219	218	<i>Radio subscribers</i>
miasta	995,7	849,5	842,9	835,3	270	235	239	238	<i>urban areas</i>
wieś	201,1	156,0	156,6	157,1	201	152	150	150	<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	1164,0	975,5	964,0	956,5	248	210	211	210	<i>Television subscribers</i>
miasta	967,7	823,4	811,8	803,9	263	228	230	229	<i>urban areas</i>
wieś	196,2	152,1	152,2	152,6	196	148	146	145	<i>rural areas</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka Tourism

Uwaga do tablic 12-16

Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note to tables 12-16

Data for 2016 were compiled with the imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 12 (191). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	441^b	511^b	633	646	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	399	470	582	596	of which open all year
Obiekty hotelowe	186	268	306	319	Hotels and similar facilities
hotele	112	156	198	209	hotels
motele	3	3	5	6	motels
pensjonaty	9	13	15	14	boarding houses
inne obiekty hotelowe	62	96	88	90	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	255 ^b	243 ^b	327	327	Other facilities
domy wycieczkowe	5	3	4	4	excursion hostels
schroniska	9	12	11	12	shelters
schroniska młodzieżowe	22	23	20	20	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	21	21	19	20	of which school youth hostels
kempingi	7	5	6	7	camping sites
pola biwakowe	3	13	14	14	tent camp sites
ośrodki wczasowe	66	50	42	46	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	41	44	35	32	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	1	1	1	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	9	14	14	13	complexes of tourist cottages
hostele	3	4	3	hostels
pokoje gościnne	80	84	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	43	42	agrotourism lodgings
inne obiekty	92	75	53	49	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	35341^b	40989^b	45884	47240	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	31926	38327	42378	43481	of which open all year
Obiekty hotelowe	15926	22831	26664	28374	Hotels and similar facilities
hotele	12085	16340	20778	22252	hotels
motele	72	115	162	182	motels
pensjonaty	384	590	595	433	boarding houses
inne obiekty hotelowe	3385	5786	5129	5507	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	19415 ^b	18158 ^b	19220	18866	Other facilities
domy wycieczkowe	189	134	164	164	excursion hostels
schroniska	356	434	493	565	shelters
schroniska młodzieżowe	1314	1351	1333	1171	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1144	1149	1163	1171	of which school youth hostels
kempingi	1238	768	874	1106	camping sites
pola biwakowe	489	570	1210	1090	tent camp sites
ośrodki wczasowe	4795	4122	3530	3691	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3846	3835	2770	2400	training-recreational centres
domy pracy twórczej	21	19	19	19	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	432	552	652	559	complexes of tourist cottages ^c
hostele	190	443	258	hostels
pokoje gościnne	1852	2016	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	832	798	agrotourism lodgings
inne obiekty	6735	6183	5048	5029	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. **c** Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. **c** Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (191). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1530951^b	1769019^b	2147365	2409144	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	263149	252591	328606	366956	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	922083	1246710	1619845	1831514	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	744420	998994	1423966	1617575	<i>hotels</i>
motele	6926	15881	8884	8947	<i>motels</i>
pensjonaty	12959	17370	16234	13730	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	157778	214465	170761	191262	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	608868 ^b	522309 ^b	527520	577630	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	2693	5023	3299	3706	<i>excursion hostels</i>
schroniska	12130	12399	18250	21110	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	39414	48882	38615	36892	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska mł- dzieżowe.....	35146	44549	36706	36608	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	11416	9830	9554	11041	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	2875	1409	#	#	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	134353	103479	98810	123765	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	150809	138155	79924	83787	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	302	416	#	#	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c hostele	3610	9014	10013	11491	<i>complexes of tourist cottages^c hostels</i>
pokoje gościnne	8749	36607	37124	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	41028	43331	<i>rooms for rent</i>
inne obiekty	251266	184953	9359	10602	<i>agrotourism lodgings</i>
			174667	188952	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	3811710^b	4585385^b	4945725	5450366	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	629051	597579	662287	800131	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	1869703	2441711	3042373	3492831	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	1394657	1770204	2504743	2895138	<i>hotels</i>
motele	13159	18586	12297	12234	<i>motels</i>
pensjonaty	32474	50919	44281	41081	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	429413	602002	481052	544378	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	1942007 ^b	2143674 ^b	1903352	1957535	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	10455	13593	8491	10905	<i>excursion hostels</i>
schroniska	23663	18528	24617	31026	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	91091	117683	88451	91229	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska mł- dzieżowe.....	76606	107215	84909	90122	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	25141	16474	18000	20051	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	3932	2639	#	#	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	482212	425120	317688	363089	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	500264	389927	260787	259186	<i>taining-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1876	2679	#	#	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c hostele	15117	29413	29881	32889	<i>complexes of tourist cottages^c hostels</i>
pokoje gościnne	23983	87941	75587	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	107820	127199	<i>rooms for rent</i>
inne obiekty	788256	1103635	25650	29223	<i>agrotourism lodgings</i>
			919447	905651	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (192). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	263149^b	252591^b	328606	366956	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	222570	227410	307049	337517	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	207816	210131	296955	324179	<i>hotels</i>
motele	661	402	246	1052	<i>motels</i>
pensjonaty	238	736	1065	832	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	13855	16141	8783	11454	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	40579 ^b	25181 ^b	21557	29439	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	165	254	24	112	<i>excursion hostels</i>
schroniska	96	77	208	242	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	1566	1401	1230	2270	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1434	1364	1213	2270	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	5095	3091	4363	3988	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	–	185	134	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	4775	984	803	1047	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	8897	7108	1651	2364	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	–	–	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	30	133	83	205	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	984	3063	4040	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	1167	1604	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	296	458	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	19955	11149	8484	12975	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	629051^b	597579^b	662287	800131	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	500610	517157	603401	716780	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	457276	418411	556775	632424	<i>hotels</i>
motele	1138	676	455	1746	<i>motels</i>
pensjonaty	880	3729	1434	2027	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	41316	94341	44737	80583	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	128441 ^b	80422 ^b	58886	83351	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	406	1004	83	329	<i>excursion hostels</i>
schroniska	121	77	212	253	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	3587	4360	3724	7067	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	2809	4192	3707	7067	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	7664	4790	7352	6306	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	–	2487	1274	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	23596	4048	3044	4907	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	45212	22662	6893	7137	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	–	–	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	107	1575	446	1022	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	1804	5287	7806	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	3173	15950	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	1071	1316	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	47748	40102	25114	29984	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. **c** Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. **c** Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (193). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a
 OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
	w %		in %		w %		in %		
Obiekty hotelowe	32,9	29,7	31,9	34,7	38,7	36,9	40,6	43,8	Hotels and similar facilities
hotele	33,7	29,9	33,5	36,4	41,1	38,2	43,0	46,2	hotels
motele	44,5	43,3	21,1	19,7	54,0	55,1	23,8	23,3	motels
pensjonaty	24,1	24,2	22,8	24,2	18,5	31,8	26,3	27,6	boarding houses
inne obiekty hotelowe	31,1	29,5	26,5	28,9	31,7	32,7	31,8	34,4	other hotel facilities
Pozostałe obiekty ...	32,1	37,7	32,2	33,7	x	x	x	x	Other facilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 273.

^a See general notes, item 4 on page 273.

TABL. 15 (194). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastronomiczne Food stands	SPECIFICATION	
OGÓŁEM^a	2005	169	194	89	45	TOTAL^a
	2010	247	203	117	49	
	2015	255	171	100	29	
	2016	262	161	92	36	
Obiekty hotelowe	243	126	17	9	Hotels and similar facilities:	
hotele	199	100	5	5	hotels	
motele	3	3	–	–	motels	
pensjonaty	4	3	1	–	boarding houses	
inne obiekty hotelowe	37	20	11	4	other hotel facilities	
Pozostałe obiekty	19	35	75	27	Other facilities	
domy wycieczkowe	2	–	1	–	excursion hostels	
schroniska	–	2	3	3	shelters	
schroniska młodzieżowe	–	–	1	–	youth hostels	
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	1	–	of which school youth hostels	
kempingi	–	1	–	–	camping sites	
ośrodki wczasowe	4	14	26	7	holiday centres	
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3	8	22	2	training-recreational centres	
domy pracy twórczej	–	–	–	–	creative arts centres	
zespoły domków turystycznych	2	1	1	3	complexes of tourist cottages	
hostele	–	2	–	–	hostels	
pokoje gościnne	3	2	8	5	rooms for rent	
kwatery agroturystyczne	–	–	3	2	agrotourism lodgings	
inne obiekty	5	5	10	5	miscellaneous facilities	

^a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 – hostels.

TABL. 16 (195). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie katego- ryzacji in the process of cate- gorisa- tion	
		*****	****	***	**	*		
O G Ó Ł E M^a	2005	112	2	8	37	34	12	19
T O T A L^a	2010	156	3	18	68	40	13	14
	2015	198	3	33	94	50	9	9
	2016	209	3	35	101	51	11	8
Pokoje ^a	2005	6116	162	722	1840	1818	449	1125
Rooms ^a	2010	8216	269	2246	3019	1806	444	432
	2015	10431	268	3550	3883	2078	287	365
	2016	11108	268	3558	4321	2234	359	368
Miejsca noclegowe ^a	2005	12085	304	1146	3481	3408	967	2779
Bed places ^a	2010	16340	513	4722	5838	3466	872	929
	2015	20778	521	7213	7670	4053	586	735
	2016	22252	539	7272	8572	4417	724	728
Korzystający z noclegów w tys.	2005	744,4	88,6		241,6	219,0	56,7	138,5
Tourists accommodated in thous.	2010	999,0	23,3	270,5	349,9	223,5	89,3	42,6
	2015	1424,0	30,8	507,9	497,8	279,3	64,7	43,5
	2016	1617,6	33,7	554,4	603,7	313,3	69,9	42,6
w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	2005	207,8	36,8		83,3	57,3	7,4	23,0
	2010	210,1	6,4	48,3	85,9	45,6	17,7	6,2
	2015	297,0	7,0	108,9	113,1	52,0	8,6	7,3
	2016	324,2	5,3	119,4	126,2	53,8	10,5	9,0
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	33,7	#	34,4	33,8	34,8	29,5	34,8
bed places	2010	29,9	22,2	31,2	27,8	32,7	37,5	23,2
	2015	33,5	31,2	33,9	32,3	35,1	43,1	27,9
	2016	36,4	36,5	36,6	35,6	36,7	43,1	34,7
pokoji	2005	41,1	#	46,9	42,7	38,5	32,2	45,3
rooms	2010	38,2	30,7	39,8	38,7	39,7	39,3	25,8
	2015	43,0	39,2	46,1	42,1	41,2	49,0	30,5
	2016	46,2	44,8	49,2	45,8	43,4	49,4	36,5

^a Stan w dniu 31 VII.

^a As of 31 VII.

Sport
Sport

TABL. 17 (196). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2016	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ <i>PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS</i>				
Jednostki organizacyjne	254	256	161	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	37019	35732	26829	<i>Members</i>
Ćwiczący ^a	41106	40647	31135	<i>Persons practising sports^a</i>
KLUBY SPORTOWE <i>SPORTS CLUBS</i>				
Jednostki organizacyjne	1308	1378	1519	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	97921	105092	121546	<i>Members</i>
Ćwiczący	94227	104432	122801	<i>Persons practising sports</i>
mężczyźni	73025	78766	91712	<i>males</i>
kobiety	21202	25666	31089	<i>females</i>
w wieku do 18 lat	64091	72463	89027	<i>aged up to 18</i>
Sekcje sportowe	2241	2204	2392	<i>Sports sections</i>
Trenerzy	1384	1873	3016	<i>Coaches</i>
Instruktorzy sportowi	2610	2681	2448	<i>Sports instructors</i>
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1019	926	990	<i>Other persons conducting sports activities</i>

^a Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a *Estimated data.*

Note. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (197). **WYBRANE GRUPY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^a	10	740	674	627	13	8	Acrobatics ^a
Badminton	26	796	355	680	6	32	Badminton
Biathlon ^a	10	418	182	326	16	12	Biathlon ^a
Boks	29	1491	327	697	34	26	Boxing
Brydż sportowy	11	632	133	353	5	12	Bridge
Gimnastyka artystyczna	8	427	427	427	9	10	Rhythmic gymnastics
Gimnastyka sportowa	7	355	175	328	16	9	Artistic gymnastics
Hokej na lodzie	29	1430	168	817	52	28	Ice hockey
Hokej na trawie	5	392	171	335	5	10	Field hockey
Jeździectwo ^a	46	684	542	305	19	64	Equestrian sport ^a
Judo	41	3237	966	3021	51	55	Judo
Kajakarstwo górskie	1	15	2	—	—	—	Mountain canoeing
Kajakarstwo klasyczne	7	243	84	196	20	13	Classic canoeing
Karate ^a	56	4141	1260	2992	42	124	Karate ^a
Kolarstwo szosowe	14	319	89	184	4	20	Road cycling
Kolarstwo torowe.....	1	35	6	28	1	1	Track cycling
Koszykówka	106	4776	1343	4067	150	65	Basketball
Lekkoatletyka	92	4028	1848	2868	96	80	Athletics
Łucznictwo	15	448	165	265	16	7	Archery
Łyżwiarstwo figurowe	3	214	166	194	2	6	Figure skating
Narciarstwo alpejskie	20	1246	565	490	23	29	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	17	322	135	201	12	11	Classic skiing
Pięciobój nowoczesny	5	288	62	206	8	6	Modern pentathlon
Piłka nożna ^a	703	51533	2568	38492	1571	599	Football ^a
Piłka ręczna	59	2911	1609	2628	67	35	Handball
Piłka siatkowa ^a	229	9266	5147	7534	260	179	Volleyball ^a
Pływanie	81	6611	3245	6365	146	116	Swimming
Podnoszenie ciężarów	5	90	10	48	6	3	Weight lifting
Rugby	4	463	100	353	4	15	Rugby
Sport motorowy ^a	18	494	74	92	10	9	Motorsport ^a
Sport lotniczy ^a	25	1053	183	167	6	92	Air sport ^a
Strzelectwo sportowe ^a ...	29	1316	236	194	29	43	Sport shooting ^a
Szachy	47	2397	715	1793	16	83	Chess

^a Grupa sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (197). **WYBRANE GRUPY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016 (cont.)

As of 31 XII

GRUPY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Szermierka	23	967	473	872	39	21	Fencing
Taekwon-do ITF	11	1343	478	1157	8	22	Taekwon-do ITF
Tenis	37	1952	701	1232	32	42	Tennis
Tenis stołowy	114	2928	855	2035	62	109	Table tennis
Zapasy w stylu klasycznym	5	337	46	307	10	5	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	8	467	185	425	11	8	Free style wrestling
Żeglarstwo ^a	30	835	278	336	11	60	Sailing ^a

^a Grupa sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 19 (198). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2014 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS^a FACILITIES IN 2014

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do niepełnosprawnych osób ćwiczących Of which adapted for the disabled persons practicing sport	SPECIFICATION
Stadiony	206	73	Stadiums
w tym piłkarskie	141	44	of which football
Boiska do gier wielkich ^b	533	174	Fields for big games ^b
w tym piłkarskie	522	169	of which football
Boiska do gier małych ^b	209	68	Fields for small games ^b
w tym:			of which:
koszykówki	49	27	basketball
piłki ręcznej	15	6	handball
piłki siatkowej	35	13	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	208	121	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	196	69	Tennis courts
Hale sportowe	98	67	Sports halls
Salę gimnastyczne ^c	121	48	Gyms ^c
Pływalnie	120	71	Swimming pools
Tory sportowe	9	2	Sports tracks
Lodowiska sztucznie mrożone	38	8	Artificially frozen ice rinks
Ścieżki rowerowe ^d w km	648,7	x	Bicycle paths ^d – length in km

^a Bez obiektów przyszkolnych. ^b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. ^c Łącznie z salami pomocniczymi. ^d Bez szlaków rowerowych.

^a Excluding schools facilities. ^b Including non-full-size facilities. ^c Including auxiliary gym. ^d Excluding bicycle trails.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- a) **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- b) **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- c) **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodyką stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r. zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą przedsiębiorstw.

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

Research and development (R&D) includes:

- a) **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;
- b) **applied research** (including industrial research), i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes and services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;
- c) **experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

*Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2) and by institutional sectors**.*

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2016 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1 were compiled using an enterprise method.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują:

- 1) podmioty wyspecjalizowane badawczo, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:
 - a) **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 572, z późn. zm.);
 - b) **instytuty badawcze** działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1158);
 - c) **szkoły wyższe**;
 - d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) podmioty gospodarcze, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą prace badawczo-rozwojowe.

2. Do **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych) w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
 - a) pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych w jednostkach wyspecjalizowanych badawczo oraz uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
 - b) pracowników naukowych i innych pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawcze i rozwojowe,
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** — pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** — pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczych i rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane o **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych), dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R; podawane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2) i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

1. Information regarding research and development covers:

- 1) *dedicated research entities, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:*
 - a) *scientific institutes of the Polish Academy of Sciences, functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30 IV 2010 (uniform text, Journal of Laws 2016, item 572, with later amendments);*
 - b) *research institutes functioning on the basis of Research Institutes Act of 30 IV 2010 (uniform text, Journal of Laws 2017, item 1158);*
 - c) *higher education institutions;*
 - d) *other, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 ‘Scientific research and development’ or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 ‘Scientific research and development’;*
- 2) *economic entities which apart from their main activity conduct research and development.*

2. **Persons employed (up to 2015 employees) in R&D include:**

- 1) **researchers (RSE):**
 - a) *researchers, academics, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in dedicated research units and students of doctoral studies conducting R&D,*
 - b) *researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,*
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data on **persons employed (up to 2015 employees)** cover personnel directly engaged in R&D; data are presented in two units, i.e. in persons (table 2) and full-time equivalents (tables 1).

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Dane o **pracujących – personelu wewnętrznym** (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy. Dane do 2015 r. prezentowane:

- 1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
- 2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. **W 2016 r. zawierają także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe**, które do 2015 r. zaliczano do nakładów bieżących.

5. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową (tabl. 5) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżnych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydające środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;

Data on persons employed – internal personnel (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts. Data up to 2015 presented in:

- 1) *persons covered only employees under employment contracts,*
- 2) *full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.*

In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in external personnel.

4. *Expenditures on research and development include intramural expenditures, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing.*

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the project. In 2016 they included, i.a. expenditures on intangible assets and software which up to 2015 were included in current expenditures.

5. *Data on expenditures on research and development (table 5) are presented in a breakdown by institutional sectors, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as performance sectors covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and financing sectors which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:*

- 1) *government sector - entities of government and local self-government institutions sector in the system of national accounts; excluding public higher education institutions;*
- 2) *business enterprise sector – national economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding public higher education institutions;*

- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe: publiczne i prywatne (w tym organizacji wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
- 5) **zagranica** – wyłącznie wśród sektorów finansujących i obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytuty i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

6. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

7. **Działalność innowacyjna** obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

8. **Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych** obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

- 3) **higher education sector** – national higher education institutions: public and private (including religious organizations) and subordinated to them institutes, research centres and clinics. Since 2016 this sector has included institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes offering doctoral studies;
- 4) **private non-profit sector** – entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households; excluding ecclesiastical academies;
- 5) **abroad** – only distinguished among financing sectors and covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents. European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included.

6. Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Fields of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

7. **Innovation activities** comprise all scientific, technological, organisational, financial and commercial actions which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

8. **Expenditures on product and process innovations** include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

9. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

10. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

9. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

10. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the Polish Classification of Activities (NACE Rev. 2): manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. **Public administration** refers to organs providing public services as well as conducting typical administrative activities. They may include e.g. tax authorities, social insurance institutions, public health authorities, environmental protection institutions and other organs performing public services. Public administration can be at local, regional or national level.

4. **An e-commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages or messages sent using a fax.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (199). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY

A. PODMIOTY

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	132	234	493	528	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane					
badawczo	50	73	67	75	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	6	5	4	4	<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	24	15	11	11	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	17	#	24	22	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	3	#	28	38	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	–	–	–	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	74	#	289	309	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	72	120	264	278	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	#	#	12	#	Construction
Usługi^a	#	103	192	206	Services^a

B. PRACUJĄCY^b

INTERNAL PERSONNEL^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			praco- wnicy nauko- wo- -badaw- czy <i>research- ers</i>	techni- cy i pra- cow- nicy równo- rzędni <i>techni- cians and equiva- lent staff</i>	pozo- stały per- sonel <i>other sup- por- ting staff</i>		
	w EPC <i>in FTE</i>							
O G Ó Ł E M	7071,8	7241,7	9406,7	9226,2	7560,0	1117,5	548,7	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane								
badawczo	6481,2	5739,4	5727,6	5567,6	4905,8	443,2	218,6	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	198,5	215,1	228,3	230,8	150,1	36,7	44,0	<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	1665,3	1125,6	1372,4	1319,3	993,1	246,4	79,8	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	4583,3	3996,6	3674,3	3576,0	3442,7	100,3	33,0	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	34,1	402,1	452,6	441,5	319,9	59,8	61,8	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	–	–	#	#	#	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	#	#	2380,8	2518,3	1909,1	358,8	250,4	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	567,5	1247,8	2291,8	2449,1	1862,2	339,4	247,5	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	#	#	#	#	#	#	#	Construction
Usługi^a	6504,3	5957,9	6943,9	6629,9	5613,1	734,5	282,3	Services^a

^a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U). ^b W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni.

^a Concern other sections of activity (G-U). ^b In 2005, 2010 and 2015 – paid employees.

TABL. 2 (200). PRACUJĄCY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozosta- łym other
		wyższym higher				innym others	
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		doktora doctor (PhD)		
doktora habilito- wanego habilitated doctor ^b (HD)							
OGÓŁEM 2005	11551	820	968	4562	3544	1657	
TOTAL 2010	11699	794	1137	4449	3751	1568	
..... 2015	14007	975	1734	4220	5463	1615	
..... 2016	14634	965	1877	4249	5943	1600	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo of which R&D dedicated entities	9857	957	1868	4098	2298	636	
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk scientific units of the Polish Academy of Sciences	246	#	#	69	94	38	
instytuty badawcze research institutes	1554	60	67	439	724	264	
szkoły wyższe higher education institutions	7392	872	1771	3542	1052	155	
pozostałe others	665	#	#	48	428	179	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	#	#	#	#	#	#	
Przemysł Industry	3247	#	–	92	2365	#	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	3121	5	–	87	2269	760	
Budownictwo Construction	#	–	#	#	#	35	
Usługi^c Services^c	11268	959	1875	4156	3505	773	

^a W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni. ^c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

^a In 2005, 2010 and 2015 – paid employees. ^b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. ^c Concern other sections of activity (G-U).

TABLE 3 (201). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016				
	ogółem grand total				nakłady expenditures			
					bieżące current		inwestycyjne capital expenditures	
	razem total	w tym osobo- we of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządze- nia tech- niczne ^b of which machine- ry, tech- nical equip- ment ^b				
w mln zł				in mln zł				
OGÓŁEM	438,5	848,8	1352,2	1204,6	1021,2	586,0	183,4	115,5
TOTAL								
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	374,6	645,6	684,4	593,6	516,2	297,4	77,3	48,2
<i>of which R&D dedicated entities</i>								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	19,4	44,6	27,6	35,5	22,9	16,0	12,6	#
<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>								
instytuty badawcze ... <i>research institutes</i>	185,4	275,1	215,7	185,9	170,4	100,7	15,6	#
szkoły wyższe	167,0	#	355,3	290,8	258,0	145,8	32,9	#
<i>higher education institutions</i>								
pozostałe	2,7	#	85,8	81,3	65,0	34,9	16,3	12,5
<i>others</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	-	-	#	#	#	#	#	#
Przemysł	#	#	493,2	456,0	372,2	191,0	83,8	55,5
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe	61,2	155,0	469,8	446,6	363,9	184,4	82,7	54,7
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo	#	#	#	#	#	#	#	#
Construction								
Usługi^c	376,6	688,4	848,3	742,1	645,1	392,0	96,9	58,1
Services^c								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. **b** Dotyczy „maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi” oraz „środków transportu”. **c** Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. **b** Concerns "machinery, technical equipment and tools" as well as "transport equipment". **c** Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 4 (202). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN B+R**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF R&D

DZIEDZINY B+R	2010	2015	2016	FIELDS OF R&D
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	848,8	1352,2	1204,6	T O T A L
Nauki przyrodnicze	83,5	149,8	134,4	Natural sciences
Nauki inżynieryjne i techniczne ...	641,4	1021,9	891,3	Engineering and technology
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	40,0	75,5	70,1	Medical and health sciences
Nauki rolnicze i weterynaryjne.....	3,5	5,8	11,6	Agricultural and veterinary sciences
Nauki społeczne.....	59,1	46,1	45,1	Social sciences
Nauki humanistyczne i sztuki	21,3	53,0	52,2	Humanities and the arts

^a Wewnętrzne, w cenach bieżących, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, in current prices, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (203). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY INSTITUTIONAL SECTOR (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	848,8	1352,2	1204,6	T O T A L
sektor:				sector:
Rządowy	507,0	515,8	483,3	Government
Przedsiębiorstw	234,4	605,5	591,7	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	17,0	36,9	30,8	Tertiary education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	3,8	2,4	#	Private non-profit
Zagranica	86,7	191,7	#	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (204). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane <i>applied</i>		
		w mln zł <i>in mln zł</i>			
OGÓŁEM	2005 351,0	80,1	87,8	183,1	TOTAL
	2010 609,7	162,0	149,2	298,6	
	2015 1104,3	290,7	227,0	586,7	
	2016 1021,2	264,0	208,6	548,5	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	516,2	253,5	123,2	139,5	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	22,9	17,0	#	#	<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	170,4	20,6	84,3	65,4	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	258,0	215,2	26,5	16,2	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	65,0	0,7	#	#	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	#	#	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	372,2	#	60,9	#	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	363,9	7,2	57,1	299,6	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	#	#	#	1,8	Construction
Usługi^b	645,1	256,4	146,2	242,5	Services^b

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 7 (205). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % <i>in %</i>				
OGÓŁEM	84,2	73,1	80,4	82,5	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	82,1	73,9	82,9	87,3	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	89,1	76,1	97,3	96,1	<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	84,4	#	82,5	85,8	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	80,0	77,8	84,5	90,5	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	96,0	29,4	59,7	60,3	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	x	x	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	92,9	57,5	70,1	48,2	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	92,9	57,5	69,1	48,4	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	x	#	#	#	Construction
Usługi^a	82,1	73,6	82,2	86,9	Services^a

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 8 (206). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2016 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014-2016 Products – in % – introduced into the market during 2014-2016			
	Ogółem Total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved products		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM	11,5	4,4	7,1	7,5
TOTAL				
sektor publiczny	1,2	0,9	0,3	0,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	13,2	5,0	8,2	8,7
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	14,2	5,4	8,8	9,4
Of which manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja napojów	9,7	3,6	6,1	0,0
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych ..	15,3	15,3	–	6,7
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	14,0	13,6	0,4	9,0
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	7,4	4,4	2,9	3,1
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	7,6	3,4	4,2	2,8
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6,9	1,5	5,4	2,4
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	5,8	4,9	0,9	3,8
<i>Manufacture of metal products</i> ^Δ				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	10,1	6,5	3,6	4,0
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	16,2	4,2	12,0	11,5
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	23,6	19,7	3,9	6,0
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	26,6	8,7	17,9	19,9
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ...	8,0	8,0	0,0	2,9
<i>Manufacture of other transport equipment</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014-2016.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market in years 2014-2016.

TABL. 9 (207). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014-2016**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014-2016 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014-2016</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM	38,8	25,7	13,9	32,2
TOTAL				
sektor publiczny	43,2	20,0	9,5	40,0
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	38,3	26,2	14,2	31,5
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	39,9	28,5	15,4	32,7
Of which manufacturing				
w tym:				
<i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	28,4	19,1	2,8	20,6
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	57,1	57,1	14,3	57,1
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja odzieży	38,9	11,1	5,6	38,9
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	42,9	21,4	21,4	14,3
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	47,1	47,1	17,6	32,4
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	53,1	40,8	27,6	43,9
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	38,6	25,0	11,4	36,4
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	28,5	20,7	13,4	23,5
<i>Manufacture of metal products</i> ^Δ				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	72,2	61,1	38,9	55,6
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	70,2	57,9	28,1	49,1
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	40,9	33,3	19,7	34,8
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	49,4	31,3	13,3	47,0
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (208). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
OGÓŁEM 2005	2542260	179499	25591	57797	1780168	4615	11728	
TOTAL 2010	3871815	1175091	20206	65876	2101602	25772	21913	
..... 2015	3359642	1060225	#	59828	1787250	4105	16829	
..... 2016	3142146	898392	6446	27203	1828517	9786	15579	
w tym: of which:								
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	19184	6626	-	#	#	#	#	
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	2873342	883069	6329	22283	1642986	9736	15575	
w tym: of which:								
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	82819	2660	#	490	54105	#	2004	
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	12330	#	#	#	12147	#	-	

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. **c** Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** Internal and external expenditures. **c** Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (208). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a** (cd.)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on re-search and development activity ^b	na zakup on the acquisition		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)	oprogramowania of the software			
w tys. zł in thous. zł							
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)							
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	37154	18472	–	#	13368	–	#
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	163269	83155	428	767	44762	90	919
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	28952	9671	–	1637	#	#	760
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ... Manufacture of metal products ^Δ	230702	37312	#	3849	160096	1061	2224
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych Manufacture of computer, electronic and optical products	19379	7399	#	#	4403	100	454
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	85836	31126	–	515	29893	#	419

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (208). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)								
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ	121101	17417	448	650	#	#	2881	
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers ^Δ	1228621	589254	#	3353	593262	590	#	
Pozostała produkcja wyrobów .. Other manufacturing	5904	3584	–	–	#	#	#	
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń Repair and installation of machinery and equipment	12537	7286	#	249	#	#	126	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	187393	5628	#	2706	154801	#	–	

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (209). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE
OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Z tego środki <i>Of which funds</i>				
		własne <i>own</i>	pozyskane z zagranicy (bez- zwrotne) <i>received from abroad (not repayable)</i>	kredyty bankowe <i>bank credits</i>	pozostałe ^b <i>other^b</i>	
w tys. zł <i>in thous. zł</i>						
OGÓŁEM	2005	2542260	1527135	5350	201398	808377
TOTAL	2010	3871815	3446181	129324	209933	86377
	2015	3359642	2888109	125695	132453	213385
	2016	3142146	2691636	25210	135091	290209
Górnictwo i wydobywanie	19184	18295	#	-	-	#
<i>Mining and quarrying</i>						
Przetwórstwo przemysłowe	2873342	2508859	23772	96300	244409	
<i>Manufacturing</i>						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	82819	#	#	-	-	-
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	3557	#	-	-	-	#
<i>Manufacture of leather and related products</i>						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	12330	#	-	#	-	-
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	37154	37154	-	-	-	-
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	163269	136558	-	12003	-	#
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	28952	25835	#	-	-	#
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	230702	215884	1019	#	-	#
<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	19379	16204	#	#	-	-
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	85836	84737	-	-	-	1099
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	121101	110726	-	#	-	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ</i>						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** The other consist of budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 11 (209). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bez-zwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b other ^b
w tys. zł in thous. zł					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	1228621	1053957	#	45631	#
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers^Δ</i>					
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	34983	32111	#	#	#
<i>Manufacture of other transport equipment</i>					
Pozostała produkcja wyrobów	5904	3801	#	–	#
<i>Other manufacturing</i>					
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	12537	8447	#	–	#
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>					
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	187393	129897	#	#	#
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	62228	34585	#	#	#
<i>Water supply; sewerage, waste management</i>					

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The other consist of budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (210). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wynałazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	351	436	601	490	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	186	233	299	477	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	114	170	220	154	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	149	90	96	137	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej. Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (211). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO–TELEKOMUNIKACYJNE

Stan w styczniu

ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	94,0	97,2	95,0	95,5	Computers ^b
Dostęp do Internetu	87,2	95,8	93,4	94,8	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	45,5	72,6	93,4	94,3	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	21,8	64,0	67,8	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	49,8	67,7	68,4	68,1	Own website

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); od 2011 r. również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). **c** Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. **b** Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); since 2011 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). **c** Since 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (212). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	61,9	90,4	94,7	96,4	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,5	10,5	12,0	12,1	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	22,8	18,2	33,3	33,1	Enterprises which sent orders via computer networks

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1500 w 2016 r.).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według celu COICOP (do 2013 r. - COICOP /HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego, w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

3. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** towarów i usług są:

- notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach, w wytypowanych rejonach badania cen,
- cenniki, zarządzenia i decyzje w zakresie cen jednolitych obowiązujących na terenie całego kraju lub jego części,
- notowania cen towarów i usług zakupywanych przez Internet.

Ceny towarów i usług notowane są raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

4. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

5. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen wybranych produktów prowadzonych przez sieć stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. The basis for compiling **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1500 in 2016).

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the households budgets survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose COICOP (until 2013 - COICOP/HICP).

2. Information on **retail prices** is the result of price surveys conducted in the field of:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased by the population for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

3. The sources of information on **retail prices** of goods and services are the following:

- quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions,
- price lists, regulations and decisions applicable as the uniform prices ruling throughout the country or its part,
- collected prices of goods and services purchased online.

Prices of goods and services are noted down once a week, with the exclusion of fruit and vegetables, which are noted down twice a month (till 2010 three times a month).

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices, excluding annual prices of selected goods which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months.

4. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

5. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from quotations of selected products provided every month by a network of interviewers collecting it on purposely selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (213). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	101,7	102,4	98,8	99,2	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	102,6	97,4	100,6	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	104,8	101,5	100,0	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	92,9	92,4	94,2	92,8	Clothing and footwear
Mieszkanie	102,2	103,2	100,3	99,5	Dwelling
Zdrowie	103,0	102,8	101,3	98,8	Health
Transport	106,1	106,3	91,0	95,8	Transport
Rekreacja i kultura	100,3	100,1	100,4	98,1	Recreation and culture
Edukacja	103,9	102,6	100,4	101,0	Education

TABL. 2 (214). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,48	3,52	3,74	3,60	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,57	2,22	2,54	2,56	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,91	3,15	3,74	3,78	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,57	1,95	2,65	2,65	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,86	19,99	25,57	25,50	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,55	13,91	12,90	12,99	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,66	6,48	7,10	7,05	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,72	22,04	24,05	23,81	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	11,86	12,37	14,39	14,17	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	12,07	16,95	21,28	23,44	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	10,96	13,27	14,09	14,88	Fresh carp – per kg

TABLE 2 (214). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,16	9,20	12,17	12,59	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,34	2,55	2,94	2,75	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg ...	9,46	12,84	14,55	14,20	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,11	17,18	19,03	18,19	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,32	0,44	0,52	0,51	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	2,99	4,22	4,03	4,03	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,39	5,63	5,96	5,73	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,73	5,24	4,65	4,89	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,23	2,63	2,50	2,59	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,21	1,63	1,59	1,77	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,56	1,90	2,24	2,04	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,79	1,41	0,99	1,15	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,65	2,16	2,79	White sugar, crystallized - per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	4,47	6,11	7,04	6,92	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,12	3,18	4,18	4,09	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	18,80	18,88	24,71 ^b	24,11 ^b	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,18	9,21	12,80	13,40	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2–częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	431,86	477,41	808,13 ^b	772,93 ^b	Men's suit, fabric of wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	134,41	140,03	181,17	178,44	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	123,57	153,45	172,83	166,85	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,64	34,18	40,05	40,48	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	3,46	4,27	5,00	5,08	Cold water by municipal water supply system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^c – za 1 kWh	0,42	0,59	0,64	0,63	Electricity for households (all-day tariff) ^c – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy, z sieci, dla gospodarstw domowych ^{cd} – za 1 kWh	1,49	2,51	0,25	0,22	Natural net-gas, high-methanated for households ^{cd} – per kWh

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata 2005 i 2010. ^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. ^d W latach 2005, 2010 – za 1 m³.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b Due to the changes of representative item covered by the price survey data not fully comparable to those published in the 2005 and 2010 years. ^c Including standing and variable charges. ^d In 2005, 2010 – per 1 m³.

TABL. 2 (214). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Węgiel kamienny – za 1 t	414,18	633,48	694,88	683,35	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	12,21	15,75	20,13	20,50	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u	2,90	3,44	3,93	4,09	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego ^a , poj. ok. 340 l	1481	1303	1087	1093	Fridge-freezer, capacity about ^a 340 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5-7 kg suchej bielizny ^b	1323	1190	1186	1173	Automatic washing machine, dry-linen, capacity not exceeding 5-7 kg ^b
Odkurzacz typu domowego	289,99	354,11	379,92	349,48	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	166,88	207,19	217,28	218,79	Iron with duschsystem
Proszek do prania ^c – za 300 g	4,39	4,63	5,50	5,33	Washing powder ^c – per 300 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	3,99	4,53	4,61	4,32	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,24	2,52	3,14	3,14	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,21	15,73	15,89	15,82	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	14,38	16,40	19,98	20,64	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	57,27	63,22	78,31	77,28	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	60934	78675	–	–	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9938	14345	15621	15621	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	25,66	32,68	38,60	35,71	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	20,00	23,96	31,45	31,45	Grinding of wheat – per dt

a W 2005 – pojemność ok. 320 l; w 2010 – pojemność ok. 300 l. **b** W latach 2005 i 2010 – na 5 kg suchej bielizny. **c** W 2005 – za 600 g; w 2010 – za 400 g; w 2015 – za 280 g.

a In 2005 – capacity about 320 l; in 2010 – capacity about 300 l. **b** In 2005, 2010 – dry-lined capacity not exceeding 5 kg. **c** In 2005 – per 600 g; in 2010 – per 400 g; in 2015 – za 280 g.

TABL. 3 (215). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	36,08	59,95	65,61	61,40	<i>wheat</i>
żyta	28,05	41,72	50,18	51,39	<i>rye</i>
jęczmienia	35,10	45,20	55,27	53,67	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	28,35	40,74	41,35	45,42	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	29,15	45,49	51,86	52,39	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	40,06	80,37	54,67	55,10	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	38,62	78,79	52,27	54,06	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	14,01	11,56	11,78	11,36	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepak przemysłowy – za 1 dt	74,87	127,54	153,89	163,89	<i>Rape and turnip rape (industrial) – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	153,19	615,47	677,11	733,00	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Chmiel surowy – za 1 dt	814,75	–	1913,00	–	<i>Raw hop – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	3,85	4,45	5,86	5,91	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	6,87	5,77	8,78	9,67	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,87	3,78	4,12	4,59	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	0,89	1,02	1,15	1,10	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,19	0,25	0,34	0,35	<i>Consumer hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 (216). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					<i>Cereal grain – per dt:</i>
pszenicy	53,53	72,02	83,92	83,15	<i>wheat</i>
żyta	46,98	61,01	68,99	72,22	<i>rye</i>
jęczmienia	48,53	64,90	77,24	75,86	<i>barley</i>
owsa	45,48	60,85	74,50	73,63	<i>oats</i>
pszenżyta	46,75	61,18	74,52	72,32	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	55,75	111,45	81,15	99,94	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	2041,21	.	.	.	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocza	1360,42	.	.	.	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	135,30	166,27	224,67	234,74	<i>piglet</i>
koń roboczy	3233,33	4011,11	.	.	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg</i>
cielęta	7,22	8,67	.	.	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,81	.	.	.	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,37	0,49	0,66	0,67	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalnej produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information has been compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the NACE Rev. 2 sections in which they are included.

2. An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person. Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boars, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Dane dotyczące drzew i krzewów owocowych do 2014 r. uwzględniały ich uprawę poza sadami. W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczyły wyłącznie sadów, ale dane o zbiorach z tego okresu obejmowały produkcję owoców zarówno w sadach, jak i poza sadami. W 2016 r. dane dotyczące powierzchni i zbiorów owoców z drzew i krzewów odnoszą się jedynie do ich upraw w sadach.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek dla poziomu województwa są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

4. The agricultural land area includes the area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law dated 5 II 2015 on payments under direct support schemes (uniform text Journal of Laws 2015 item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops. Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries have included also organic plantations.

Data on fruit-bearing trees and shrubs up to 2014 included their cultivation outside orchards. In 2015, data on the area of cultivation of fruit-bearing trees and shrubs concerned only orchards, but the data on production from that period included fruit production in both orchards and outside orchards. Since 2016 data on area and fruit production from fruit-bearing trees and shrubs refer only to their crops in orchards.

Since 2014, the areas of vegetable, fruit and strawberry crops for the voivodship level are estimated only according to the location of the land.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonych na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywności rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów

***Permanent crops** stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.*

***Kitchen gardens** stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.*

***Meadows and pastures** are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.*

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

***Final agricultural output** is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock - the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

***Agricultural market output** is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.*

In agricultural output (gross, final and market) the presented data do not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. *When calculating agricultural output in constant prices the average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of*

produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o zbiorach i plonach zbóż dotyczą ziarna zbóż. Dane dotyczące zbóż obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszka, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

8. Dane o produkcji żywca rzeźnego obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2015/16 oznacza okres od 1 VII 2015 r. do 30 VI 2016 r.).

12. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Data regarding crop production and cereal yields concern cereal grains. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g. pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

8. Data regarding production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

10. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

11. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2015/16 farming year covers the period from 1 VII 2015 to 30 VI 2016).

12. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

13. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemioptodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

14. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wiczyście przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),

c) innych jednostek publicznych;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. **Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

13. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

14. *Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of the Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).*

15. *Data — unless otherwise stated — are presented by the official residence of the land user.*

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:

- the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
- nature protection units (national parks),
- organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),

c) other public units;

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- c) agricultural production cooperatives,
- d) other legal persons.

2. **Forest land** includes forest areas as well as land connected with silviculture.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnie warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 year as well as crops and greenwoods in age category (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive or planted with trees in category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju/województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej kraju/województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej kraju/województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Informacje o krajowych zasobach leśnych i drzewnych na pniu pochodzą z wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów (WISL) realizowanej przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total geodesic area of the country/voivodship.

Share of forest land in land area of the country/voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the country/voivodship without lands under waters (i.e. internal marine water, surface flowing waters and surface standing waters); according to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Information on national forest resources and growing stock of standing wood come from **large-inventory of the forest (WISL)** undertaken by the Bureau of Forest Management and Geodesy.

Celem wielkoobszarowej inwentaryzacji jest cykliczne dostarczanie wiarygodnych, kompleksowych informacji o lesie, poczynając od podstawowych charakterystyk dotyczących biomasy drzewnej (miąższość, przyrost, pozyskanie, śmiertelność), a na specjalistycznych obserwacjach kończąc.

W tegorocznej publikacji zaprezentowano **wyniki WISL z okresu 2012–2016**. Inwentaryzacja prowadzona w sposób ciągły (w pełnym cyklu trwającym 5 lat) na wyznaczonych stałych powierzchniach próbnych objęła lasy wszystkich własności, a wyniki zostały odniesione do jednostek fizyczno-geograficznych (krajiny przyrodniczo-leśne), administracji leśnej (regionalne dyrekcje Lasów Państwowych) oraz jednostek terytorialnych (województwa). Dane z powierzchni próbnych założonych w latach 2012–2016 zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych własności zebraną w badaniach GUS według stanu na 31 XII 2015 r.

Na powierzchniach próbnych przeprowadzono inwentaryzację drzew i krzewów żywych i martwych stojących, martwych leżących oraz pniaków. Przy opisie drzewostanów uwzględniano również przyczynę występujących uszkodzeń.

Zasobność drzewostanów oblicza się dzieląc cały zapas drzewostanów (miąższość drewna na pniu) przez ich ogólną powierzchnię.

Przyrost przeciętny drzewostanów stanowi średnią roczną wartość przyrostu ich miąższości w określonej liczbie lat życia.

Grupy rodzajowe drzew podano według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie.

5. Dane o pozyskaniu drewna w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyróbów i Usług PKWiU 2008, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, z późn. zm.) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.

The aim of cyclical large-inventory is to provide reliable, comprehensive information about the forest, ranging from the basic characteristics of wood biomass (volume of standing wood, increment, removals, mortality), and the special observations ending.

*In this year's publication **the results of WISL from 2012–2016** are presented. Inventory carried out continuously (full cycle over 5 years) in the designated permanent sample plots, for the first time covered forests of all the properties and the results are related to the physico-geographical units (natural-forest regions), forest administration (regional directorates of State Forests) and the territorial units (voivodships). Data from sample plots established in 2012–2016 were converted to individual ownership of forest area collected in the surveys of the CSO as of 31 XII 2015.*

For an inventory plots of trees and shrubs live and dead standing and lying dead stumps were covered. In the description of stands taken into account also the reason why damage occurring.

***Tree stands resources** are calculated by dividing the entire stock of tree stands (stocks of standing wood) by their total area.*

***The average increase in tree stands** is the annual average rate of increase in the tree stand thickness in a given number of years.*

***Type groups of trees** were presented according to the dominant species in a given tree stand.*

***5. Data on removals** in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms and with respect of the Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008 implemented by the regulation of the Council of Ministers dated 29 October 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293, with later amendments), replacing the PKWiU classification used until 31 December 2008.*

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (217). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	226,7	64,7	.	54,5	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	226,6	64,6	.	54,4	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	485,9	391,2	356,7	368,8	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne...	451,0	362,9	330,4	342,8	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zboż podstawowych	58,0	64,5	62,2	63,7	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	58,1	65,6	62,9	64,5	of which private farms
ziemniaków ^c	7,7	4,2	2,9	3,1	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	8,4	4,6	3,1	3,3	of which private farms
roślin przemysłowych	5,6	8,8	8,3	9,1	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	4,2	7,3	7,2	7,9	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboż podstawowych	33,3	31,1	36,4	40,4	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	31,9	30,1	34,6	39,0	of which private farms
ziemniaków ^c	204	184	163	285	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	204	184	162	283	of which private farms
rzepaku i rzepiku	26,8	18,0	28,7	30,3	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	23,7	18,0	25,9	29,2	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bde} na 100 ha użytków rolnych	36,5	41,8	40,5	39,2	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bde} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	36,1	41,4	39,2	37,8	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	49,3	41,8	38,0	37,0	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne ..	49,5	41,7	37,7	36,7	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{de} w %	9,4	9,6	9,1	8,5	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^{de} in %
w tym gospodarstwa indywidualne ..	9,4	10,0	8,8	9,3	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^f na 1 ha użytków rolnych w kg	234,5	341,8	426,4	478,2	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^f per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	552,0	584,1	675,1	700,8	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	543,7	570,1	659,3	684,4	of which private farms
na 1 krowę	4150	4425	5293	5841	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4029	4255	5105	5664	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt. ...	11,5	12,4	.	12,4	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne ..	12,2	13,1	.	13,2	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^g na 1 ha użytków rolnych w kg	101,5	112,7	114,7	123,0	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^g per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	94,1	108,3	107,7	119,7	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 312. **b** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **c** Od 2010 r. bez ogrodników przydomowych. **d** Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 329 **e** Trzoda chlewna w 2005 r. – stan w końcu lipca. **f** Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej. **g** Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16.

a See general notes, item 3 on page 312. **b** In 2010 data of the Agricultural Census. **c** Since 2010 excluding kitchen gardens. **d** See note to the table 11 on page 329. **e** Pigs in 2005 – as of the end of July. **f** Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. **g** Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16 farming years.

TABL. 2 (218). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne	SPECIFICATION
	Total	Of which private farms	
	w ha	in ha	
OGÓŁEM 2010 ^b	391197	362938	TOTAL
2015	356706	330372	
2016	368805	342799	
W dobrej kulturze rolnej	362625	337715	In good agricultural condition
Pod zasiewami	261138	240472	Sown area
Grunty ugorowane	8775	8290	Fallow land
Uprawy trwałe	2755	2682	Permanent crops
Ogrody przydomowe	812	810	Kitchen gardens
Łąki trwałe	77780	75680	Permanent meadows
Pastwiska trwałe.....	11364	9781	Permanent pastures
Pozostałe	6180	5084	Other

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 313. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a See general notes, item 4 on page 313. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (219). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS^a

As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms								Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha		
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area – in percent							ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land	
		do 1,00 ha up to	1,01 – 1,99	2,00 – 4,99	5,00 – 9,99	10,00 – 14,99	15,00 – 19,99	20,00 – 49,99			50,00 ha i więcej and more
	OGÓŁEM TOTAL										
2010	64,7	3,2	33,9	36,9	15,8	4,7	1,8	2,6	1,0	6,9	6,0
2013	59,0	3,6	30,6	37,7	16,5	4,8	2,0	3,4	1,4	7,4	6,5
2016	54,5	4,6	30,5	36,3	15,9	4,8	2,6	3,7	1,6	7,6	6,8
	w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE of which PRIVATE FARMS										
2010	64,6	3,2	34,0	37,0	15,9	4,7	1,8	2,6	0,9	6,4	5,6
2013	58,9	3,6	30,7	37,7	16,5	4,8	2,0	3,4	1,3	6,9	6,1
2016	54,4	4,6	30,6	36,4	15,9	4,8	2,5	3,7	1,5	7,1	6,3

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 312; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 3 on page 312; in 2010 data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 on the basis of periodic survey conducted every three years.

TABL. 4 (220). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	99,4	91,4	103,1	99,6	100,3	91,1	104,6	99,4	<i>Gross output</i>
roślinna	99,9	77,5	103,0	88,2	100,1	77,0	105,7	87,6	<i>crop</i>
zwierzęca	98,8	104,2	103,3	111,1	100,5	104,4	103,5	111,7	<i>animal</i>
Produkcja końcowa	99,3	96,6	102,8	100,7	100,3	96,9	104,8	100,3	<i>Final output</i>
roślinna	99,0	81,9	100,6	84,5	98,7	81,8	105,4	83,0	<i>crop</i>
zwierzęca	99,4	104,4	104,4	112,0	101,4	104,6	104,3	112,6	<i>animal</i>
Produkcja towarowa	101,2	94,1	100,2	107,9	102,0	94,6	101,4	107,9	<i>Market output</i>
roślinna	102,7	80,8	95,6	96,7	101,0	82,4	98,0	96,7	<i>crop</i>
zwierzęca	100,3	101,8	103,6	115,1	102,6	101,3	103,9	115,2	<i>animal</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust 6 na str. 314.

^a See general notes item 6 on page 314.

TABL. 5 (221). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA <i>GROSS OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	51,5	40,8	51,2	44,2	Crop output
Zboża	16,9	13,1	21,5	16,3	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	13,0	10,1	17,1	13,5	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	5,6	5,2	9,1	7,1	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,5	1,0	1,3	0,9	<i>rye</i>
jęczmień	3,0	1,6	2,7	2,3	<i>barley</i>
Ziemniaki	6,8	4,2	4,3	2,6	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,7	2,4	4,3	3,0	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,1	0,4	0,7	0,3	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	9,2	7,0	7,8	10,4	<i>Vegetables</i>
Owoce	4,7	2,0	1,5	1,4	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	2,6	3,0	1,7	1,1	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	8,6	9,2	10,2	9,4	<i>Other</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 314.

^a See general notes item 6 on page 314.

TABLE 5 (221). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	48,5	59,2	48,8	55,8	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	27,9	34,5	29,5	34,7	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,0	5,8	4,4	5,7	cattle (excluding calves)
cielęta	0,2	0,1	0,2	0,2	calves
trzoda chlewna	15,8	12,3	10,2	9,6	pigs
owce	0,0	0,0	0,1	0,0	sheep
drób	8,6	15,4	14,3	18,6	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,2	0,6	0,2	-1,3	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	11,5	9,7	11,2	12,1	Cows' milk
Jaja kurze	7,5	12,5	6,6	9,0	Hen eggs
Obornik	1,2	1,0	0,8	0,7	Manure
Pozostałe	0,6	0,8	0,5	0,6	Other
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	40,0	31,4	40,3	35,4	Crop output
Zboża	11,1	7,6	13,6	10,1	Cereals
w tym zboża podstawowe	8,8	5,5	10,3	8,4	of which basic cereals
w tym: pszenica	5,5	4,0	7,6	6,4	of which: wheat
żyto	0,6	0,3	0,4	0,2	rye
jęczmień	1,8	0,7	1,5	1,0	barley
Ziemniaki	3,4	2,9	3,6	1,9	Potatoes
Przemysłowe	3,5	3,5	4,0	3,1	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,6	0,6	0,8	0,6	of which sugar beets
Warzywa	11,6	8,4	8,9	11,2	Vegetables
Owoce	5,3	2,1	1,7	1,5	Fruit
Pozostałe	5,1	6,9	8,6	7,7	Other
Produkcja zwierzęca	60,0	68,6	59,7	64,6	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	38,3	44,4	38,7	41,6	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	4,3	7,6	6,0	7,0	cattle (excluding calves)
cielęta	0,2	0,2	0,2	0,2	calves
trzoda chlewna	21,4	15,1	13,7	11,9	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	11,9	20,4	18,4	21,9	poultry
Mleko krowie	13,1	11,3	13,3	13,4	Cows' milk
Jaja kurze	8,2	12,5	7,2	9,2	Hen eggs
Pozostałe	0,4	0,4	0,4	0,4	Other

^a Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 314. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes item 6 on page 314. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (222). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
 As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	309149	267992	263955	261138	240472	TOTAL
Zboża	228813	213120	200188	198805	184800	Cereals
zboża podstawowe	179216	172920	164232	166229	155097	basic cereals
pszenica	62982	65013	65696	67043	59352	wheat
żyto	29893	29794	16877	19366	18963	rye
jęczmień	38797	31475	31264	28725	26938	barley
owies	14250	14068	11767	13048	12656	oats
pszenżyto	33294	32570	38628	38047	37188	triticale
mieszanki zbożowe	34334	22214	14706	12147	12111	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	841	3166	1049	1387	1310	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno	14423	14820	20201	19042	16282	maize for grain
Strączkowe na ziarno	1808	2154	8862	6274	5956	Pulses for grain
konsumpcyjne	205	562	1177	982	903	edible
pastewne ^b	1604	1592	7685	5292	5053	feed ^b
Ziemniaki	23711	11301	7588	8074	8015	Potatoes
Przemysłowe	17444	23543	21885	23832	19100	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	3018	1681	1165	1999	1557	sugar beets
oleiste	14367	21843	20658	21773	17483	oilseeds
w tym rzepak i rzepik ...	13803	20686	19687	20998	16734	of which rape and turnip rape
Pastewne	22473	13848	21450	19395	17992	Feed
w tym:						of which:
okopowe	2059	561	209	191	191	root plants
kukurydza na pasze	6830	7779	9959	10409	9391	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	14900	4026	3982	4758	4609	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne ust. 3 na str. 312. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census; see general notes item 3 on page 312. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABLE 7 (223). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOŁODY	2006– –2010 ^a	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	731288	694538	745894	873901	779684	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	553619	537875	597880	671556	604813	basic cereals
pszenica	230016	236229	285572	320470	270408	wheat
żyto	74229	70640	44952	59080	57415	rye
jęczmień	113973	90333	103709	109909	100358	barley
owies	35674	37607	35453	43592	42310	oats
pszenżyto	99726	103066	128193	138506	134321	triticale
mieszanki zbożowe	83646	61388	44612	42001	41899	cereal mixed
Ziemniaki	287940	207497	123487	229822	226992	Potatoes
Buraki cukrowe	93361	76293	68171	127001	95733	Sugar beets
Rzepak i rzepik	45598	37193	56473	63523	48829	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	388858	392386	239516	407266	401272 ^b	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	33,2	32,6	37,3	44,0	42,2	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	31,6	31,1	36,4	40,4	39,0	basic cereals
pszenica	36,7	36,3	43,5	47,8	45,6	wheat
żyto	25,0	23,7	26,6	30,5	30,3	rye
jęczmień	29,9	28,7	33,2	38,3	37,3	barley
owies	27,4	26,7	30,1	33,4	33,4	oats
pszenżyto	31,2	31,6	33,2	36,4	36,1	triticale
mieszanki zbożowe	28,4	27,6	30,3	34,6	34,6	cereal mixed
Ziemniaki	189	184	163	285	283	Potatoes
Buraki cukrowe	540	454	585	635	615	Sugar beets
Rzepak i rzepik	24,4	18,0	28,7	30,3	29,2	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	47,1	53,8	33,4	52,4	52,8 ^b	Meadow hay

a Przeciętne roczne. **b** Łącznie z powierzchnią wspólnot gruntowych.

a Annual averages. **b** Including the area of land communities.

TABL. 8 (224). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu

AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	3674	2259	2587	2530	2468	TOTAL
Kapusta	711	338	421	350	349	Cabbages
Kalafiorzy	69	33	65	55	55	Cauliflowers
Cebula	268	119	188	188	183	Onions
Marchew jadalna	884	657	651	578	549	Carrots
Buraki ćwikłowe	475	235	300	304	278	Beetroots
Ogórki	304	171	186	186	186	Cucumbers
Pomidory	133	90	100	95	95	Tomatoes
Pozostałe ^d	832	618	676	774	774	Other ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	108116	73256	63144	72757	69756	TOTAL
Kapusta	35533	17221	15441	18166	18165	Cabbages
Kalafiorzy	1160	715	1058	1041	1041	Cauliflowers
Cebula	4879	2909	3149	3708	3632	Onions
Marchew jadalna	30352	25296	21394	21832	20359	Carrots
Buraki ćwikłowe	12756	8525	7875	9697	8247	Beetroots
Ogórki	5017	3302	2899	3392	3392	Cucumbers
Pomidory	2236	1812	1616	1692	1692	Tomatoes
Pozostałe ^d	16183	13478	9712	13229	13229	Other ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	500	510	367	520	520	Cabbages
Kalafiorzy	168	217	164	190	190	Cauliflowers
Cebula	182	245	168	197	199	Onions
Marchew jadalna	343	385	328	377	371	Carrots
Buraki ćwikłowe	269	364	263	319	297	Beetroots
Ogórki	165	194	156	182	182	Cucumbers
Pomidory	168	202	161	178	178	Tomatoes
Pozostałe ^d	195	218	144	171	171	Other ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2014 r. według położenia gruntów. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków. ^d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar i inne.

^a Including kitchen gardens; since 2014 by location of lands. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb and other.

TABL. 9 (225). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA AND PRODUCTION OF FRUIT TREE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	4331	3308	1251	1260	1210	TOTAL
Jablonie	2025	1510	690	688	684	Apples
Grusze	431	201	89	88	88	Pears
Śliwy	567	301	145	145	145	Plums
Wiśnie	399	168	76	76	76	Cherries
Czereśnie	289	165	95	95	95	Sweet cherries
Pozostałe ^d	619	964	155	168	122	Other ^d

ZBIORY^e w t
 PRODUCTION^e in t

OGÓŁEM	35712	22564	8335	8147	8139	TOTAL
Jabłka	24484	16673	5975	6134	6127	Apples
Gruszki	2381	1164	406	336	335	Pears
Śliwki	3619	2093	692	593	593	Plums
Wiśnie	2518	996	361	317	316	Cherries
Czereśnie	1553	926	477	398	398	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1157	713	424	370	370	Other ^d

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 313. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 r. jedynie uprawy w sadach. **d** Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. **e** W 2016 r. jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4, on page 313. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census; in other years, data according to estimates; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 for fruit bushes in orchard only. **d** Peaches, apricots, walnuts. **e** In 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 10 (226). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a PLANTATIONS

OWOCY	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	1479	1093	589	611	598	TOTAL
Truskawki ^d	683	437	385	385	385	Strawberries ^d
Maliny ^e	140	137	50	51	50	Raspberries ^e
Porzeczki	346	333	77	78	77	Currants
Agrest	118	59	10	11	11	Gooseberries
Pozostałe ^f	192	127	67	87	74	Other ^f
ZBIORY ^g w t PRODUCTION ^g in t						
OGÓŁEM	6901	4826	4444	4002	3981	TOTAL
Truskawki ^d	3617	1954	2584	3088	3088	Strawberries ^d
Maliny ^e	635	530	289	225	225	Raspberries ^e
Porzeczki	1439	1434	961	461	461	Currants
Agrest	648	335	237	86	86	Gooseberries
Pozostałe ^f	562	574	373	143	122	Other ^f

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 313. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 r. dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek nadal łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. **d** Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. **e** Łącznie z jeżyną bezkolcową. **f** Aronia, borówka wysoka, wino-rosi, leszczyna i inne. **g** W 2016 r. dla krzewów jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4, on page 313. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census; in other years, data according to estimates. up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is still included. **d** Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries were included in item „others”. **e** Including thornless blackberry. **f** Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, hazel and others. **g** In 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 11 (227). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE^a**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES^a

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	129801	127454	122320	122809	121282	120158	115787	115958	Cattle
w tym krowy	64050	53312	46510	45475	60091	50078	43629	42543	<i>of which cows</i>
Trzoda chlewna ^b ...	423440	348773	251562	247981	373293	292281	186743	184146	Pigs ^b
w tym lochy	39979	33599	22899	21152	35214	32203	16402	17121	<i>of which sows</i>
Owce	20910	13059	12834	13806	19721	12298	12069	13274	Sheep
w tym maciorki ...	11381	8313	7175	7682	10514	7921	6858	7372	<i>of which ewes</i>
Konie ^c	8359	8128	.	8167	8100	7919	.	8020	Horses ^c
W przeliczeni- owych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	177389	163452	144552 ^d	144716	162698	150370	129403 ^d	129470	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads									
Bydło	26,7	32,6	34,3	33,3	26,9	33,1	35,0	33,8	Cattle
w tym krowy	13,2	13,6	13,0	12,3	13,3	13,8	13,2	12,4	<i>of which cows</i>
Trzoda chlewna ^b ...	87,1	89,2	70,5	67,2	82,8	80,5	56,5	53,7	Pigs ^b
w tym lochy	8,2	8,6	6,4	5,7	7,8	8,9	5,0	5,0	<i>of which sows</i>
Owce	4,3	3,3	3,6	3,7	4,4	3,4	3,7	3,9	Sheep
w tym maciorki ...	2,3	2,1	2,0	2,1	2,3	2,2	2,1	2,2	<i>of which ewes</i>
Konie ^c	1,7	2,1	x	2,2	1,8	2,2	x	2,3	Horses ^c
W przeliczeni- owych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	36,5	41,8	40,5 ^d	39,2	36,1	41,4	39,2 ^d	37,8	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 312. **b** W 2005 r. – stan w końcu lipca. **c** Dane szacunkowe; od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. **d** Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a In 2010 data of the Agricultural Census, see general notes, item 3 on page 312. **b** In 2005 – as of the end of July. **c** Estimated data; since 2013 data on the basis of period surveys conducted every three years. **d** The number of horses as of 2013 was accepted for calculations.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (228). **DRÓB^a**

Stan w końcu roku
POULTRY^a
End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	6577,4	8556,4	6938,8	6527,4	5381,4	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	2700,2	3965,9	2287,7	2552,6	1838,5	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	17,0	16,7	.	6,0	6,0	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	45,8	32,1	.	98,9	97,5	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	87,1	82,2	.	51,5	51,5	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt.	1353,6	2187,2	1945,3	1769,9	1569,9	<i>Hens per 100 ha of agricultural land in heads</i>
w tym nioski	555,7	1013,8	641,3	692,1	536,3	<i>of which laying hens</i>

a W latach 2005, 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. **b** Łącznie z drobiem pozostałym.

a In 2005, 2010 and 2015 aged more than 2 weeks old. **b** Including other poultry.

TABL. 13 (229). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**

PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	33,3	50,0	40,7	47,0	45,3	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	8,7	3,6	3,9	1,1	0,7	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	706,2	478,6	374,3	340,5	228,9	<i>Pigs</i>
Owce	7,2	7,4	3,5	9,2	8,9	<i>Sheep</i>
Konie	2,2	4,9	2,7	3,5	3,5	<i>Horses</i>

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption.

TABL. 13 (229). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO^a (dok.)**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT						
Bydło (bez cieląt)	18,0	27,5	26,2	27,3	26,4	Cattle (excluding calves)
Cielęta	0,8	0,4	0,5	0,1	0,1	Calves
Trzoda chlewna	77,7	58,2	56,0	51,0	38,2	Pigs
Owce	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	Sheep
Konie	1,1	2,9	1,9	2,5	2,5	Horses
Drób	52,0	91,3	120,4	157,5	148,3	Poultry
Kozy i króliki	0,4	0,5	0,1	0,0	0,0	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (230). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	114,0	133,7	152,1	176,4	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	108,3	126,3	143,7	166,5	meat and fats
wołowe	9,4	14,4	13,3	13,9	beef
cielęce	0,5	0,2	0,3	0,1	veal
wieprzowe	60,6	45,4	43,7	39,8	pork
baranie	0,1	0,1	0,1	0,1	mutton
końskie	0,6	1,5	1,1	1,3	horseflesh
drobiowe	36,4	63,9	84,3	110,3	poultry
kozie i królicze ^b	0,7	0,8	1,0	1,0	goat and rabbit ^b
podroby	5,7	7,4	8,4	9,9	pluck
OGÓŁEM	234,5	341,8	426,4	478,2	TOTAL

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption. ^b Including game.

TABL. 15 (231). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						<i>Milk production:</i>
w milionach litrów	268,2	228,5	240,8	258,5	234,6	<i>in million litres</i>
na 100 ha użytków rolnych w tys. l	55,2	58,4	67,5	70,1	68,4	<i>per 100 ha of agricultural land in thous. l</i>
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4150	4425	5293	5841	5664	<i>Average annual quantity of milk per cow in l</i>
Produkcja jaj w mln szt.	538,6	704,5	512,2	437,4	377,8	<i>Egg production in mln units</i>
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury noski w szt.	211	177	186	198	225	<i>Average annual number of eggs per laying hen in units</i>

TABL. 16 (232). **CIĄGNIKI ROLNICZE**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL TRACTORS

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2005	55930	55181	<i>In units</i>
	2010 ^a	48445	47723	
	2013	46687	46094	
	2016	45866	45283	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2005	8,7	8,2	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>
	2010 ^a	8,1	7,6	
	2013	8,2	7,7	
	2016	8,0	7,6	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 312.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a *Data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 312.*

N o t e. Since 2013 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (233). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2014/15	2015/16		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	49325	44103	40902	45370	41041	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	22171	24883	22292	24613	22003	nitrogenous
fosforowe	11568	9233	7152	8214	7537	phosphatic
potasowe	15586	9987	11458	12543	11501	potassic
Nawozy wapniowe ^c	39108	16417	7911	18613	15177	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	101,5	112,7	114,7	123,0	119,7	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	45,6	63,6	62,5	66,7	64,2	nitrogenous
fosforowe	23,8	23,6	20,0	22,3	22,0	phosphatic
potasowe	32,1	25,5	32,1	34,0	33,6	potassic
Nawozy wapniowe ^c	80,5	42,0	22,2	50,5	44,3	Lime fertilizers ^c

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 312. **b** Łącznie z wieloskładnikowymi. **c** Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

a Data of the Agricultural Census 2010; see general notes, item 3 on page 312. **b** Including mixed fertilizers. **c** Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 18 (234). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH
IN THOUS. ZLOTYS

OGÓŁEM	736607,3	1014122,6	1309425,2	1351769,9	1121533,8	TOTAL
Produkty roślinne	128521,1	223089,7	354808,5	373718,6	256184,0	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	53937,4	81450,8	134700,5	123667,6	96001,3	Cereals

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABLE 18 (234). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUS. ZLOTYS						
Zboża (dok.)						Cereals (cont.)
w tym zboża podstawowe						of which basic cereals
pszenica	41140,1	66318,0	115235,4	98892,5	76047,4	wheat
żyto	33503,2	54469,3	98221,2	84136,3	66009,2	rye
jęczmień	2531,9	3202,0	3461,3	2896,2	1808,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	3516,7	4844,5	6846,3	6983,6	4470,1	oats and cereal mixed
pszenżyto	25,5	131,0	590,0	423,4	423,4	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	1562,7	3671,1	6116,7	4453,1	3336,4	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	53890,2	80987,7	133969,6	123176,4	95802,5	of which basic cereals
pszenica	41092,9	65854,9	114607,0	98441,5	75848,6	wheat
żyto	33486,2	54273,2	97960,6	83884,0	66009,2	rye
jęczmień	2531,9	3202,0	3461,3	2896,2	1808,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	3488,3	4640,9	6797,3	6943,8	4430,4	oats and cereal mixed
pszenżyto	25,5	67,6	365,1	297,5	297,5	triticale
pszenżyto	1561,0	3671,1	6022,7	4420,0	3303,3	
Strączkowe konsumpcyjne ^b	25,6	42,2	-	92,0	92,0	Edible pulses ^b
Ziemniaki	434,3	1356,7	3429,1	4854,8	4271,1	Potatoes
Buraki cukrowe	16488,2	8815,6	13310,5	13192,5	9641,4	Sugar beets
Rzepak i rzepik	20725,4	54379,0	64019,1	79085,8	58467,1	Rape and turnip rape
Warzywa	7515,7	16207,3	67453,5	73707,4	37363,1	Vegetables
Owoce	1525,0	12432,5	6224,6	7687,7	7528,8	Fruit
Produkty zwierzęce	608086,2	791032,8	954616,7	978051,4	865349,8	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	425347,4	576023,6	700731,0	718579,4	631107,5	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	58716,6	104677,8	126972,2	136116,3	131246,3	cattle (excluding calves)
cielęta	1263,5	484,9	746,0	657,6	622,3	calves
trzoda chlewna	233665,0	188855,9	220897,8	210829,0	153123,6	pigs
owce	295,9	31,3	42,8	23,4	23,4	sheep
konie	3869,3	6900,0	9282,3	12558,7	12558,7	horses
drób	127537,0	275073,7	342790,0	358394,5	333533,2	poultry
Mleko krowie	167483,4	183411,6	236468,7	244127,1	220010,5	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	2640,1	7320,9	1281,9	1393,7	1003,5	Consumer hen eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w zł
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in zł

OGÓŁEM	1516	2592	3671	3665	3272	TOTAL
Produkty: roślinne	264	570	995	1013	747	Products: crop
zwierzęce	1251	2022	2676	2652	2524	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej.

a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight.

TABLE 19 (235). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	154901	143069	217747	214093	165021	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	117349	117266	181833	164919	126133	of which basic cereals
pszenica	92844	90709	149537	136896	106983	wheat
żyto	9028	7676	6898	5636	3535	rye
jęczmień	10030	10526	12374	13001	8295	barley
owies i mieszanki zbożowe	90	284	1296	893	893	oats and cereal mixed
pszenżyto	5357	8071	11728	8493	6427	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	154785	142510	216918	213461	164664	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	117233	116707	181009	164289	125776	of which basic cereals
pszenica	92822	90526	149315	136623	106983	wheat
żyto	9028	7676	6898	5636	3535	rye
jęczmień	9938	10268	12299	12939	8233	barley
owies i mieszanki zbożowe	90	166	883	655	655	oats and cereal mixed
pszenżyto	5355	8071	11614	8436	6370	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	12	13	-	22	22	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	1084	1688	6272	8811	7271	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	117655	76292	113013	116140	84872	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	27684	42575	41601	48251	35665	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	10989	9205	42835	60421	42097	Vegetables in t
Owoce w t	2590	8157	5127	9189	9169	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	120211	160404	172807	173735	152902	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	15239	23504	21676	23032	22203	cattle (excluding calves)
cielęta	184	84	85	68	64	calves
trzoda chlewna	60331	49916	53651	45921	33650	pigs
owce	44	5	6	3	3	sheep
konie	646	1362	1413	1557	1557	horses
drób	43767	85533	95976	103154	95425	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	86160	111921	120921	120701	105296	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l	188415	179312	206082	221237	198419	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	13562	29803	3763	3971	2921	Consumer hen eggs in thous. units

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze pojonej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (236). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricul- tural land area in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricul- tural land area in ha</i>
2005	23	138	70	1702
2010	153	3451	75	2288
2015	173	5822	28	816
2016	151	4402	29	922

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Trade Quality of Agricultural and Food Products.

Łowiectwo *Hunting*

TABL. 21 (237). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2015	2016	GAME SPECIES
W SZTUKACH <i>IN HEADS</i>					
Łosie	38	68	106	124	<i>Moose</i>
Daniele	640	1184	1293	1022	<i>Fallow deer</i>
Muflony	1	11	16	16	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK <i>IN THOUSAND HEADS</i>					
Jelenie	5,9	7,8	8,4	7,9	<i>Deer</i>
Sarny	28,7	33,4	33,4	33,1	<i>Roe deer</i>
Dziki	5,2	8,1	9,5	9,1	<i>Wild boars</i>
Lisy	7,3	8,0	8,7	8,7	<i>Foxes</i>
Zające	15,6	17,5	17,8	19,1	<i>Hares</i>
Bażanty	26,8	33,4	30,6	30,2	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	11,7	15,1	8,2	7,8	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (238). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOTING^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2015/16	2016/17	GAME SPECIES
Jelenie	1670	2437	3570	3870	Deer
Daniele	208	465	422	418	Fallow deer
Sarny	6047	6821	8163	8564	Roe deer
Dziki	3427	7127	11185	10708	Wild boars
Lisy	5787	5285	7495	7503	Foxes
Zające	1449	977	931	852	Hares
Bażanty	8731	8109	9478	8411	Pheasants
Kuropatwy	822	62	30	67	Partridges

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. **b** Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. **b** Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (239). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	224	210	176	176	number ^a
członkowie ^b	6994	6907	6663	6742	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	217	218	207	207	number
powierzchnia w tys. ha	945,1	949,1	931,9	929,6	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	355,6	360,9	358,1	358,2	of which on forest land

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. **b** Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. **b** Data grouped according to the seat of member of the hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo*Forestry*TABL. 24 (240). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND AREA

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	400310	401862	403826	404011	TOTAL in ha
Lasy w ha	391130	392085	393858	394033	Forests in ha
Publiczne	321900	323332	324644*	325051	Public
zalesione	309283	308315	309073	309330	wooded
niezalesione	3438	5240	5651	5788	non-wooded
własność Skarbu Państwa	318090	319331	320806*	321259	owned by the State Treasury
zalesione	305675	304478	305382	305682	wooded
niezalesione	3366	5158	5571	5709	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	310776	312015	314249*	314751	managed by the State Forests
zalesione	298622	297320	299062	299410	wooded
niezalesione	3111	5033	5363	5502	non-wooded
własność gmin ^a	3810	4001	3795*	3756	gmina ^a owned
zalesione	3608	3837	3654	3615	wooded
niezalesione	72	82	75	76	non-wooded
Prywatne	78409	78530	79182*	78960	Private
zalesione	76691	76741	76885	76761	wooded
niezalesione	1718	1786	2249	2154	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	9180	9781	9967	9978	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	31,7	31,8	31,9	31,9	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %.....	33,0	33,0	33,2	33,3	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Concerns also gminas which are cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2012–2016 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data were elaborated on the basis of the large-scale forest inventory in the country conducted in 2012–2016 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in previous editions of the Yearbook.

TABLE 25 (241). **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which in wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odno- wienia ^a i o budo- wie przerę- bowej in the restock- ing class ^a with a selec- tion structure
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej (101 years and older)	
OGÓŁEM	393849	94,7	13,6	17,4	19,9	18,6	13,9	8,3	3,0
w tym: of which: w zarządzie Lasów Państwowych	304425	95,9	15,3	16,6	18,5	18,3	14,3	9,7	3,2
managed by the State Forests	79134	91,9	8,1	19,9	23,9	21,2	12,5	3,8	2,5
las prywatne									
private forests									

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STAND

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	las prywatne private forests	
	w ha	in ha	w odsetkach	in percent	
OGÓŁEM	393849	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	259518	66,0	67,2	63,2	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	193887	49,4	51,8	40,7	pine
świerk	49520	12,6	11,3	18,9	spruce
jodła	8050	2,0	1,9	2,7	fir
Drzewa liściaste	134331	34,0	32,8	36,8	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	40322	10,2	9,4	14,4	beech
dąb	29319	7,4	7,8	3,8	oak
grab	2943	0,7	0,8	0,3	hornbeam
brzoza	30276	7,7	6,9	10,2	birch
olsza	19900	5,1	5,9	2,6	alder
osika	3595	0,9	0,1	3,1	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including tree stands to be renewed.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (242). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which in wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej in the restocking class ^c with a selection structure	prze- stoje ^b hold- -over trees ^b
			w klasie wieku in age group								
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej (101 years and older)			
OGÓŁEM .. TOTAL	105179,7	99,6	1,0	10,7	22,1	24,0	21,5	14,0	4,3	2,0	
w tym: of which: w zarządzie Lasów Państwowych	83187,1	99,7	1,1	10,6	20,2	23,4	22,1	16,4	4,4	1,5	
managed by the State Forests lasy prywatne	19896,9	98,9	0,5	10,3	28,8	26,8	19,5	5,4	4,1	3,5	
private for- ests											

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STAND

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Pań- stwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	105179,7	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	71427,4	68,0	69,2	63,5	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	54347,2	51,8	54,2	42,2	pine
świerk	12140,5	11,5	10,8	15,7	spruce
jodła	2938,6	2,8	2,6	3,9	fir
Drzewa liściaste	33752,3	32,0	30,8	36,5	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	12337,9	11,7	10,3	18,6	beech
dąb	6886,7	6,5	7,5	2,3	oak
grab	838,1	0,8	0,8	0,8	hornbeam
brzoza	6237,4	5,9	5,3	8,0	birch
olsza	4748,2	4,5	5,1	2,4	alder
osika	705,5	0,7	0,0	2,6	aspens

a W korze. **b** Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. **c** Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. **b** Trees not felled in the assumed throughfall order. **c** Including tree stands to be renewed.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (243). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	125	105	66	62	62	62	.	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	2512	3178	3108	3373	3150	3141	222	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia:								<i>renewals:</i>
szuczne	2261	2809	2482	2467	2399	2390	67	<i>artificial</i>
zrębów ^b	2079	2701	2411	1338	1289	1282	50	<i>fellings sites^b</i>
halizn i płazowizn	90	58	63	31	24	21	7	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	251	369	626	906	751	751	155	<i>natural</i>
zalesienia ^c	92	50	8	1097	1087	1087	10	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	258	270	213	231	212	212	19	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	15970	16020	16476	16106	15884	15827	222	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	10639	10795	11707	11625	11403	11353	222	<i>crops^f</i>
młodników	5269	5156	4762	4474	4474	4474	.	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^g	38	-	2	-	-	-	.	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje	2334	6428	4262	4174	4174	4173	.	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. **b** Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. **c** Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. **d** Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. **e** Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. **f** W lasach prywatnych łącznie z pielęgnowaniem młodników. **g** Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. **b** Including renewals protected by tree stands. **c** Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. **d** Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. **e** Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20. **f** In private forests including greenwoods tending. **g** Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (244). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasa publiczne <i>public forests</i>		lasa prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	1571,7	2078,6	1670,2	1790,9	1706,3	1702,1	84,6	TOTAL in dam³
Grubizna	1534,8	2035,1	1629,1	1755,4	1670,8	1666,5	84,6	Timber
Grubizna iglasta	1329,8	1721,7	1195,7	1327,9	1261,1	1257,9	66,8	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe ...	788,5	914,4	705,9	759,1	706,1	704,2	53,0	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	453,6	670,8	397,8	478,0	469,8	469,0	8,2	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	205,0	313,4	433,4	427,5	409,7	408,6	17,8	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe ...	66,4	85,6	131,6	121,2	111,6	111,0	9,5	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	99,0	151,6	213,7	217,7	214,1	213,9	3,6	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe^b	36,8	43,5	41,0	35,6	35,6	35,6	-	Slash^b
Do przerobu przemysłowego	7,9	1,8	1,8	0,9	0,9	0,9	-	Slash for industrial uses
Opałowe	29,0	41,7	39,2	34,6	34,6	34,6	-	Slash for fuel
Karpina ^b w m ³	5	1	24	-	-	-	-	Stump wood ^b in m ³
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	392,4	519,0	413,6	445,5	530,2	535,2	107,2	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.

^a Excluding logging (timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

TABL. 29 (245). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIENÍ
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na grun- tach prywat- nych of which on private land	
Sadzenie w szt: drzew	48736	44189	53732	25426	8902	<i>Plantings in units of: trees</i>
krzewów	62166	336749	21639	11583	2653	<i>bushes</i>
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	17061	44768	50906	59932	44568	<i>Removals (timber)^a in m³</i>
grubizna iglasta	3173	17451	19976	26888	22255	<i>coniferous</i>
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	1745	9442	10814	14536	12240	<i>of which large-size general purpose wood</i>
grubizna liściasta	13888	27317	30930	33044	22313	<i>non-coniferous</i>
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	4828	9262	11386	11111	7810	<i>of which large-size general purpose wood</i>

^a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

^a *Estimated data; excluded from data on total removals (timber).*

TABL. 30 (246). POŻARY W LASACH^a
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Požary	806	356	832	410	<i>Number of fires</i>
w tym: podpalenia	373	119	277	148	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych ..	337	158	300	129	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	459,3	182,5	355,3	138,5	<i>Area of forest burned in ha</i>
w tym: podpalenia	181,7	57,9	112,0	38,3	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych ..	213,5	86,2	159,5	75,8	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,6	0,5	0,4	0,3	<i>Average forest areas burned by fire in ha</i>

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

^a *Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.*

S o u r c e: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007. Ponadto uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji).

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2015 oraz nomenklaturą PRODPOL stosowaną w badaniach produkcji wyrobów przemysłowych, która zharmonizowana jest z Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE. W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL-u.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with the Polish Classification of Activities (the NACE Rev. 2), in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas steam, and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

In table 3 data on production of selected products concern entities producing industrial products independently of the conducted activity classified according to the NACE Rev. 2. Moreover, budgetary units and establishments and till 2010 auxiliary units of budgetary units (classified to the above mentioned sections) are also included.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Goods and Services – PKWiU 2015 and PRODPOL nomenclature used in surveys of manufacturing industrial products which is harmonized with PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states. In some cases products are presented according to additional groupings, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 27.

Jako **cenę stałą** od 2011 r. przyjęto cenę stałą 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytworzeniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) agentów,
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) *flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented at basic prices. The definition of **basic price** is given in general notes to the Yearbook, item 10 on page 27.*

*As **constant prices** since 2011, 2010 constant prices (2010 average current prices) have been adopted.*

5. *Data concerning production include the value of outwork.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons – on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers) – of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data concerning **paid employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.*

Paid employees in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training,*
- 2) *agents,*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are presented after converting part-time paid employees into full-time paid employees.

Budownictwo

1. Informacje dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 26.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceńiodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w budownictwie** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w budownictwie nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) agentów,
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Construction

1. *Information concerns activities of economic entities included in accordance with the Polish Classification of Activities (the NACE Rev. 2) in the section “Construction”.*

2. *Data according to the NACE Rev. 2 divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.*

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration-conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

4. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings were made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).*

5. **Data on buildings completed** (by all investors) concern:

- *within the scope of the number of buildings – newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (the expanded part only).*

6. **Data concerning paid employment in construction** include employees hired on the basis of employment contracts.

Paid employees in construction do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training,*
- 2) *agents,*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees into full-time paid employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (247). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł <i>in mln zł</i>				w odsetkach <i>in percent</i>	2015 = = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące <i>current prices</i>					
OGÓŁEM TOTAL	119896,4	173623,3	193638,7	203661,3	100,0	104,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	32410,9	37833,0	27978,2	27450,0	13,5	x
sektor prywatny <i>private sector</i>	87485,5	135790,3	165660,5	176211,3	86,5	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	18611,2	23162,7	21351,9	20395,0	10,0	97,8
w tym: <i>of which:</i>						
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) <i>Mining of coal and lignite</i>	18325,1	22462,1	19514,1	18639,5	9,2	98,0
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	90386,3	133106,4	159739,4	171189,7	84,1	106,5
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	6681,4	9582,0	12438,7	13312,9	6,5	106,5
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	#	#	3742,2	3691,9	1,8	100,2
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	747,8	608,6	902,5	1162,5	0,6	129,5
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	623,0	407,3	506,4	547,9	0,3	106,8
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ ... <i>Manufacture of leather and related products</i>	368,0	400,0	490,5	536,6	0,3	110,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	635,7	921,7	1264,6	1534,1	0,8	119,8
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	399,8	741,4	876,3	988,3	0,5	112,7
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	284,3	376,9	643,0	630,1	0,3	94,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (247). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (cd.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach in percent		2015 = = 100 (ceny stałe)
	ceny bieżące		current prices			(constant prices)
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	3571,9	4542,4	#	#	#	#
<i>Manufacture of coke, refined petroleum products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1350,7	3102,3	4205,1	4286,7	2,1	102,7
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	#	#	#	#	#	#
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4582,5	7262,4	10661,6	12162,3	6,0	113,0
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3348,5	5432,7	7678,8	9250,3	4,5	119,2
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	17976,9	22119,4	24004,6	23254,6	11,4	98,4
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	6960,3	11464,7	17214,7	18411,6	9,0	109,0
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	540,0	1143,2	762,2	841,4	0,4	112,5
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	3128,9	4904,7	7592,6	7034,1	3,5	93,2
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	5738,1	5176,2	4909,0	4629,5	2,3	94,3
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	27078,0	44651,9	50769,6	57563,2	28,3	109,0
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	414,2	2047,3	2575,0	2463,6	1,2	95,1
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	634,3	702,7	1132,3	1312,5	0,6	112,6
<i>Manufacture of furniture</i>						
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ.....	7871,4	12424,8	7067,7	6658,4	3,3	94,8
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (247). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	2015 = = 100 (ceny stałe) (constant prices)	
	ceny bieżące current prices					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3027,6	4929,3	5479,6	5418,2	2,7	98,6
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody Water collection, treatment and supply	1258,0	1622,2	1931,0	1954,0	1,0	101,6
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery	1458,2	2817,7	2887,1	2723,5	1,3	94,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (248). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	119896,4	173623,3	193638,7	203661,3	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	8969,8	13008,3	16456,3	17324,3	49 persons and less
50 – 249	20308,7	29363,3	36182,5	36584,8	50 – 249
250 – 499	17784,3	21608,9	23146,9	26332,0	250 – 499
500 – 999	13607,6	26149,9	24360,8	29354,0	500 – 999
1000 osób i więcej	59226,1	83492,8	93492,3	94066,3	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (249). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2015	2016		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Węgiel kamienny ^b w mln t	87,9	66,9	61,4	58,0	81,9	Hard coal ^b in mln t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	2271,8	1665,0	1873,2	2254,2	23,2	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^c w tys. hl	643,8	415,8	285,5	301,5	0,9	Processed liquid milk ^c in thous. hl
Sery i twarogi w tys. t	26,1	29,1	23,0	23,2	2,7	Cheese and curd in thous. t
Piwo otrzymywane ze słodu ^d w mln hl	15,4	11,0	11,1	11,1	26,8	Beer from malt ^d in mln hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt:						Clothes and garments in thous. units:
garnitury i komplety męskie lub chłopięce	359	186	198	209	14,1	men's or boys' suits and ensembles
kostiumy i komplety dam- skie lub dziewczęce	181	48	25	27	4,3	women's or girls' suits and ensembles
Obuwie z wierzchami wyko- nanymi ze skóry ^e w tys. par	2275	1160	1591	1574	11,3	Footwear with leather uppers ^e in thous. pairs
Tarcica w dam ³	111,8	217,9	178,7	181,7	3,7	Sawnwood in dam ³
w tym iglasta	104,5	212,4	172,1	178,4	4,1	of which coniferous sawn- wood
Okna i drzwi, ościeżnice i progi z drewna w tys. szt.	345	1160	2675	2937	21,7	Wooden windows and their frames, doors and their frames and thresholds in thous. units
Papier i tektura w tys. t	143,8	106,8	82,2	75,8	1,6	Paper and paperboard in thous. t
Koks i półkoks z węgla kamiennego i brunatnego (lignitu) lub torfu; węgiel retortowy w tys. t	3756,0	4841,6	8602,7	8615,0	88,7	Coke and semi-coke ob- tained from coal, lignite or peat, retort carbon in thous. t
Cegła w mln cegieł	122,9	51,5	26,3	15,7	2,7	Bricks in mln bricks

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych. **c** Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. **d** O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. **e** Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwiami ze spodem z drewna.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. **b** Excluding coal briquettes and similar solid fuels. **c** Including milk for further processing. **d** Of an alcoholic strength of more than 0,5%. **e** Excluding sports footwear, footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with wooden outer soles.

TABL. 4 (250). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
OGÓŁEM	425616	440604	425324	429092
TOTAL				
sektor publiczny	176339	145387	112494	102886
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	249277	295218	312830	326206
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie	124652	119006	98402	89117
Mining and quarrying				
Przetwórstwo przemysłowe	261316	283315	296267	309601
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	31191	33983	32132	31794
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	3407	2946	3095	3158
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	7193	4411	4285	5010
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	10593	6392	4976	5225
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	4118	2969	2937	3087
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	4628	5793	5514	5847
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2180	2980	2517	2719
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1657	1894	2337	2498
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	5181	6363	5980	6590
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	104	98	136	128
<i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych	18306	22909	27811	30214
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	12356	14352	15174	16869
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	31967	28225	25526	26157
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	29275	34913	41539	41652
<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	1920	2613	2869	3025
<i>Manufacture of computers, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	12966	15168	16113	15992
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (250). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	25074	18966	16997	15696
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	28616	45454	54380	59915
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	2335	3875	4524	4492
Produkcja mebli	4981	5337	5533	6140
<i>Manufacture of furniture</i>				
Pozostała produkcja wyrobów	4578	4137	3908	4147
<i>Other manufacturing</i>				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	14751	16179	14789	15699
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	21738	18205	11368	10881
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	17910	20078	19286	19493
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	8420	8380	8186	8245
<i>Water collection, treatment and supply</i>				
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	7176	9220	8356	8331
<i>Waste collection, treatment and disposal activi- ties; materials recovery</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (251). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w zł in zł			
OGÓŁEM	2970,21	4026,04	4769,95	4792,77
TOTAL				
sektor publiczny	3905,43	5435,62	6694,06	6664,61
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	2308,64	3331,85	4078,05	4202,39
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie	4302,47	5792,43	6916,73	6854,23
<i>Mining and quarrying</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (251). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE^a (cd.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w zł		in zł	
Przetwórstwo przemysłowe	2303,29	3240,24	4040,38	4177,26
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	1560,05	2264,61	2730,04	2871,77
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	4845,22	6258,09	7217,58	7434,21
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	1732,83	2354,44	2868,11	3078,10
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	1201,24	1695,11	2178,81	2302,94
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1314,17	1867,13	2361,78	2456,34
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1362,32	2015,40	2515,69	2702,72
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1879,90	2667,44	3418,85	3562,69
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1966,14	2719,69	3405,54	3490,34
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2737,08	3790,18	4662,07	4665,77
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	1858,33	2697,53	5028,43	5575,85
<i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych	2099,18	2949,29	3615,43	3754,37
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2477,16	3625,04	4626,27	4903,05
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	2917,53	3978,57	4946,15	5166,88
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2209,87	3129,90	4040,54	4164,69
<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	2512,43	3342,51	4121,33	4279,74
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	2394,77	3424,80	4315,49	4231,30
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2510,81	3622,92	4271,88	4470,53
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2765,18	3702,84	4531,94	4655,69
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (251). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w zł in zł			
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	1947,38	3012,82	4626,78	4923,66
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	1430,62	2035,10	2541,51	2616,37
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	1747,87	2194,36	2804,67	2932,99
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	2644,92	3689,02	4600,91	4655,58
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ..... <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3731,24	5322,46	6426,80	6521,28
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ..... <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2504,85	3469,05	4047,76	4179,49
w tym: <i>of which:</i>				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	2658,45	3654,16	4394,53	4547,05
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activi- ties; materials recovery</i>	2243,82	3207,89	3569,84	3694,93

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (252). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	11430,4	16439,1	18914,5	19127,8	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	5754,5	9673,0	10421,2	9183,8	48,0	Entities employing more than 9 persons
Budowa budynków ^Δ	2072,8	3210,3	2898,7	2591,0	13,5	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2330,5	3789,6	3912,9	3212,5	16,8	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	1351,2	2673,1	3609,6	3380,3	17,7	Specialized construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation.

TABL. 7 (253). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPES OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		Total	Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character	
		w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	2005	5754,5	3242,6	2511,9	TOTAL
	2010	9673,0	5435,6	4237,5	
	2015	10421,2	5611,6	4809,6	
	2016	9183,8	5354,4	3829,4	
Budynki		4114,9	2600,3	1514,5	Buildings
Budynki mieszkalne		1160,4	656,5	503,9	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne ...		255,6	155,5	100,0	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		816,1	466,1	350,0	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania ...		88,6	34,8	53,9	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (253). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPES
OF CONSTRUCTION OBJECTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charak- terze inwe- stycyjnym	Roboty o charak- terze re- montow- wym	SPECIFICATION
		<i>Works with an invest- ment character</i>	<i>Works with a renova- tion (resto- ration) character</i>	
w mln zł <i>in mln zł</i>				
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	2954,5	1943,9	1010,6	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	44,2	33,7	10,5	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	231,4	111,7	119,8	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	763,2	553,2	210,0	<i>wholesale and retail trade build- ings</i>
budynki transportu i łączności	24,0	16,1	7,9	<i>traffic and communication build- ings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyj- nym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	1324,0	834,5	489,5	<i>industrial buildings and ware- houses</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	477,2	341,9	135,3	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	90,4	52,9	37,6	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	5068,9	2754,0	2314,9	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	1999,9	974,0	1026,0	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1305,0	698,0	606,9	<i>motorways (highways), express- ways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napo- wietrznych lub podwieszanych	244,9	108,6	136,3	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	#	#	#	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	389,1	109,8	279,3	<i>bridges, elevated highways, tun- nels and subways</i>
budowle wodne	#	#	#	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	987,7	583,4	404,4	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	547,3	300,7	246,7	<i>long-distance pipelines, communi- cation and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	440,4	282,7	157,7	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	1940,6	1081,1	859,4	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	140,7	115,6	25,2	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (254). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Budynki^b.....	8702	9202	9373	9828	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomiesz- kaniowe ^c	6202	7004	7146	7311	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	5417	5407	5594	5944	<i>urban areas</i>
wieś	3285	3795	3779	3884	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	8023	8154	8190	8517	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	4795	4472	4524	4779	<i>urban areas</i>
wieś	3228	3682	3666	3738	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	5964	6589	6575	6731	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	1971	1478	1551	1723	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	286	151	157	193	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^e w dam³	12608,4	13954,3	15114,3	15990,7	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomiesz- kaniowe ^c	5061,7	5588,4	5720,2	6012,2	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	9604,0	10711,2	11625,4	12200,1	<i>urban areas</i>
wieś	3004,4	3243,1	3488,9	3791,7	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	7006,1	6498,5	6580,7	6321,9	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	4553,2	3845,5	3651,2	3457,9	<i>urban areas</i>
wieś	2452,9	2653,0	2929,4	2863,9	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	4535,7	4700,5	4791,9	4856,0	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	2429,9	1777,1	1745,7	1430,7	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	173,2	138,4	254,1	305,9	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 346. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). **d** Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. **e** Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 346. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). **d** Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. **e** Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (255). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
BUDYNKI^b BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne	6293	7095	7210	7375	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszaniowe ^c	6202	7004	7146	7311	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	6035	6776	6816	6971	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	6	5	3	7	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	2409	2107	2163	2453	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	51	52	40	27	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	69	83	81	82	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	447	467	364	324	<i>Wholesale and retail trade build- ings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	1	6	4	8	<i>Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	1193	839	1087	1337	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	132	157	103	126	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	143	191	205	249	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	9	23	16	12	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	7	13	19	13	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	18	32	22	16	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	16	46	24	9	<i>Sports halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	294	162	162	199	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	9	16	11	11	<i>Buildings used as places of worship and for religious activi- ties</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 346. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 5 on page 346. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 (255). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne	5108,5	5635,6	5765,4	6063,8	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanie ^c	5061,7	5588,4	5720,2	6012,2	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	4507,6	4703,6	4810,5	4888,8	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	22,2	26,8	27,3	34,1	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	7499,9	8318,7	9348,9	9926,9	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	342,6	151,7	88,5	119,0	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	329,5	505,4	444,8	689,4	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	2408,7	2185,3	2160,5	1116,4	Wholesale and retail trade build- ings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,0	7,3	52,3	164,7	Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings
Budynki garaży	123,6	213,5	180,1	146,1	Garage buildings
Budynki przemysłowe	2509,6	2418,3	2472,6	2734,6	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	863,1	1791,0	2454,9	3993,4	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	81,2	57,5	469,9	47,1	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	92,8	173,4	235,9	98,3	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	49,7	164,9	158,8	124,2	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	260,0	392,8	274,1	244,9	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	381,4	171,0	262,6	369,1	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	40,0	71,4	79,9	58,1	Buildings used as places of worship and for religious activi- ties

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 346. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). **d** Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 346. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). **d** Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (256). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	55850	64288	53149	51688	Average paid employment
sektor publiczny	4049	2272	1280	1341	public sector
sektor prywatny	51801	62016	51869	50347	private sector
Budowa budynków ^Δ	18690	22391	15294	15342	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	20752	20776	18113	16706	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	16408	21122	19472	19640	Specialized construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2067,93	2919,04	3443,12	3616,71	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	2688,23	4056,04	4811,39	4670,86	public sector
sektor prywatny	2019,45	2877,39	3409,36	3588,63	private sector
Budowa budynków ^Δ	1728,18	2554,81	2915,84	3062,88	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2283,55	3182,17	3647,87	3918,47	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	2182,24	3046,22	3663,76	3792,65	Specialized construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

1. Dane dotyczące ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne**, na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2016 r. poz. 1440), dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

Do **dróg o nawierzchni twardej** zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (tłuczniowej i brukowej).

CHAPTER XVII

TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS

General notes

1. Data concerning the total length of railway lines operated on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and broad gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **Public roads**, on the basis of the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text, Journal of Laws from 2016 item 1440) are divided into the following categories: national roads, regional roads, district roads and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

District roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

Hard surface roads include roads with improved surface (cobble stone, clinker, concrete, stone and concrete slabs, bitumen) and roads with unimproved surface (with macadam or cobble surface).

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przyjęła zasadę, że w przypadku nie przekazania przez zarządcę dróg danych za ostatni okres sprawozdawczy przyjęto ostatnie przekazane dane.

3. Od 2009 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII pochodzą z Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEPIK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji i nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych. Do roku 2010 dane nie obejmują również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

W latach 2002–2008 dane dotyczące pojazdów samochodowych i ciągników pozyskiwane były z ewidencji prowadzonych przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 – z systemu „POJAZD” służącego do rejestracji pojazdów w organach rejestrujących pojazdy. Do 2001 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach pochodziły z ewidencji prowadzonych przez wojewodów.

4. Dane o liniach regularnej komunikacji autobusowej obejmują:

- linie miejskie, tj. linie w obrębie miast z ewentualnym przekroczeniem granic miasta do najbliższej strefy ciężenia o długości od 5 do 10 km,
- linie podmiejskie, tj. linie w granicach 50–60 km łączące osiedla wiejskie z ośrodkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi,
- linie regionalne, tj. linie w granicach powyżej 50–60 km do 160 km obejmujące obszar kilku stycznych województw, łączące ośrodki gminne i mniejsze miasta z ważniejszymi ośrodkami miejsko-przemysłowymi regionu,
- linie dalekobieżne, tj. linie powyżej 160 km obejmujące swym zasięgiem obszar dwóch lub więcej regionów, łączące miasta wojewódzkie oraz ważniejsze ośrodki przemysłowe, kulturalne i turystyczno-uzdrowiskowe z dużymi aglomeracjami miejsko-przemysłowymi kraju,
- linie międzynarodowe, tj. linie wybiegające poza granice państwa.

Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. **Transport samochodowy zarobkowy** obejmuje usługi przewozowe za opłatą. Do 2003 r. za transport samochodowy zarobkowy uważano transport, w którym usługi transportu stanowiły podstawową działalność gospodarczą.

The General Directorate for National Roads and Motorways has adopted the principle that in case of lack of transfer of data for the current reporting period by the roads manager, data available for the last reporting period have been accepted.

3. Since 2009 data on registered road vehicles and tractors as of 31 December are obtained from the Central Vehicle Register maintained by the Ministry of the Interior and Administration and do not include vehicles being devoid of car registration. Till 2010 data do not include also vehicles having temporary permission given by the end of reference year. Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of taking care of formalities connected with vehicle registration and receiving ordinary registration book.

In years 2002–2008 data on road motor vehicles and tractors were obtained from databases maintained by starosts, presidents of cities and mayors, but in years 2004–2008 from the system “POJAZD” being designed for vehicle registration in bodies registering vehicles. Until 2001 data on road motor vehicles and tractors were obtained from registers maintained by voivodes.

4. Data concerning line of scheduled bus communication include:

- urban lines, i.e. lines within cities, possibly with crossing the boundaries of the town into the nearest gravitation area, of the length of 5 to 10 km,
- suburban lines, i.e. lines of the length of 50 to 60 km, which connect villages with gmina, powiat or voivodship centres,
- regional lines, i.e. lines of the length of more than 50–60 km up to 160 km, going through several adjacent voivodships, connecting gmina centres and smaller towns with more important urban and industrial centres of the region,
- long-distance lines, i.e. lines of the length of more than 160 km, going through two or more regions, connecting voivodship capital cities and more important industrial, cultural and tourist centres with large urban and industrial agglomerations of the country,
- international lines, i.e. lines reaching outside national borders.

A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. **Hire or reward road transport** includes services for remuneration. Till 2003 hire or reward transport included entities for which road transport services were the basic economic activity.

6. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

7. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

8. Dane o przewozach ładunków i pasażerów transportem lotniczym obejmują ładunki i pasażerów przewiezionych w lotach rozkładowych, dodatkowych i wynajętych (czarterowych) samolotami polskich przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów) oraz innych polskich przewoźników świadczących zarobkowo tego rodzaju usługi w komunikacji międzynarodowej i w komunikacji krajowej. Wielkość przewozów ładunków ustala się jako sumę wagi brutto przesyłek towarowych, pocztowych i bagażu płatnego.

9. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą:

- w zakresie usług pocztowych – operatora wyznaczonego (do 2012 r. – operatora publicznego);
- w zakresie usług telekomunikacyjnych – operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

10. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

11. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

6. Information regarding urban ground transport concerns bus, tram and trolley bus communication and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have also been included; data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises servicing some urban areas as well as transport lines and routes exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

The **length of routes** is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses, trams or trolley buses travel.

7. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

8. Data concerning air transport of goods and passengers include freight and passengers carried on scheduled flights, additional and rented (chartered), by aircrafts owned by Polish operators in scheduled air transport (transport of passengers or goods on permanent routes and according to permanent flight schedules) as well as other Polish operators providing such services against payment in international and national transport. Volume of goods transport is the total gross weight of all goods and postal parcels as well as paid luggage.

9. Information regarding communications, in tangible terms, concerns

- in scope of postal services – appointed operator (until 2012 the public operator);
- in scope of telecommunication services – operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate)

10. Communication services include services paid for, free of charge and official.

11. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e. a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

TABL. 1 (257). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM^b	2127	2155	1970	1964	TOTAL^b
Normalnotorowe	2127	2155	1970	1964	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1711	1744	1653	1655	of which electrified
jednotorowe	971	1043	913	910	single track
dwu- i więcej torowe	1156	1112	1057	1054	double and more tracks
Na 100 km² powierzchni ogólnej	17,2	17,5	16,0	15,9	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe i wąskotorowe.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network. ^b Broad and narrow gauge lines have not existed.

TABL. 2 (258). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
OGÓŁEM	20183	21264	21649	21762	20429	TOTAL
miejskie	9205	9543	9781	9879	9590	urban
zamięjskie	10978	11721	11867	11883	10839	non-urban
Krajowe	1116	1133	1222	1221	1220	National
miejskie	586	581	632	631	631	urban
zamięjskie	530	552	590	590	590	non-urban
Wojewódzkie	1419	1424	1518	1531	1530	Regional
miejskie	533	539	600	613	612	urban
zamięjskie	886	885	918	918	918	non-urban
Powiatowe	6071	6062	6098	6067	6019	District
miejskie	2562	2518	2543	2540	2521	urban
zamięjskie	3509	3543	3555	3526	3498	non-urban
Gminne	11577	12645	12801	12944	11660	Communal
miejskie	5524	5905	6007	6095	5826	urban
zamięjskie	6053	6740	6804	6849	5833	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (259). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M^b	1884158	2521534	2952996	3061756	T O T A L^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1511441	2041565	2398119	2487250	Passenger cars
Autobusy	8841	10193	10969	11170	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	242763	305749	342406	351195	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	45998	56536	60415	61398	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	63350	91277	121792	130429	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 362. **b** Łącznie z trolejbusami. **c** Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 362. **b** Including trolley buses. **c** Including vans.

TABL. 4 (260). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1375	1163	702	619	National: number
długość w km	59701	50479	29450	26076	length in km
dalekobieżne: liczba	41	29	23	16	long-distance: number
długość w km	10765	11773	6697	5690	length in km
regionalne: liczba	250	156	84	51	regional: number
długość w km	19972	12089	6481	4504	length in km
podmiejskie: liczba	948	955	573	525	suburban: number
długość w km	26678	26217	16019	15549	length in km
miejskie: liczba	136	23	22	27	urban: number
długość w km	2286	400	253	333	length in km
Międzynarodowe: liczba	53	18	8	1	International: number
długość w km	77740	33321	15738	801	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international communication activity; excluding urban transport enterprises.

TABL. 5 (261). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	17286,1	12852,7	15422,4	14985,9	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	105,2	177,3	108,6	95,2	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ...	77315,0	52531,9	31088,1	27733,2	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	27,2	30,6	29,8	28,0	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	3078,3	7840,0	15288,4	14872,4	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	977,5	1153,0	894,0	959,0	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ...	517,0	254,2	218,6	134,4	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1546,4	2184,7	2107,7	1994,3	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. **b** Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. **b** Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (262). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	11758	11257	12829	11849	Transport network – lines in km
autobusowe	11251	10839	12353	11363	bus
tramwajowe	435	346	395	405	tram
trolejbusowe	72	72	81	81	trolley bus
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	1845	1983	1937	1873	buses: in units
liczba miejsc	208574	221992	216663	206363	number of seats
tramwaje: w sztukach	427	394	368	359	trams: in units
liczba miejsc	56001	51666	54039	52928	number of seats
trolejbusy: w sztukach	22	21	21	21	trolley buses: in units
liczba miejsc	2442	2331	1869	1867	number of seats
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln:					Transport of passengers ^b (during the year) in mln:
komunikacja naziemna	630	461	417	414	ground transport

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. **b** Estimated data.

TABL. 7 (263). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów w tys.:					Passenger arrivals ^b from airports in thous.:
krajowych	16,1	60,1	28,6	29,8	domestic
zagranicznych	512,8	1123,4	1482,8	1557,3	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów w tys.:					Passenger departures ^c to airports in thous.:
krajowych	15,7	48,7	31,0	31,9	domestic
zagranicznych	538,7	1149,3	1505,6	1 585,5	foreign

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. **b-c** Pasażerowie, dla których Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach jest: **b** – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, **c** – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. **b-c** Passengers for whom the indicated domestic International Airport Katowice in Pyrzowice is: **b** – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, **c** – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 8 (264). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH**
GOODS LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tonach in tonnes				
Ładunki przybyłe z portów ^b					Goods arrivals from airports ^b
krajowych	228	702	171	136	domestic
zagranicznych	3130	5661	6799	7379	foreign
Ładunki odprawione do portów ^b					Goods deapartures to airports ^b
krajowych	2	564	190	148	domestic
zagranicznych	2276	4268	5588	7193	foreign

a W lotach komunikacyjnych. **b** Patrz uwagi do działu ust. 8 str. 363.

a In transport flights. **b** See general notes, item 8 on page 363.

TABL. 9 (265). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	6355	5015	3792	3650	Accidents
na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	33,7	19,9	12,8	11,9	per 10 thous. registered road vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	439	352	255	257	Fatalities
na 100 tys. ludności	9,4	7,6	5,6	5,6	per 100 thous. population
Ranni	7894	6132	4584	4347	Injured
na 100 tys. ludności	168,2	132,2	100,1	95,2	per 100 thous. population

a Zarejestrowane przez Policję. **b** Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. **b** Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 10 (266). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	3792	3650	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	3125	3140	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	583	618	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	899	876	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	164	119	<i>incorrect overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	534	534	<i>incorrect behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	356	332	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	349	303	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	259	217	<i>of which careless entrance to the roadway</i>
Pozostałe ^b	318	207	<i>Others^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	3125	3140	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	2409	2406	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	98	105	<i>Motorcycles</i>
Rowery	181	169	<i>Bicycles</i>
Motorowery	76	73	<i>Mopeds</i>
Samochody ciężarowe	227	244	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	134	143	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	365	330	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	163	168	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	110	119	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	4	9	<i>of motorcycles</i>
rowerami	27	18	<i>of bicycles</i>
motorowerami	14	17	<i>of mopeds</i>
samochodami ciężarowymi	4	3	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	4	2	<i>of other vehicles</i>
Pieszycy	87	77	<i>Pedestrians</i>

a Zarejestrowane przez Policję. **b** Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny.

c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. **b** Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons.

c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 11 (267). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	1479,3	929,3	570,3	551,6	<i>Telephone main line in thous.</i>
w tym abonenci prywatni ^b	1071,2	658,2	409,9	396,2	<i>of which private subscribers^b</i>
miasta	1287,8	814,8	500,3	486,9	<i>urban areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	907,8	566,0	354,5	336,6	<i>of which private subscribers^b</i>
wieś	191,4	114,4	70,0	64,7	<i>rural areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	163,3	92,2	55,4	59,6	<i>of which private subscribers^b</i>
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	1309,6	796,0	485,3	468,5	<i>of which standard main line (fixed line telephone subscribers)</i>
miasta	1135,8	690,4	420,7	408,8	<i>urban areas</i>
wieś	173,7	105,6	64,6	59,7	<i>rural areas</i>
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	8919	5160	590	282	<i>Public pay telephones</i>
miasta	7460	4056	437	201	<i>urban areas</i>
wieś	1459	1104	153	81	<i>rural areas</i>

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. **b** Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of public telecommunication network. **b** Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with the Polish Classification of Activities – PKD 2007 (NACE Rev. 2) in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) sales of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e. government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g. agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Liczbę sklepów podano według ich faktycznej lokalizacji.

6. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

4. Data regarding the wholesale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, bypassing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area of 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

The number of shops is given according to their actual location.

6. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

7. Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw, opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks

9. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations, are compiled based on reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (268). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES OF GOODS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	40097,5	45333,3	49215,2	50688,4	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	5188,7	8372,7	10908,3	12342,5	in million zlotys
w %	12,9	18,5	22,2	24,3	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8543	9775	10751	11105	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (269). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES OF GOODS BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	15989,0	21267,7	23726,6	25650,9	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	75,2	78,8	90,2	92,5	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	24,0	19,9	21,2	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,0	3,5	4,0	3,4	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	46,3	51,3	66,3	67,9	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	24,8	21,2	9,8	7,5	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activities (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (270). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE OF GOODS IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	46753,6	71475,0	71199,5	69449,4	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	7,4	7,7	11,3	12,5	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	3,0	2,1	0,6	0,8	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	89,6	90,2	88,1	86,7	Non-foodstuffs ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (271). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sklepy	48314	43089	44373	41497	Shops
Domy towarowe	8	6	8	5	Department stores
Domy handlowe	54	31	20	15	Trade stores
Supermarkety	381	564	869	903	Supermarkets
Hipermarkety	66	102	103	103	Hypermarkets
Sklepy powszechne	960	858	727	713	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	2736	3642	4572	4755	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	44109	37886	38074	35003	Other shops ^c
Stacje paliw	1006	918	1043	1039	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 372. **b** Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. **c** Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 9 on page 372. **b** According to location of shop/petrol station. **c** Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (272). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	1630	1581	1765	1767	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	419	570	624	613	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł ...	697517	1095994	1511082	1659413	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	454899	848474	1233868	1369595	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	117737	140220	153076	145649	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (273). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					<i>Secured warehouses:</i>
liczba	4390	2878	3175	3023	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	1833,1	1715,5	2287,9	2655,6	<i>storage area in thous. m²</i>
Magazyny zadane:					<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	455	370	483	499	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	213,7	170,8	293,7	529,0	<i>storage area in thous. m²</i>
Place składowe:					<i>Storage sites:</i>
liczba	805	565	667	696	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	4000,6	2385,5	2685,5	1948,1	<i>storage area in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:					<i>Siloses and reservoirs:</i>
liczba	411	302	410	391	<i>number</i>
pojemność w dam ³	55,5	147,8	185,0	146,4	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (274). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	216	183	187	184	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	198	171	185	182	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1211,2	1149,4	1173,5	1185,9	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	586,5	641,8	554,7	547,4	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	15650	13944	10996	10740	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	8625	7861	6000	5790	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	259	349	380	395	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	33551,7	29014,4	28637,8	24808,4	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. **Wyniki finansowe przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. **Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne)** obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. **Financial results of enterprises** are presented according to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, tertiary education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. **Revenues from total activity (sums received and due)** include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia. Do zdarzeń nadzwyczajnych nie są kwalifikowane zdarzenia, takie jak: zmiana metod produkcji, sprzedaż zorganizowanej części jednostki, zaniechania lub zawieszenia części działalności, postępowanie układowe.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity. Such events as change in the methods of production, the sale of an organised part of an entity, ceased or suspended activity as well as negotiations are not qualified as extraordinary events.

W 2016 r. wszelkie zdarzenia związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, które dotychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej; do 2015 r. był korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,

In 2016 all events indirectly connected with the operating activity of the entity which previously affected the extraordinary profits or losses are classified as other operating revenues or other operating costs, respectively.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity; until 2015 corrected by the result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. the difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accounting regulations) and in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of the:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,

- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności, inwestycji krótkoterminowych, krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

- **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments) and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock). Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital* – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- *founders' capital* – in state owned enterprises,
- *participation fund* – in cooperatives,
- *owners' capital* – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL 1 (275). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł	
Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	217884,7	314914,3	369166,7	379008,5
sektor publiczny	54753,1	58695,7	42493,7	39710,2
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	163131,6	256218,6	326673,0	339298,3
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	141319,7	210094,9	238971,4	249538,0
<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>				
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	66168,5	94482,1	114186,3	114840,8
<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>				
Przychody finansowe	4504,5	4425,1	6084,0	5657,0
<i>Financial revenues</i>				
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności Costs of obtaining revenues from total activity	207073,9	299820,5	367014,5	363648,4
sektor publiczny	51135,9	54609,2	47456,4	38986,7
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	155938,0	245211,2	319558,1	324661,7
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	138695,4	206178,1	238960,7	247598,6
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>				
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	58472,4	83486,4	101289,1	101051,1
<i>Value of goods and materials sold</i>				
Koszty finansowe	3380,0	4897,5	11307,9	8143,5
<i>Financial costs</i>				
Wynik finansowy na działalności gospodarczej Financial result on economic activity	10810,8	15093,8	2152,2	15360,1
sektor publiczny	3617,2	4086,4	-4962,7	723,5
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	7193,5	11007,3	7115,0	14636,7
<i>private sector</i>				
Zyski nadzwyczajne Extraordinary profits	110,9	68,2	133,6	x
sektor publiczny	42,3	41,5	82,3	x
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	68,5	26,7	51,4	x
<i>private sector</i>				

TABL 1 (275). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW
 WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)**
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES
 BY OWNERSHIP SECTORS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł	
Straty nadzwyczajne	54,5	54,6	150,7	x
<i>Extraordinary losses</i>				
sektor publiczny	31,3	32,0	111,5	x
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	23,2	22,6	39,2	x
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy brutto	10867,1	15107,4	2135,2	15360,1
<i>Gross financial result</i>				
sektor publiczny	3628,3	4095,9	-4992,0	723,5
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	7238,9	11011,5	7127,2	14636,7
<i>private sector</i>				
Zysk brutto	12953,7	17654,9	18421,5	20662,6
<i>Gross profit</i>				
Strata brutto	2086,6	2547,6	16286,4	5302,5
<i>Gross loss</i>				
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowe- go brutto	2155,7	2219,2	860,3	2576,5
<i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>				
sektor publiczny	873,6	845,0	-329,9	263,0
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	1282,1	1374,1	1190,2	2313,5
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy netto	8711,4	12888,2	1274,9	12783,6
<i>Net financial result</i>				
sektor publiczny	2754,7	3250,8	-4662,1	460,5
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	5956,7	9637,4	5937,0	12323,1
<i>private sector</i>				
Zysk netto	10790,1	15325,4	16334,1	18209,7
<i>Net profit</i>				
Strata netto	2078,7	2437,2	15059,2	5426,1
<i>Net loss</i>				

TABL. 2 (276). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	Wynik finansowy brutto	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	Wynik finansowy netto
		<i>Revenues from total activity</i>	<i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	<i>Gross financial result</i>	<i>Obligatory encum- brances on gross finan- cial result</i>	<i>Net financial result</i>
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005	217884,7	207073,9	10867,1	2155,7	8711,4
TOTAL	2010	314914,3	299820,5	15107,4	2219,2	12888,2
	2015	369166,7	367014,5	2135,2	860,3	1274,9
	2016	379008,5	363648,4	15360,1	2576,5	12783,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		685,6	610,3	75,3	2,5	72,8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		236048,2	224844,4	11203,8	1678,5	9525,4
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		24282,9	24432,4	-149,5	124,0	-273,5
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		184887,5	174226,9	10660,6	1357,7	9302,8
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		20875,7	20491,8	383,9	118,4	265,5
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		6002,1	5693,3	308,8	78,3	230,5
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>						
Budownictwo		14788,6	13970,1	818,5	149,1	669,4
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		82262,9	80420,6	1842,3	413,4	1429,0
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		16734,2	16350,2	383,9	91,0	293,0
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		931,9	875,5	56,4	7,1	49,3
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		3353,8	3048,3	305,5	52,2	253,3
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa		6067,0	5948,9	118,2	33,9	84,2
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		4736,3	4493,5	242,8	41,8	201,0
<i>Real estate activities</i>						

TABL. 2 (276). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4327,3	4150,4	176,9	50,0	126,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	3520,9	3355,4	165,5	27,2	138,3
Edukacja <i>Education</i>	253,6	244,9	8,7	1,8	7,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	3494,0	3539,8	-45,8	6,6	-52,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1634,2	1634,7	-0,5	20,8	-21,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	170,1	161,5	8,6	0,9	7,8

TABL. 3 (277). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw <i>Number of enterprises</i>	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>			Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
		dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
OGÓŁEM 2005	6150	79,5	19,2	1,3	77,7	20,2	2,1
TOTAL 2010	6751	80,0	19,7	0,2	79,3	20,2	0,4
..... 2015	7210	83,2	16,6	0,2	82,6	17,2	0,3
..... 2016	7216	82,2	17,6	0,1	81,8	17,9	0,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	294	70,4	29,6	—	70,1	29,9	—
sektor prywatny <i>private sector</i>	6922	82,8	17,1	0,1	82,3	17,4	0,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	51	84,3	15,7	—	84,3	15,7	—

TABL. 3 (277). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH (dok.)
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
Przemysł Industry	2410	81,6	18,3	0,0	81,4	18,5	0,1
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	73	63,0	37,0	—	61,6	38,4	—
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2105	82,3	17,7	0,0	82,1	17,8	0,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	59	88,1	11,9	—	88,1	11,9	—
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	173	79,2	20,8	—	78,6	21,4	—
Budownictwo Construction	731	78,7	21,3	—	78,8	21,2	—
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1872	85,8	14,2	—	85,4	14,5	0,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	409	85,3	14,2	0,5	84,1	14,7	1,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	113	73,5	26,5	—	73,5	25,7	0,9
Informacja i komunikacja Information and communication	227	77,1	22,9	—	76,7	23,3	—
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	65	86,2	13,8	—	86,2	13,8	—
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	264	87,9	12,1	—	87,5	12,5	—
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	362	77,1	22,4	0,6	77,1	22,4	0,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	268	81,3	17,9	0,7	79,1	19,4	1,5
Edukacja Education	29	72,4	27,6	—	72,4	27,6	—
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	364	81,3	18,1	0,5	79,9	19,2	0,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	28	50,0	50,0	—	46,4	53,6	—
Pozostała działalność usługowa Other service activities	23	87,0	13,0	—	87,0	13,0	—

TABL. 4 (278). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
		w %		in %			
OGÓŁEM	2005	95,0	5,0	4,0	31,1	99,4	132,4
TOTAL	2010	95,2	4,8	4,1	40,1	106,8	145,4
	2015	99,4	0,6	0,3	33,9	93,7	132,5
	2016	95,9	4,1	3,4	36,0	101,8	144,6
sektor publiczny		98,2	1,8	1,2	50,6	95,8	121,6
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		95,7	4,3	3,6	34,0	102,7	147,8
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		89,0	11,0	10,6	79,4	163,9	251,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		95,3	4,7	4,0	35,1	99,2	138,7
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		100,6	-0,6	-1,1	28,1	62,6	79,5
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		94,2	5,8	5,0	34,6	103,4	148,3
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		98,2	1,8	1,3	36,5	98,8	123,0
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		94,9	5,1	3,8	90,6	171,5	198,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		94,5	5,5	4,5	41,1	106,9	158,3
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,8	2,2	1,7	22,4	88,1	149,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		97,7	2,3	1,8	21,6	90,9	114,9
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		93,9	6,1	5,3	90,2	117,0	125,9
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		90,9	9,1	7,6	81,1	189,0	222,8
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		98,1	1,9	1,4	270,6	410,5	420,2
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		94,9	5,1	4,2	154,5	206,4	256,1
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		95,9	4,1	2,9	90,6	177,5	209,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		95,3	4,7	3,9	33,6	120,7	132,9
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		96,6	3,4	2,7	63,5	143,0	160,1
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		101,3	-1,3	-1,5	46,9	139,6	151,7
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		100,0	0,0	-1,3	40,9	56,0	61,3
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		94,9	5,1	4,6	32,6	87,1	98,9
<i>Other service activities</i>							

TABL 5 (279). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy			
			razem total	w tym		
				materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in progress	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	66057,7	15054,8	5579,3	1933,3
2	TOTAL	2010	106833,0	24536,8	8793,8	3432,3
3		2015	123952,6	32921,3	10471,0	4866,2
4		2016	136815,7	36634,9	11943,4	5296,1
5	sektor publiczny		14005,7	2485,0	589,9	312,2
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny		122810,0	34150,0	11353,5	4983,9
	<i>private sector</i>					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		305,8	101,9	28,5	18,5
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		84750,2	22097,7	10752,3	3455,9
	<i>Industry</i>					
9	górnictwo i wydobywanie		6221,5	861,2	123,7	24,2
	<i>mining and quarrying</i>					
10	przetwórstwo przemysłowe		70429,3	20026,9	10061,3	3382,0
	<i>manufacturing</i>					
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		5612,1	918,4	419,9	5,5
	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2487,3	291,1	147,4	44,3
	<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
13	Budownictwo		8864,0	2182,8	277,5	1491,3
	<i>Construction</i>					
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ i techniczna		26491,9	10611,0	671,5	106,5
	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
15	Transport i gospodarka magazynowa		5473,2	1059,3	84,9	10,7
	<i>Transportation and storage</i>					
16	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		285,3	13,7	8,1	0,3
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
17	Informacja i komunikacja		1500,5	152,8	18,1	39,5
	<i>Information and communication</i>					
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1723,0	27,5	1,4	0,4
	<i>Financial and insurance activities</i>					
19	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2757,9	50,7	7,6	18,1
	<i>Real estate activities</i>					
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2230,7	221,1	40,3	145,5
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
21	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1126,2	59,2	15,9	3,7
	<i>Administrative and support service activities</i>					
22	Edukacja		65,9	6,5	0,1	3,8
	<i>Education</i>					
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1055,5	43,2	35,2	1,8
	<i>Human health and social work activities</i>					
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		113,9	1,9	1,1	—
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
25	Pozostała działalność usługowa		71,6	6,0	1,2	0,0
	<i>Other service activities</i>					

Stocks		Należności krótkoterminowe <i>Short-term dues</i>		Inwestycje krótkoterminowe <i>Short-term investments</i>	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe <i>Short-term inter-period settlements</i>	Lp. No.
of which		razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług <i>of which from deliveries and services</i>			
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>					
<i>in mln zł</i>						
2610,9	4725,9	34069,2	29645,5	15540,5	1393,3	1
4157,9	7731,6	49021,7	41662,7	29456,3	3818,1	2
5400,3	11205,4	55969,4	46439,5	31693,4	3368,5	3
5370,0	12561,4	62253,5	52056,4	34064,4	3862,9	4
468,3	528,5	5203,1	4263,9	5832,0	485,5	5
4901,7	12032,9	57050,3	47792,5	28232,4	3377,4	6
50,9	3,5	103,0	59,0	96,7	4,3	7
4796,9	2265,9	39211,9	32496,7	21432,6	2008,0	8
388,8	322,6	2706,6	2360,0	2195,0	458,8	9
4318,8	1554,4	32650,8	27532,9	16438,8	1312,8	10
46,5	345,8	2842,3	1937,0	1665,8	185,6	11
42,9	43,1	1012,2	666,8	1133,0	50,9	12
168,8	157,2	3684,7	3146,2	2304,4	692,1	13
286,5	9029,2	11627,7	10273,4	3974,1	279,1	14
0,3	957,0	3297,6	2766,0	1030,7	85,6	15
0,1	4,4	60,8	29,0	204,4	6,4	16
48,6	43,1	727,0	660,0	546,3	74,4	17
—	25,0	573,9	165,5	1109,6	12,0	18
0,7	22,0	559,1	409,0	1663,8	484,4	19
13,4	12,5	924,4	827,2	964,7	120,4	20
3,2	30,4	737,6	560,4	285,0	44,4	21
—	2,0	32,7	29,8	26,2	0,6	22
0,4	3,8	645,4	588,3	326,0	40,8	23
—	0,7	28,1	11,7	76,1	7,8	24
—	4,7	39,5	34,1	23,6	2,5	25

TABL. 6 (280). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which	
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzie- lony (nierozliczo- ny) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005 76837,4	42008,9	24310,4	-7783,8	8723,6
TOTAL	2010 137872,6	66475,3	45469,4	-7960,9	12817,2
	2015 151717,6	65350,6	70471,3	-10780,0	926,1
	2016 158704,8	68750,1	64320,4	-11714,8	12679,4
sektor publiczny	27792,0	21431,8	5100,7	-5361,3	456,1
public sector					
sektor prywatny	130912,8	47318,4	59219,8	-6353,6	12223,3
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	479,8	127,2	132,1	11,9	71,0
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł	109493,6	46182,3	43992,4	-8629,9	9451,0
Industry					
górnictwo i wydobywanie	7148,7	7718,8	2181,3	-4653,3	-273,5
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe	71198,4	19776,4	30622,1	-3316,6	9235,8
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorą- cą wodę ^Δ	23218,4	13319,5	9081,3	-468,0	260,0
electricity, gas, steam and air condi- tioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	7928,1	5367,6	2107,8	-192,0	228,6
water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities					
Budownictwo	5560,7	1226,0	3081,4	-193,2	674,5
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	19091,8	6186,0	8537,1	-628,9	1441,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	3903,2	2376,0	1803,6	-1151,3	292,0
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	846,1	692,9	137,4	-127,1	46,4
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	1599,7	377,3	830,0	-8,6	252,9
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2505,5	2750,1	410,8	-84,3	52,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9138,5	5870,6	2423,3	-76,3	201,0
Real estate activities					

TABL. 6 (280). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which	
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzie- lony (nierozliczo- ny) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł	in mln zł		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	3441,5	1299,6	1572,2	-163,6	121,8
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ Administrative and support service activities	907,3	262,5	465,9	-62,5	132,7
Edukacja Education	74,2	34,0	27,6	-4,4	7,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1311,4	753,9	801,1	-232,2	-51,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	251,5	589,9	37,6	-364,4	-21,3
Pozostała działalność usługowa Other service activities	99,9	21,9	67,9	-0,2	7,8

TABL. 7 (281). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a**

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which assets value of	
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób praw- nych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagra- nicznych foreign persons
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM 2005	30771,6	8036,6	4660,5	3170,8	8523,2
TOTAL 2010	58853,7	11814,2	2949,6	4185,6	12865,6
..... 2015	57716,5	8474,1	2970,2	5290,6	15307,9
..... 2016	61132,7	8811,9	4933,9	5391,8	15535,1
sektor publiczny public sector	20429,7	6170,9	4872,1	80,6	74,4
sektor prywatny private sector	40703,0	2641,0	61,9	5311,2	15460,8
Roľnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	100,6	—	—	86,2	3,5

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concern commercial companies, civil law partnerships and other companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (281). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which assets value of			
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób praw- nych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagra- nicznych foreign persons
		w mln zł in mln zł			
Przemysł	44572,0	6094,7	4328,3	2118,2	11851,9
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	7034,3	3288,7	2665,2	37,8	757,9
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	18870,5	146,3	1447,7	1971,5	10891,2
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorą- cą wodę ^Δ	13319,5	2659,7	113,4	27,7	58,2
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	5347,7	—	102,0	81,1	144,6
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>					
Budownictwo	1136,6	0,1	18,5	289,2	134,7
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	5013,3	562,3	102,8	1658,7	2103,3
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	2156,6	232,2	53,6	156,4	310,3
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	660,8	113,7	133,1	253,1	97,7
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	343,7	1,4	7,8	196,3	51,8
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	2719,9	1697,7	5,0	22,2	799,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1857,7	92,5	113,5	131,6	7,5
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	940,5	15,6	136,4	228,7	74,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ	255,2	—	8,3	109,3	61,7
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	29,6	—	10,8	5,7	0,2
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	746,6	0,2	15,3	114,0	2,4
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	589,9	1,6	0,5	16,2	36,7
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	9,7	—	—	5,7	0,2
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concern commercial companies, civil law partnerships and other companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (282). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services	
		w mln zł	in mln zł				
OGÓŁEM	2005	64295,8	13462,0	7355,5	50833,8	5756,4	29916,5
TOTAL	2010	94813,0	20211,8	9082,9	74601,2	10507,0	41477,9
	2015	129811,1	35324,6	19615,0	94486,6	18401,9	45099,1
	2016	142417,5	46733,9	22590,3	95683,6	17499,5	52357,5
sektor publiczny		20024,6	8107,0	2157,6	11917,5	602,2	5138,1
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		122392,9	38626,9	20432,7	83766,1	16897,3	47219,4
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		187,5	50,3	44,5	137,2	42,1	49,2
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		95510,1	33987,8	14384,7	61522,3	9734,7	34401,7
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		13600,3	5535,2	1095,7	8065,1	153,3	3379,5
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		59259,4	11639,2	9102,8	47620,2	7639,6	29073,1
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		20088,1	15520,6	3017,1	4567,4	1589,1	1494,5
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2562,4	1292,8	1169,1	1269,6	352,7	454,6
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>							
Budownictwo		6740,9	1125,4	550,6	5615,5	1103,5	2764,0
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		21493,5	3764,3	2492,8	17729,2	4398,9	10433,2
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		7080,9	2307,7	846,0	4773,2	1028,8	2632,5
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		659,5	431,5	406,1	228,0	80,4	63,2
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							

TABL. 8 (282). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Długoterminowe <i>Long-term</i>		Krótkoterminowe <i>Short-term</i>		
		razem <i>total</i>	w tym kredyty i pożyczki <i>of which credits and loans</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>	
					kredyty i pożyczki <i>credits and loans</i>	z tytułu dostaw i usług <i>from deli- veries and services</i>
		w mln zł		in mln zł		
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	898,0	221,4	156,6	676,6	107,6	326,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1206,8	710,4	534,2	496,4	179,3	54,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3885,4	2374,9	1964,1	1510,5	217,8	527,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1632,1	500,5	309,5	1131,6	240,9	463,6
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	999,0	140,1	74,4	858,9	126,8	252,8
Edukacja <i>Education</i>	50,5	8,8	2,3	41,7	4,2	7,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1500,3	797,2	613,8	703,0	153,0	317,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	458,9	272,3	179,4	186,6	63,4	38,4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	114,2	41,3	31,3	72,9	18,0	26,0

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa o finansach publicznych:

- do 2009 r. z dnia 30 VI 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104, z późniejszymi zmianami),
- od 2010 r. z dnia 27 VIII 2009 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2016, poz. 1870, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również:

- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity, Dz. U. 2017, poz. 1453),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 446),
- ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 814 i 486),

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance cover the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the local government units budgets, incurring liabilities involving public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information concerning the local government units budgets (i.e. of gminas, cities with powiat status, powiats and the voivodship).

3. The legal basis defining processes connected with the accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances:

- till 2009 dated 30 VI 2005 (Journal of Laws 2005 No. 249, item 2104, with later amendments),
- since 2010 dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2016, item 1870, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

Moreover, legal basis for the financial management of local government units are:

- the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2017, item 1453),
- the Law on Gmina Government, dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws 2016, item 446),
- the Law on Powiat Government, and the Law on Voivodship Government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2016, items 814 and 486),

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in acts on local government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore, in

wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane dane w podziale według działów i paragrafów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053 z późniejszymi zmianami).

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, m.in.: z opłaty skarbowej, eksploatacyjnej, targowej,
 - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego,
 - e) pozostałe dochody, w tym środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł oraz m.in. spadki, zapisy i darowizny, dochody z kar pieniężnych i grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki od nieterminowo wnoszonych należności stanowiących dochody gminy;
- 2) dotacje:
 - a) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania:
 - z zakresu administracji rządowej,
 - własne,
 - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - c) dotacje otrzymane z funduszy celowych,

tables concerning revenue and expenditure of gminas, data are presented excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status include revenue and expenditure of both gmina and powiat jointly.

5. Revenue and expenditure of local government units budgets are grouped on the basis of budget classification, introduced by the decree of the Minister of Finance. The presented data divided into divisions and paragraphs were compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the decree of the Minister of Finance dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053 with later amendments).

6. Revenue of local government units budgets comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts (i.e. tax on real estate, agricultural tax, tax on means of transport, receipts from lump-sum taxation, inheritance and endowment tax, forest tax, tax on civil law transactions),
 - c) receipts from fees established and collected on the basis of separate acts (i.e. from stamp duty, service, marketplace fees),
 - d) revenue from property of local government units,
 - e) other revenues of local government units i.e. inheritances, entries and donations, income from monetary penalties, interest on funds deposited in bank accounts, interest on late payments constituting the revenue of a gmina;
- 2) grants:
 - a) targeted grants from the state budget for:
 - government administration-related tasks,
 - own tasks,
 - tasks realized on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) targeted grants for tasks realized on the basis of local government units agreements,
 - c) grants received from targeted funds,

- d) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań,
- e) dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności w ramach budżetu środków europejskich, (paragrafy 200 i 620 oraz od 2015 roku 205 i 625 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych);
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa przekazywana jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów składająca się z części wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej, regionalnej oraz uzupełnienia subwencji ogólnej.

7. Na wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne),
- 2) wydatki bieżące, do których zalicza się:
 - dotacje (w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych),
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wydatki na wynagrodzenia (w tym osobowe), pochodne od wynagrodzeń, zakup materiałów i usług,
 - wydatki na obsługę długu,
 - wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

d) targeted grants on account of financial aid provided among territorial government units for financing own tasks,

e) targeted grants provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 and since 2015-205 and 625 of the detailed classification of income, expenses, revenues and expenditures, and from foreign sources);

3) general subsidy from the state budget transferred to all local government units for supplementing their own revenue, comprising equalization, educational, compensating, balancing, regional parts and supplement to the general subsidy.

7. Expenditure of local government units budgets include:

- 1) *property expenditure (of which investment),*
- 2) *current expenditure, of which:*
 - *grants (of which for local government budgetary establishments),*
 - *benefits for natural persons,*
 - *current expenditure of budgetary entities, of which wages and salaries (of which personal), derivatives of wages and salaries, purchase of materials and services,*
 - *expenditure for debt servicing,*
 - *expenditure on account of provision of warranties and guarantees.*

8. *Information concerning local government units budgets was compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.*

TABL. 1 (283). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł		<i>in thous. zł</i>		
OGÓŁEM	2005	12165575,4	3526593,8	6756722,8	961466,6	920792,2
TOTAL	2010	18073187,5	5382334,9	9827352,6	1524509,0	1338991,0
	2015	22286065,1	6540237,3	12298258,0	1684204,1	1763365,7
	2016	23404636,0	7595527,3	12916860,4	1664061,9	1228186,4
Dochody własne		12889203,0	3936170,9	7505303,9	684590,0	763138,2
Own revenue						
w tym: <i>of which:</i>						
Udziały w podatku dochodowym		6198251,8	1683908,7	3391597,3	453186,7	669559,0
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		766862,3	56316,6	204326,2	11725,5	494494,1
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		5431389,5	1627592,1	3187271,2	441461,2	175064,9
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		2822436,9	1075084,2	1747352,7	–	–
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		52699,0	47377,1	5321,9	–	–
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		107493,8	49619,6	57874,2	–	–
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		252951,8	70837,5	182114,3	–	–
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Oplata skarbowa		41142,0	12073,8	29068,2	–	–
<i>Stamp duty</i>						
Dochody z majątku		918612,6	237666,3	632084,6	19289,8	29571,9
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		515832,2	131646,0	359493,9	12887,5	11804,8
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar charac- ter</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a *Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.*

TABL. 1 (283). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	61939,1	23097,7	25017,7	7008,4	6815,2
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>					
Dotacje ogółem	5294639,6	1947354,6	2645471,6	384537,3	317276,1
Total grants					
Dotacje celowe	4495857,6	1742726,8	2309174,9	347358,6	96597,3
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa	4216621,1	1687120,7	2215271,7	257476,4	56752,4
<i>from the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	3508758,9	1422772,6	1874005,5	158295,0	53685,8
<i>for government administration tasks</i>					
własne	701654,9	262845,0	336641,4	99154,6	3013,9
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	6207,4	1503,1	4624,8	26,8	52,7
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu teryto- rialnego	160763,4	37042,0	65461,6	44733,1	13526,7
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ...	35609,5	12474,8	20005,4	3129,3	–
<i>received from state targeted funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	82863,6	6089,2	8436,3	42019,8	26318,3
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	573957,8	190176,2	256702,9	18673,1	108405,6
<i>Grants from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Dotacje z paragrafów 205 i 625 ^b	224824,2	14451,7	79593,7	18505,6	112273,2
<i>Grants from paragraphs 205 and 625^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	5220793,5	1712001,8	2766084,9	594934,7	147772,1
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	4618753,7	1485009,5	2525151,1	521856,8	86736,3
<i>Of which educational part</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. **b** Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (284). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	23404636,0	7595527,3	12916860,4	1664061,9	1228186,4
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	100166,2	74172,1	778,1	429,6	24786,4
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	561,5	0,5	546,5	–	14,5
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	22101,9	22062,8	39,2	–	–
<i>Electricity, gas, water manufacturing and supply</i>					
Transport i łączność	666991,0	134921,3	319494,2	125435,8	87139,6
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	1165617,1	257416,4	867734,8	30839,1	9626,8
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	126195,6	15636,3	60614,0	30001,6	19943,7
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	196621,9	60689,2	77625,7	45204,0	13103,1
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	266901,7	10463,4	179936,8	76501,5	–
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobo- wości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	9889514,7	3094049,7	5645298,0	476150,3	674016,8
<i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake</i>					
Różne rozliczenia	5491830,4	1737234,0	2808708,4	597152,5	348735,5
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	571629,4	254286,8	298407,8	17584,3	1350,5
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	113100,2	1134,8	73682,3	36305,9	1977,2
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	3593651,9	1502167,1	1888890,7	190392,4	12201,7
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	88042,0	12765,6	53885,0	14023,1	7368,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	39210,8	13720,3	19512,1	4028,8	1949,5
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	895767,8	351597,0	528677,8	12165,0	3327,9
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	40346,8	6322,5	21427,2	81,4	12515,7
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	96673,7	40126,6	54264,6	1750,6	531,8
<i>Physical education</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (285). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta	Powiaty	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	two Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	12126504,8	3499928,8	6743281,3	951875,8	931418,9
TOTAL	2010	18947046,4	5769063,3	10147953,1	1619996,1	1410034,0
	2015	22216373,5	6502375,4	12277455,4	1644812,4	1791730,3
	2016	22746122,6	7245819,0	12694009,2	1599565,8	1206728,7
Wydatki bieżące		19909353,3	6464441,5	11164517,6	1400742,0	879652,2
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		1997049,7	441497,7	1002470,1	142048,1	411033,9
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów						
budżetowych		80435,2	36252,6	44037,6	145,0	–
of which for government budgetary						
establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		3564906,5	1558098,1	1932690,8	67921,3	6196,3
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		13616118,1	4317870,7	7681567,0	1170516,2	446164,1
Current expenditure of budgetary entities						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		7126424,3	2298075,3	3914873,3	705772,1	207703,6
wages and salaries						
w tym osobowe		6504192,0	2095553,5	3581989,3	634747,9	191901,4
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		1317508,6	444965,0	715630,0	118686,2	38227,2
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		4319960,9	1319757,2	2566965,9	261651,4	171586,4
purchase of materials and services						
Wydatki na obsługę długu		160558,3	46754,3	90315,2	9099,6	14389,1
Expenditures on debt servicing						
Wyплаты z tytułu gwarancji i poręczeń		6986,6	70,0	5669,7	1246,9	–
Payments related to granting guarantees and						
endorsements						
Wydatki majątkowe		2836769,4	781377,5	1529491,6	198823,8	327076,4
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		2607158,4	762805,7	1393697,4	198008,8	252646,4
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. **c** Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. **b** Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. **c** Including grants for financing investment tasks of government budgetary establishments.

TABL. 4 (286). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	22746122,6	7245819,0	12694009,2	1599565,8	1206728,6
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	144197,7	105269,9	1586,5	733,0	36608,3
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	17337,6	–	12091,6	–	5246,0
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	34684,1	23543,3	11123,6	17,3	–
<i>Electricity, gas, water manufacturing and supply</i>					
Transport i łączność	2704078,5	561377,4	1368886,8	256497,9	517316,4
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	1049793,5	234894,8	786113,1	17657,6	11128,0
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	225248,3	30196,7	85894,0	26686,9	82470,6
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	1910593,9	706259,5	865991,6	201329,1	137013,7
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	462177,1	86998,0	292807,9	78363,9	4007,4
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego ^b	160657,2	46827,2	90341,3	9099,6	14389,1
<i>Public debt servicing^b</i>					
Różne rozliczenia	106066,7	8481,4	87762,2	9823,1	–
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	7027172,0	2506561,6	3975627,1	468539,3	76444,0
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	391060,9	51673,3	216809,7	62398,4	60179,6
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	4660351,1	1755469,7	2612094,2	275637,9	17149,3
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	289515,0	40669,7	172344,3	51236,5	25264,5
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	532822,8	80932,1	303697,5	114153,6	34039,6
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ...	1563772,7	611681,9	944135,5	7293,9	661,4
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	723724,3	214355,8	353337,5	7118,2	148912,7
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	678263,3	170774,8	490433,6	4598,3	12456,5
<i>Physical education</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. **b** Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary units connected with this servicing.

TABL. 5 (287). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
Przychody	2015	779845,5	299530,1	478827,6	1487,8	–
Revenue	2016	769471,0	282602,2	485247,0	1621,8	–
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		344380,0	172719,7	171266,7	393,6	–
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		79588,6	35547,2	43896,4	145,0	–
<i>Allocations from local government units budgets^b</i>						
Koszty	2015	773374,0	298270,8	473646,3	1456,9	–
Costs	2016	761277,7	282692,0	477003,3	1582,4	–
w tym: of which:						
Materiały i usługi		338691,1	105904,8	232460,1	326,3	–
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		5101,5	1226,5	3875,0	–	–
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		1657,7	934,0	723,7	–	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>						

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. **b** Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, udoskonalenia gruntów oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, i.a. construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, land improvement as well as livestock (basic herd) and long-term plantings, moreover interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, excluding interests not included in the value of outlays on fixed assets by entities applying International Accounting Standards (IAS), implemented since 1 I 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and dwellings, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkownika wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing not more than 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private construction: residential, recreational (not adapted for permanent residence) as well as sacral was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016, item 1047, with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

4. Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

*The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** as of 31 XII is understood:*

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in entities that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.*

*The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Minister of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

3. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational buildings not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures – was estimated.*

4. *Division of fixed assets by the NACE Rev. 2 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.*

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (288). **NAKLADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł <i>in mln zł</i>		
OGÓŁEM TOTAL	26304,5	29502,9	29063,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	12451,9	10731,6	9030,7
sektor prywatny <i>private sector</i>	13852,6	18771,4	20032,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry, hunting and fishing</i>	192,6	206,8	179,3
Przemysł <i>Industry</i>	10487,4	14913,1	15584,4
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	1959,3	2133,7	2158,0
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	5221,4	7295,8	9299,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam, hot water and air conditioning manufacturing and supply</i>	1741,6	4156,5	3396,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and re- mediation activities</i>	1565,2	1327,1	731,2
Budownictwo <i>Construction</i>	736,8	555,9	438,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	1798,9	1895,0	2055,5
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	5899,8	4124,6	2866,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	302,1	183,1	377,0
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	192,2	460,5	413,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	334,1	238,7	158,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2532,8	3310,8	3065,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	790,6	437,4	404,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	164,4	223,7	339,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	372,0	743,0	1461,2
Edukacja <i>Education</i>	648,3	705,7	579,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	722,8	679,9	676,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1025,5	719,0	396,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	104,2	105,7	69,2

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
a By localization of investments. **b** Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (289). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	14067,5	20116,2	19968,9
TOTAL			
sektor publiczny	4438,0	5742,0	4589,7
public sector			
sektor prywatny	9629,5	14374,1	15379,1
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49,7	59,6	48,4
Agriculture, forestry, hunting and fishing			
Przemysł	9597,5	14061,1	15047,2
Industry			
górnictwo i wydobywanie	1950,8	2131,8	2156,3
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	5019,5	7141,1	9006,5
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1719,7	4000,9	3301,4
electricity, gas, steam, hot water and air conditioning manufacturing and supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	907,5	787,4	583,0
water supply; sewerage, waste management and reme- diation activities			
Budownictwo	539,2	401,0	314,6
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1422,0	1589,4	1596,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa	669,0	1853,1	1142,7
Transportation and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	239,1	118,8	129,2
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	128,6	355,7	348,6
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	191,3	193,8	136,9
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	291,3	375,6	317,9
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	244,8	292,5	191,5
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	86,8	103,2	108,1
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,3	0,0	0,1
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	30,6	32,2	9,4
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	489,5	455,5	476,2
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	69,0	197,7	83,7
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	18,9	26,8	18,2
Other service activities			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by localization of investments.

TABL. 3 (290). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**

INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		
			budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>
OGÓŁEM	2010	12567,0	4776,3	6765,4	992,8
TOTAL	2015	17847,1	6574,6	9624,4	1502,8
	2016	18838,7	6210,1	11033,5	1396,2
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		75,5	37,4	18,0	18,9
<i>Agriculture, forestry, hunting and fishing</i>					
Przemysł		14421,8	4172,1	9624,9	460,3
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		2354,2	1310,2	987,1	44,1
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		9212,3	1736,1	7073,5	363,0
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		2285,8	725,8	1446,1	3,1
<i>electricity, gas, steam, hot water and air conditioning manufacturing and supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		569,6	400,0	118,2	50,1
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		820,8	612,3	143,1	54,6
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1290,7	520,7	476,8	291,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		716,7	166,1	86,0	463,8
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		87,7	45,7	38,9	3,2
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		195,3	60,5	122,6	12,0
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		120,3	26,0	65,7	13,9
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		308,1	246,2	53,2	5,7
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		176,1	46,4	108,2	18,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		80,0	11,8	36,7	30,7
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		9,2	3,4	4,7	1,1
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		449,9	221,2	209,7	18,4
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		82,4	36,4	42,6	3,1
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to the seat of the investor.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (291). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	304668,1	417408,3	426376,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	126266,1	165950,0	163226,3
sektor prywatny <i>private sector</i>	178402,0	251458,3	263150,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry, hunting and fishing</i>	5440,6	6188,7	6267,9
Przemysł <i>Industry</i>	145490,6	192926,7	193667,9
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	26537,9	38113,8	30026,2
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	71782,8	94297,5	100582,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam, hot water and air conditioning manu- facturing and supply</i>	31410,7	37288,6	38975,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>	15759,2	23226,8	24083,4
Budownictwo <i>Construction</i>	6386,2	8273,9	8634,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	14449,9	20322,8	22058,3
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage ^b</i>	30484,6	54820,5	56328,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	2584,8	3657,1	3910,6
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	5378,8	8543,0	7148,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3334,6	4039,4	3914,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	55243,2	68447,3	72922,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3277,8	4714,7	5126,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2279,2	2683,2	2977,9

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by the NACE Rev. 2 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 4 (291). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10160,7	11115,8	10792,2
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	8674,7	12042,2	12548,9
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6689,9	10720,5	10800,9
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4010,2	7658,2	8068,5
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	782,3	1254,3	1210,2
<i>Other service activities</i>			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a The division of fixed assets by the NACE Rev. 2 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (292). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
(bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a

(current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	193316,6	252226,1	254386,0
TOTAL			
sektor publiczny	72954,7	81029,1	75175,3
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	120361,9	171197,0	179210,7
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1050,6	1416,2	1420,4
<i>Agriculture, forestry, hunting and fishing</i>			
Przemysł	138642,1	179740,4	180837,9
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	26452,8	37832,8	29715,1
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	69472,8	91224,8	97449,2
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	30494,4	34275,0	36589,8
<i>electricity, gas, steam, hot water and air conditioning manu- facturing and supply</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by the NACE Rev. 2 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (292). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł	in mln zł	
Przemysł (dok.) <i>Industry (cont.)</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	12222,2	16407,7	17083,8
Budownictwo <i>Construction</i>	4187,3	4308,1	4268,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	9965,3	14227,7	15657,7
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	5351,9	10147,4	10032,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1752,5	2234,2	2342,4
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	4789,6	7510,3	6071,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	2660,4	3046,0	2906,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	14065,2	14281,6	15305,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2057,2	2829,4	3128,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1633,8	1254,3	1301,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1,9	1,8	1,8
Edukacja <i>Education</i>	435,2	520,6	456,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	5209,5	8365,8	8088,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1370,6	2142,7	2399,6
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	143,4	199,8	168,5

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by the NACE Rev. 2 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r., z późn. zm.).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)”, introduced by Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013 with later amendments).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

4. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. Gross output includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych, usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM), koszty podróży służbowych (bez diet) oraz inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreuującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, pozostałe świadczenia z ubezpieczeń społecznych, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz pozostałe transfery bieżące.

6. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) and other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. Gross primary income in the households sector is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, other social security benefits, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych z rachunków regionalnych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe,
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono jednostki będące producentami nierynkowymi, których produkcja przeznaczona jest na spożycie indywidualne i ogólnospołeczne, finansowane z obowiązkowych płatności dokonywanych przez jednostki należące do pozostałych sektorów, a także jednostki, których podstawową działalnością jest redystrybucja dochodu i bogactwa narodowego oraz jednostki kontrolowane przez sektor, które zgodnie z metodologią ESA 2010 spełniają kryteria zaliczenia do sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. *Grouping regional accounts data by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities (PKD 2007) was accomplished applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

11. *Criteria for classifying a given unit of the national economy into specific **institutional sector** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) and keeping accounting books,*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,*
- 3) *general government sector, which consists of institutional units which are non-market producers whose output is intended for individual and collective consumption, and are financed by compulsory payments made by units belonging to other sectors, and institutional units principally engaged in the redistribution of national income and wealth as well as units which are controlled by the sector and accordingly to the ESA 2010 meet criteria for including in the sector,*
- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working on own-account outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons*

9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,

- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytucji).

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2015 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją do rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Zmiany dotyczyły przeklasyfikowania kolejnych jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Skorygowany szacunek produktu krajowego brutto za 2016 rok” z dnia 23 X 2017 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/skorygowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-2016-rok,9,3.html>

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne i podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2015 r.”.

obtaining income from hired work and non-earned sources,

- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

12. *The estimation of the hidden economy and illegal activities is included in the regional accounts. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including persons providing prostitution services).*

*Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of persons deriving profits from exploiting prostitution, production and trafficking in narcotics and smuggling of cigarettes.*

13. *Data from the regional accounts for the years 2010–2015 were changed in relation to those previously published as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Changes concerned reclassification of further public entities into the general government sector.*

14. *Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release “Revised estimate of gross domestic product for the year 2016” of 23 X 2017, available at website <http://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2016,6,1.html>*

15. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2015”.*

TABL. 1 (293). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	186432	213589	222806	x	x	x
TOTAL						
W tym wartość dodana brutto	163972	189378	197665	100,0	100,0	100,0
Of which gross value added						
w tym sektor: <i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw niefinansowych	91729	105692	110968	55,9	55,8	56,1
<i>non-financial corporations</i>						
instytucji rządowych i samorządowych	21074	24047	24947	12,9	12,7	12,6
<i>general government</i>						
gospodarstw domowych <i>households</i>	45701	52802	55146	27,9	27,9	27,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1229	1395	1275	0,7	0,7	0,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł	57115	65385	68941	34,8	34,5	34,9
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	35654	44679	49205	21,7	23,6	24,9
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	13398	15129	15920	8,2	8,0	8,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A ; trans- port i gospodarka magazy- nowa; zakwaterowanie i gastronomia ^A ; informacja i komunikacja	43790	50109	52506	26,7	26,5	26,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^A; transportation and storage; accommoda- tion and catering^A; infor- mation and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsłu- ga rynku nieruchomości ^A	12904	14727	14448	7,9	7,8	7,3
<i>Financial and insurance activities; real estate activi- ties</i>						
Pozostałe usługi	35536	42634	44576	21,7	22,5	22,6
<i>Other services</i>						
NA 1 MIESZKAŃCA	40201	46499	48670	x	x	x
PER CAPITA						

**TABL. 2 (294). PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU
TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
*BASIC ELEMENTS OF THE PRODUCTION ACCOUNT AND THE GENERATION
OF INCOME ACCOUNT (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	393022	441179	462503	Gross output
Zużycie pośrednie	229050	251800	264838	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	163972	189378	197665	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	74950	86812	87725	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	87218	100893	107706	Gross operating surplus

TABL. 3 (295). NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	120470	139248	141532	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	25977	30315	30916	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	121441	140025	143758	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	26187	30484	31402	per capita in zł

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON woj. śląskiego i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej REGON jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1068, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. z 2015 r., poz. 2009, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register in the Śląskie Voivodship and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular PKD 2007 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register REGON is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Regulation of the Council of Ministers dated 29 June 1995 on Official Statistics (uniform text Journal of Laws from 2016, item 168, with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers dated 30 November 2015 on the Mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire and certificate specimens (Journal of Laws from 2015, item 2009, with later amendments).

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Uwaga do tablic

W podziale według sektorów własności, form własności oraz sekcji PKD dane nie uwzględniają podmiotów, dla których informacja o formie własności oraz rodzaju działalności przeważającej nie występuje w rejestrze REGON.

Note to tables

In the division by ownership sectors, forms of ownership and the NACE Rev. 2 sections data do not include entities for which the information on the form of ownership and type of predominant activity does not occur in the REGON register.

TABLE 1 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	426266	451635	465779	467090	TOTAL
sektor publiczny	18297	16551	16032	15986	public sector
sektor prywatny	407969	435084	447042	447965	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	128	19	8	7	State owned enterprises
Spółki	64544	68139	83948	87708	Companies
w tym:					of which:
handlowe	25674	32809	47907	51813	commercial
cywilne	38741	35189	35878	35732	civil law
Spółdzielnie	1249	1162	1151	1172	Cooperatives
Fundacje	629	884	1678	1935	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6673	8395	10181	10594	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	326898	342941	334531	331065	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>								Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym of which						
				razem total	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>cooperatives</i>		
					jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>				
OGÓŁEM 2005	426266	99368	128	25674	92	4511	38741	1249	326898	
TOTAL 2010	451635	108694	19	32809	87	5629	35189	1162	342941	
..... 2015	465779	131248	8	47907	45	6830	35878	1151	334531	
2016	467090	136025	7	51813	44	7145	35732	1172	331065	
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	4865	899	-	264	1	43	163	143	3966	
Przemysł <i>Industry</i>	47421	13979	5	9514	21	1739	4173	122	33442	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	44355	12114	5	7975	11	1537	3968	115	32241	
Budownictwo <i>Construction</i>	51970	10368	1	6346	-	623	3794	155	41602	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	126197	29725	-	14981	3	2709	14438	186	96472	
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	28893	3655	-	2270	8	328	1326	6	25238	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	14374	3905	-	1140	3	180	2676	30	10469	
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	13734	3470	-	2512	2	252	914	14	10264	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym <i>of which</i>					
				razem total	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>cooperatives</i>	
					jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	14852	2598	-	1693	2	90	749	71	12254
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	26432	22064	1	2376	3	229	670	319	4368
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	43428	8732	-	5500	1	449	2942	47	34696
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	12925	3281	-	2186	-	305	1009	30	9644
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1783	1767	-	11	-	1	3	1	16
Edukacja <i>Education</i>	16723	8668	-	525	-	37	519	7	8055
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	25004	3261	-	1569	-	51	968	18	21743
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	8523	4728	-	497	-	63	549	10	3795
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	29164	14123	-	402	-	46	839	13	15041

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a *Excluding persons tending private farms in agriculture.*

TABL. 3 (298). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
		razem total	akcyjne joint- -stock	z ogra- niczoną odpo- wiedzial- nością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimi- ted partner- ships	komandytowe limited partner- ships
OGÓŁEM	2005 25674	22344	1018	21326	3330	3137	92
TOTAL	2010 32809	27988	1077	26911	4821	4047	556
	2015 47907	40899	1262	39637	7008	4569	1856
	2016 51813	44223	1310	42913	7590^a	4671	2366
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	264	243	6	237	21	11	10
Przemysł	9514	8268	401	7867	1246	794	420
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	7975	6863	312	6551	1112	741	345
of which manufacturing							
Budownictwo	6346	5574	142	5432	772	362	387
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	14981	12368	228	12140	2613	1944	626
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa	2270	1916	30	1886	354	254	95
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1140	979	14	965	161	104	49
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	2512	2294	71	2223	218	122	89
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1693	1475	125	1350	218	114	63
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2376	1913	76	1837	463	195	191
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5500	4840	114	4726	660	244	234
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	2186	1955	29	1926	231	133	87
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	10	-	10	1	-	1
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	525	461	7	454	64	47	15
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1569	1079	16	1063	490	300	70
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	497	449	45	404	48	27	21
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	402	376	6	370	26	17	7
Other service activities							

^a W tym 261 spółek partnerskich i 292 spółki komandytowo-akcyjne.

^a Of which 261 professional partnerships and 292 limited joint-stock partnerships.

Tabl. 4 (299). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which								
		spółki companies						cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which							
			handlowe commercial		akcyjne joint-stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
			razem total	w tym of which						
OGÓŁEM	2005	28674	2942	1207	17	1027	1731	10	23992	
TOTAL	2010	46390	3753	2303	39	1957	1447	13	40681	
	2015	36213	5055	4226	36	3622	826	5	29524	
	2016	34617	5323	4486	44	3775	837	41	27736	
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		246	21	19	-	18	2	-	225	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>										
Przemysł		2991	619	545	4	446	74	7	2360	
<i>Industry</i>										
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		2803	517	445	2	358	72	5	2279	
Budownictwo		4844	625	508	2	387	117	3	4213	
<i>Construction</i>										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		8023	1305	1006	8	854	299	-	6715	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>										
Transport i gospodarka magazynowa		2427	294	258	-	225	36	2	2128	
<i>Transportation and storage</i>										
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1137	174	111	1	92	63	7	954	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>										
Informacja i komunikacja		1651	281	256	2	228	25	1	1366	
<i>Information and communication</i>										

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (299). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			handlowe commercial		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
			razem total	akcyjne joint-stock					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1138	223	208	5	181	15	-	912	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	985	338	313	5	233	25	-	340	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3749	722	656	5	591	66	3	3010	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	1465	339	297	2	269	42	10	1115	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	10	1	1	-	-	-	-	4	
Edukacja <i>Education</i>	1355	101	77	1	70	24	2	953	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1541	114	95	1	72	19	3	1408	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	665	79	66	7	48	13	1	488	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1766	68	51	1	47	17	2	1545	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (300). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which								
		spółki companies						cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which							
			handlowe commercial		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	akcyjne joint-stock				
			razem total	w tym of which						
OGÓŁEM	2005	30881	1964	260	23	200	1703	17	28528	
TOTAL	2010	25473	1324	370	26	261	952	12	23838	
	2015	32115	1268	420	18	253	848	13	29907	
	2016	32986	1609	743	16	526	866	17	30813	
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		209	7	4	-	4	3	4	197	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>										
Przemysł		2884	244	141	4	103	103	-	2633	
<i>Industry</i>										
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		2729	210	114	2	84	96	-	2516	
Budownictwo		4704	186	97	1	70	89	1	4517	
<i>Construction</i>										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		10486	505	219	4	157	286	3	9976	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>										
Transport i gospodarka magazynowa		2349	52	19	-	12	33	1	2296	
<i>Transportation and storage</i>										
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1345	71	11	-	10	60	-	1273	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>										
Informacja i komunikacja		931	66	38	-	29	28	-	865	
<i>Information and communication</i>										

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABLE 5 (300). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spół- dzielnie co- opera- tives	osoby fizycz- ne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural per- sons con- ducting eco- nomic activity
		w tym of which			razem total	z ogranic- zoną odpo- wie- dzial- nością with limited liability			
		handlowe commercial							
		razem total	w tym of which						
akcyjne joint- -stock									
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	1620	67	30	1	16	37	1	1551	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	405	53	25	2	12	28	2	323	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2458	137	78	2	55	59	2	2307	
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	1237	72	39	1	34	33	1	1163	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	11	-	-	-	-	-	-	1	
Edukacja <i>Education</i>	1204	38	4	-	3	34	-	888	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	989	45	22	1	10	23	1	936	
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	488	24	7	-	5	17	-	437	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1657	37	4	-	3	33	1	1450	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

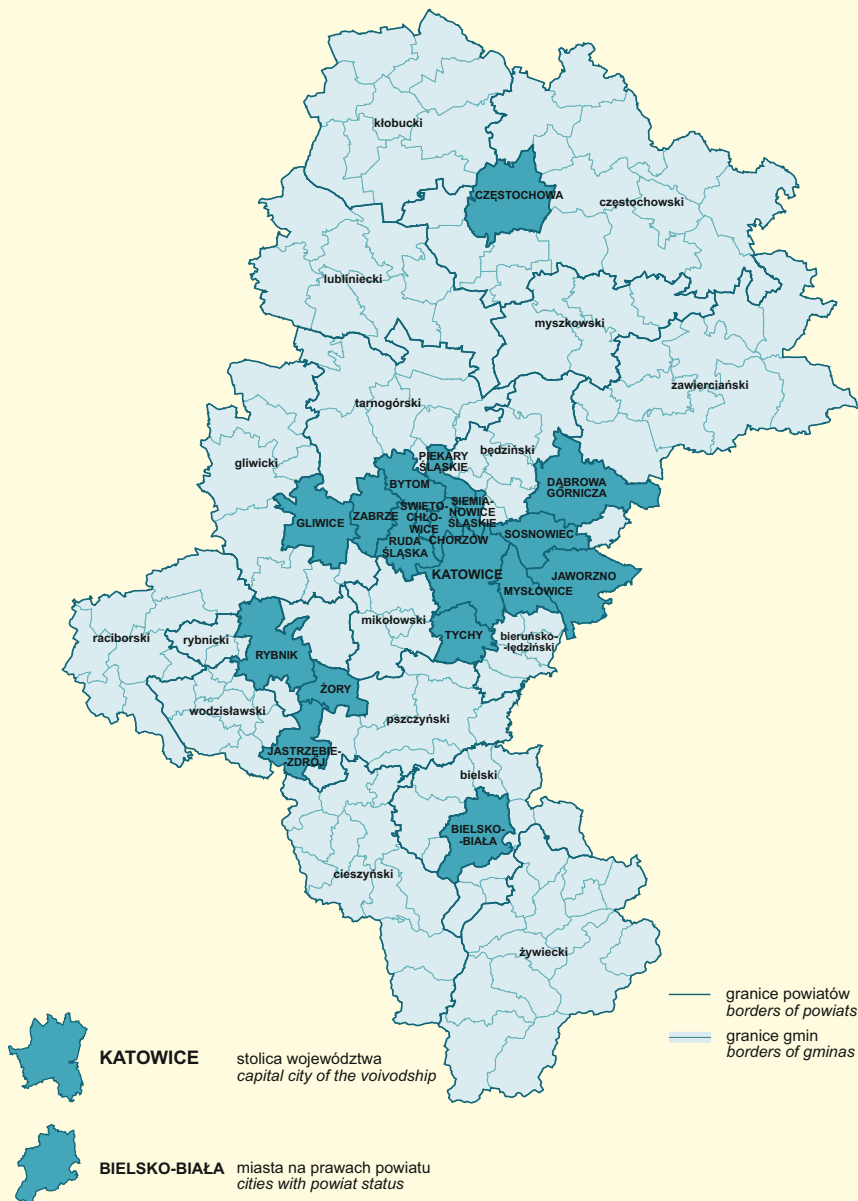
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2016

As of 31 XII

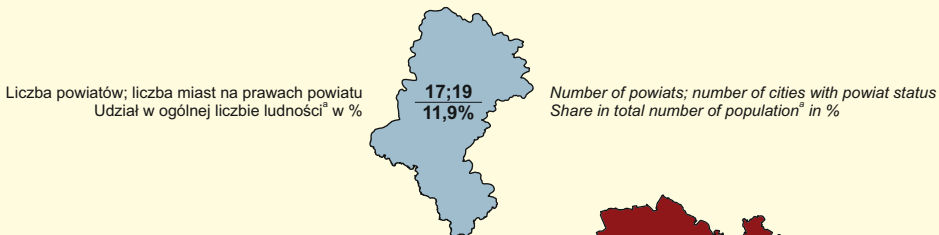

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2017 R.**

Stan w dniu 1 I

*DIVISION OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2017*

As of 1 I

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

44 bielski

Powiaty Powiats (NTS 4):
bielski (10)
cieszyński (12)
żywiecki (15)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
Bielsko-Biała (1)

45 bytomski

Powiaty Powiats (NTS 4):
lubliniecki (8)
tarnogórski (9)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
Cities with powiat status (NTS 4):
Bytom (1)
Piekary Śląskie (1)

46 częstochowski

Powiaty Powiats (NTS 4):
częstochowski (16)
kłobucki (9)
myszkowski (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
Częstochowa (1)

47 gliwicki

Powiat Powiat (NTS 4):
gliwicki (8)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
Cities with powiat status (NTS 4):
Gliwice (1)
Zabrze (1)

48 katowicki

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
Cities with powiat status (NTS 4):
Chorzów (1)
Katowice (1)
Mysłowice (1)
Ruda Śląska (1)
Siemianowice Śląskie (1)
Świętochłowice (1)

49 rybnicki

Powiaty Powiats (NTS 4):
raciborski (8)
rybnicki (5)
wodzisławski (9)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
Cities with powiat status (NTS 4):
Jastrzębie-Zdrój (1)
Rybnik (1)
Żory (1)

50 sosnowiecki

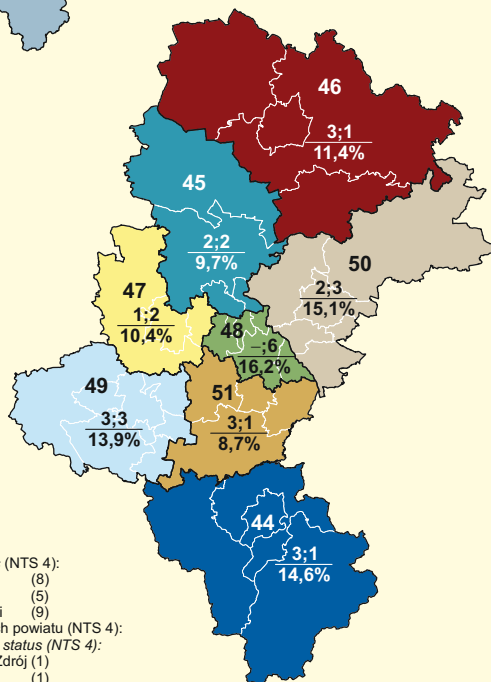
Powiaty Powiats (NTS 4):
będziniński (8)
zawierciański (10)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
Cities with powiat status (NTS 4):
Dąbrowa Górnicza (1)
Jaworzno (1)
Sosnowiec (1)

51 tyski

Powiaty Powiats (NTS 4):
bieruńsko-lędziński (5)
mikołowski (5)
pszczyński (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
Tychy (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

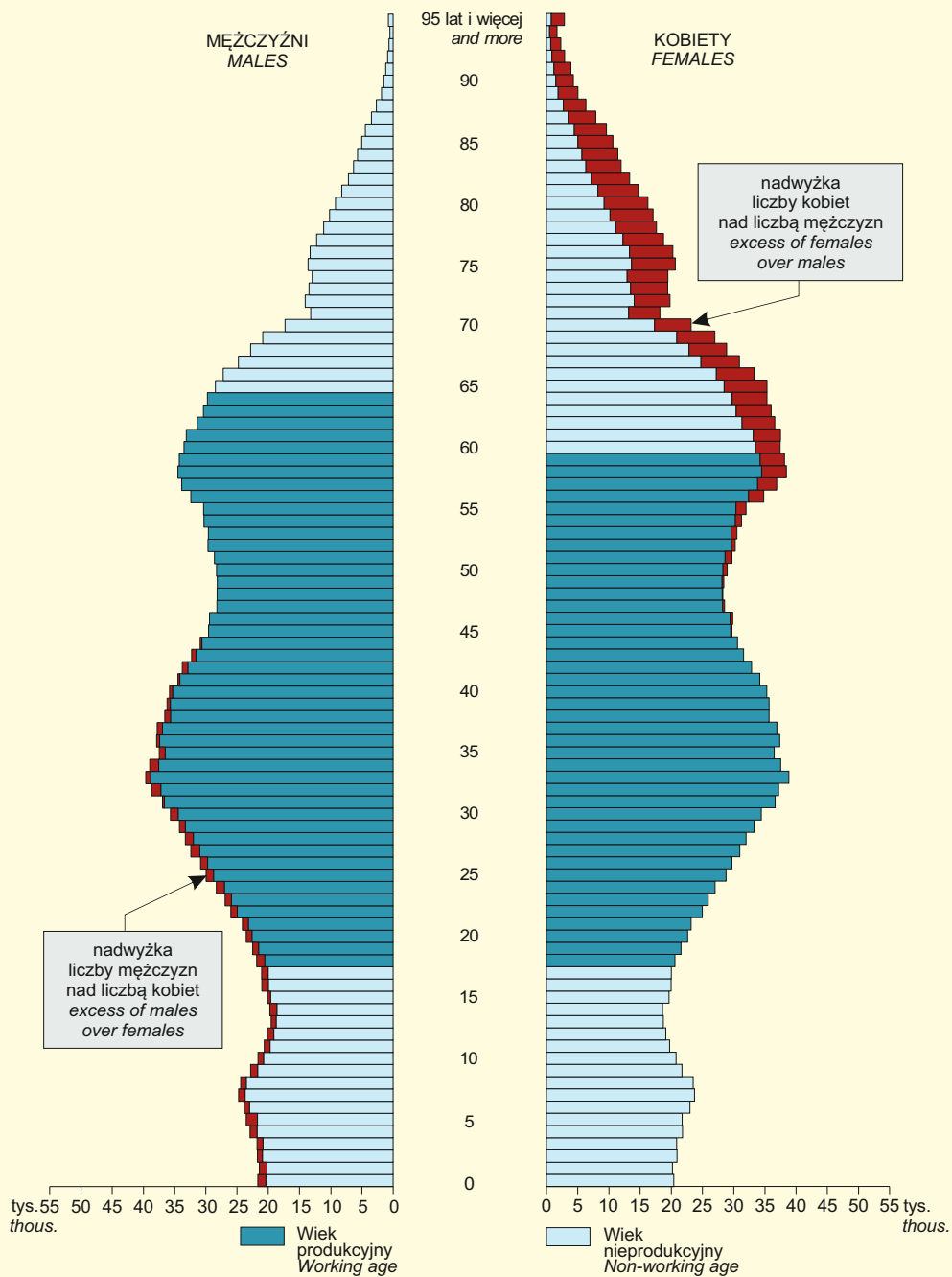
a Stan w dniu 31 XII 2016 r.; odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.
a As of 31 XII 2016; respectively: for the voivodship – share in Poland, for subregions – share in the voivodship.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2016 R.

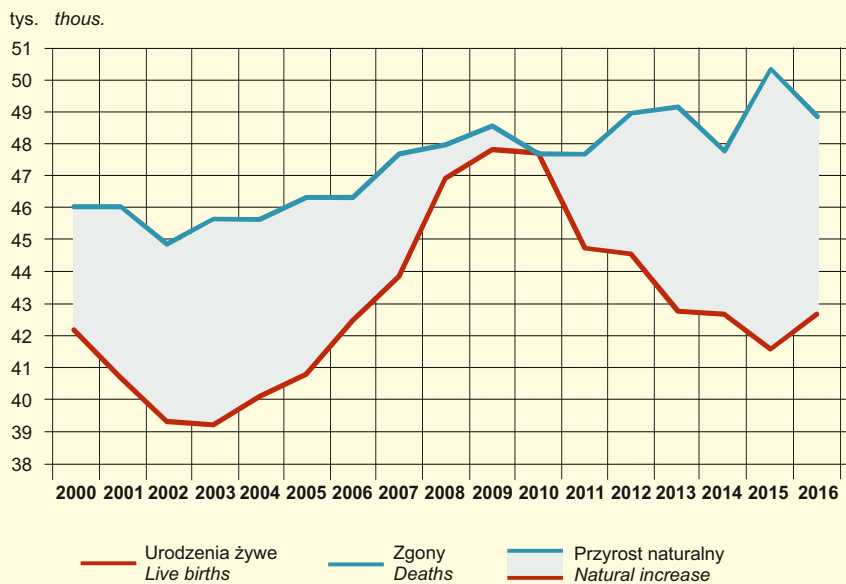
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2016

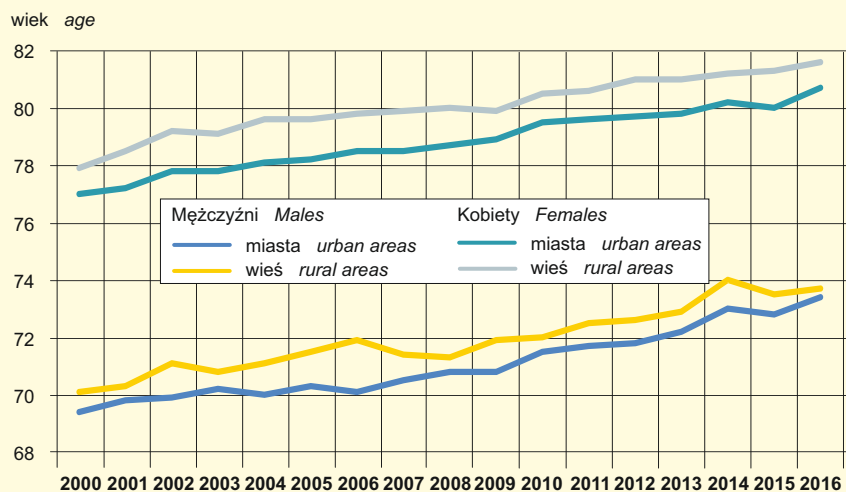
As of 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS OF POPULATION

PRZECIĘTNA LICZBA LAT TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

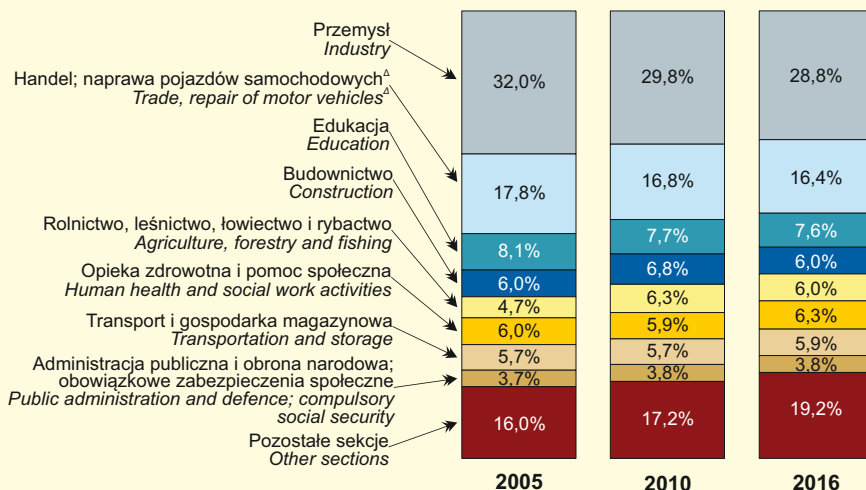

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS BY SECTIONS

As of 31 XII

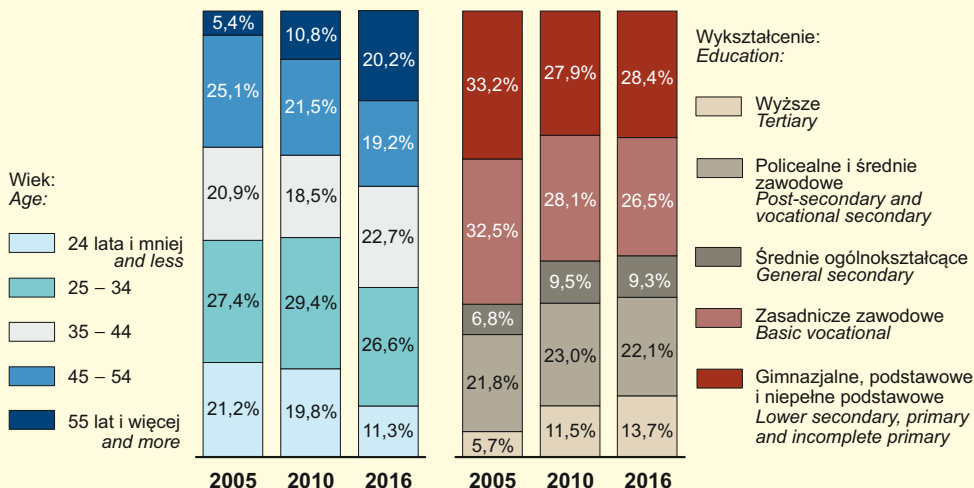

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

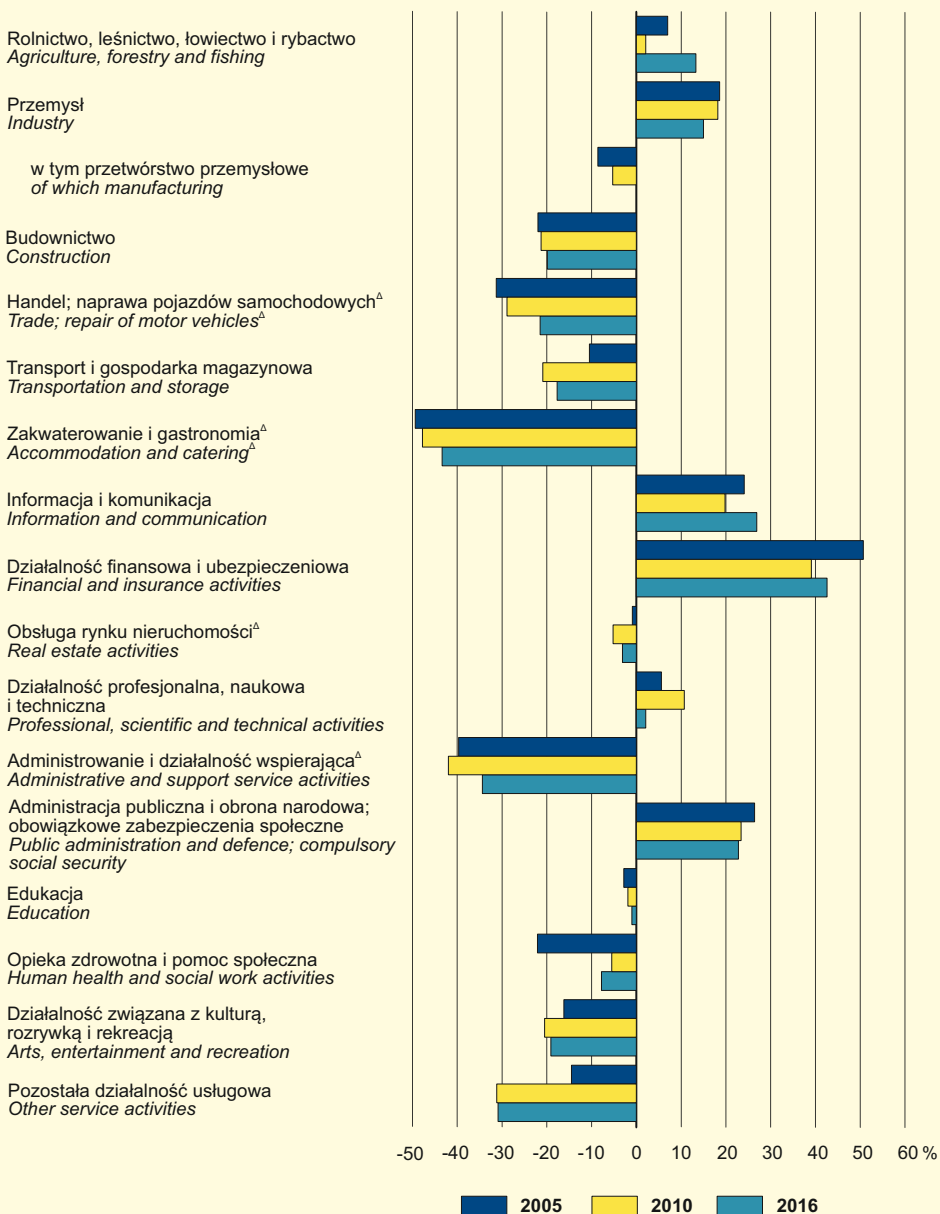
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA^a W WOJEWÓDZTWIE

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES^a IN THE VOIVODSHIP

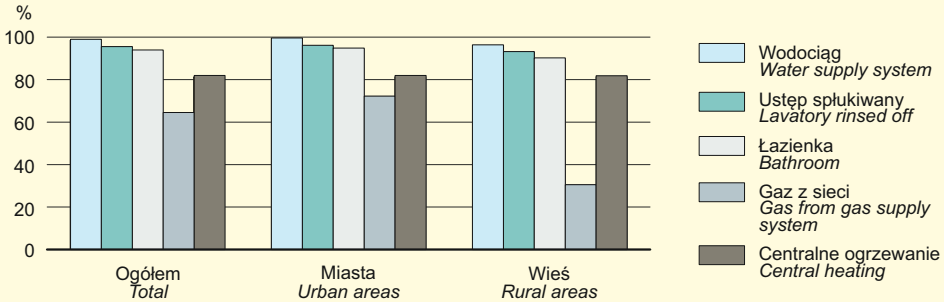

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

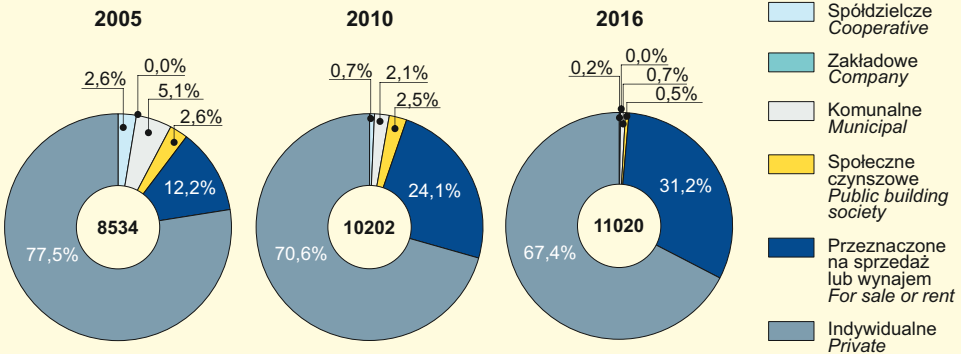
UDZIAŁ MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE W MIESZKANIACH OGÓŁEM W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

SHARE OF DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN TOTAL DWELLINGS IN 2016
As of 31 XII

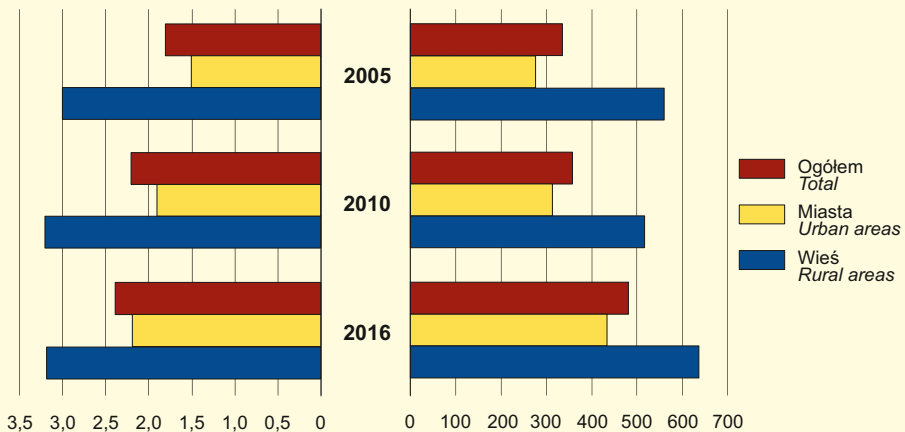

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA DWELLINGS COMPLETED

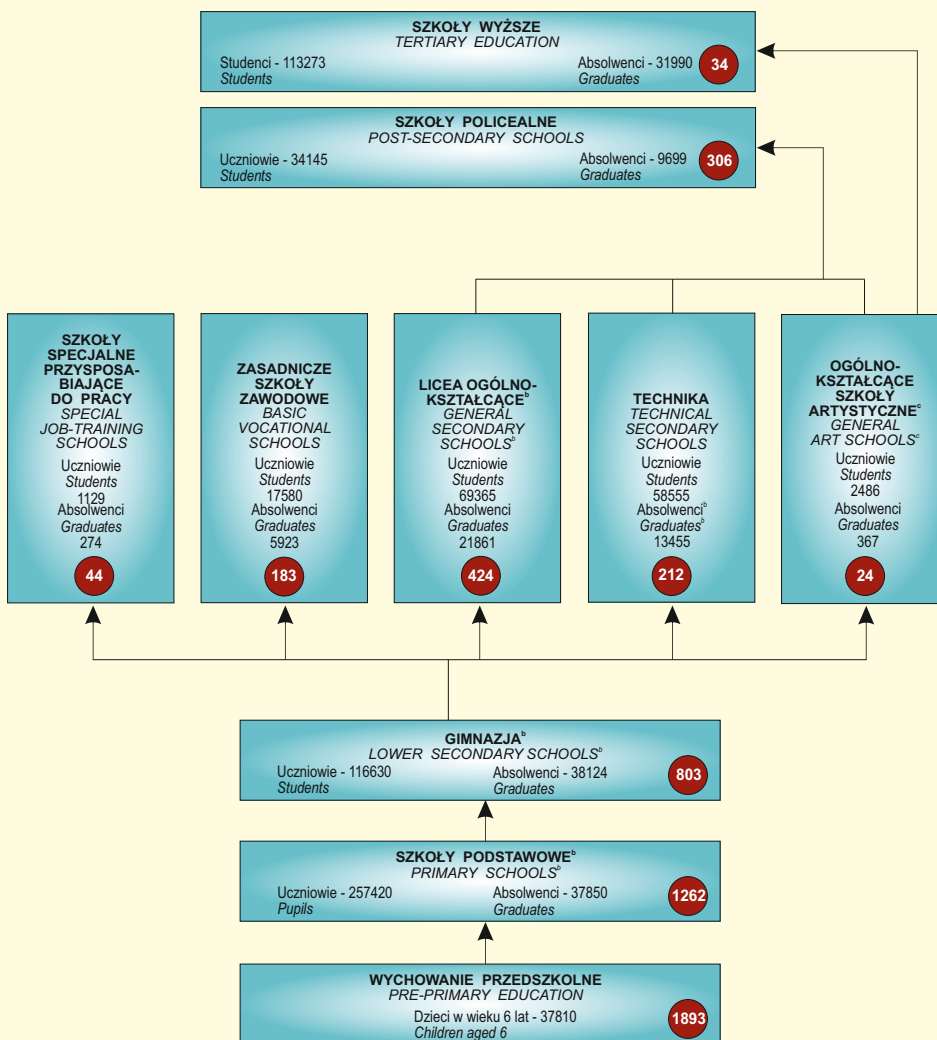

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2016/17^a
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2016/17 SCHOOL YEAR^a

 liczba placówek
number of units

a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2015/16. **b** Łącznie ze szkołami dla dorosłych. **c** Dające uprawnienia zawodowe.

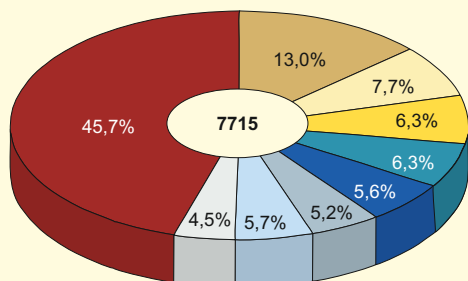
a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the 2015/16 school year. **b** Including schools for adults. **c** Leading to professional certification.

LEKARZE SPECJALIŚCI^a W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a IN 2016

As of 31 XII

Specjalizacje:
Specialization:

- Choroby wewnętrzne
Internal diseases
- Medycyna rodzinna
General practitioners
- Anestezjologia i intensywna terapia
Anesthesiology and intensive therapy
- Polożnictwo i ginekologia
Obstetrics and gynaecology
- Chirurgia ogólna
General surgery
- Pediatria
Paediatrics
- Kardiologia^b
Cardiology^b
- Neurologia^b
Neurology^b
- Pozostałe
Others

a Lekarze ze specjalizacją II stopnia i z tytułem specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny.

b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

a Doctors with II degree specialization and with the title of specialist in a given field of medicine.

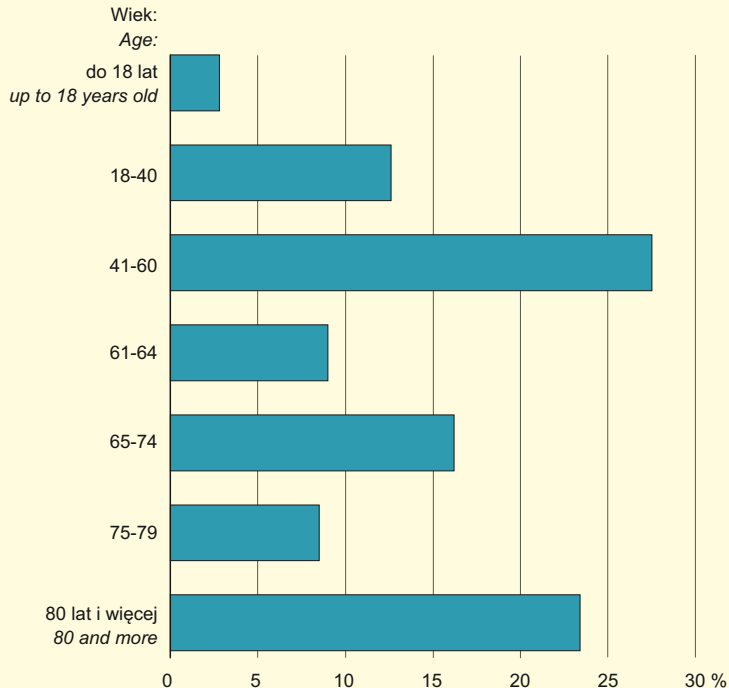
b Including childrens specialists.

STRUKTURA MIESZKAŃCÓW PLACÓWEK STACJONARNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG WIEKU W 2016 R.

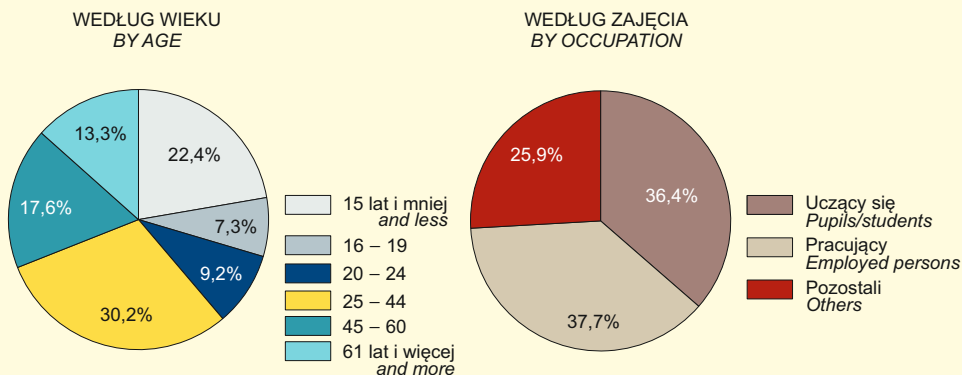
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF RESIDENTS OF STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY AGE IN 2016

As of 31 XII

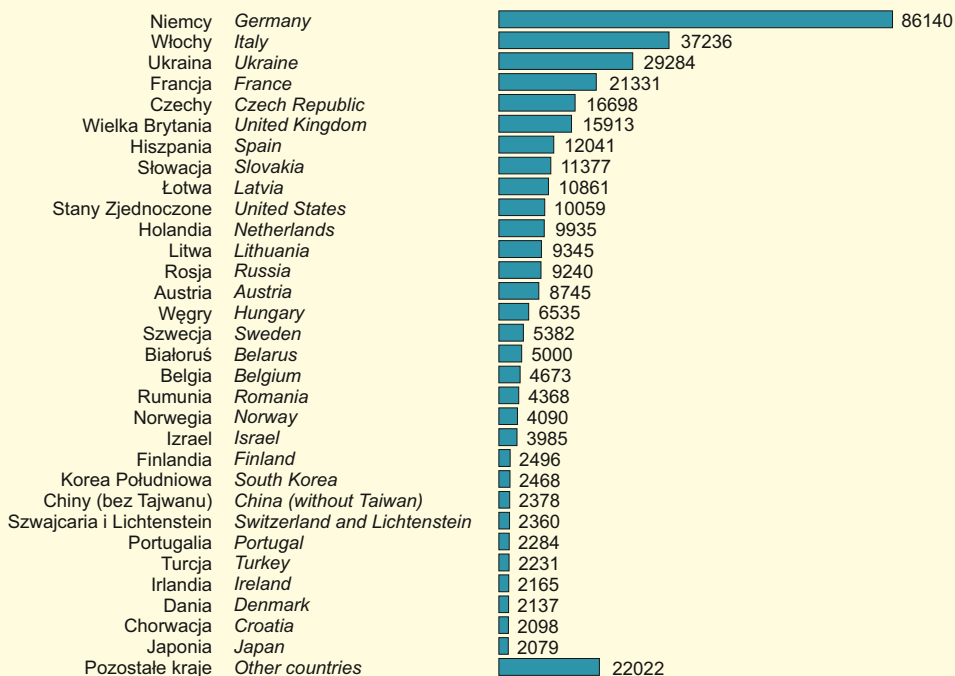
STRUKTURA CZYTELNIKÓW BIBLIOTEK PUBLICZNYCH^a W 2016 R.
STRUCTURE OF BORROWERS OF PUBLIC LIBRARIES^a IN 2016

a łącznie z punktami bibliotecznymi.
a Including library service points.

**TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW WEDŁUG KRAJU
STAŁEGO ZAMIESZKANIA W 2016 R.**

**FOREIGN TOURISTS USING TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
BY COUNTRY OF THEIR PERMANENT RESIDENCE IN 2016**

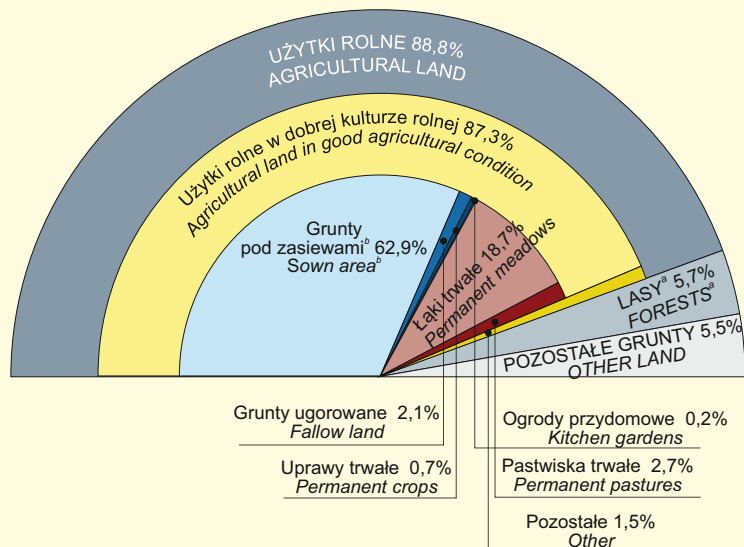
U w a g a. Dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
N o t e. Data were compiled with the imputation for units, which refused to participate in the survey.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW OGÓŁEM W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2016 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL FARMS IN 2016

As of June

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

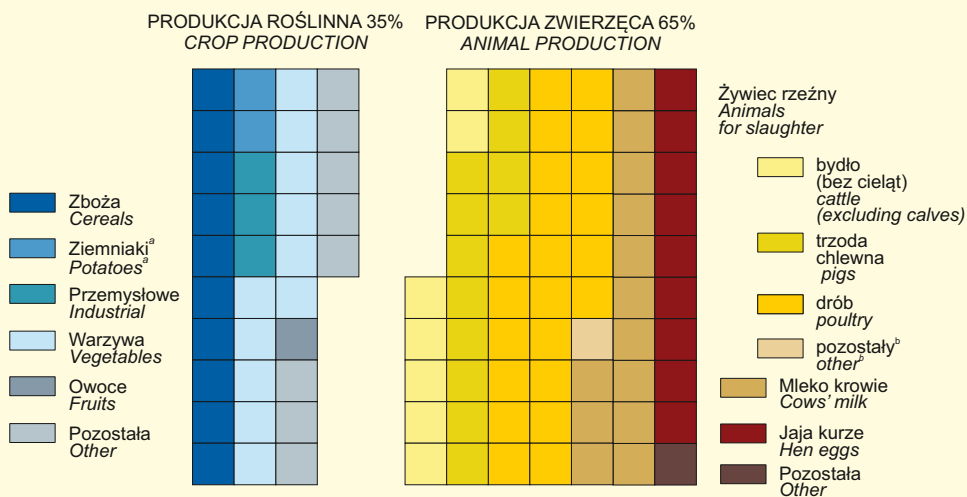
b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

a Including land connected with silviculture.

b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2015 R. (ceny stałe 2014)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2015 (constant prices 2014)

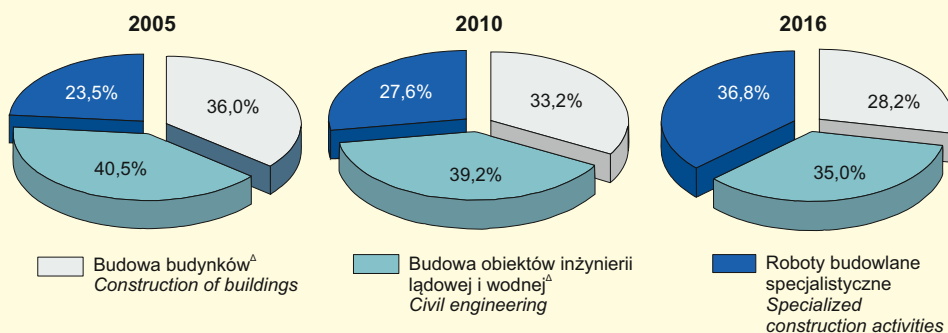
a Łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych. b Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

a Including kitchen gardens production. b Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

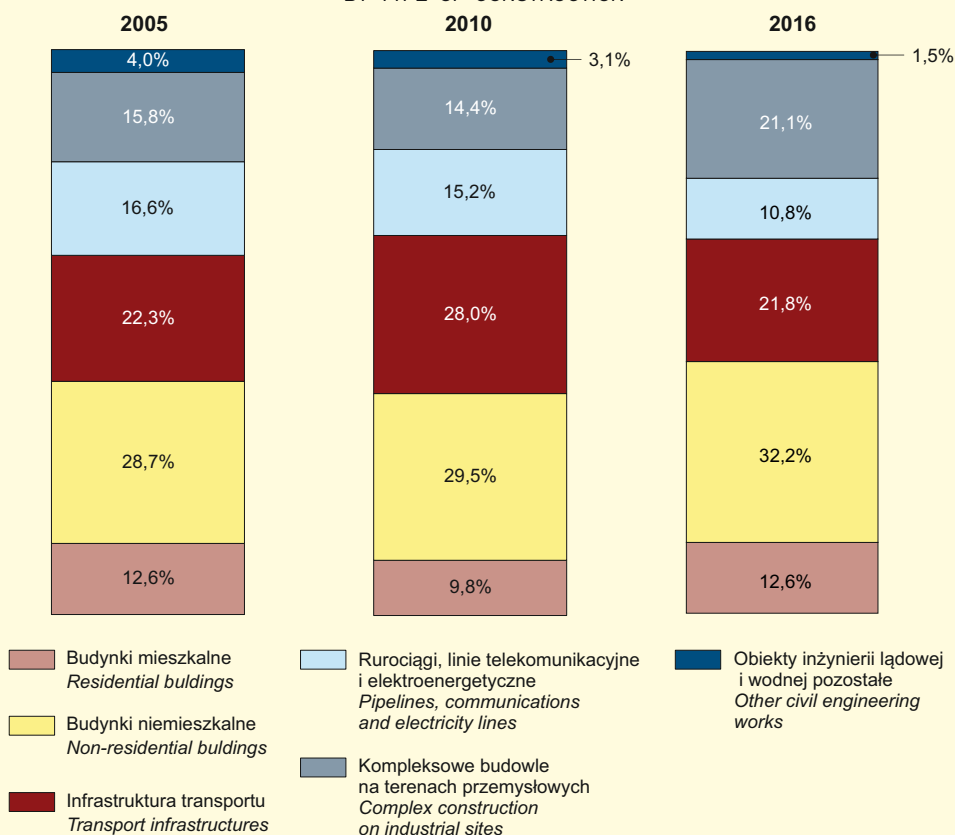
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISION

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH BY TYPE OF CONSTRUCTION

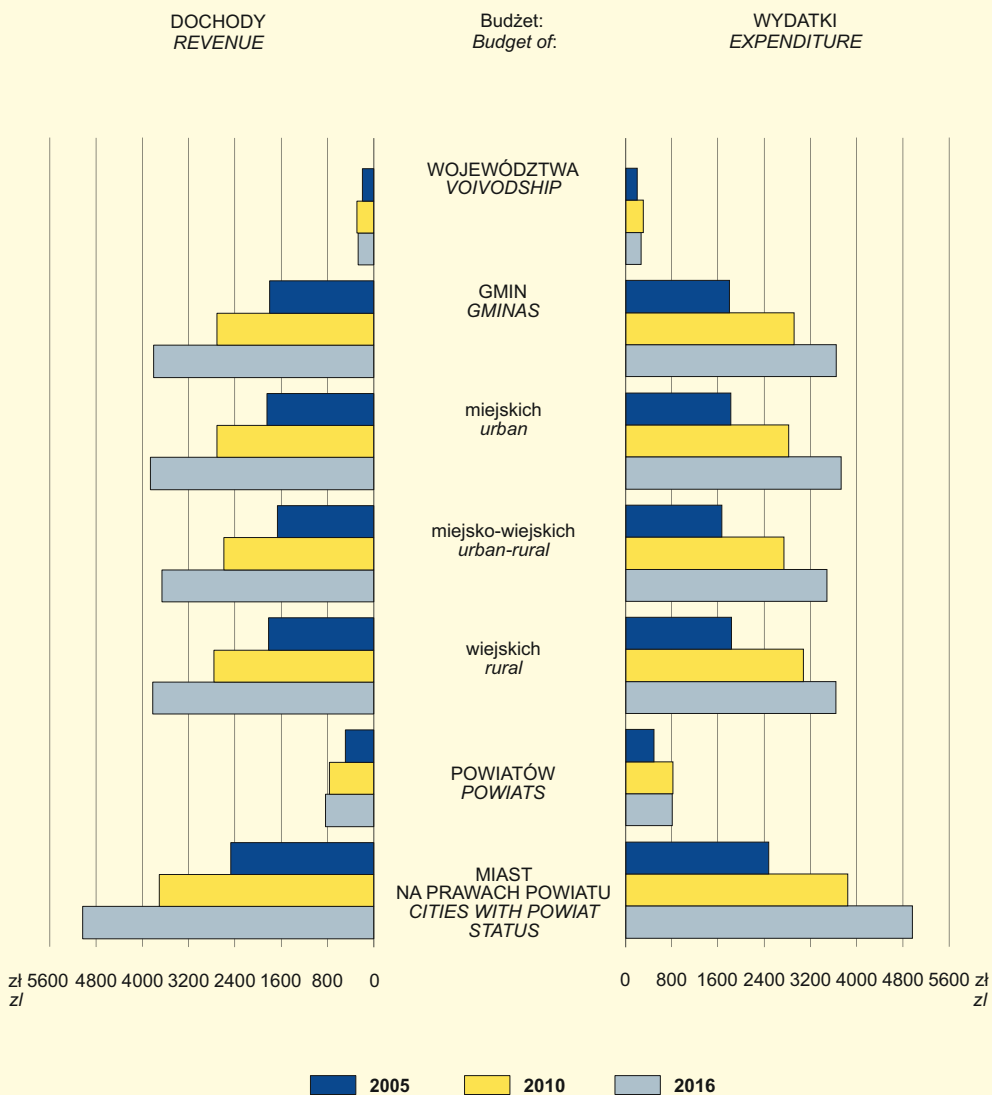

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

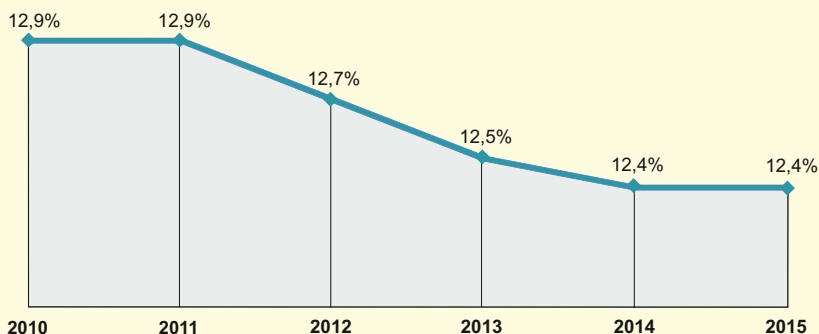
**DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
NA 1 MIESZKAŃCA**

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
PER CAPITA

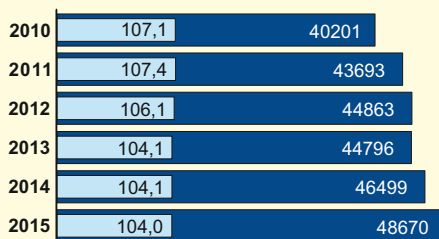
UDZIAŁ W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO
(ceny bieżące)

SHARE IN THE GENERATION OF GROSS DOMESTIC PRODUCT
(current prices)

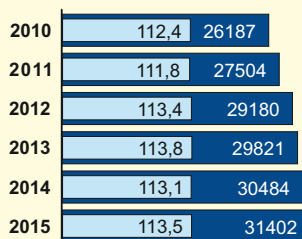
PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA
(ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC PRODUCT PER CAPITA
(current prices)

NOMINALNE DOCHODY DO DYSPOZYCJI BRUTTO W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

GROSS NOMINAL DISPOSABLE INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR PER CAPITA

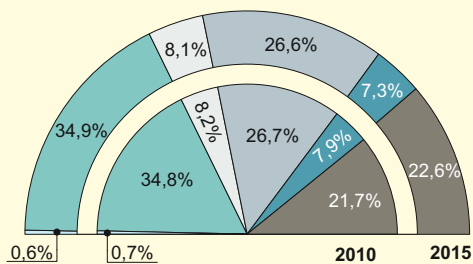

■ w złotych
in zlotys

■ Polska = 100
Poland = 100

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI
(ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY
(current prices)

■ Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Agriculture, forestry and fishing

■ Przemysł
Industry

■ Budownictwo
Construction

■ Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia^Δ; informacja i komunikacja
Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication

■ Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości^Δ
Financial and insurance activities; real estate activities

■ Pozostałe usługi
Other services

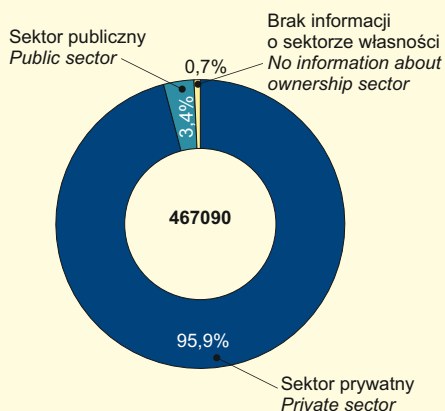
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

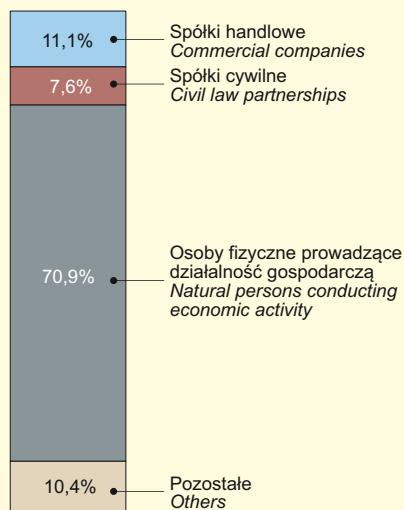
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2016

As of 31 XII

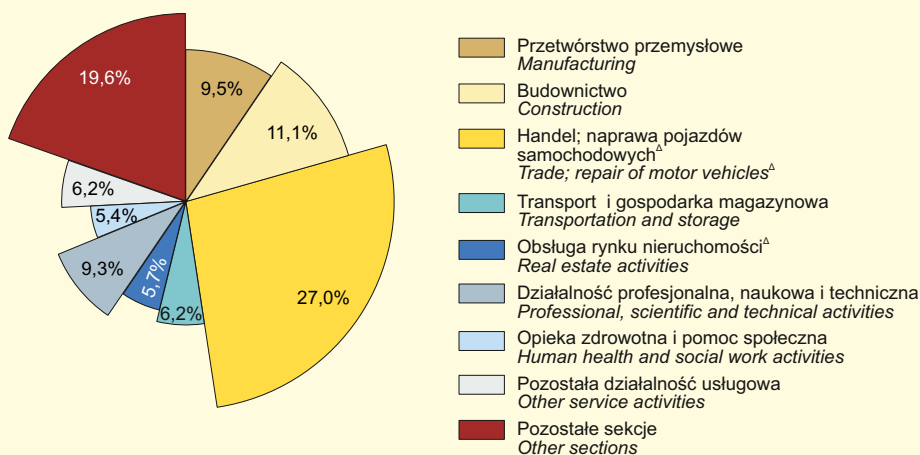
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

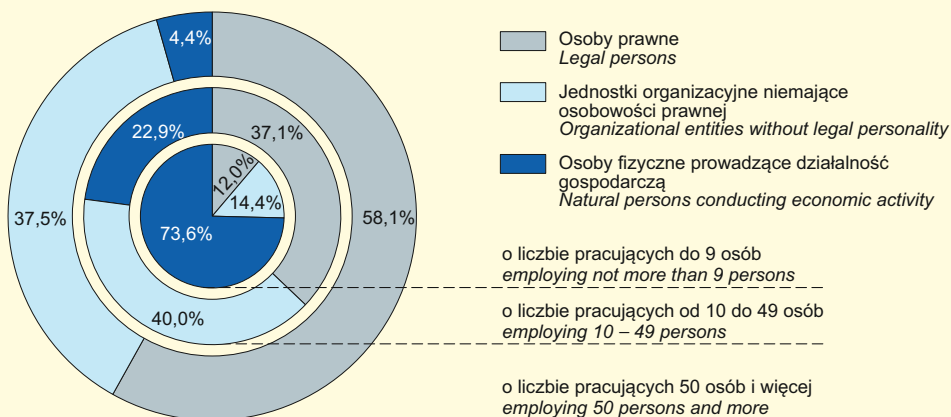
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

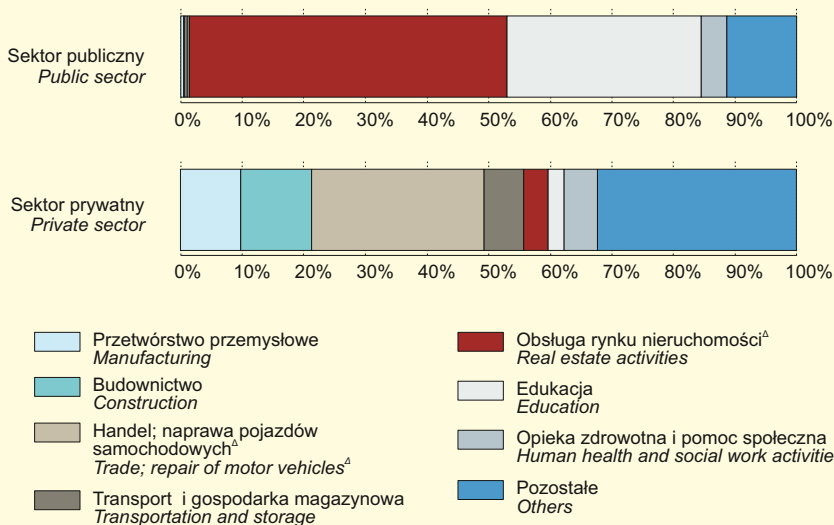
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2016

As of 31 XII

WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH I FORM PRAWNYCH
BY THE NUMBER OF EMPLOYED PERSONS AND LEGAL FORMS

WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI ORAZ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS AND KIND OF CONDUCTED ACTIVITY

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH

ul. Owocowa 3,
40-158 Katowice

tel.: 32 779 12 00
fax: 32 779 13 00, 32 258 51 55

<http://katowice.stat.gov.pl>
SekretariatUsKce@stat.gov.pl

gdzie uzyskać informacje

ŚLĄSKI OŚRODEK BADAŃ REGIONALNYCH

SISK
INFORMATORIUM
STATYSTYCZNE

- bezpośredni dostęp do informacji statystycznej
- informacja telefoniczna, elektroniczna, pisemna
- stanowiska pracy przygotowane dla klientów
- szybki dostęp do zbiorów publikacyjnych
- biblioteka cyfrowa
- komunikacja także w języku migowym

pokój 008; tel. 32 779 12 33, 32 779 12 34

Portal Edukacyjny

- oferta edukacyjna (szkolenia, warsztaty, konkursy, praktyki)
- materiały edukacyjne (infografiki, gry, konkursy)
- karty usług edukacyjnych
- zajęcia dydaktyczne w salach szkoleniowych

tel. 32 779 12 37

InformatoriumKCE@stat.gov.pl

ODDZIAŁY URZĘDU W TERENIE

- udostępnianie informacji telefonicznie, korespondencyjnie i na miejscu
- pomoc w poszukiwaniu danych

43-300 **BIELSKO-BIAŁA**
ul. Piastowska 44
tel. 33 822 18 35 do 37
bielsko-biala@stat.gov.pl

41-902 **BYTOM**
ul. St. Moniuszki 26 A
tel. 32 282 41 74
bytom@stat.gov.pl

42-216 **CZĘSTOCHOWA**
al. Niepodległości 20/22
tel. 34 366 00 14
czestochowa@stat.gov.pl

44-200 **RYBNIK**
ul. B. Chrobrego 6
tel. 32 422 19 21
rybnik@stat.gov.pl

41-200 **SOSNOWIEC**
ul. Rzeźnicza 12
tel. 32 297 20 25
sosnowiec@stat.gov.pl

katowice.stat.gov.pl

@Katowice_STAT

- komunikaty i obwieszczenia Prezesa GUS, wskaźniki
- publikacje i informacje sygnałne
- portal sprawozdawczy
- portal edukacyjny
- banki i bazy danych
- ➔ **BANK DANYCH LOKALNYCH**
bdl.stat.gov.pl
- ➔ **SYSTEM MONITOROWANIA ROZWOJU**
strateg.stat.gov.pl
- ➔ **BAZA DEMOGRAFIA**
demografia.stat.gov.pl
- ➔ **PORTAL GEOSTATYSTYCZNY**
geo.stat.gov.pl
- statystyka regionalna
- statystyka międzynarodowa
- klasyfikacje i rejestry

